

ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

นางสาวหทัยทิพย์ ไชยวาทิ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF WOMEN WITH UNWANTED PREGNANCY

Miss Hathaitip Chaivatee

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
โดย	นางสาวหทัยทิพย์ ไชยวาทิ
สาขาวิชา	จิตวิทยาการปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้วน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ให้นักศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้วน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ต้อยคัมภีร์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. นิรนาท แสนสา)

นัยทิพย์ ไชยวาทी : ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์.

(PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF WOMEN WITH UNWANTED

PREGNANCY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว,

อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา, 140 หน้า.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ รูปแบบของงานวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา มีผู้ให้ข้อมูลคือหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ ซึ่งเข้าพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย ข้อมูลได้มาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าสามารถจำแนกประสบการณ์ด้านจิตใจ ออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1) ประเด็นความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ซึ่งเกิดขึ้นจากความกลัวว่าสังคมและคนรอบข้างจะรับรู้การตั้งครรภ์ เกิดจากความรู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักต้องเสียใจ และเกิดจากความสูญเสียโอกาสด้านต่างๆในชีวิต

2) ประเด็นการพยายามหาทางออกจากปัญหาดังครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีขั้นตอนเริ่มต้นจากความลังเลใจ ไม่แน่ใจว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นพร้อมหรือไม่พร้อม เมื่อใคร่ครวญแล้วว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นไม่พร้อม ขั้นตอนคือการแสวงหาทางเลือก การเสาะหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และขั้นสุดท้ายการตัดสินใจเลือกตั้งครรภ์ ซึ่งมี เหตุผลและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เป็นห่วงตนเอง หมดหวังจากการทำแท้ง ความรู้สึกผิดบาป ความเชื่อเรื่องเวรกรรม การได้รับความรักความเข้าใจกำลังใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง การมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ

3) ประเด็นการได้บทเรียนชีวิต การตั้งครรภ์ทำให้สำนึกคุณค่าของครอบครัวและเพื่อน ทำให้มีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองสู่หนทางที่ดีขึ้น และได้บทเรียนในการวางแผนอนาคตของตนเองและลูก

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือฟื้นฟูด้านจิตใจ และเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2551.....

ลายมือชื่อนิสิต.....นัทย์ทิพย์ ไชยวาที.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา.....

4978128638 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEYWORDS : UNWANTED PREGNANCY / PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES

HATHAITIP CHAIVATEE : PSYCHOLOGICAL EXPERIENCES OF WOMEN
WITH UNWANTED PREGNANCY. ADVISOR : ASSOC.PROF.SOREE
POKAE0, Ed.D, CO-ADVISOR: ASSOC.PROF. JIRAPON
KESPICHAYAWATTANA, Ph.D., 140 pp.

This research was a phenomenological approach aimed to examine the psychological experiences of unwanted pregnancy women, who carried to term. Data were collected by in-depth interviewing of 12 females who lived in the Emergency Home in the Association for the Promotion of the Status of Women.

Psychological experiences of the 12 key informants were analyzed and were found that they could be grouped into 3 themes as follows :

- 1) A theme of psychological suffering from the pregnancy: The unwanted pregnancy women were fearful of social negative reaction and tried to keep it a secret for being fearful that other would know about their immature pregnancy, felt guilty and lost.
- 2) A theme of trying to find out the solutions: This process began with the feeling that the unwanted pregnancy women had confusing reaction to carry to term. Then they searched for the information to help decision making to keep their child and finally made their decision to keep their child. The key reasons for making decision was concerned with their self concern, the feeling of hopeless were for not being able to do abortion, guilt, beliefs in the result of karma, and the support from family and helping organization.
- 3) A theme of lesson in life: The unwanted pregnancy women became conscious of the value of the family and friends, had the new insight to develop oneself and began to see the importance of life planning.

The research findings could be used to understand, basically, psychological experiences of the unwanted pregnancy women and could be useful for psychological support for the unwanted pregnancy women.

Department : Counseling Psychology

Academic Year : 2008

Student's Signature Hathaitip Chaivatee

Advisor's Signature Soree Pokae0

Co-Advisor's Signature Jirapon Kwattan

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่มีความเกี่ยวข้องเนื่องโยงกับเส้นทางชีวิตของผู้วิจัย เนื่องจากงานวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยเม็ดเงินที่ทุกชีวิตเพาะปลูกลงในทุกๆ ก้าวของชีวิต ขอขอบคุณ พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูด้วยความรักความเข้าใจเสมอมา ขอขอบคุณสำหรับทางเดินชีวิตที่เปิดกว้างให้ก้าวอย่างทุกเส้นทาง ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวที่มีความหวังใยถึงกัน

ขอขอบคุณครู-อาจารย์ทุกท่านที่บ่มเพาะชีวิตสร้างคนคนหนึ่งให้ชีวิตมีความหมาย ให้รู้คุณค่าของตนเองว่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่นอีกมากมาย ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.โสรัช โพธิ แก้ว และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รศ.ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา ที่ขัดเกลาและช่วยสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณอาจารย์ พี่น้องบ้านจิตวิทยาการปรึกษาทุกท่าน เอก เจ ปูน พี่มีมี แพน พี่เพ็ญส พี่ยุ้ย อาจารย์เจียร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อนจิตวิทยาการศึกษา co'22 หลิน หมู๋ ผน พี่เล็ก พี่อ่อน กร สิทธิ พี่มหา ทุกคนที่เรียนรู้เติบโตร่วมกันมา

ขอขอบคุณเพื่อน นาเดียร์ ฟาง สำหรับทุกการช่วยเหลือทุกมิตรภาพสุดพิเศษ ที่มอบความรักความเข้าใจและการดูแลช่วยเหลือเสมอมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ที่คอยดูแลอำนวยความสะดวกตลอดการเก็บข้อมูล และสุดท้ายงานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จมิได้หากปราศจากพี่น้องหญิงตั้งครรภไม่พึงประสงค์ที่เอื้อเฟื้อเรื่องราวในชีวิตเป็นวิทยาทาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเบื้องต้น.....	6
การตั้งกรรมไม่พึงประสงค์.....	6
ผลกระทบต่อด้านจิตใจจากการตั้งกรรมไม่พึงประสงค์.....	11
ทฤษฎีภาวะวิกฤต.....	13
บ้านพักฉุกเฉิน.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
ประชากรเป้าหมายและพื้นที่ศึกษา.....	22
การเก็บข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
จรรยาบรรณในการวิจัย.....	30
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	31

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	33
ความทุกข์จากการตั้งครรรภ์.....	35
พยายามหาทางออก.....	43
การได้บทเรียนชีวิต.....	69
บทที่ 5 การอภิปรายผล.....	76
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก แนวคำถามสัมภาษณ์.....	90
ภาคผนวก ข ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
ภาคผนวก ค ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล.....	101
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	140

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	23
ตารางที่ 2 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่1.....	105
ตารางที่ 3 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่2.....	109
ตารางที่ 4 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่3.....	113
ตารางที่ 5 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่4.....	116
ตารางที่ 6 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่5.....	119
ตารางที่ 7 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่6.....	122
ตารางที่ 8 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่7.....	125
ตารางที่ 9 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่8.....	127
ตารางที่ 10 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่9.....	130
ตารางที่ 11 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่10.....	133
ตารางที่ 12 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่11.....	136
ตารางที่ 13 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่12.....	139

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
แผนภาพที่ 2 ความทุกข์จากการตั้งครรรภ์.....	35
แผนภาพที่ 3 การพยายามหาทางออกของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์.....	68
แผนภาพที่ 4 การได้บทเรียนชีวิต.....	69
แผนภาพที่ 5 ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์.....	75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องป้องกันและแก้ไข จากข้อมูลของ สภาวิชาการคุมกำเนิดแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (APCOC) พบว่าทุกปีมีผู้หญิงกว่า 80 ล้านคนทั่วโลกต้องประสบปัญหาตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และกว่า 46 ล้านคนทำแท้งและในจำนวนนี้ประมาณ 27 ล้านคนอยู่ในทวีปเอเชีย โดย 78,000 คน จากการทำแท้งทั้งหมดต้องเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย (ฝ่ายวิเคราะห์และประมวลข่าวสาร สำนักสารนิเทศ , 2551) ในสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.1995 พบว่ามีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ร้อยละ 49 ของการตั้งครรภ์ทั้งหมด โดยร้อยละ 31 คลอดทารก ร้อยละ 54 ยุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง อีกทั้งปัญหาที่พบไม่ได้จำกัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นเท่านั้น ร้อยละ 59 ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีอายุ 20-24 ปี (Carol, 2002) สำหรับประเทศไทย พบว่ามีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้นเห็นได้จากสถิติการทำแท้งที่ประมาณว่ามีผู้ทำแท้งกว่า สามแสนคนต่อปี (สำรวจแท้งเสรีในยุโรปย้อนดูสาวไทยรีดลูกปีละ 3 แสน, ไม่ระบุปีที่พิมพ์) จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นเรื่องสำคัญที่หลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและเร่งรีบในการหาวิธีทางป้องกันแก้ไข

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพกายรวมถึงสุขภาพจิต(Lindsay, 2008) ทางด้านจิตใจและอารมณ์ช่วงเวลาในการตั้งครรภ์จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าช่วงเวลาอื่นๆของชีวิต (Leifer, 1977 อ้างถึงใน ศศิธร นามทวีชัยกุล, 2541) และมีความซับซ้อนหลากหลาย ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เช่น ตื่นเต้น คาดหวัง ประหลาดใจ ซึมเศร้า กลัว วิตกกังวล (Mathin, 2004) ซึ่งสอดคล้องกับ Sonya (2000) ที่พบว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มักมีปัญหาในเรื่องความทุกข์ใจและภาวะซึมเศร้า เช่นเดียวกับสุชาดา รัชชกุล (2541) กล่าวถึง สภาวะจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่าจะเกิดความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล หดหู่ เศร้าหมอง ท้อแท้ ผิดหวัง ต่อเนื่องถึงภายหลังจากการคลอดบุตรแล้ว อาจทำให้กลายเป็นคนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึมเศร้าและมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม ปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์อีกประการคือความรู้สึกผิดและความละอายใจที่ตนมีส่วนในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์(มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550) รณชัย คงสกนธ์ (2544) กล่าวว่า การตั้งครรภ์ก่อให้เกิดความเครียดสูงในผู้หญิง ยิ่งถ้าเป็นการการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมแล้ว ยิ่งเพิ่มความกดดันทางจิตใจสูงมาก ซึ่งแม้แต่เมื่อยุติการตั้งครรภ์แล้วยังพบความผิดปกติ ทางด้านจิตใจ

อยู่ โดยเรียกว่า บ้าหลังคลอด มีอาการหูแว่ว ประสาทหลอน ส่วนหญิงที่ทำแท้ง พบว่าหลังการทำแท้งทุกคนมีความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ และส่วนใหญ่จดจำ อีกทั้งพยายามไม่ทำให้เกิดปัญหาซ้ำอีก (“เร่งรัฐหามาตรการแก้ปัญหาการทำแท้ง”, 2544)

ทางด้านร่างกายหญิงตั้งครรภ์เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ขนาดร่างกาย ความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกาย ส่งผลให้อาจต้องพึ่งพาคนอื่นมากขึ้น หรือจำกัดกิจกรรมทางสังคมเอง (ทรงพร จันทรพัฒน์, 2543) ทางด้านสังคมนั้น หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จะต้องพบกับ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิต บทบาททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงผลจากความเชื่อ ศีลธรรม วัฒนธรรมของสังคม การตั้งครรภ์ที่ขัดกับความเชื่อที่ฝังใจของสังคมนี้ทำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้รับการดูถูกศักดิ์ศรีจากคนรอบข้าง ต้องทนทุกข์จากคำติฉินนินทา การไม่ยอมรับจากสังคม นอกจากนี้การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ยังส่งผลต่อการปรับตัวต่อภาวะต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการปรับตัวต่อการเป็นมารดา การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และการปรับตัวนี้ล้วนมีผลกระทบต่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

การศึกษาวิจัยในประเทศไทย ของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถิติการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นยากที่จะหาข้อมูลได้โดยตรง จะต้องประมาณการณจากปรากฏการณ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถิติการทำแท้ง สถิติหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถิติการฆ่าตัวตายของหญิงตั้งครรภ์

สถิติบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการบริการหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ปี 2543-2549 พบว่ามีหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มาขอรับบริการเป็นจำนวน 149 คน 155 คน 161 คน 149 คน และ 138 คน ตามลำดับ และสถิติครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2550 มีผู้มาขอรับบริการ 76 ราย (สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี, ไม่ระบุปีที่พิมพ์) สถิติการทำแท้งเป็นอีกประการที่แสดงถึงการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา (2551) อธิปไตย กรมอนามัย กล่าวถึง การเก็บข้อมูลจากหญิงที่เข้ารับการรักษาระยะแรกซ้อนจากการทำแท้งในโรงพยาบาลของรัฐจำนวน 787 แห่ง เฉพาะปี พ.ศ. 2542 มีผู้เข้ารับการรักษาทันที 45,990 ราย พบว่าร้อยละ 28.5 ของผู้เข้ารับการรักษามาจากการทำแท้ง ในจำนวนนี้มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 46.8 ขณะที่เป็นผู้หญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 30 การสำรวจของกรมอนามัยพบว่า ร้อยละ 40 ของผู้หญิงหลังแท้งมีภาวะแทรกซ้อนอย่างรุนแรง เช่น ติดเชื้อในกระแสโลหิต ไตวาย ตกเลือดและมดลูกทะลุ รวมทั้งพบว่า อัตราการตายของผู้หญิงจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัยในปี พ.ศ. 2542 สูงถึง 300 ต่อ 100,000 รายของผู้หญิงที่ทำแท้ง ซึ่งสูงกว่าการตายของมารดาจากการคลอดเป็นหลายเท่า (สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข, 2551)

สถิติอีกประการที่เชื่อมโยงสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คือ สถิติเด็กถูกทอดทิ้ง ในโรงพยาบาล สถานพยาบาล และสถานที่สาธารณะต่างๆทั่วประเทศ กฤตยา อาชวนิจกุล (2550) กล่าวว่า จากข้อมูลโครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัดพบว่าในกรุงเทพมหานครมีอัตราทารกที่ถูกทิ้งต่อจำนวนประชากรแสนคนสูงสุดถึง 7.43 คน และตลอดปีทารกถูกทอดทิ้งทั่วประเทศประมาณ 700-800 คน จากรายงานสถานการณเด็กถูกทอดทิ้งปี 2546-2547 ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) พบว่าได้ให้การสงเคราะห์เด็กที่ถูกทอดทิ้งจำนวน 1,975 คน (หนังสือพิมพ์ข่าวสด, 2549) จากรายงานสถิติที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่ามีผู้หญิงจำนวนมากที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อผลสุดท้ายไม่ต้องจบลงด้วยความตายหรือความเจ็บปวดทรมาน-ใจ เช่นในปัจจุบัน

ผู้หญิงจะนิยามการตั้งครรภ์ของตนเองเป็นการตั้งครรภ์ที่พึงประสงค์หรือไม่นั้น มีความแตกต่างกันไปในผู้หญิงแต่ละคน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงนิยามครรภ์ของตนเองว่าเป็นครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นมีหลายประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศของสังคม การวางแผนครอบครัว ปัญหาด้านสุขภาพกายสุขภาพจิตของแม่และทารก ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การขาดแคลนแหล่งข้อมูลข่าวสารและหน่วยงานให้คำปรึกษาตลอดจน การถูกล่อลวงถูกข่มขืน แต่สรุปแล้วมักจะนิยามเนื่องกับความไม่พร้อมหรือความผิดพลาด

ทางออกของผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นมักจะมีอยู่ใน 4 ทางเลือก ได้แก่ การแต่งงาน การทำแท้ง การเลือกตั้งครรภ์ต่อ และการฆ่าตัวตาย (ตริงเนตร พรรณดวงเนตร, 2538) ซึ่งในหลายทางเลือกนี้ หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เลือกตั้งครรภ์ต่อ จะต้องเผชิญกับความทุกข์ยากที่ยาวนาน ทั้งจากการตีตรา การถูกประณาม การดูถูกศักดิ์ศรี การไม่ยอมรับของสังคม มองว่าพวกเธอประพฤติตัวไม่เหมาะสม ละเมิดฝ่าฝืนความเชื่อและบรรทัดฐานที่ดั่งามของสังคม สร้างความอับอาย อึดอัดใจ ความเจ็บปวดให้กับพวกเธอ ปัจจัยมาตรฐานทางสังคมและความคาดหวังที่ผู้อื่นมีต่อบุคคล รวมถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมที่เกิดขึ้นนี้ล้วนมีผลต่อจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เลือกตั้งครรภ์ต่อด้วยความจำเป็น โดยไม่ยอมรับตนเอง ไม่ยอมรับบุตรในครรภ์นั้น มักจะก่อให้เกิดความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ (สิรินุช เสี่ยงมศักดิ์, 2548)สภาวะจิตใจที่มักเกิดขึ้น คือ เกิดความกลัว ความเครียด ความวิตกกังวล หดหู่ เศร้าหมอง ท้อแท้ ผิดหวังสภาวะจิตใจดังกล่าวจะต่อเนื่องถึงภายหลังจากการคลอดบุตร แล้วอาจทำให้กลายเป็นคนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึมเศร้าและมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม (สุชาติ ราชกุล, 2541) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อทารกที่จะเกิดมา ทำให้ทารกเกิดมามีน้ำหนักตัวน้อย

คลอดก่อนกำหนด(Richard, 2003) เกิดโรคได้ง่าย อัตราการตายสูง พัฒนาการช้าในทุกด้าน บางรายเมื่อโตขึ้นจะมีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรมและการเข้าสังคม มีบุคลิกที่บกพร่อง (วันเพ็ญ บุญประกอบ, 2534 อ้างถึงใน วิวัน แซ่คุ่ม, 2542) เห็นได้ว่าการตั้งครรภ์โดยไม่มีความพร้อมที่เกิดขึ้นนี้ สร้างความทุกข์ทราใจให้กับหญิงผู้ประสบอย่างยิ่ง

การรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่าโดยมากจะเป็นการศึกษาเน้นให้ความสำคัญกับบางประเด็น เช่น ความเครียด ความซึมเศร้า และศึกษากันมากในประเด็นของการทำแท้งรวมถึงในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ ยังมีช่องว่างอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ดังนั้น การศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์โดยผ่านวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพจิตโดยรวมจากประสบการณ์จริงของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติและความเชื่อของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประเด็นในการวิจัยครั้งนี้จะทำให้สามารถหาคำตอบได้ว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีประสบการณ์ด้านจิตใจอย่างไร เรื่องราวที่บอกเล่าผ่านเสียงของเจ้าของปัญหานี้จึงทำให้ทราบข้อเท็จจริงว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรในระยะเวลาของการตั้งครรภ์ การทราบเรื่องราวในใจของพวกเธอเหล่านี้ อาจเป็นแนวทางในการดูแลให้ความช่วยเหลือ ฟันฟู และปรับเปลี่ยนทัศนคติของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้หญิงกลุ่มนี้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อีกครั้ง

จากงานศึกษาวิจัยพบว่า สิ่งแรกๆที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการ คือคนที่เข้าใจ รับฟังปัญหาและไม่ประณามการกระทำของเธอ (เวทีประชุมวิชาการเพศศึกษาเพื่อเยาวชนภาค ตะวันตก/ภาคตะวันออก โครงการก้าวอย่างมั่นใจ, 2550) ต้องการมีที่พึ่งพิงเพื่อพูดคุยถึงภาวะที่เกิดขึ้นกับผู้ผ่านการฝึกฝนมาแล้ว รับฟังปัญหา และให้ข้อมูลรอบด้านแก่ผู้มีปัญหาโดยเคารพในสิทธิและความต้องการของผู้หญิงที่เป็นปัญหานั้น(กนกวรรณ ธรรววรรณ, 2548) ข้อสรุปดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการนักจิตวิทยาการปรึกษา ที่จะรับฟังช่วยเหลือ และนำพาพวกเธอออกจากความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นอย่างยิ่ง การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อให้นักจิตวิทยาการปรึกษาได้ทำความเข้าใจและนำแนวทางจากการศึกษามาช่วยในการพัฒนารูปแบบในการบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาให้กับผู้หญิงกลุ่มนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) เพื่อ “ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์” มีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่อยู่ในสภาพที่ยังคงไว้ใน การตั้งครรภ์หรือได้ให้กำเนิดบุตรแล้วจำนวน 12 คน ซึ่งในการศึกษานี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยพักพิงอยู่บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ แหวงสีกัน ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ที่สมัครใจเป็นผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

คำจำกัดความของการวิจัย

ประสบการณ์ด้านจิตใจ หมายถึง การบอกกล่าวถึง ความรู้สึก ความนึกคิด ตามการรับรู้ของหญิงที่ผ่านเหตุการณ์การตั้งครรภ์และการตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หมายถึง การตั้งครรภ์ของผู้หญิงที่เกิดจากความไม่พร้อมทางใดทางหนึ่ง ได้แก่ ทางด้านวัยวุฒิ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงผู้หญิงตั้งครรภ์ที่เกิดจากความไม่พร้อมทางใดทางหนึ่ง ซึ่งตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อจนครบกำหนดคลอด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยครั้งนี้คือ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความนึกคิด ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเบื้องต้น (Preconceived Notion)

งานวิจัยนี้ศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งผู้หญิงกลุ่มนี้ต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ตลอดจนการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ การใช้ชีวิต ดังนั้นจึงมีจุดประสงค์เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์นิยมที่ทำการเก็บข้อมูลจากหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เข้ามาขอรับความช่วยเหลือจากบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ดังนั้นแนวคิดเบื้องต้นในงานวิจัยนี้ได้แก่

1. การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
2. ผลกระทบทางด้านจิตใจจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
3. แนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤต
4. บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี

1. การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (Unwanted Pregnancy)

การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (Unwanted Pregnancy) หรือ การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา หรือการท้องไม่พร้อมนั้นเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ประกอบด้วยรายละเอียด เงื่อนไข และสาเหตุที่มีความซับซ้อน และมีความแตกต่างกันในผู้หญิงแต่ละคน การที่ผู้หญิงได้วางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยให้ความสำคัญกับบทบาทต่างๆที่ตนเองและสังคมตั้งเป้าหมายในช่วงเวลาต่างๆของชีวิตเอาไว้ เช่น บทบาทของการเป็นนักเรียนนักศึกษา บทบาทในการทำงาน รวมถึงบทบาทของความเป็นแม่ ถ้าบทบาทเหล่านี้ดำเนินไปตามที่ตั้งไว้ก็เกิดความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของตน แต่หากเมื่อใดที่ไม่เป็นไปตามหวังจำเป็นต้องรับบทบาทความเป็นแม่โดยไม่ต้องการ หรือไม่สามารถที่จะปฏิเสธการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่พร้อมได้ สิ่งเหล่านี้ย่อมนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

1.1 ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความที่อธิบายถึงความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

ลอนโดโน (Londono, 1989 อ้างถึงใน สุชาติดา รัชชกุล, 2541) ได้ให้ความหมายของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่าหมายถึง การตั้งครรภ์ที่ผู้หญิงไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เนื่องจากไม่พร้อมที่จะเป็นมารดาหรือไม่ต้องการมีบุตร หรือเมื่อเกิดการตั้งครรภ์แล้วไม่ต้องการให้การตั้งครรภ์นั้นดำเนินต่อไปจนตลอด ส่วนใหญ่การตั้งครรภ์นั้นมักเกิดจากการที่หญิงตั้งครรภ์แล้วแต่ต่อมาประสบกับปัญหาหรือมีเหตุการณ์แทรกซ้อนอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้คือ คู่รักหย่าร้าง หรือเสียชีวิต ความไม่พร้อมของการตั้งครรภ์ที่เกิดจากครอบครัว สภาพจิตใจ เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการตั้งครรภ์ที่จะขัดขวางความก้าวหน้าในชีวิต

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านให้คำจำกัดความของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไว้ทำนองเดียวกันว่า หมายถึง การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้หญิงไม่พร้อมไม่ต้องการมีบุตร และไม่ต้องการให้การตั้งครรภ์นั้นดำเนินต่อไป ซึ่งอาจเกิดมาจากเหตุหลายประการเช่นความไม่พร้อมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือสุขภาพ (กาญจนา แซ่ลิ้ม, 2546; ตรึงเนตร พรรณดวงเนตร, 2538; ศิริพร หนูนวน, 2541; สิรินุช เสี่ยมศักดิ์, 2548; หทัยรัตน์ อุลิส, 2547)

โดยสรุปแล้วการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นการตั้งครรภ์ของผู้หญิงที่เกิดจากความไม่พร้อมไม่ต้องการ ที่มีเหตุมาจากความไม่พร้อมทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่นด้านวัยวุฒิ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจตลอดจนด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยทั่วไปการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่พร้อมนี้จะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ก่อให้เกิดความทุกข์ใจในผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับปัญหานี้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของหญิงที่ประสบโดยสิ้นเชิง

1.2 ลักษณะทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในประเทศไทย

1.2.1 อายุ ผู้ที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีแนวโน้มว่าจะมีอายุดำสุดลดลงเรื่อยๆ จากงานวิจัยของ กนกวรรณ ธราวรณ (2548) พบว่ามีอายุดำสุด 14 ปี และสถิติการทำแท้งของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขในปี 2542 แสดงว่าผู้ที่ทำแท้งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 14-20 ปี ปัจจัยทางอายุเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการคิดใคร่ครวญความมีเหตุมีผล ยังไม่มีความพร้อมต่อการรับผิดชอบต่อครอบครัว หรือสามารถตัดสินใจปัญหาต่างๆ ได้

1.2.2 การสมรส ลักษณะการสมรสที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ อายุแรกสมรสน้อย ความแตกต่างระหว่างอายุของสามีและภรรยาอายุต่างกันมาก สถานภาพ

สมรสที่ต้องการเพียงเพื่อการอยู่ร่วมกันไม่ต้องการข้อผูกมัดใดๆ และหญิงที่มีอายุมากแล้วจึงตั้งครรภ

1.2.3 ระดับการศึกษา พบว่าผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือน้อยกว่า เนื่องจากการศึกษาส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว การพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุผล และมีโอกาสในการเลือกอาชีพหรือเลือกการดำรงชีวิต

1.2.4 ปัจจัยทางด้านสังคม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ได้แก่ ศาสนาโดยส่วนใหญ่ในประเทศไทยจะนับถือศาสนาพุทธ นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการคือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ อาชีพ ซึ่งการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์กับผู้ประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อยหรือไม่มียาได้ มักเป็นแม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัดที่อพยพมาทำงานหรือเรียนต่อในกรุงเทพฯ หรือเป็นคนชนบทที่อพยพมาอยู่ในเขตเมือง มักไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่อยู่กับญาติ พี่น้อง เพื่อน คนรู้จัก หรือนายจ้าง จำนวนบุตรและความพอใจในการมีบุตร ปัจจุบันผู้หญิงมีความต้องการจะมีบุตรน้อยลงอันเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ และบทบาทของผู้หญิงที่ต้องทำงานนอกบ้าน ความพอใจของผู้หญิงที่ต้องการมีบุตรคนแรกจะสูงและค่อยๆ ลดลงในคนต่อไป

1.3 ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีหลายประการ ทั้งปัจจัยที่เกิดจากภายนอก ได้แก่ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และปัจจัยจากตัวผู้ตั้งครรภ์เอง จากงานวิจัยสามารถรวบรวมปัจจัยที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ได้ 6 ประการ (กนกวรรณ ธรรมวรรณ, 2548; ตรึงเนตร พรรณดวงเนตร, 2538; ศิริพร หนูนวนล, 2541; สิริสุข เสี่ยม-ศักดิ์, 2548; สุชาดา รัชชกุล, 2542; หทัยรัตน์ อุลิศ, 2547) ดังนี้

1.3.1 วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศของสังคม

การเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ส่งผลให้เด็กวัยรุ่นมีอิสระมากขึ้น มีสภาพแวดล้อมและตัวแบบที่ยั่วยุให้มีความต้องการทางเพศ อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจทำให้ขาดการดูแลจากครอบครัว จนทำให้อาจพลาดพลั้งเกิดการตั้งครรภ์ได้ จึงไม่สามารถมองข้ามความเป็นจริงได้ว่า สาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นผลมาจากความล้มเหลวทางสังคม จากค่านิยมและบรรทัดฐานทางเพศที่ปลูกฝังให้คนในสังคมมีความเชื่อและยอมรับว่าเพศหญิงอยู่ภายใต้อำนาจของเพศชาย ทั้งในแง่ของการศึกษา การเมือง หน้าที่การงาน และความสัมพันธ์ทางเพศ สภาพสังคมที่มีค่านิยมยอมรับมาตรฐานเชิงซ้อนทางเพศ

ยึดถือพุทธศาสนาที่มีหลักธรรมประจำใจว่าไม่มักมากในกามคุณและไม่ล่าสอนทางเพศ หรือ ประพฤติผิดกับสามีหรือภรรยาของผู้อื่น และยึดถือพรหมจรรย์ของเพศหญิงเป็นเรื่องสำคัญ เหล่านี้ หากหญิงใดมีพฤติกรรมที่ละเมิดความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม สร้างความเสียหายให้กับตนเอง ครอบครัว และคนรอบข้าง ซึ่งส่งผลให้การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นเป็นครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ง่ายขึ้น

1.3.2 ขาดความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องเพศศึกษา ความบกพร่องของการใช้วิธีการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว

สังคมไทยเป็นสังคมที่ผู้หญิงถูกควบคุมพฤติกรรมและการแสดงออกทางเพศ ดังนั้นการที่ผู้หญิงมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ การคุมกำเนิด อาจถูกสังคมประณามว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี จึงทำให้ผู้หญิงไทยมีความรู้ที่น้อยมากหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ ตลอดจนวิธีการคุมกำเนิด การขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องเพศส่งผลให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ สำหรับข้อบกพร่องในการวางแผนครอบครัวพบได้จากหลายสาเหตุ เช่น ความกลัวและไม่มีความรู้ในเรื่องของวิธีการคุมกำเนิด วิธีการคุมกำเนิดยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ผลข้างเคียงของการคุมกำเนิด ความไม่สะดวกในการไปรับบริการคุมกำเนิด ตลอดจนไม่ได้รับความยินยอมจากสามี ดังนั้นจึงทำให้เกิดความผิดพลาดในการวางแผนครอบครัว ทำให้ครรภ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

1.3.3 สาเหตุด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของทั้งมารดาและทารก

เช่น หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะความตึงเครียดทางจิตใจสูง ตั้งครรภ์โดยร่างกายอ่อนแอหรือเป็นโรคที่การตั้งครรภ์จะส่งผลเสียต่อสุขภาพของแม่ การพิการแต่กำเนิด เป็นต้น

1.3.4 ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

เหตุผลมาจากความบีบคั้นของสภาพการดำรงชีวิต ความยากลำบากในการเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะมารดาที่ต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง จะต้องเผชิญกับภาวะทุพพลภาพทั้งเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ หรือการตั้งครรภ์ที่หากปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไปอาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการประกอบอาชีพและการหารายได้ของมารดา เช่น หญิงขายบริการทางเพศ ดารา นักร้อง เป็นต้น

1.3.5 การขาดแคลนแหล่งข้อมูลข่าวสารและหน่วยให้คำปรึกษาช่วยเหลือ

เมื่อผู้หญิงมีปัญหาด้านสุขภาพ หรือต้องการใช้บริการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จะหาทางออกโดยการปรึกษาครอบครัวหรือเพื่อนเท่านั้น เพราะระบบบริการของรัฐยังไม่ชัดเจนและมากพอ อีกทั้งยังเข้าถึงยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศแก่หญิงวัยรุ่นที่เป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์โดย

ไม่ตั้งใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ยังเป็นไปไม่ทั่วถึง รวมถึงค่านิยมของสังคมที่ยังยึดถือว่าวัยรุ่นยังไม่สมควรเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ ทำให้การตั้งครรรภ์ในหญิงวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้น

1.3.6 การถูกล่วงละเมิดและการถูกข่มขืน

สาเหตุนี้้นำความทุกข์มาสู่ผู้หญิงมากที่สุด การตั้งครรรภ์เพราะถูกข่มขืนถือว่าเป็นความรุนแรงทางเพศ ซึ่งหญิงในกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อยหรือหญิงวัยรุ่นที่ขาดประสบการณ์ ไม่รู้จักช่วยเหลือตนเอง และมักจะเชื่อใจไว้ใจคนง่าย โดยเฉพาะเพื่อนชาย แฟนของเพื่อน พี่ชายเพื่อน พ่อเลี้ยง หรือนายจ้าง เป็นต้น บางรายที่มีปัญหาตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ อันเนื่องมาจากการถูกล่วงละเมิด และการขาดความรับผิดชอบของฝ่ายชายเมื่อฝ่ายหญิงเกิดการตั้งครรรภ์

1.4 ทางออกของการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์

ทางออกของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์มักมีทางออกอยู่ด้วยกัน 4 ทาง คือ การแต่งงาน การทำแท้ง (การยุติการตั้งครรรภ์) การตั้งครรรภ์ต่อไป และการฆ่าตัวตาย

1.4.1 การแต่งงาน

เป็นทางออกที่มีโอกาสน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหญิงชายคู่นั้นยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ยังมีภาระด้านการศึกษา ไม่มีความพร้อมด้านอาชีพ รายได้ที่จะเลี้ยงตนและครอบครัว การแต่งงานเนื่องจากฝ่ายหญิงตั้งครรรภ์นั้นจึงกลายเป็นการแต่งงานในสภาวะจำยอม ไม่พร้อม ทำให้การแต่งงานนั้นอาจสิ้นสุดลงด้วยการหย่าร้าง

1.4.2 การทำแท้ง (การยุติการตั้งครรรภ์)

ทางออกนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นอีกทางออกสำหรับหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์หลายคน โดยเฉพาะหญิงตั้งครรรภ์ที่เป็นวัยรุ่น กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือหญิงที่ไม่มีความพร้อมจากการมีบุตร ในสังคมไทยการทำแท้งถือว่าการกระทำที่ผิดกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301-305 ยกเว้นเพียงกรณี การตั้งครรรภ์จะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรรภ์รวมถึงสุขภาพจิตของหญิงตั้งครรรภ์ และในกรณีที่ตั้งครรรภ์จากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งโดยทั่วไปแพทย์จะเป็นผู้ตัดสินใจว่ารายใดควรทำแท้งหรือไม่ เนื่องจากการทำแท้งที่ผิดกฎหมายมีอยู่เพียง 2 ทาง ดังนั้นผู้หญิงที่ตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ในกรณีอื่นๆจึงหันไปพึ่งบริการ “ทำแท้งเถื่อน” ซึ่งเป็นการลักลอบทำแท้งที่ผิดกฎหมาย การทำแท้งนี้อาจเป็นการทำแท้งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจาก

แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้หญิงต้องเสี่ยงอันตรายจากผลของการทำแท้งนานาประการ เช่น การติดเชื้อ ตกเลือด มดลูกเน่า อีกทั้งยังมีผลต่อจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ อีกด้วย

1.4.3 การตั้งครรรภ์ต่อ

ทางเลือกนี้แม้ไม่ได้รับคำตำหนิเรื่องศีลธรรมว่าเป็นหญิงใจยักษ์มาได้แม้กระทั่งลูกตัวเอง เหมือนในกรณีเลือกทำแท้งแต่กลับส่งผลกระทบระยะยาวต่อผู้หญิงที่ตั้งครรรภ์ ทั้งผลจากสังคมที่มองว่าประพฤติตัวไม่เหมาะสม ผิดจารีตที่ติงามของสังคม อีกทั้งยังต้องทนรับการประทับตราจากสังคม สร้างความอับอายและอึดอัดใจเมื่ออยู่ในสังคม อีกทั้งถ้าแม่เลือกที่จะตั้งครรรภ์ต่อไปด้วยความจำเป็นไม่เต็มใจ ย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจของแม่ให้เกิดความทุกข์ใจ หงุดหงิด ความเครียด ฯลฯ ภาวะทางจิตใจเหล่านี้นอกจากจะส่งผลกระทบต่อหญิงตั้งครรรภ์เองแล้วยังส่งผลถึงลูกที่คลอดออกมา ส่งผลให้ลูกเป็นเด็กขาดความรักความอบอุ่น ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้

1.4.4 การฆ่าตัวตาย

ทางเลือกนี้เป็นทางเลือกสุดท้ายของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ รวมทั้งการได้รับความบีบคั้นทั้งจากครอบครัว สภาพแวดล้อม และสังคม จึงหาทางออกสุดท้ายด้วยการฆ่าตัวตาย

จากทางออกทั้งหมดของผู้หญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ พบว่าทุกทางออกต่างส่งผลกระทบต่อให้เกิดความทุกข์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ต่อตัวผู้หญิงตั้งครรรภ์ เด็กที่เกิดมา คนในครอบครัว คนใกล้ชิด ตลอดจนคนสังคมโดยรวม

2. ผลกระทบด้านจิตใจจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ (Psychological Effect of Unwanted Pregnancy Women)

การตั้งครรรภ์ที่เกิดขึ้นในผู้หญิง หากเป็นครรรภ์ที่เกิดจากความพร้อมและความตั้งใจย่อมนำมาสู่ความรัก ความยินดี ความชอบปลื้ม ของพ่อแม่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในทางตรงข้ามหากการตั้งครรรภ์นั้นเกิดจากความไม่พร้อม ความไม่ตั้งใจ และความไม่ต้องการของพ่อแม่แล้ว ครรรภ์นั้นย่อมเป็นครรรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์มีผลกระทบต่อภาวะจิตใจและอารมณ์อย่างมากและยาวนาน เช่น ความรู้สึกรังเกียจ ความรู้สึกอับอาย ความรู้สึกเสียใจ เป็นต้น ทางออกที่ผู้หญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ตัดสินใจ ทำแท้ง หรือตัดสินใจที่จะตั้งครรรภ์ต่อไป ไม่ว่าจะตัดสินใจเลือกวิธีการใดย่อมก่อให้เกิดความเจ็บปวดและความสะเทือนใจทั้งสิ้น

หากหญิงตั้งครรภ์เลือกการทำแท้ง ย่อมหมายถึง เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ขัดกับ ศีลธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม นำไปสู่การถูกประณามว่าใจบาปหยาบเข้าฆ่าได้แม้กระทั่งลูก ของตนเอง นอกจากถูกประณามจากสังคมแล้วผู้หญิงที่ทำแท้งอาจส่งผลให้เกิดอันตรายต่อ สุขภาพหรือชีวิตภายหลังการทำแท้ง หากการทำแท้งนั้นไม่ได้เกิดจากแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญอย่าง แท้จริง

รณชัย คงสกนธ์ (2544) กล่าวว่า การตั้งครรภ์ก่อให้เกิดความเครียดสูงในผู้หญิง ยิ่งถ้า เป็นการการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมแล้ว ยิ่งเพิ่มความกดดันทางจิตใจสูงมาก ซึ่งแม้แต่เมื่อยุติการ ตั้งครรภ์แล้วก็ยังพบความผิดปกติ ทางด้านจิตใจอยู่ โดยเรียกว่า บ้าหลังคลอด มีอาการหูแว่ว ประสาทหลอน ส่วนหญิงที่ทำแท้ง พบว่าหลังการทำแท้งทุกคนมีความเจ็บปวดทั้งร่างกายและ จิตใจ และส่วนใหญ่จดจำ อีกทั้งพยายามไม่ทำให้เกิดปัญหาซ้ำอีก (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, 2544)

โอซอฟสกีและราจาน (Osrovski and Rajan, 1965 อ้างถึงใน สุชาติา รัชชกุล, 2541) ได้ ศึกษาติดตามภาวะจิตใจของหญิงที่ผ่านการทำแท้ง พบว่าภายหลังการทำแท้งได้ 1 เดือน มี จำนวนร้อยละ 2 รู้สึกไม่พอใจกับการตัดสินใจของตนเอง และร้อยละ 4 มีความรู้สึกไม่สบายใจ อย่างมาก และภายหลังการทำแท้งได้ 6 เดือนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 ที่รู้สึกไม่พอใจกับ การตัดสินใจของตนเอง และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 ที่รู้สึกไม่สบายใจอย่างมาก นอกจากนี้จากการ วิจัยพบ ผู้หญิงบางรายรู้สึกว่าตนเองกระทำผิดบาปส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาทางจิตใจตามมา ภายหลังการทำแท้ง

หากหญิงตั้งครรภ์เลือกจะตั้งครรภ์ต่อไป ผลกระทบที่ตามมาไม่ได้ลดน้อยลงไปกว่ากัน ซ้ำยังเป็นผลกระทบในระยะยาว จากการศึกษาของซอนย่า(Sonya, 2000) พบว่าการตั้งครรภ์ไม่ พึ่งประสงค์มีส่วนสัมพันธ์กับความทุกข์ใจและภาวะซึมเศร้า สำหรับสังคมไทย ผลกระทบทาง จิตใจอีกประการที่สำคัญคือ สังคมไม่ยอมรับหญิงตั้งครรภ์นอกสมรส การตั้งครรภ์ต่อไปทำให้ ต้องถูกสังคมตีตราประณาม ต้องอดทนต่อคำติฉินนินทาและการดูถูกศักดิ์ศรีจากคนรอบข้าง ส่งผลให้เกิดความทุกข์ใจ ความรู้สึกผิด ความอับอายทั้งต่อตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ความ ทุกข์ใจที่ได้รับอาจทำให้ภายหลังจากการคลอดบุตรกลายเป็นคนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม นอกจากนั้นเด็กที่เกิดมาจากความไม่ต้องการของแม่ พบว่าเด็กกลุ่มนี้ มักมีปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ การปรับตัวทางสังคมเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิด ปัญหาทางเศรษฐกิจจากภาระการต้องรับเลี้ยงดูบุตร ก่อให้เกิดปัญหาต่อบทบาทของตน เช่น หากยังอยู่ในวัยเรียนก็ต้องลาออก หญิงที่ทำงานก็ต้องออกจากงานหรือเปลี่ยนงาน

ปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์ วัยรุ่นที่มีปัญหาการตั้งครรภไม่พึงประสงค์ มักจะมีความรู้สึกที่ตนทำผิด เกิดความละอายใจและวิตกกังวลว่าคนอื่นจะรู้ คิดถึงฝ่ายชายจะรับผิดชอบหรือไม่ พ่อแม่จะคิดอย่างไร ทำให้เก็บตัว เกิดความเศร้าโศก รู้สึกเครียด หาทงออกของปัญหาลำบาก แต่สิ่งเหล่านี้จะลดน้อยลงได้ถ้าคนในครอบครัวยอมรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นและให้ภัย (ป้องกันได้ปลอดภัยเสมอ, ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

ไม่ว่าหญิงตั้งครรภไม่พึงประสงค์จะเลือกการทำแท้งหรือการตั้งครรภต่อไป ทั้งสองทางล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงทั้งทางจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก ร่างกายและสังคม ทั้งที่เหตุของปรากฏการณ์การตั้งครรภไม่พึงประสงค์ไม่ได้มาจากผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว แต่ในท้ายที่สุดแล้วคนที่ต้องแบกรับภาระและความทุกข์ใจตกเป็นของฝ่ายหญิงเท่านั้น ดังนั้นสังคมจึงต้องช่วยกันหาทางออกที่เหมาะสมให้กับผู้หญิงกลุ่มนี้ให้ครบถ้วนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

3. ทฤษฎีภาวะวิกฤต (Crisis theory)

การตั้งครรภโดยไม่ตั้งใจและไม่มีความพร้อมทางด้านต่างๆถือได้ว่าเป็นช่วงวิกฤตหนึ่งสำหรับชีวิตผู้หญิง เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตของพวกเขาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจโดยเฉพาะด้านจิตใจพวกเขาเกิดความเครียด ความวิตกกังวล ความทุกข์มากมายจากการรับรู้ของพวกเขาที่มีต่อตนเองและสังคมรอบข้าง สถานการณ์ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตที่ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึกพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตประจำวัน ในเวลาเช่นนี้พวกเขาจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆในชีวิตให้กลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด ดังความหมายของคำว่า “ภาวะวิกฤต” ที่มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของคำว่า “ภาวะวิกฤต”

เบนเทอร์(Benter 1998 อ้างถึงใน ปรียานุช ชื่นตา.2550) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตทางอารมณ์เป็นสาเหตุที่ไม่สงบจากสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดหรือความรู้สึกว่าถูกคุกคามบุคคลมักจะใช้วิธีการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะคุกคามความวิตกกังวลนั้นๆซึ่งเหตุการณ์นั้นๆมักเกิดขึ้นเมื่อวันหรือสัปดาห์ที่ผ่านมาแล้วก่อให้เกิดภาวะวิกฤตทางอารมณ์ต่อความรู้สึกของบุคคล เหตุการณ์ชักนำได้แก่ ความรู้สึกสูญเสีย ถูกทำให้สูญเสียหรือเป็นความท้าทาย

ศิริพร หนูนวล (2541) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่รุนแรงไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นจนไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงและกลไกการปรับตัวที่ใช้กับภาวะปกติไม่สามารถใช้กับปัญหาที่ยากนั้นให้หมดไปได้ ประกอบกับบุคคลนั้นไม่มีระบบค้ำจุน เมื่อเหตุหนักทำให้บุคคลเข้าสู่ภาวะวิกฤตโดยมีปฏิกิริยาเริ่มจากความเครียด ความวิตกกังวลซึมเศร้า และทวีความรุนแรงมากขึ้นจนเกิดความสับสนว่าตนเองไม่สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้

สูญเสียความสมดุลทางอารมณ์หรือภาวะความยุ่งยากในชีวิตจะต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ (2548) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง สภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น และกลไกการปรับตัวในภาวะปกติไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้ ประกอบกับบุคคลไม่ได้รับการเกื้อหนุนจากทรัพยากรทางสังคม ก่อให้เกิดความเครียด ความกดดันและความวิตกกังวล ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่หรือบทบาทของตนได้ตามปกติ

อังคินันท์ อินทรกำแหง, วรพินท์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ (2550) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ภาวะชั่วคราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลและบุคคลนั้นรับรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่คุกคามต่อตัวเขา อาจเป็นความคุกคามทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สภาพแวดล้อมสังคมของบุคคล ภาพพจน์ของบุคคลหรือเป้าหมายในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดความสูญเสียหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงและใช้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะเดิมๆ ไม่เพียงพอที่จะทำให้ความเครียดนั้นลดลงได้จึงทำให้บุคคลนั้นเสียสมดุลของตัวตนไปได้ ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นโดยเร็ว

ปริญญช ชื่นตา (2550) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หรือ ภาวะวิกฤตทางอารมณ์ หรือ การสูญเสียสมดุลทางอารมณ์ หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเผชิญปัญหาและแก้ปัญหานั้นไม่ได้ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก ตึงเครียด กดดัน ยุ่งยากใจ สิ้นหวังและไม่สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ได้ เช่นปกติ

กนิษฐา จ้านงนิธย์ (2551) กล่าวว่า ภาวะวิกฤต หมายถึง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในชีวิต เป็นภาวะชั่วคราวที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งคุกคามต่อตัวเขา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง บุคคลใช้กลไกการแก้ปัญหาที่เคยใช้ ถ้าได้ผลบุคคลจะเกิดการพัฒนา แต่ถ้าใช้ไม่ได้ผลจะทำให้บุคคลเสียสมดุลเกิดความเจ็บปวดทางจิตได้

จากคำกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาวะวิกฤต (Crisis) หรือภาวะวิกฤตทางอารมณ์ (Emotional crisis) หมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ทำให้เกิดความไม่สมดุลของอารมณ์ เกิดเป็นความทุกข์ ความสับสนวุ่นใจ จนไม่สามารถปรับตัวได้ตามปกติ เป็นภาวะที่บุคคลต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะวิกฤต (Crisis) ทางด้านจิตวิทยา

มีฐานข้อมูลสมมุติฐาน 7 ข้อ (Golan, 1978; Slaikeu, 1990 quoted in Kathleen Ell, 1995 อ้างถึงใน สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์, 2548) ดังนี้

3.2.1 เป็นภาวะที่บุคคลต้องประสบกับสภาพที่ไม่สมดุลทางอารมณ์และทางสังคมในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภาวะที่เป็นอันตรายแก่ชีวิต

3.2.2 ภาวะความทุกข์ ความเศร้านั้นเกิดขึ้นได้กับทุกคน

3.2.3 เมื่อเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น บัณฑิตบุคคลจะพยายามฝ่าฝืนเพื่อให้เกิดความสมดุลทางอารมณ์

3.2.4 ในขณะที่มีความพยายามในการต่อสู้ให้เกิดความสมดุลนั้น เวลาที่จำกัด อาจส่งผลให้เกิดความอ่อนแอทางด้านจิตใจได้ บุคคลนั้นๆก็อาจจะท้อแท้ในการต่อสู้ฝ่าฟันภาวะปัญหาที่เกิดขึ้น

3.2.5 ในช่วงเวลาที่เกิดความอ่อนแอของจิตใจสูงนั้น บุคคลนั้นๆควรได้รับความช่วยเหลือ/บำบัดทางด้านจิตใจ (Psychological intervention)

3.2.6 ลักษณะการตอบสนองทางด้านอารมณ์ของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาที่มีต่อแต่ละชั้น/แต่ละลำดับของภาวะวิกฤตที่บุคคลนั้นต้องเผชิญ

3.2.7 ภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นอาจมีส่วนส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะในด้านอารมณ์ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะส่งผลกระทบต่อบุคคลในทางตรงกันข้ามได้

ภาวะวิกฤตนั้นมีลักษณะผูกโยงกันเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งในการมองภาวะวิกฤตให้เป็นลักษณะเค้าโครง(Configuration) มีลำดับนั้น จะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ให้มีความใกล้เคียงกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะวิกฤตนั้นๆ เพื่อเข้าดำเนินการให้การบำบัดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.3 พฤติกรรมที่พบในภาวะวิกฤต

เมื่อบุคคลเข้าสู่ภาวะวิกฤต จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ (กนิษฐา จ้างนิตย์ , 2551, ปรียานุช ชื่นตาม, 2550, สิริสุข เสี่ยงมศักดิ์, 2548) ทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แตกต่างจากภาวะปกติคือ จะเกิดความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความซึมเศร้า มีการโต้ตอบอย่างรุนแรง รู้สึกว่าตนเองเหนื่อยหน่ายอ่อนเพลีย รู้สึกสับสนวุ่นวาย ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้ตามปกติ ทั้งบทบาทที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลในภาวะวิกฤตนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกาย เช่น การหายใจเร็ว เป็นลม คลื่นไส้อาเจียนและส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดโรคทางใจจนบางครั้งอาจถอนตนเองออกจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆได้

3.4 การช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤต

การช่วยเหลือบุคคลในสภาวะวิกฤตเป็นการช่วยเหลือบุคคลที่อยู่ในภาวะความทุกข์ใจ สับสนวุ่นวายใจ เสียความสมดุลทางอารมณ์ จนไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทปกติของตนได้ การช่วยเหลือบุคคลต้องเน้นไปในลักษณะเป็นผู้กระทำการแก้ปัญหาพร้อมกับผู้ที่มีปัญหา (ศิริพร จิรวัดณ์กุล, 2526 อ้างอิงใน ปรียานุช ชื่นตา, 2550) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากภาวะวิกฤตทางอารมณ์หรือลดความรุนแรงของความเครียดทางอารมณ์ช่วยให้บุคคลมีการปรับตัวที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการให้การช่วยเหลือภาวะวิกฤตรายบุคคล ที่มีสาเหตุมาจากปัญหาทางจิตใจ สังคมและการเจ็บป่วยทางกาย

การให้การช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤต สามารถสรุปรูปแบบได้(กนิษฐา จำนวนิตย์ ,2551, ปรียานุช ชื่นตา, 2550, นิรัญญา ผาบุญมา.2548, สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์, 2548) ดังนี้

3.4.1 การช่วยเหลือทั่วไป (Generic approach) เป็นวิธีการช่วยเหลือบุคคลที่ประสบภาวะวิกฤตโดยคำนึงถึงภาวะวิกฤตที่ประสบมากกว่าคำนึงถึงกระบวนการด้านจิตใจของผู้กำลังอยู่ในภาวะวิกฤต การช่วยเหลือมุ่งเพื่อแก้ไขสถานการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้น เป็นการช่วยเหลือคนส่วนใหญ่ เป็นส่วนรวม โดยบุคคลใดๆที่ไม่ใช่บุคคลากรทางสุขภาพจิตที่ได้รับการฝึกฝนมา โดยเฉพาะ วิธีการช่วยเหลือ เช่น บอกแนะวิธี แนะนำทั่วไป การช่วยเหลือด้านยาอาหาร การช่วยเหลือผู้ประสบพิบัติ การแก้ไขสิ่งแวดล้อมเพื่อลดภาวะวิกฤตตลอดจนวิธีการเตรียมตัวเตรียมใจเพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ภาวะวิกฤต ซึ่งพบว่าเมื่อเกิดภาวะวิกฤตบุคคลจะปรับตัวได้ดีขึ้น

3.4.2 การช่วยเหลือเป็นรายบุคคล (Individual approach) เป็นวิธีการช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤตที่มุ่งให้การช่วยเหลือในภาวะวิกฤตทางอารมณ์ โดยบุคคลากรทางสุขภาพจิตที่มีการฝึกฝน เพราะเป็นขบวนการที่เกี่ยวกับกระบวนการภายในจิตใจ จะใช้ความช่วยเหลือบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวได้ แม้จะผ่านกระบวนการช่วยเหลือเบื้องต้นแล้วก็ตาม การช่วยเหลือจะเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่การประเมินปัญหาจนกระทั่งบุคคลสามารถปรับตัวสู่สภาวะปกติได้ วิธีการช่วยเหลือ เช่น 1). การทำจิตบำบัดแบบประคับประคอง 2). การให้คำปรึกษา 3). การใช้เทคนิค การแก้ปัญหา

3.4.3 วิธีการช่วยเหลือด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่ม (Crisis Group) เป็นการช่วยเหลือโดยให้บุคคลซึ่งประสบภาวะวิกฤตเข้าร่วมกลุ่มกันโดยมีนักบำบัดเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มเพื่อหาแนวทางแก้ไขภาวะวิกฤตของแต่ละบุคคลโดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกและกระบวนการกลุ่ม

นอกเหนือจากการใช้ความช่วยเหลือข้างต้นแล้ว ยังมีเทคนิคการช่วยเหลือและการดำเนินการให้ความช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤตอีกหลายประการทั้งการช่วยเหลือทางตรง เช่น

การให้ระบายอารมณ์ความรู้สึก การให้คำปรึกษาตักเตือน การช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจในโลก การปรับตัวของตนเอง สำหรับการช่วยเหลือทางอ้อม เช่น การช่วยเหลือในการจัดสรรทรัพยากรทางสังคม การช่วยเหลือกันและกันของสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎีภาวะวิกฤตข้างต้นสามารถสรุป (อังคินันท์ อินทรกำแหง, อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, 2550) ดังนี้

1. ภาวะวิกฤตเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตามปกติในชีวิต ไม่ได้แสดงถึงความเจ็บป่วยหรือพยาธิสภาพ วิกฤตทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นจะสะท้อนให้เห็นจาก การดิ้นรนต่อสู้ บนพื้นฐานของความเป็นจริงตามธรรมชาติที่บุคคลพยายามรักษาความสมดุลระหว่างตัวเขากับสิ่งแวดล้อม

2. ความเครียดที่เกิดจากภาวะวิกฤต อาจเป็นความสูญเสียที่รุนแรง (Catastrophic) หรือเป็นเพียงเหตุการณ์เล็กน้อยๆที่เก็บสะสมมา

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวเข้าสู่สมดุล คือ

3.1 การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

3.2 ระบบการสนับสนุนทางสังคมทั้งด้านครอบครัวที่ทำงานและสิ่งแวดล้อม

3.3 เทคนิคในการเผชิญปัญหา การปรับตัวและทักษะการแก้ปัญหาของบุคคล

4. ความรุนแรงของวิกฤตขึ้นกับบุคคลว่าจะรับรู้เหตุการณ์นั้นอย่างไรขึ้นกับมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันกับจุดขัดแย้งในอดีต

5. ภาวะวิกฤตทางอารมณ์เป็นภาวะที่เกิดกับตนเองเป็นภาวะชั่วคราวโดยระยะเวลานี้จะคงอยู่ไม่นาน

6. บุคคลที่อยู่ในภาวะวิกฤตจะมีกลไกที่ป้องกันทางจิตที่แย่งลง

7. การแก้ไขวิกฤตอย่างถูกวิธีจะเป็นโอกาสที่ดีคือ

7.1 ได้จัดการแก้ไขปัญหาของปัจจุบัน

7.2 ได้จัดการกับจุดขัดแย้งหรือประสบการณ์ที่ไม่ดีบางอย่างในอดีต

7.3 ได้เรียนรู้วิธีการจัดการกับปัญหาที่ดีขึ้นในอนาคต

8. ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจริงหรือที่คิดกังวลล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นมักเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤตในการจัดการกับความสูญเสียนี้ จึงมักเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขภาวะวิกฤตด้วยและเมื่อมีการแก้ไขภาวะวิกฤตอย่างถูกวิธี ก็มักจะถูกก่อตั้งขึ้นให้มีเทคนิคการปรับตัวและทักษะในการแก้ปัญหาอันใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะคอยช่วยเหลือบุคคลนั้นๆได้ในภายหน้า บุคคลจะมีความยืดหยุ่นขึ้น มีความทนต่อความกังวล มีลักษณะที่จะเรียนรู้ วิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่ที่ดีกว่าเดิม จะมีสุขภาพจิตที่ดี

4. บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

ตั้งอยู่เลขที่ 501/1 ถนนเดชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02-929-2301-07 โทรสาร 02-929-2856 website www.apsw-thailand.org

E-mail admin@apsw-thailand.org

4.1 ความเป็นมา

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เป็นองค์กรการกุศลที่ก่อตั้งโดย แม่ชีคุณหญิงกนิษฐา วิเชียรเจริญ มาเป็นเวลา 25 ปี แล้ว ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาความ รุนแรง ถูกข่มขืน ถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ไม่เป็นที่ยอมรับจากครอบครัว และสังคม รวมทั้งผู้หญิงและเด็กที่ติดเชื้อ HIV/เอดส์ โดยในช่วง 24 ปี ที่ผ่านมา มีผู้หญิงและเด็ก ที่มาขอรับความช่วยเหลือกว่า 47,000 ราย ปัจจุบันมีผู้เดือดร้อนที่พักอาศัยรับความช่วยเหลือ อยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินของสมาคมฯ โดยเฉลี่ยประมาณ 150 คน ในแต่ละวัน ความช่วยเหลือที่ให้แก่ผู้ประสบปัญหานั้น รวมทั้งที่พัก อาหาร การดูแลด้านสุขภาพ การฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ การให้ความรู้ในด้านที่จำเป็นทักษะชีวิต และการฝึกอาชีพตามความสนใจโดยในการให้ความช่วยเหลือนั้น มิได้คิดค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดซึ่งรายได้ของสมาคมฯ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ ก็ล้วนมาจากการสนับสนุนของสาธารณชน การสนับสนุนจากภาครัฐนั้น เฉลี่ยราวร้อยละ 4 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

4.2 วัตถุประสงค์เป้าหมายการดำเนินงาน

4.2.1 ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสตรีและการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านต่าง ๆ

4.2.2 ส่งเสริม ช่วยเหลือให้สตรีได้รับความเสมอภาคและความเป็นธรรมใน

สังคม

4.2.3 ส่งเสริมความรู้ความสามารถของสตรีในการประกอบอาชีพ และมีส่วน

ร่วมในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

4.2.4 สนับสนุนสตรีทั่วไป ส่งเคราะห์สตรี เด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาสให้

ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.2.5 ให้ความร่วมมือประสานกับหน่วยงานรัฐบาล และองค์กรเอกชนที่มี

วัตถุประสงค์การดำเนินงาน คล้ายกันทั้งในและต่างประเทศ

4.3 การให้ความช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวนี้ สมาคมฯ ได้ให้บริการต่างๆ ตามรายละเอียดดังนี้

4.3.1 กลุ่มผู้หญิงที่ติดเชื้อเอชไอวี / เอดส์

จัดให้มีที่พักอาศัย อาหารและบริการด้านอื่นๆ ได้แก่ การดูแลด้านสุขภาพกายและจิต ให้ยาต้านไวรัสแก่ผู้ติดเชื้อ จัดกิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับโรคแทรกซ้อน วัณโรค และโรคอื่น ๆ จัดกลุ่มให้ความรู้เรื่อง สุขภาพ นันทนาการ/ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัดและการเสริมสร้างศักยภาพ โดยการฝึกอบรมทักษะชีวิต

4.3.2 กลุ่มผู้หญิง/เด็กที่ถูกทำร้ายทางร่างกายและท้องไม่พร้อม

จัดให้มีที่พักอาศัย อาหารและบริการด้านอื่นๆ ได้แก่ การดูแลฝากครรภ์และดูแลสุขภาพใจ จัดกิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนคลอด – หลังคลอด การวางแผนการคุมกำเนิด อบรมทักษะชีวิตและฝึกวิชาชีพตามความสนใจและในกรณีที่อยู่ต่ำกว่า 18 ปีที่ประสงค์จะเรียนหนังสือต่อ จะจัดให้เข้าเรียนระบบการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมจัดสรรทุนเพื่อให้สามารถดูแลลูกได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

4.3.3 กลุ่มเด็กแรกเกิด

จัดให้มีที่พักอาศัย อาหารและบริการด้านอื่นๆ ได้แก่ ดำเนินการเพื่อหาพ่อแม่อุปถัมภ์ ดูแลสุขภาพ และการได้รับวัคซีนตามวัย ให้อาหารเสริมตามวัยและดูแลการพัฒนากาย – จิตใจให้เหมาะสมตามวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่าผลการวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในแง่มุมมองของการทำแท้ง และประสบการณ์ที่ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการบอกกับสังคม เพื่อเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง การศึกษาอีกส่วนหนึ่งจะเน้นที่การบริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการ มีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาในแง่มุมมองด้านจิตใจโดยตรง ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการศึกษาในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย ดังนี้

กนกวรรณ ธารวรรณ (2548) ได้สรุปในส่วนของความคิดของผู้หญิงเมื่อรู้ว่าท้องเมื่อไม่พร้อม ดังนี้ เมื่อผู้หญิงรู้ว่าท้องและไม่ได้ต้องการท้องนั้น ปฏิกริยาแรกของผู้หญิงทุกคน คือ ความหนักใจ ไม่สบายใจ เกือบทั้งหมด เริ่มจากตกใจ กังวลใจ และกลัว หลายคนร้องไห้ บางรายอยากฆ่าตัวตาย อย่างไรก็ตามความหนักใจ กังวลใจ ก็มีระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งมาจาก

สถานการณ์ในขณะนั้นที่ผู้หญิงเผชิญอยู่ว่า เป็นผู้หญิงในวัยใด แต่งงาน มีคู่ หรือเป็นโสด กำลังทำงานหรือกำลังเรียนหนังสือ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องข้อมูลในการทำแท้งมากน้อยแค่ไหน ผู้ชายที่มีส่วนร่วมให้เกิดการท้องนี้เป็นใคร รับผิดชอบแค่ไหน ที่สำคัญ คือ บุคคลรอบข้างมองและเข้าใจเรื่องนี้อย่างไร และฐานะทางการเงินที่สามารถเลี้ยงดูอีกชีวิตหนึ่งได้หรือไม่

สอดคล้องกับสิรินุช เสี่ยมศักดิ์ (2548) สรุปประเด็นน่าสนใจ คือ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงทุกคนเปรียบเสมือนภาวะวิกฤตที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด หวาดหวั่น และวิตกกังวล และในประเด็นการเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตพบว่า ลักษณะการเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตของผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤตและการปรับตัว เป็นช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับความทุกข์และความกดดันต่างๆ ทุกคนจะพยายามแสวงหาทางเลือกให้กับตนเองเพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต จากนั้นจะเข้าสู่ระยะคลี่คลายความทุกข์ซึ่ง เป็นช่วงที่ผู้หญิงทุกคนยอมรับว่าตนเองไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้อีกต่อไป จึงหันมาให้ความสนใจกับการดูแลสุขภาพ บำรุงครรภ์และการเลี้ยงดูลูก และสุดท้ายเป็นระยะการใช้ชีวิตภายใต้บริบทของสังคม เป็นหลังจากภาวะวิกฤตและความตึงเครียดในช่วงแรกคลี่คลายลง เริ่มมีการวางแผนของอนาคต

นอกจากนี้ผลการศึกษาของ กาญจนา แซ่ลิ้ม (2546) เกี่ยวกับภาพลักษณ์และความเข้มแข็งของผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากกาท้องส่งผลต่อสภาพจิตใจและการรับรู้ของพวกเธอ ผลการศึกษาของ กรวิณห์ วรสุข (2551) เรื่องฉันไม่ใช่แม่ใจยักษ์เสียสะท้อนของผู้หญิงในบ้านพักฉุกเฉิน เป็นอีกส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตใจของผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในช่วงเวลาการตัดสินใจยกลูกให้คนอื่นเลี้ยง หรือ ที่เรียกว่าทิ้งลูก ว่าการตัดสินใจของพวกเธอเป็นเรื่องยากเนื่องจากผู้หญิงถูกกำกับภายใต้โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่มีแบบและมาตรฐานเชิงซ้อนเรื่องเพศครอบงำอยู่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู ค่านิยมและความเชื่อ ทำให้การตัดสินใจ เกี่ยวกับลูกเป็นเรื่องยากในการตัดสินใจ

มนตรี แยมกสิกร (2546) ศึกษาเกี่ยวกับ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีนิสิตนักศึกษาที่มีเพศสัมพันธ์นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มากขึ้น จากสาเหตุของการขาดความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาอย่างเพียงพอ ผลที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์มักตกอยู่ที่ฝ่ายหญิงเท่านั้น ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาหญิงจะเกิดความเครียด วิตกกังวล เศร้าหมองกลัวสังคมจะรู้ว่าตนเองตั้งท้องและจะถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงไม่ดีใจง่าย ต้องเลือกทางออกด้วยการทำแท้งหรือการตั้งครรภ์ต่อไป แต่ไม่ว่าจะเลือกทางใดก็สร้างความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจให้กับผู้หญิงทั้งสิ้น

ในด้านที่เกี่ยวข้องกับบริการสังคมพบว่า ตริังเนตร พรรณดวงเนตร (2538) ศึกษาบริการสังคมที่หญิงที่เลือกตั้งครรภ์ต่อไป ต้องการบริการในอันดับแรกคือ ด้านความช่วยเหลือต่างๆ เช่น ที่พักชั่วคราวระหว่างตั้งครรภ์และพักฟื้นหลังคลอด ความช่วยเหลือในการดูแลบุตรเด็ก การฝากครรภ์และการคลอด ส่วนอันดับรองลงมา คือ ความต้องการด้านอื่นๆ ได้แก่ การที่จะได้รับการปฏิบัติต่อสังคม และการปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ยังมีความต้องการด้านข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานด้านความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านการวางแผนดำเนินชีวิตต่อไป และด้านการปรึกษา อีกส่วนในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับหญิงตั้งครรภ์ไม่ปรารถนา ผลการศึกษาของ ศิริพร หนูนวล (2541) พบว่าการให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ส่วนมากจะเป็นการให้ความช่วยเหลือระยะสั้น ควรจัดให้มีการช่วยเหลือระยะยาวและมีการวางแผนเชิงรุกเพื่อให้ความรู้และป้องกัน

ณัฐยา บุญภักดี (2550) จากมูลนิธิสร้างสุขเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง(สคส.) กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการเรียงตามลำดับได้แก่ ประการแรกต้องการคนที่เข้าใจรับฟังปัญหาและไม่ประณามการกระทำของเธอ ต้องการสถานที่พักพิง ต้องการบริการที่ดูแลด้านสุขภาพระหว่างตั้งครรภ์ ต้องการบริการสำหรับเด็กที่จะเกิดมา ต้องการสวัสดิการสำหรับแม่เลี้ยงเดี่ยว บริการยกบุตรบุญธรรมในกรณีแม่ไม่พร้อมจะเลี้ยงดูและประการสุดท้ายคือ บริการทำแท้งที่ปลอดภัย นอกจากนี้ สมพร วัฒนนุกุลเกียรติ (2542) แสดงทรรศนะในเรื่อง “ตั้งครรภ์ไม่ตั้งใจ: บทบาทของใครที่ต้องทบทวน” ว่า แนวทางในการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อสภาวะสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจของหญิงตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ รวมถึงผลต่อโครงสร้างด้านสังคมและเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวเนื่องกับหลายๆส่วนต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา ได้แก่ บทบาทของครอบครัว บทบาทของโรงเรียน บทบาทของสื่อมวลชน บทบาทของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ และบทบาททางด้านนโยบายและกฎหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการแบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ประชากรเป้าหมายและพื้นที่ศึกษา

1.1 ประชากรเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่พักอาศัยอยู่ ณ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย (แสดงรายละเอียดภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายในภาคผนวก ค)

หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 ราย มีภาพรวม ดังนี้ คืออยู่ในระหว่างตั้งครรภ์จำนวน 9 รายและหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่คลอดบุตรแล้วจำนวน 3 ราย มีอายุระหว่าง 17 – 33 ปี การศึกษาต่ำสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ด้านการประกอบอาชีพมีหลากหลาย ได้แก่ นักศึกษา ที่ตั้งครรภ์ระหว่างเรียนจำนวน 1 คน นักเรียนนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ระหว่างภาคเรียนสุดท้ายการศึกษาจำนวน 2 คน อาชีพรับจ้างทั่วไป 5 คน พนักงานบริษัท 3 คน เกษตรกร 1 คน อายุครรภ์ขณะสัมภาษณ์ตั้งแต่ 7 เดือน จนถึงหลังคลอด 10 วัน สถานภาพสมรสหากกล่าวถึงสถานภาพสมรสตามกฎหมายไม่มีหญิงตั้งครรภ์รายใดที่ตั้งครรภ์กับสามีที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเพียง 2 รายเท่านั้นที่แม่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายหากสังคมและครอบครัวรับรู้การอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาของเขาและเธอ ผู้ให้ข้อมูลที่ในกลุ่มใหญ่ที่สุดจำนวน 8 ราย ตั้งครรภ์กับ “คนรัก” ที่คบหากัน หากสังคมยังไม่รับทราบถึงความสัมพันธ์อันลึกซึ้งจึงนำมาสู่การตั้งครรภ์ครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลอีกหนึ่งรายตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืนและอีกหนึ่งรายจากการถูกล่วง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยพยายามยุติการตั้งครรภ์ด้วยตนเองมาก่อน

ข้อมูลเบื้องต้นอีกประการคือ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 รายตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 รายเป็นการตั้งครรภ์ครั้งที่ 2 และตั้งครรภ์แรกจำนวน 4 ราย

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 12 ราย แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลรายบุคคล

ผู้ให้ข้อมูล คนที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	สถานภาพ สมรส	อาชีพ	ตั้งครรภ์ ครั้งที่	อายุครรภ์ (เดือน)	หลังคลอด (วัน)	ภูมิลำเนา(ภาค)	ฐานะ ครอบครัว
1	19	กำลังศึกษา มหาวิทยาลัยปีที่1	โสด	นักศึกษา	1	-	5	กลาง	ปานกลาง
2	27	ม.3	สมรส	รับจ้าง	3	-	10	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปานกลาง
3	27	ม.3	หย่า	รับจ้าง	3	7	-	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยากจน
4	31	ป.5	โสด	รับจ้าง	2	7	-	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปานกลาง
5	33	ม.3	หย่า	เกษตรกร	2	9	-	ใต้	ปานกลาง
6	17	ปวช.	โสด	-	1	8	-	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ปานกลาง
7	20	กำลังศึกษา มหาวิทยาลัยปีที่3	โสด	นักศึกษา	1	8	-	ใต้	ยากจน
8	22	ปวช.	โสด	พนักงานบริษัท	2	8	-	กลาง	ปานกลาง
9	21	ม.3	โสด	รับจ้าง	2	7	-	กลาง	ปานกลาง
10	22	ม.3	โสด	รับจ้าง	2	8	-	เหนือ	ปานกลาง
11	31	ผู้ช่วยพยาบาล	โสด	พนักงานบริษัท	2	7	-	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยากจน
12	22	ปริญญาตรี	โสด	พนักงานบริษัท	1	-	7	ใต้	ปานกลาง

การเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการคัดเลือกแบบจำเพาะเจาะจง โดยพิจารณาจาก

- 1) ความเป็นไปได้ในการเข้าถึงข้อมูล
- 2) ความเต็มใจของการให้ข้อมูล
- 3) ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ

ในประเด็นความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจผู้วิจัยปรึกษากับเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉินที่มีหน้าที่ดูแลหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เพื่อตรวจสอบความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ การเลือกผู้ให้ข้อมูลเริ่มด้วยการแนะนำผู้ที่มีความพร้อมในการให้ข้อมูล ในขั้นตอนแรกนี้ผู้วิจัยจะลงนามเพื่อสร้างสัมพันธภาพ สังเกต และสอบถามพูดคุยเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความพร้อม จากนั้นจึงพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลตามข้อพิจารณาเบื้องต้น การเลือกผู้ให้ข้อมูลคนต่อไปก็พิจารณาตามนี้เช่นกัน

ผู้ให้ข้อมูลประกอบ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉิน ที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จำนวนหนึ่งท่านในการแนะนำผู้วิจัย ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว กิจกรรม ความเป็นอยู่ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในบ้านพัก รวมถึงเป็นที่ปรึกษาในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนชี้แจงกฎระเบียบต่างๆในการทำวิจัยในบ้านพักฉุกเฉิน

1.2 พื้นที่ศึกษาวิจัย

บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เป็นองค์กรการกุศลที่ก่อตั้งโดย แม่ชีคุณหญิงกนิษฐา วิเชียรเจริญ มีระยะเวลาดำเนินการมา 25 ปี ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรง ถูกข่มขืน ถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ไม่เป็นที่ยอมรับ จากครอบครัว และสังคม รวมทั้งผู้หญิงและเด็กที่ติดเชื้อ HIV/เอดส์ โดยในช่วง 24 ปี ที่ผ่านมา มีผู้หญิงและเด็ก ที่มาขอรับความช่วยเหลือกว่า 47,000 ราย ปัจจุบันมีผู้เดือดร้อนที่มารับความช่วยเหลือ ที่บ้านพักฉุกเฉินของสมาคมฯ โดยเฉลี่ยประมาณ 150 คน ในแต่ละวัน ความช่วยเหลือที่ให้แก่ผู้ประสบปัญหานั้น รวมทั้งที่พัก อาหาร การดูแลด้านสุขภาพ การฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ ให้ความรู้ในด้านที่จำเป็นทักษะชีวิต และ การฝึกอาชีพตามความสนใจ

ภายในบ้านพักฉุกเฉิน มีบรรยากาศร่มรื่น ด้านหน้ามีสวนหย่อม น้ำตกจำลอง และเก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อนจิตใจ ด้านหลังเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ มีศาลากลางน้ำ ตัวอาคารประกอบด้วยอาคารสี่หลัง หลังแรกเป็นอาคาร 5 ชั้น ชั้นล่างจัดเป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ที่คอยดูแลด้านต่างๆ

ห้องแพทย์และห้องประชุม ด้านบนจัดเป็นที่พักสำหรับผู้มาขอรับความช่วยเหลือ อาคารหลังที่สอง ชั้นล่างเป็นโรงครัวประกอบอาหาร เป็นสถานที่รับประทานอาหาร ลานกิจกรรม และเป็นที่พักผ่อน ด้านข้างของอาคารเป็นห้องพักของผู้ติดเชื้อ HIV ชั้นบนของอาคารหลังนี้เป็นที่พักสำหรับผู้มาขอรับความช่วยเหลือเช่นกัน อาคารหลังที่สาม เป็นอาคารชั้นเดียว ประกอบด้วยสองส่วน ส่วนแรกเป็นที่พักของหญิงตั้งครรภ์ท้องแก่ใกล้ครบกำหนดคลอดและหญิงตั้งครรภ์แม่ลูกอ่อน ส่วนที่สองเป็นส่วนเลี้ยงเด็กแรกเกิด หรือที่คนในบ้านพักเรียกว่า “เนอร์ส” อาคารหลังสุดท้าย คือ “บ้านเด็ก” เป็นที่พักและห้องเรียนสำหรับเด็กเล็ก

กิจกรรมในบ้านพักถูกจัดขึ้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์เริ่มต้นด้วยการตื่นนอน ออกกำลังกายตอนเช้า อาบน้ำจัดการธุระส่วนตัว และเริ่มกิจกรรมต่างๆ ตามหน้าที่รับผิดชอบของตนที่ได้รับมอบหมาย ในแต่ละวันจะแตกต่างกันไป ที่เรียกว่า “เวร” ได้แก่ เวนครัว เป็นการแบ่งหน้าที่ช่วยกันทำอาหารเลี้ยงผู้เดือดร้อนทั้งหมดในบ้านพัก แบ่งออกเป็นสามช่วง คือเวรเช้า เที่ยง และเย็น หน้าที่ต่อมาคือ เวนเนอร์ส มีหน้าที่ในการเลี้ยงเด็กอ่อน หน้าที่หลักอีกประการคือเวรทำความสะอาด บริเวณต่างๆ ภายในบ้านพักถูกจัดขึ้น นอกจากหน้าที่หลักทั้งสามประการที่ต้องแบ่งหน้าที่กันดูแลแล้ว หญิงตั้งครรภ์จะมีหน้าที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางบ้านพักจัดสรร เช่นร่วมกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ กิจกรรมที่ “แขก” ผู้บริจาคจัด เช่นเลี้ยงอาหารวันเกิด ในเวลาว่างบ้านพักจัดกิจกรรมฝึกอาชีพสำหรับหญิงตั้งครรภ์คือ การปักผ้า และทำดอกไม้ ซึ่งงานในส่วนนี้จะได้รับค่าตอบแทนตามปริมาณงานที่ทำ นอกจากนี้บ้านพักถูกจัดให้มีการจัดบริการฝากครรภ์และพบแพทย์ตามโรงพยาบาล และจัดกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับหญิงตั้งครรภ์ทุกคืนวันเสาร์ กิจกรรมนี้เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การแบ่งปันทุกข์สุข ประสบการณ์ต่างๆของกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ โดยมีนักจิตวิทยาประจำบ้านพักทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม

การเข้าขอความช่วยเหลือจากบ้านพักถูกจัดขึ้นของหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ มาจากปัจจัยหลักด้านสังคม อยากรีบการท้องที่เกิดจากความไม่พร้อมนี้จากสังคมและคนรอบข้าง ปัจจัยหลักอีกประการคือความไม่พร้อมเรื่อง “เงิน” พวกเขาไม่มีเงินในการเลี้ยงดูลูก ไม่มีเงินเป็นค่าใช้จ่ายขณะท้อง ไม่มีงานทำไม่มีที่พึ่งอื่นๆ การเข้ามาอยู่บ้านพักจึงเป็นทางออก เพราะบ้านพักจัดการดูแลสวัสดิการครอบคลุมการกินอยู่ทุกอย่างโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ และสำหรับหญิงบางคนเข้ามาเพื่อเตรียมพร้อมจะ “ยกลูก” ที่เกิดจากความไม่พร้อมให้กับมูลนิธิเพื่อดำเนินการหาพ่อแม่บุญธรรม

ส่วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์ที่เข้ามาขอความช่วยเหลือช่วงท้องแก่ใกล้คลอด อายุครรภ์กว่า 6 เดือนจนกระทั่งคลอด โดยเฉลี่ยแต่ละรายใช้เวลาในบ้านพักประมาณ 3 เดือน และสำหรับการออก

จากบ้านพักนั้นโดยมากเจ้าหน้าที่จะมีข้อตกลงว่าควรให้นมลูกหลังคลอด 3 เดือน แต่ก็อนุโลมให้ตามความจำเป็น เช่น ต้องรีบกลับไปศึกษาต่อ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นๆ

ผู้วิจัยสนใจสถานที่นี้ในการเก็บข้อมูลด้วยหลายเหตุผล ได้แก่

- 1) เป็นสถานที่ที่มีหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์จำนวนมาก จะสะดวกในการศึกษาเก็บข้อมูล
- 2) หญิงตั้งครรภ์มีลักษณะหลากหลาย ทั้งด้าน อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ความจำเป็นในการเข้าขอความช่วยเหลือ เป็นต้น
- 3) มีเจ้าหน้าที่ที่เอื้อเพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก
- 4) เป็นสถานที่ที่ให้ความช่วยเหลือระยะยาว ทำให้ผู้วิจัยมีเวลาในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีก่อนการเก็บข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่ได้น่าหนักและน่าเชื่อถือ

การลงสู่สนามเริ่มต้นด้วยการทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล แจงรายละเอียดต่างๆในการทำการวิจัยต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ผู้วิจัยขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉินเป็นแนะนำผู้วิจัยสู่สนาม ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการแนะนำตัว ซึ่งแจงรายละเอียดในการวิจัยรวมทั้งขอความร่วมมือให้การให้ข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวครั้งแรกที่ศาลากลางน้ำในวันที่ 10 พฤษภาคม 2551 จากนั้นผู้วิจัยทำความรู้จัก สร้างมิตรภาพ ความไว้วางใจต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องสัปดาห์ละ 2-3 วันตามแต่ความสะดวกและการนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูล

ในการเข้าเก็บข้อมูลแต่ละครั้งผู้วิจัยมีการแบ่งงานออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการการพบปะพูดคุยกับกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ตามกิจกรรมและสถานที่ที่พวกเขาทำ ณ เวลานั้นๆ ภาพบรรยากาศที่พบเป็นการจับกลุ่ม ปักผ้า อ่านหนังสือ พูดคุย ในส่วนนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตเพื่อบันทึกเรื่องราวต่างๆในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยพบว่าการสร้างสัมพันธภาพที่ดีด้วยวิธีการนี้มีผลดีต่อความไว้วางใจและการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก

งานอีกส่วน คือสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ใช้การสัมภาษณ์คนละ 2-3 ครั้งแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมง โดยทั่วไปการนัดรายบุคคลนี้จะทำในห้องพักซึ่งเป็นสถานที่ที่สงบ ไม่มีผู้ใดรบกวน แต่ยกเว้นในกรณีที่คุณสัมภาษณ์ต้องการให้สัมภาษณ์ในสถานที่ที่เขาเลือก เช่น สวนหย่อม หรือศาลาริมน้ำ การสัมภาษณ์เริ่มต้นด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยบอกถึงสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิในการยกเลิกการสัมภาษณ์ การไม่ตอบคำถามที่ไม่ต้องการตอบ รวมถึงการรักษาข้อมูลเป็นความลับ จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตในการสัมภาษณ์และบันทึกเทปเสียง

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายบุคคลมีหลายครั้งที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยวางไว้เนื่องจากในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลนึกถึงและบอกเล่าเรื่องราวของตนจะเกิดความสะเทือนใจ เสียใจ

เศร้าใจ ร้องไห้ เมื่อนึกถึงเรื่องราวที่ยังเป็นปมอยู่ภายในใจ ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 รายเกิด ความสะเทือนใจขณะสัมภาษณ์ ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ผู้วิจัยจะยุติการสัมภาษณ์และพูดคุย กับผู้ให้ข้อมูลตามเรื่องราวในใจที่เกิดขึ้นของเขาด้วยบทบาทนักจิตวิทยาการปรึกษาตามหลักการ ปรึกษาที่ผู้วิจัยศึกษา จนกระทั่งผู้ให้ข้อมูลรู้สึกดีขึ้นส่วนมากใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง เมื่อเกิด เหตุการณ์เช่นนี้ ผู้วิจัยจะนัดผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปแทน

วันและเวลาที่ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในบ้านพักฉุกเฉิน มีข้อจำกัดเรื่อง กิจกรรมภายในและ ภายนอกบ้านพักที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องเข้าร่วม งานในบ้านพักที่ผู้ให้ข้อมูลต้อง รับผิดชอบ เช่น ทำครัว ทำความสะอาด เลี้ยงเด็ก และวันนัดกับโรงพยาบาลเพื่อตรวจครรภ์ ดังนั้น วันและเวลาในการให้สัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยยึดความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก

การเข้าเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่ากรยอมรับและความเข้าใจ จากการเข้าไปมีส่วนร่วม ระยะเวลา นานกว่า 5 เดือน ช่วงเวลา 5 เดือนซึ่งผู้วิจัยได้อยู่ได้รู้จักแม่ตั้งแต่ตั้งครรภ์จนกระทั่ง คลอดและผู้วิจัยได้อุ้มลูกที่คลอดออกมานั้นทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความไว้วางใจ กล้าเปิดเผยเรื่องราว ของตนเองต่อผู้วิจัย ระยะเวลาที่ผู้วิจัยลงสนามในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน กันยายน 2551 สัปดาห์ละ 2-3 วัน วันละ 3-6 ชั่วโมง

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีความน่าสนใจที่พวกเขาตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หากแต่สุดท้ายด้วยเหตุ บังคับต่างๆทำให้พวกเขาต้องยอมรับการตั้งครรภ์ ดังนั้นหากจะหาทางออกให้กับสังคมในปัญหาที่ นับวันยิ่งทวีความรุนแรงของการตั้งครรภ์ไม่ตั้งใจ การศึกษาประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกของ หญิงกลุ่มนี้เป็นอีกหนึ่งทางออก ที่จะดูแล เยียวยา และเพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้หญิงท้อง ไม่พร้อม

2. การเก็บข้อมูล

2.1 เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2.1.1 ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ สังเกตและจดบันทึกข้อมูลจากสนาม ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมตัวเองให้เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพที่ดี โดยผู้วิจัยมีการเตรียมตัวในการ วิจัย ดังนี้

2.1.1.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เช่น ผลกระทบด้านต่างๆของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้วิจัยทราบภาวะพื้นฐานต่างๆของคนกลุ่มนี้ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถาม สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

2.1.1.2 ศึกษาระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์นิยม ทักษะในการสัมภาษณ์เชิงลึก หลักการสังเกตและการจดบันทึกภาคสนาม เพื่อเตรียมตัวในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ตลอดจนการลงทะเบียนเรียนวิชา “การวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการพยาบาล (3600626)” ในภาคต้น ปีการศึกษา 2550 เพื่อเตรียมพร้อมในการทำงานวิจัย

2.1.2 เครื่องอัดเสียง

2.1.3 สมุดบันทึกข้อมูล

2.1.4 แนวทางในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวคำถาม (interview guide) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเบื้องต้น และจากการเข้าไปพบปะพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล แนวคำถามหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่

- 1) ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่นอายุ บ้านเกิด ครอบครัว พี่น้อง
- 2) แนวคำถามเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ เช่น ความรู้สึกแรกเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ความรู้สึกที่มีต่อลูกในครรภ์
- 3) แนวคำถามเกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้สึกอย่างไรเมื่อคนอื่นมอง วางแผนเรื่องอนาคตไว้อย่างไร
- 4) แนวคำถามเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน

จากนั้นนำแนวคำถามที่ได้ไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 รายและทำการปรับรูปร่างแนวคำถามให้มีความเหมาะสมตรงประเด็นซึ่งแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ครอบคลุมความเข้าใจเกี่ยวกับ ประสบการณ์ด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยมและความเชื่อของผู้หญิงที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (แนวคำถามสัมภาษณ์ก่อนและหลังปรับปรุงแสดงในภาคผนวก ก) นำแนวคำถามที่ได้จากการปรับปรุงไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายต่อไปและนำคำถามที่ได้จากการปรับปรุงกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลสองรายแรกอีกครั้งเพื่อความครบถ้วนของข้อมูล ทั้งนี้ข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้นมีแนวทางการถามเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละรายเพื่อให้เหมาะสมและครอบคลุมรายละเอียดหรือประเด็นที่น่าสนใจอื่นๆ ในกรณีข้อมูลไม่ครบถ้วนผู้วิจัยกลับไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเพิ่มเติม

ขั้นตอนในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ปฏิบัติงานมีดังนี้

- 1) ผู้วิจัยเริ่มการสัมภาษณ์โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์งานวิจัย
- 2) ผู้วิจัยแจ้งให้ทราบถึงการพิทักษ์สิทธิ์

- 3) ผู้วิจัยขอความยินยอมในการให้ข้อมูล
- 4) ผู้วิจัยขออนุญาตในการบันทึกเทปเสียง

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนหลังจากการพูดคุยทำความเข้าใจความคุ้นเคย โดยเริ่มด้วยการสัมภาษณ์ด้วยการถามไถ่ทุกข์สุขของชีวิตจนผู้วิจัยเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคุ้นเคยและพร้อมให้ข้อมูลผู้วิจัยจึงจะเริ่มสัมภาษณ์ด้วยคำถามเจาะลึกเพื่อเข้าสู่ประเด็นในงานวิจัย

2.2 วิธีการเก็บข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวคำถาม (interview guide) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น บันทึกข้อมูลโดยการบันทึกเทปเสียง

2.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 5 เดือน คือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน 2550 โดยผู้วิจัยเข้าไปในฐานะอาสาสมัครทำกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลด้านจิตใจให้กับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นการพูดคุยกับหญิงตั้งครรภ์หากคนใดมีเรื่องราวในใจก็ให้ความช่วยเหลือและรายงานงานที่ทำต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในบ้านพักฉุกเฉินสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ทำการวิจัยจะดำเนินการดังนี้ (ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงใน ภาคผนวก ข)

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ทำภายหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้ง โดย

- 1) ผู้วิจัยจะถอดเทปบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดแบบคำต่อคำ (Verbatim) และตรวจสอบความถูกต้องของบทสัมภาษณ์โดยการตรวจสอบความตรงกันระหว่างบทสัมภาษณ์กับเทปเสียง
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยเริ่มต้นจากการอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำๆจนเข้าใจ จากนั้นนำข้อมูลที่และเชื่อมโยงเรื่องราวและความรู้สึกต่างๆของผู้ให้ข้อมูลมาทำการถอดรหัสข้อความ (coding) โดยการการอ่านข้อความจากบทสัมภาษณ์และถอดรหัสในคำและประเด็นที่ต้องการ เช่นคำที่บอกเล่าความรู้สึกต่างๆ เสียใจ ทรมาน ดีใจ แค้น ตกใจ เป็นต้น
- 3) นำรหัสที่ได้มาทำการรวบรวมเป็นประเด็นต่างๆตามข้อมูลที่ปรากฏเพื่อให้ได้ประเด็นหลัก (theme) จากการสัมภาษณ์

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทำได้ข้อมูลเบื้องต้นในประเด็นที่ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้ว โดยการนำประเด็นที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาจัดหมวดหมู่ (categories) เช่น หมวดความรู้สึกแรกรับรู้ที่ตั้งครรภ์ที่มีทั้ง ความตกใจ ช็อค ดีใจ หมวดหมู่ที่เกี่ยวกับความรู้สึกและประสบการณ์ในการทำแท้ง เป็นต้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะนำข้อมูลจากภาคสนามที่ใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3.3 นำข้อมูลที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเขียนสรุปเชิงพรรณนา

3.4 การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือ

การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการนำผลการวิเคราะห์ให้ผู้มีความรู้ทางจิตวิทยาการปรึกษาและผู้มีความรู้ทางการวิจัยเชิงคุณภาพอ่านและประชุมพิจารณาร่วมกันถึงความถูกต้องเหมาะสม (Peer debriefing) และตรวจสอบการฟังเสียงสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องเพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องในทัศนะของผู้ให้ข้อมูลเพียงใด โดยในขั้นตอนฟังเสียงสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลจะทำภายหลังการสัมภาษณ์และได้ถอดข้อมูลอย่างคร่าวๆ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งจะออกจากบ้านพักฉุกเฉินโดยไม่ได้มีการคาดการณ์ล่วงหน้า และผู้วิจัยไม่อาจติดต่อผู้ให้ข้อมูลภายหลังได้

4. จรรยาบรรณในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัยและจะใช้หลักจรรยาบรรณที่สำคัญในการวิจัย ดังนี้

4.1 แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความสมัครใจ ขอคำยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล

4.2 บอกรisks และให้โอกาสในการถอนตัวของผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งแจ้งเหตุผลในการเลือกเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูล แจ้งชื่อผู้ทำการวิจัย ชื่อหน่วยงาน

4.3 ผู้วิจัยปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นความลับและปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

4.4 ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทปในการสนทนา

นอกจากนี้ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยมีความเสี่ยงทางร่างกายและอารมณ์ ผู้วิจัยจึงคำนึงและยึดข้อปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณเป็นอย่างยิ่ง เริ่มด้วยการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นกับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ว่าผู้ให้ข้อมูลคนใดมีความพร้อม

ทั้งทางด้านร่างกายคือไม่เจ็บป่วยหรือมีความยากลำบากในการสัมภาษณ์ และทางด้านจิตใจคือไม่เครียดเกินไปหรือมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิต อีกทั้งหญิงที่ให้ข้อมูลนั้นต้องให้สัมภาษณ์ด้วยความสมัครใจซึ่งการขอความสมัครใจนี้ผู้วิจัยจะคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีการสร้างสัมพันธภาพมาก่อนหน้า และเมื่อเกิดความสะเทือนใจ เสียใจ หรือภาวะอื่นๆขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะหยุดการสัมภาษณ์และให้ความช่วยเหลือผู้ให้ข้อมูลตามวิชาชีพการปรึกษาทางจิตวิทยาตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา และเปลี่ยนเป็นนัดสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปแทน อีกทั้งวันใดที่ผู้วิจัยนัดสัมภาษณ์แต่ผู้ให้ข้อมูลไม่พร้อมด้านใดด้านหนึ่งผู้วิจัยก็จะนัดสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปแทนเช่นกัน

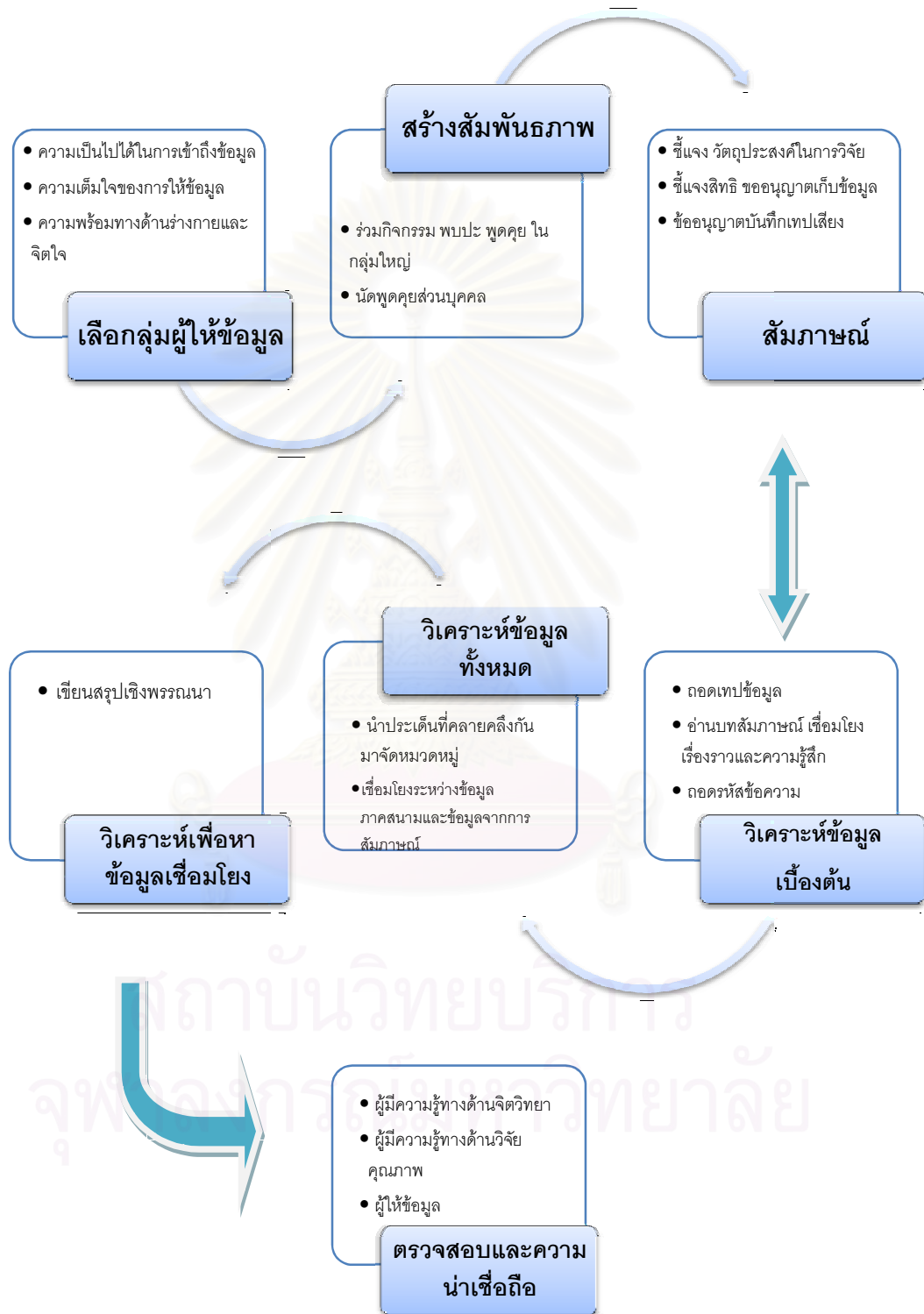
5. ข้อจำกัดในการวิจัย

5.1 ผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้เป็นประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีเท่านั้น ข้อมูลที่ได้ไม่ครอบคลุมอ้างอิงไปยังหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ในภาพรวมทั้งหมด

5.2 การวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลได้ ครอบคลุมทุกประเด็น เนื่องจากข้อจำกัดในการขอเข้าเก็บข้อมูลในบ้านพักฉุกเฉินและผู้ให้ข้อมูลบางส่วนไม่สามารถติดต่อได้ภายหลังออกจากบ้านพักฉุกเฉิน

จากรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากงานวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์” ที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการทางวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 ราย เพื่อเก็บข้อมูลผ่านเรื่องราวและประสบการณ์จริงของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่พักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี สามารถวิเคราะห์ผลออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความทุกข์จากการตั้งครรภ์
  - 1.1 กลัวสังคมและคนรอบข้างรู้ว่าท้อง
  - 1.2 รู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักเสียใจ
  - 1.3 สูญเสียโอกาสในชีวิต
2. พยายามหาทางออก
  - 2.1 ลังเลใจ: ท้องที่พร้อม-ท้องไม่พร้อม
  - 2.2 แสวงหาทางเลือกจากตนและคนรอบข้าง
  - 2.3 ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ
3. การได้บทเรียนชีวิต
  - 3.1 เข้าใจครอบครัว
  - 3.2 มิตรภาพของคำว่าเพื่อน
  - 3.3 ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต
  - 3.4 ก้าวต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาพบว่า อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงหลังรับรู้ว่าคุณค่าตนเองตั้งคร่ำครึ เริ่มต้นด้วยการพิจารณาว่าการตั้งคร่ำครึของตนที่เกิดขึ้นนั้นมีความพร้อมมากน้อยเพียงใด ทั้งความพร้อมของตนเอง ความรับผิดชอบของฝ่ายชาย การยอมรับของครอบครัว ตลอดจนความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เมื่อพวกเขาได้พิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างถ่วงถ่วงถึงเกิดการตัดสินใจนิยามการตั้งคร่ำครึของตนในครั้งนี้ว่า “พร้อม” หรือ “ไม่พร้อม”

อารมณ์ความรู้สึกที่ตามมาของพวกเธอนั้นเป็นสิ่งที่แปรผันไปตามความพร้อมของการตั้งคร่ำครึ จากความรู้สึกแรกที่คุณค่าตนเองท้องของพวกเธอเริ่มต้นด้วย ความตกใจ กลัว ซ็อก ings ลับสนและเสียใจที่ตน “พลาด” ท้องโดยไม่ตั้งใจ พวกเธอไม่ต้องการท้อง ไม่ได้ต้องการมีลูก ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ก่อเกิดมาจากสาเหตุหลายประการ และหนึ่งในประการสำคัญ คือ พวกเธอรับรู้พวกเธอเชื่อว่า การท้องครั้งนี้ของพวกเธอเป็นการท้องที่ผิดจากความคาดหวังของสังคม ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี หรือแม้แต่สิ่งที่พวกเธอเติบโตและเรียนรู้มาตลอดชีวิตที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งเนื่องจากสังคมไทยไม่ยอมรับ “การท้องไม่มีพ่อ” การท้องก่อนแต่งงาน การท้องนอกสมรส การท้องในวัยเรียน หากใครทำผิดพลาดท้องโดยไม่ตรงกับเงื่อนไขนี้ จะถูกมองว่าเป็นคนที่ผิดเป็นคนไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม และที่สำคัญคือหญิงที่ท้องเองไม่สามารถยอมรับความผิดพลาดของตัวเองได้

“รู้สึกตกใจ เพราะว่าเราเพิ่งเลิกกับแฟน แล้วเรายังไม่มีอะไรกับใคร แล้วทำไมเพิ่งมารู้ว่าท้อง ทั้งๆที่ตอนอยู่กับเค้าก็โอเค พอเลิกกันปุ๊บก็ท้อง ตกใจนะ ตกใจเหมือนกันแล้วเราจะทำยังไงล่ะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

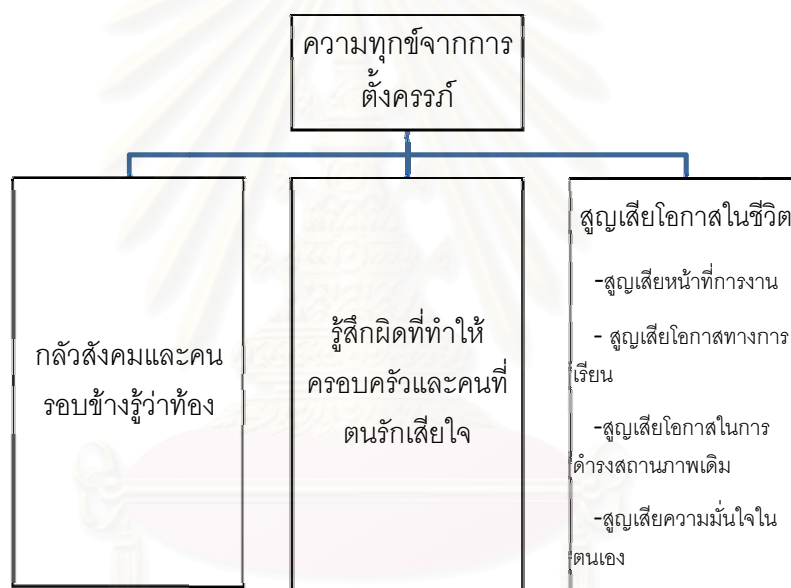
“ซ็อก ที่ตอนปล่อยทำไม่มา มาที่อยู่ที่ตอนเค้าไม่มีใคร ทำไม่เค้าไม่มาตอนนั้นแล้วเค้ามาตอนนี้นะ กลัวลูกมีปมด้อย เพราะว่าคนแรกก็มีปมด้อยแล้วไง คิดเพราะว่าตัวหนูเองพลาดมาแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ตอนแรกทีที่รู้สึกตัวว่าท้อง พี่ก็ไม่ได้ซีเรียสนะ พี่คิดว่าเค้าดีกับเราไง มีปัญหาอะไรเรื่องนี้เค้าก็คงตั้งใจอะไรอย่างนี้ แต่จริงๆแล้วมันไม่ใช่ซะ มันไม่ใช่อย่างที่เราคิดไป ตอนนั้นพี่ฟังชานมากเลยนะ เครียดนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งคร่ำครึไม่พึงประสงค์นั้นสามารถ เรียกได้ว่า “ความทุกข์” นั่นเอง

1. ความทุกข์จากการตั้งครรภ์

จากการศึกษาพบว่า ความทุกข์ของหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์เกิดขึ้นเมื่อพวกเธอต้องเจอสถานการณ์ในชีวิตที่ไม่ได้คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้พวกเธอเกิดความทุกข์ ที่เกิดจากความกลัวต่อเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนของชีวิต ความกลัวที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่ผิดจากการคาดหวังของสังคม ความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกผิดที่ตนทำให้คนที่รักต้องเสียใจ และความทุกข์จากการสูญเสียสิ่งต่างๆในชีวิตที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ ความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์นั้นสามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ความทุกข์จากการตั้งครรภ์

1.1 กลัวสังคมและคนรอบข้างรู้ว่าท้อง

ความกลัวที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์ มาจากการรับรู้ว่าการตั้งครรภ์ของตนเกิดจากความไม่พร้อมเกิดจากความผิดพลาด ส่งผลให้พวกเธอกลัวจะบอกเรื่องราวการท้องของตนให้คนรอบข้างรับรู้ เพราะในสังคมไทย มีจารีตประเพณี บรรทัดฐานทางสังคมที่เข้มงวดกับการท้อง การใช้ชีวิตคู่ที่จะต้องตั้งอยู่บนความเป็นครอบครัว การแต่งงาน การยอมรับจากพ่อแม่และคนรอบข้าง รวมถึงการท้องต้องเกิดในวัยอันควร คือ ไม่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และมีความพร้อมในการเลี้ยงดูลูกที่เกิดมา อีกประการคือหญิงที่ท้องได้ตามความถูกต้องของสังคมนั้น

จะต้องมีสามี หากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ถูกสังคม ประณามมองเป็นหญิงไม่ดี ชั่ว ส่ำสอน ถูกมองเป็นคนเลว มองอย่างดูถูกเหยียดหยาม ถูกตัดสิน นินทาจากคนรอบข้าง แม้บางครั้งใครเหล่านั้นไม่รู้เหตุแห่งการท้องของพวกเขาเลย แต่เธอก็ต้อง ตกเป็นจำเลยของสังคม กับคำว่า “ท้องไม่มีพ่อ” ดังมุมมองที่พวกเขาจะมี

“ถ้าเราท้องโดยไม่มีพ่อ มันก็เป็นเรื่องน่าอายสำหรับคนแถวบ้านแล้ว เพราะคน แถวบ้านเค้าเชื่อว่า ถ้าท้องไม่มีพ่อก็กลายเป็นคนเลว ส่ำสอน คือ ชอบเล่น ชอบเที่ยว แล้วก็ท้องจนได้ พอท้องแล้วก็ไม่มีพ่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“เหมือนคนรอบข้างหันมามองเราเหมือนเราผิดมาก เหมือนเราเป็นนักโทษ คน ท้องไม่ได้ทำผิดกฎหมายนะ แต่ว่าคนท้องอายุขนาดนี้ทำผิดตามประเพณีก็ผิดนั่นแหละ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“คนที่ท้องแล้วมีสามีเป็นเรื่องธรรมดาดีมาก แต่สำหรับคนท้องโดยไม่พร้อมอย่างนี้ คำครหานินทาต่างๆมันเข้ามามากมาย เค้าไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเราผ่านอะไรมา เค้าอยากพูด อะไรเค้าก็พูด อยากแต่งเรื่องอะไรเค้าก็แต่ง มันก็เลยทำให้เราไม่อยากอยู่บ้าน ไม่อยาก อยู่ในสังคมที่มีคนรู้จักเรา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ความคิด ความรู้สึกเหล่านี้ส่งผลสำคัญให้เกิดเป็นความกลัว ความกังวลใจ ความหวาดระแวง และความอับอาย ที่มีต่อสังคมคนรอบข้าง ทำให้อารมณ์ความรู้สึกของพวกเขาไม่เป็น ปกติดังเดิม

“เราก็ตั้งท้อง เราไม่อยากให้ใครรู้ เวลาคนอื่นมอง เราก็รู้สึกที่เค้ารู้หรือเปล่านะ ก็จะรู้สึกไม่สบายใจ ถ้าเป็นเพื่อนก็ประมาณเดียวกันก็ประมาณว่าเค้ารู้หรือเปล่านะ ว่าเราท้อง คนรอบข้างส่วนใหญ่ ก็กลัวเค้ารู้ว่าเราท้อง กลัวเค้ามองเรา กลัวแบบว่ามันก็เรายังเรียนไม่จบ ก็เธอท้องแล้วหรือ มันน่าอาย ก็เลยรู้สึกระแวงตลอด ” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1)

“กลัวคำพูดของคนรอบข้าง กลัวสายตาที่เค้ามอง มองแบบสงสัย ทั้งๆที่เราไม่รู้หรอกนะว่ามองใครคิดอะไรอย่างนั้น ก็คือเรากังวลใจ ว่าเค้าจะรู้ไหมแบบนั้น ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ จากเพื่อนที่สนิทที่สุด เพื่อนสมัยมหาลัย ไปไหนไปด้วยกัน อยู่หออยู่ด้วยกันยันปัจจุบันหนูทำงานมันบอกว่าให้หนูไปหา มันหนูก็ไม่ไป หนูอาย อายไม่กล้า ถ้าบอกฉันท้องนะ มันก็ต้องถาม ท้องอะไรกับใคร แล้วหนูก็เลยตอบคำถามนะ แล้วมันก็ต้องถามว่าอะไรยังไง แล้วเค้าจะมองเราว่ายังไงละ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

นอกจากกลัว ไม่กล้ายอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว ครอบครัว คนที่รัก เป็นอีกสิ่งที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ให้ความสำคัญ พวกเธอกังวลว่าการตั้งครรภ์ของเธอในครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อถึงคนที่เธอรัก ไม่เพียงตัวเธอเองเท่านั้นที่ได้รับคำครหานินทาจากสังคม เธอกลัวว่าหากคนอื่นรู้ คนที่เธอรักเหล่านี้จะได้รับคำครหานินทา ถูกมองไม่ดีในสายตาของสังคม หญิงตั้งครรภ์หลายคนไม่สนใจ ยอมรับได้กับคำครหานินทา สายตาดูถูกเหยียดหยามจากคนอื่น ๆ รอบตัวจากสังคมได้ แต่ที่เธอทนหากคนที่เธอรักจะได้รับผลนั้นไปกับเธอด้วย สิ่งที่เราเลือกทำคือ การปกป้องคนที่เธอรักเหล่านี้โดยการหนีหน้าออกมาจากสังคมเดิมที่เคยอยู่ออกมาจากสังคมที่คนรู้จักเธอ

“ การกระทำของเรามันทำให้คนอื่นเสียความรู้สึก เราเลยยอมให้เรามาลำบากคนเดียว แต่ให้คนอื่นเค้าแบบไม่โดนเค้าว่า อย่างเค้าว่าเรื่องจริงแล้วพี่ชายมันจะเถียงออกได้อย่างไร เราสงสารมันนะ แล้วมันก็รักพี่มากเลย กลัวมันเสียใจ...พี่ไม่ได้กลัวเลยกับการที่พี่ต้องมาเลี้ยงลูกคนนึง แต่ว่าพี่กลัว กลัวคนรอบข้าง แต่ไม่พร้อมคือ คำพิพากษาของสังคมไง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ หนูกลัวเค้าเสียใจ เพราะหนูเคยเห็นเค้าเสียใจมาแล้ว ครั้งนึงแล้วจากน้องของหนู จากน้องหนูเรียนไม่จบไปทำแท้ง แล้วเห็นสภาพจิตใจพ่อแม่เค้าเบลอไปเลย...เค้าก็เสียใจมา หนูก็ไม่อยากให้เค้าเสียใจอีก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

แต่เชื่อว่าพวกเธอทุกคนจะคิดเช่นนั้น หญิงตั้งครรภ์บางรายไม่สนใจ “ไม่แคร์” ว่าสังคมรอบข้างจะมองเธอว่าอย่างไร เธอมองว่าสังคมทุกวันนี้ ตัวใครตัวมันไม่มีใครมาสนใจกัน ดังนั้นเธอเองก็ไม่จำเป็นต้องสนใจใคร

“ ตอนนั้นยังไม่มีชาวบ้านเค้าก็ดูออกนะว่าท้อง เค้าก็ไม่เคยถามไม่เคยพูดนะว่าไปทำอะไรยังไง ก็ไม่รู้ว่าจะเค้าพูดอะไรเค้าคิดยังไง ก็เลยไม่รู้ แต่มาคิดๆดูอย่างหนึ่ง

เพราะว่าสังคมสมัยนี้มันตัวใครตัวมัน ชีวิตใครก็ชีวิตมัน หากินเอาเองไม่ค่อยได้ใส่ใจกันที่คิดอย่างนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

1.2 รู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักเสียใจ

“ความรู้สึกผิด” ที่เกิดจากการตั้งครมร์ไม่พึงประสงค์ในครั้งนี้ มาจากหญิงตั้งครมร์รู้สึกว่ตนเองทำผิดพลาด ที่สิ่งที่พวกเธอทำนำมาสู่คำว่า “ท้องไม่มีพ่อ” เพราะเหตุนี้พวกเธอรู้สึกผิดต่อครอบครัวต่อคนที่รัก ที่พวกเธอทำให้เกิดการท้องที่น่าอับอายในสายตาของสังคมครั้งนี้ขึ้น จนพวกเธอหลายคนไม่กล้าบอกเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ครอบครัวรับรู้ ต้องการทางออกจากเรื่องราวที่ประสบด้วยตนเอง หลายคนรู้สึกผิดต่อครอบครัวกังวลว่าการตั้งครมร์ของพวกเธอครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อไปถึงคนที่เธอรัก ไม่เพียงตัวเองเท่านั้นที่ได้รับคำครหานินทาจากสังคม เธอกลัวว่าหากคนอื่นรู้ คนที่เธอรักเหล่านี้จะได้รับคำครหานินทา ถูกมองไม่ดีในสายตาของสังคม หญิงตั้งครมร์หลายคนไม่สนใจ ยอมรับได้กับคำครหานินทา สายตาถูกเหยียดหยามจากคนอื่น ๆ รอบตัวจากสังคมได้ แต่ที่เธอทนหากคนที่เธอรักจะได้รับผลนั้นไปกับเธอด้วย สิ่งที่เราเลือกทำคือ การปกป้องคนที่เธอรักเหล่านี้โดยการหนีหน้าออกมาจากสังคมเดิมที่เคยอยู่ออกมาจากสังคมที่คนรู้จักเธอ

“ ถ้าลำพังเฉพาะตัวที่คนเดียวที่ไม่คิด ใครว่าจะยังง่ฟ่ก็ไม่สน ฟ่เป็นคนไม่มีญาติพี่น้อง ไม่มีพ่อแม่ใช่ไหม เดียวเค้าก็ล้มกันไปเอง แต่ตอนนี้มันไม่ได้นะ การกระทำของเรามันทำให้คนอื่นเสียความรู้สึก เราเลยยอมให้เรามาลำบากคนเดียว แต่ให้คนอื่นเค้าแบบไม่โดนเค้าว่า อย่างเค้าว่าเรื่องจริงแล้วฟ่ชายมันจะเถียงออกได้อย่างไร เราสงสารมันนะ แล้วมันก็รักฟ่มากเลย กลัวมันเสียใจ...ฟ่ไม่ได้กลัวเลยกับการที่ฟ่ต้องมาเลี้ยงลูกคนนึง แต่ว่าฟ่กลัว กลัวคนรอบข้าง แต่ไม่พร้อมคือ คำพิพากษาของสังคมง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ ถ้ามว่าอายุใหม่ ก็คือ อายกว่าคนแรก แต่ก็ให้อยู่บ้านก็อยู่ได้ เค้าจะพูดอะไรก็ไม่สนใจ ถ้าเป็นแค่ตัวเราเองไม่เป็นไร แต่มีพ่อแม่ฟ่ เราสนใจตรงจุดนี้มากกว่า แคร่ความรู้สึกของคนในครอบครัวเรามากกว่า แคร่คำนินทาข้างนอก ถ้าเค้าไม่ได้นินทาเรา เดียวเค้าก็นินทาคนอื่น มันจะเป็นอย่างนี้ง ไม่สนใจ แต่ว่ากลัวความรู้สึกของพ่อ” กับแม่ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ตอนนั้น ที่คิดว่าแค่พ่อแม่รู้ คนอื่นจะคิดอย่างไรก็ช่างหัวมัน แต่พอท้องโตจริงๆ แล้วมันไม่ใช่ เราอายุแทนพ่อกับแม่ เราอายุว่าเราต้องทำปัญหาให้เค้าตลอด ไม่เคยสร้างอะไรดีๆ ให้เค้าซักอย่าง พี่สร้างแต่ปัญหาให้เค้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

ความรู้สึกผิดเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์หลายคนต้องปิดบังเรื่องท้องที่เกิดขึ้นเป็นความลับไม่ให้ครอบครัวรับรู้ ด้วยไม่อยากให้ครอบครัวเสียใจ ทุกข์ใจ ความผิดพลาดของเธ

“ญาติพี่น้องก็ไม่รู้ไง คบกับแฟนแต่ยังไม่ถึงอย่างนี้ทุกคนรับรู้ไง แต่พอมันเกิดท้องขึ้นมาก่อนแล้วบอกยังไงล่ะ จะบอกญาติยังไง มันไม่ได้นะไม่ได้เลย แค่คบกับใครยังไม่ได้แล้วอยู่ท้องขึ้นมาจึงมันไม่ได้นะ แต่แม่รู้แหละ แม่กับน้องสาวที่รู้เรื่องนี้ แต่พี่ชายไม่รู้ พี่ชายไม่ได้เลยเค้าจะเสียใจมาก พี่ชายที่รับไม่ได้เลย ไม่ได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ตั้งครรภ์หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อีกราย เธอกลัวว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอ จะไปเพิ่มปัญหาให้กับครอบครัว เพราะทุกวันนี้ครอบครัวเธอก็มีเรื่องหนักๆ อยู่แล้ว เธอจึงต้องปิดบังครอบครัว ต้องพยายามคิดหาทางออกด้วยตัวเอง แม้ว่าเธอจะรู้ว่าหากเธอลับไปครอบครัวจะอยู่เคียงข้างเธอก็ตาม

“ เหตุผล คือ ถ้าคลอดลูกใจกลับบ้านไป รู้ว่าแม่ต้องรับได้ แต่กลัวตากับยาย ตอนนี้อายก็เป็นมะเร็ง แม่ก็ซัดเรื่องยาย ก็เลยกลัวทั้งแม่ทั้งยาย กลัวมากเลย กลัวยายจะแยกว่านี้ กลัวแม่จะแยกว่านี้ มีเรื่องเยอะแล้ว ใจคิดว่าถ้าใจกลับไปเลย แม่ให้กำลังใจตลอดละ แล้วเวลาใจคลอดลูกละ ต้องเอาลูกไปเพิ่มให้แม่อีกคน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

เหตุผลที่สำคัญอีกประการที่ทำให้ พวกเขาเลือกไม่บอกครอบครัว คือ “ทำผิดซ้ำซาก ” “พลาดแล้วพลาดอีก ” ความคิดเช่นนี้เกิดกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่ไม่ได้ตั้งครรภ์จากความผิดพลาดเป็นครั้งแรก หากพวกเขามีลูกให้พ่อแม่ทางบ้านดูแลจากความผิดพลาดครั้งก่อนมาแล้ว การบอกถึงความผิดพลาดครั้งนี้จึงเป็นเรื่องหนักกว่าการทำผิดครั้งแรก

“เราทำผิดครั้งแรกเค้ายังให้อภัย พอครั้งที่สองคนให้อภัยครั้งแรกก็คิดว่ามันน่าจะรู้แล้วนะ ไม่ใช่ทำผิดพลาดอีกครั้ง ถ้าเราทำผิดซ้ำๆ ซากๆ อย่างนั้นจะกลายเป็นความเอือมระอาของเค้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“คือเราพลาดแล้วครั้งนึง มีลูกคนโตมาให้เค้าเลี้ยงแล้ว เค้าก็ไม่ว่า แต่ถ้าเราเป็นอีก ครั้งที่สอง โดยที่พ่อแม่ไม่มี ไม่รู้ว่าพ่อแม่เป็นใคร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

แต่บางครั้งคนที่เธอกลัวที่สุดที่จะบอกกล่าวความจริงกลับกลายเป็นคนให้กำลังใจที่สำคัญที่สุด “กลัว” ที่จะบอกหากเมื่อได้บอกกลับ “โล่งใจ” ที่สุด พวกเธอหลายคน เสียใจที่ตัดสินใจบอกครอบครัวเมื่อสายเกินแก้ไข

1.3 สูญเสียโอกาสในชีวิต

“สูญเสีย” อีกหนึ่งสิ่งที่มาพร้อมการท้อง พวกเธอมองว่าการท้องทำให้สูญเสียในหลายๆ ด้านทั้งด้านหน้าที่การงาน อนาคตทางการเรียน สูญเสียโอกาสในการดำรงสถานภาพเดิม สูญเสียความมั่นใจสูญเสียโอกาสในการอยู่กับคนที่เธอรัก พวกเธอมองว่าการท้องครั้งนี้ทำให้ชีวิตที่กำลังรุ่งโรจน์มีความหวังต้องจบลงอย่างไม่ทันตั้งตัวไม่ทันเตรียมใจ

1.3.1 สูญเสียหน้าที่การงาน

หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายคนสูญเสียหน้าที่การงานต้องออกจากงาน จากหน้าที่ที่มั่นคง ที่ก้าวหน้า มาอยู่กับความไม่มี อยู่กับความช่วยเหลือของคนอื่น เพียงเพราะว่าเธอท้อง ดังกรณีหญิงตั้งครรภ์ที่กำลังรุ่งเรืองในอาชีพการงาน กำลังได้รับการเลื่อนขั้นเป็นพนักงานประจำ แต่การท้องครั้งนี้ทำให้โอกาสในหน้าที่การงานของเธอต้องจบสิ้นลง

“เปลี่ยน เปลี่ยนไปมาก นิ่ง เรื่องงานจากจะเซ็นต์สัญญาเป็นลูกจ้างประจำแล้ว จะได้เงินเดือน 15,000 บาท จะรับเป็นรายเดือน ค่าตำแหน่งเราจะเพิ่มขึ้น ค่าเบี้ยขยันเรา จะเพิ่มขึ้น หายไปเลยนะ จนน้ำต้องล้างหน้าให้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

เช่นเดียวกับพวกเธอคนอื่นๆ ที่มองว่าการตั้งครรภ์ครั้งนี้ทำให้สูญเสียโอกาสในชีวิต ทำลายอนาคต ทำให้อนาคตที่มองเห็นความสดใสต้องหยุดชะงัก

“พูดถึงจากการที่เราท้อง พี่เจอเลวร้ายมา พอมาเจอคนใหม่โอกาสมีเงินให้เรา มีเงินให้กอบโกยมาก แต่เราก็คว่าเอาไม่ได้ มันติดอยู่ที่ท้อง โอกาสก็มาพร้อมๆ กับความเลวร้าย เห็นอยู่กับตา รู้อยู่กับใจ แต่เอามาไม่ได้ คว่ามาไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“มันก็ดีนะ ในแง่การให้ชีวิตคน แต่ถ้ามันไม่ดีก็ตรงที่มันทำลายอนาคตเรา มันคืออุปสรรคในการดำเนินชีวิตเรามากถึงมากที่สุด ทำไมต้องมาเจอปัญหาอย่างนี้ด้วย”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“เมื่อก่อนเราไม่ท้อง เราสมัครงานอะไรก็ได้ เราท้องอย่างนี้เค้าไม่รับอยู่แล้ว แต่ถ้าเราทำมาแล้ว เราท้องอย่างนี้ไม่เป็นไร แต่อันนี้เราทำได้แค่งานก่อสร้าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

1.3.2 สูญเสียโอกาสทางการเรียน

สำหรับหญิงท้องในวัยเรียน ผลกระทบที่มีต่อพวกเธอไม่ต่างกัน นั่นคือ ไม่รู้ว่าจะอนาคตทางการเรียนต่อไปจะเป็นไปในรูปแบบใด โดยเฉพาะในสังคมการเรียน การท้องในวัยเรียนเป็นสิ่งที่สังคมมองว่าเป็นความผิด คนที่เรียนหนังสืออยู่ไม่ควรท้อง อีกทั้งกฎระเบียบของโรงเรียน ของมหาวิทยาลัยก็มองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องผิด มีโทษถึงโดนไล่ออกจากสถานภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษาได้ ดังนั้นสิ่งสำคัญอีกประการที่พวกเธอต้องทำคือปกปิดเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอให้เป็นความลับไม่ให้คนอื่นรับรู้เพื่อโอกาสในอนาคตของพวกเธอ

“เปลี่ยนหมดทุกอย่างเลย ขนาดเรียนยังไม่ได้เรียนเลย คือต้องมาอยู่ที่นี้ไม่มีอะไร มีกินไปวันๆ มาอยู่ให้ผ่านไปวันๆ เพื่อรอการคลอดเท่านั้น เราหมดทุกอย่าง เราต้องทิ้งทุกอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“มันผิดพลาดครั้งยิ่งใหญ่ ก็เสียทุกอย่าง ณ ตอนนั้น ไม่รู้ว่าชีวิตตัวเองจะเป็นยังไงต่อไป จะได้เรียนต่อไหม แล้วลูกจะเป็นอย่างไง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

1.3.3 สูญเสียโอกาสในการดำรงสถานภาพเดิม

การสูญเสียอีกประการคือ การท้องครั้งนี้ทำให้ชีวิตของพวกเธอ “หมดสิ้นทุกอย่าง” ทำให้พวกเธอเสียโอกาสในการใช้ชีวิตกับสิ่งที่สร้างมา ทำให้ไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างสุขสบายได้ ต้องมาทนอยู่กับชีวิตที่ลำบาก เพื่อรอวันรอเวลาให้สถานการณ์ในชีวิตนี้ผ่านพ้นไป

ดังกรณีของ หญิงตั้งครรภ์วัย 33 ปี ที่ทำงานสร้างตัวมาตั้งแต่ ม.3 เธอบอกว่าทุกวันนี้เธอสบายหมดทุกอย่าง มีเงินใช้ มีรถขับ มีหน้าที่การงานที่มั่นคง เธอสุขสบายกับการอยู่กับครอบครัวที่มีแม่ พี่ชาย น้องสาว และลูกวัย 11 ปี ของเธอ แต่การตั้งครรภ์ครั้งนี้ทำให้ชีวิตของเธอเปลี่ยนไป เธอไม่สามารถอยู่บ้านแสนสุขของเธอได้อีกต่อไป เธอต้องยอมออกจากบ้านมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน เพราะไม่ยอมยกให้ญาติพี่น้องอายุและเสียใจกับการกระทำของเธอ

“อยู่บ้านเราสบายทุกอย่าง เราสบายแล้วนะ มาพลาด คิดดูเราได้อยู่กับลูกเรา ทุกวันแล้วเราต้องทิ้งลูก ทิ้งแม่มา มาอยู่คนเดียว มาอยู่ในสังคมที่อะไรก็ไม่รู้ อยู่บ้านที่มีความสุขมาก พี่เพิ่งซื้อรถได้ไม่ถึงปี คือชีวิตสมบูรณ์หมดแล้วนะ ลงตัวหมดแล้ว สบายมากแล้ว...จากลำบากกลายเป็นสบาย เหมือนกับขึ้นไปตึก 10 ชั้น แล้วลงมาอยู่ชั้นล่างอีก มันแบบใจหายนะ กว่าที่จะตะเกียกตะกายขึ้นไปได้ มันใช้เวลานานมาก แล้วแบบหล่นตุ๊บลงมาอะ สาหัสสากัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

เช่นเดียวกับ หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อีกราย ที่ต้องทิ้งทุกอย่างจากการท้องครั้งนี้

“ความเป็นอยู่ออกไป ใจก็ต้องไปเริ่มต้นใหม่ จากที่ใจทุกอย่างครบแล้ว เพียงแต่ใจยังอ่อนค่างวารถไม่หมด แต่วันนี้ใจต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ หมดทุกอย่าง เหมือนตัวเองตัวเปล่าเลยนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

1.3.4 สูญเสียความมั่นใจในตนเอง

ความสูญเสียอีกประการของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คือ พวกเธอไม่มั่นใจในตนเอง ไม่มั่นใจกับการใช้ชีวิตดังเช่นวันวาน การท้องที่เกิดขึ้นทำให้ความมั่นใจที่เคยมีสูญหายไป จากคนที่เคยกล้ากลายเป็นกลัว จากคนที่เคยคุยเก่งขี้มั่งก่กลายเป็นคนเงียบ

“ชีวิต ชีวิตที่เคยเที่ยว จากคนที่พร้อมเจอปัญหา ความมั่นใจก็หาย แล้วคนที่เคยซ้าส์ก็กลับปัญหา กลัว ไม่กล้าจะคิดต่อจากนี้ว่ามันจะเกิดอะไรขึ้น จากคนที่กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ตอนนั้นเพื่อนชวนไปเป็นเพื่อนทำแท้ง เพื่อนว่าให้ไปด้วยได้ไหม กล้าตอบได้เลยว่าไป แต่พอมาเจอสภาพตัวเองอย่างนี้ มันทำไม่ได้ ในเมื่อรู้ว่าทำไม่ได้ หนูก็เลยไม่กล้าคิด กลัว คำตอบที่หนูได้รับมันไม่สมหวังอย่างที่หนูคิด ความมั่นใจก็หายไป จากคนที่เคยคุยเก่งๆ ก็เงียบ จากคุยเก่งขี้มั่งก่กลายเป็นเงียบ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ไม่มั่นใจในภาพลักษณ์และรูปร่าง เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่มีผลมาจากรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไป จากการตั้งครรภ์ เช่น ตัวอ้วนขึ้น ท้องโตขึ้น แขน ขาใหญ่ขึ้น ผลทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนี้เกิดขึ้นมากโดยเฉพาะกับหญิงท้องแรก ส่วนหญิงที่เคยท้องมาก่อน พวกเธอเรียนรู้ เข้าใจ และทำใจยอมรับรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปได้ พวกเธอทราบว่สิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องชั่วคราว หากคลอด “ก็เหมือนเดิม” แต่สำหรับหญิงท้องแรก การเปลี่ยนแปลงของรูปร่างของร่างกายสร้างความกังวล

สร้างความไม่มั่นใจให้เธออย่างมาก เพราะพวกเธอไม่มีประสบการณ์มาก่อนว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับตนเองต่อไป

“ ตอนตั้งท้องเรารู้สึก แบบ โอ้ย!ทำไมถึงตัวใหญ่ขนาดนี้ โอ้ย! มนุษย์ใหญ่ มันไม่น่าตัวใหญ่ขนาดนี้ แต่ก็เป็นไปได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ทำไมตัวเองต้องทุเรศขนาดนี้ พุดง่าย ๆ ช่วงท้องหนูไม่มองกระจกเลย มันทุเรศตัวเอง ทำไมตัวเองตัวใหญ่ขึ้น ท้องยื่นยังกะเตงโม เมื่อก่อนหนูเห็นคนท้อง โห! หนูจะเป็นอย่างนี้ไหมวะ หนูจะอ้วนอย่างนี้ไหมนะ ทุเรศวะ แต่ตอนนี้กลับมามอง คนอื่นคงคิดเหมือนเรา หนูเลยไม่อยากให้ใครเห็น ก็มาอยู่ที่นี่ดีกว่า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

การเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปร่างนี้ ส่งผลต่อความคิด จิตใจ เปลี่ยนพวกเธอจากคนมั่นใจในตัวเองเป็นไม่มั่นใจ ทั้งเรื่องรูปร่างและต้องคอยระวังว่าใครจะรู้ว่าท้องจากรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไป ดังกรณี หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รายหนึ่ง เธอท้องขณะเรียน สิ่งที่เธอกลัวและกังวลมาก คือจะมีเพื่อนหรือคนรู้จักรู้ว่าเธอท้อง ดังนั้นชีวิตประจำวันของเธอจึงเปลี่ยนไปจากเคยสนุกสนาน กินข้าว เที่ยวกับเพื่อน เธอกลายเป็นคนเก็บตัวไม่ไปเรียน ออกจากห้องเฉพาะเวลาค่าคืนเท่านั้น เธอไม่อยากให้ใครมารู้ และไม่มั่นใจกับรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปจากการท้อง

“ไม่มั่นใจในตัวเอง แบบ ทำไมเราต้องมาเป็นแบบนี้ ตอนเราท้องไม่มีใครมารู้ คนอื่นไม่มีใครมารู้ เราไม่สามารถบอกกับใครได้ ก็เหมือนกับว่าจะไปไหนมาไหนเราก็ต้องปิดบัง จากที่เราเรียนเราไม่ได้ท้อง เราจะแต่งตัวแบบไหนก็ได้ เราก็เป็นตัวเรา เราไม่ได้ท้องนะ เราก็แค่อ้วน ก็คือมั่นใจในตัวเอง แต่พอมาเป็นแบบนี้ ต้องระวังเดียวเพื่อนรู้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

2. พยายามหาทางออก

การพยายามหาทางออกเป็นสิ่งที่ตามมาภายหลังการรับรู้การตั้งครรภ์ เริ่มต้นด้วยความลังเลใจ ความไม่แน่ใจที่แสดงออกมาในรูปแบบของคำถามที่เกิดขึ้นในใจว่า จะทำเช่นไรกับชีวิต จะทำเช่นไรกับลูกในท้อง แล้วจะปรึกษาใคร ถ้าคนอื่นรู้จะทำอย่างไร ความคิดในใจของพวกเธอที่เกิดขึ้นอยู่กับความพร้อมยอมรับการตั้งครรภ์ทั้งจากตัวเธอเองและจากปัจจัยภายนอก ต่อจากความลังเลใจว่าจะตัดสินใจอย่างไรกับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ขึ้นต่อมาพวกเธอเริ่มแสวงหาทางเลือกที่จะช่วยตนให้ออกจากปัญหา โดยการแสวงหาทางเลือกซึ่งเริ่มต้นจากทางเลือกที่ตนเองเคยรู้ เคยมีประสบการณ์มาก่อนและจากการขอคำปรึกษาจากคนรอบข้างเพื่อที่นำพาตนเองให้

หลุดพ้นจากพันธนาการที่เกิด ขึ้นต่อมาจากการแสวงหาทางเลือก เป็นการตัดสินใจเลือกที่จะหาทางออกให้การตั้งครรภครั้งนี้ด้วยวิธีใด

2.1 ลังเลใจ: ห้องที่พร้อม-ห้องไม่พร้อม

ภายหลังรับรู้ควมมีชีวิตของลูกในครรภ์ หญิงตั้งครรภไม่เพียงประสงค์เริ่มคิดใคร่ครวญถึงความพร้อมทางด้านต่างๆ ความรู้สึกแรกที่ปรากฏในใจของพวกเธอ คือ ความลังเล ความไม่แน่ใจ เกิดคำถามมากมายว่าจะทำอะไร จะหาทางออกจากปัญหาได้อย่างไร จะปรึกษาใครจะไปทำแท้งดีไหม จะไปทำแท้งที่ไหน แล้วจะเรียนจบไหม แล้วชีวิตจะเป็นอย่างไรต่อไป คำถามเหล่านี้จะเกิดขึ้นวนเวียนอยู่ในใจพวกเธอ รอหาทางออกเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิต

ตั้งครรภผู้ให้ข้อมูลในวัยเรียนคนหนึ่งที่กำลังเรียนอยู่ในภาคการศึกษาสุดท้าย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เธอวัดหวังอนาคตต่อไปไว้ด้วยการเอ็นทรานซ์ วัดหวังอนาคตไว้ด้วยการศึกษาต่อ แต่เธอกลับมาห้องทุกอย่างที่วัดหวังไว้จึงหยุดชะงักลง การรับรู้แรกของเธอจึงมีคำถามตามมาว่า จะเรียนจบไหม ถ้าคนอื่นรู้จะเป็นยังไง จะโดนไล่ออกจากโรงเรียนไหม

“ หดหู่ ทำอะไรไม่ถูก จะเอาออกที่ไหน แล้วถ้าแม่รู้จะเป็นยังไง...ถ้าคนรอบข้างเรารู้แล้วจะเป็นยังไง เราก็เรียนอยู่เทอมสุดท้ายแล้ว เราจะเรียนจบไหม ถ้าคนอื่นเค้ารู้ว่าเราท้องก่อนเราก็โดนไล่ออก รู้สึกกังวลใจทำอะไรไม่ค่อยสบายใจ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ เป็นไปได้ไง แล้วเราจะทำยังไงดี คิดแค่นี้แล้วเราจะทำยังไงดี แล้วจะขอคำปรึกษาจากใครดี ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ เราพลาดไปจริงหรือ เราผิดไปแล้วหรือนี่ พลาดแบบนี้ตัวเองคิดผิดไปหรือคิดว่าไม่ท้อง ทำไมต้องมาเป็นแบบนี้... ตอนนั้นยอมรับว่าร้อง ร้อง คิดอะไรไม่ออก โทรไปหาเพื่อนก็ร้อง เพื่อนอยู่หอเดียวกัน เอาโทรศัพท์ห้องโทรไปหา ยอมรับว่าร้อง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

คำถามมากมายที่เกิดขึ้นนั้นเกี่ยวข้องกับความพร้อมของการตั้งครรภ พบว่าในช่วงแรกของการพยายามหาทางออกมี ความคิดความรู้สึกและปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านความพร้อมของตัวหญิงเอง ความรับผิดชอบของฝ่ายชาย การยอมรับได้ของครอบครัว หญิงจะนำสิ่งเหล่านี้มาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลือกทางออกให้ตน

ตั้งหญิงท้องราย เธอดีใจเมื่อรู้ว่าท้อง หวังว่าจะสร้างครอบครัวที่อบอุ่น กับสามีกับพ่อ ของลูกคนที่ถึงแม้จะไม่ได้จดทะเบียนกัน แต่ก็แต่งงานกันมีผู้คนรับรู้ถึงความเป็นครอบครัว เธอหวังว่าการท้องครั้งนี้จะช่วยให้ครอบครัวสมบูรณ์ขึ้นมีพ่อ แม่ และลูกสองคน หากแต่ความหวัง ของเธอต้องสลายลง เมื่อเธอทราบความจริงว่าสามีของเธอมีผู้หญิงอื่นขณะเธอท้องได้ 6 เดือน จากความดีใจ กลับกลายเป็นความสะเทือนใจกลายเป็นความแค้น จากความรักที่มีให้ลูกกลับ กลายเป็นโทษว่าลูกคือคนที่ทำให้สามีเปลี่ยนไป

“ก็ดีใจนะ ตอนแรกคิดว่าจะเอาไว้หรือเปล่า เพราะว่ากำลังตั้งตัวกัน คิดไปก็ถ้าคน นี้คลอด พี่มันก็สามขวบ ไล่เลยกันจะได้ตั้งตัวยาวไปเลย”

“คิดอย่างเดียว คิดว่าทำไมลูกต้องเกิดมาตอนนี้ ถ้าไม่เกิดมาพ่อก็คงไม่เป็นอย่างนี้ ยกความผิดให้ลูก ตอนนั้นคิด ร้องไห้ นอนไม่หลับ ตอนอยู่ในห้องคนเดียวก่อนมาที่นี่ เหมือนคนบ้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

นอกจากนี้หญิงตั้งครรภ์บางรายลังเลใจที่จะบอกกับฝ่ายชายว่าตนเองท้องเนื่องจาก ความไม่แน่นอน ไม่ผูกมัดของความสัมพันธ์ และด้วยความไม่แน่นอนนี้เองทำให้เธอตัดสินใจที่จะ ไม่บอกฝ่ายชายและแก้ปัญหาโดยลำพัง

“ไปบอกมันมันจะเชื่อมั๊ยว่าท้องกับมัน เพราะว่าเราเลิกกับมันเดือนมกราคมแล้ว เดือนกุมภาพันธ์เราก็ไม่ได้ติดต่ออะไร มีนาเราก็ไม่ได้ติดต่อกับเค้า เค้าคงไม่เชื่อแน่เลย พี่ก็ เลยตัดสินใจว่าถ้าเงินออกจะไปทำแท้ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

กรณีหญิงตั้งครรภ์คนหนึ่งทางด้านส่วนตัวนั้นเธอมีความพร้อมมีหน้าที่การงานที่สามารถ เลี้ยงดูลูกได้ ทำให้เธอเริ่มต้นด้วยความยินดี ดีใจ ไม่คิดกังวล เธอมองว่า การท้องครั้งนี้ของเธอ ไม่ใช่ปัญหา แต่เป็นความยินดีที่จะมีโอกาสต้อนรับสมาชิกน้อยๆอีกคน เธอเชื่อมั่นใน “ชายคน รัก” เชื่อกันว่าเค้าจะคอยอยู่เคียงข้าง เชื่อว่าเค้าคือคนที่ทำให้การท้องครั้งนี้ไม่ใช่ปัญหา หากแต่ ความหวังกลับไม่เป็นไปตามคาด เค้า “เปลี่ยนไป ” “ ไม่ยอมรับ ” คือสิ่งที่เปลี่ยนจากคำว่า “ พร้อม ” สู่ คำว่า “ ไม่พร้อม ” คนที่ยินดี กลายเป็นคิดมาก เครียด ฟุ้งซ่าน กับการพยายาม หาทางออกของปัญหา หญิงท้องไม่พึงประสงค์รายนี้เล่าถึงความเชื่อใจชายคนรัก ที่คบหาดูใจกันมา นาน เค้าเข้ากับครอบครัวและรู้จักกับครอบครัวเธออย่างดี โดยเฉพาะกับลูกติดจากสามีเก่าของ เธอ แรกรับรู้มันเธอดีใจที่จะมีสมาชิกตัวเล็กๆเพิ่มขึ้นมาในบ้าน คาดว่าเค้าจะเป็นคนคิดและ

จัดการเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นด้วยการแต่งงาน หากแต่เมื่อเธอบอกคำสั่งต่างๆกลับไม่เป็นอย่างที่คิด ความรู้สึกที่เธอมีจึงเป็นความเครียดความไม่มั่นคงกับชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่คิด

“ตอนแรกที่รู้สึกตัวว่าท้อง พี่ก็ไม่ได้ซีเรียสนะ พี่คิดว่าเค้าดีกับเราไง มีปัญหาอะไรเรื่องนี้เค้าก็คงดีใจจะไอย่างนี้ แต่จริงๆแล้วมันไม่ใช่ละ มันไม่ใช่อย่างที่เราคิดใน ตอนนั้นพี่ฟังชานมากเลยนะ เครียดนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความลงใจในการหาทางออกให้ตนเองนั้นมาทั้งปัจจัยความพร้อมในตนเองและปัจจัยความพร้อมจากภายนอกที่เข้ามาส่งผลต่อการคิดการตัดสินใจ

สำหรับหญิงกลุ่มนี้ ความลงใจไม่แน่ใจส่วนใหญ่จบลงด้วยการให้คำตอบกับตนเองว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นเป็น “ครรภ์ไม่พึงประสงค์” ที่ไม่ยากได้ไม่ต้องการให้ภาวะนี้ดำเนินต่อไป พวกเขาจึงต้องเริ่มแสวงหาทางเลือกต่างๆ เพื่อนำพาให้ตนเองหลุดพ้นออกจากภาวะอันไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับชีวิต

2.2 แสวงหาทางเลือกจากตนและคนรอบข้าง

เมื่อผู้หญิงพิจารณาแล้วว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ไม่มีความพร้อมพวกเขาเริ่มพยายามหาทางออกให้กับตนเองโดยเริ่มต้นจากความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมี ผู้ค้นหาข้อมูลจากคนรอบข้าง จากแหล่งต่างๆเพื่อพยายามยุติปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ให้ได้โดยเร็วและให้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตให้น้อยที่สุด เช่น การแสวงหาทางเลือกจากเพื่อนและคนรอบข้าง

“คุยกับหัวหน้าปรึกษากับหัวหน้า หัวหน้าเค้าก็เลยบอกว่าเค้าเคยพา ลูกน้องไปทำ แล้วเค้าไป ทำแล้วทำมาค้าไม่ขึ้น ทำอะไรแล้วไม่เจริญ พี่ก็ว่าถ้ามันหัวหน้าไม่ต้องพาไปก็ได้ บอกที่ เพราะไม่รู้เลย ว่าตัวเองจะไปไหน เพราะไม่เคยไป เราต้องไปที่ไหน เตรียมอะไรบ้าง เงินต้องเอาไปเท่าไร ต้องมี เท่าไรถึงจะพอ เค้าบอกเค้าเคยพาไปทำที่โคราช” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“ก็ถามเพื่อน เพื่อนก็บอกว่าลองกินยาสิ พวกยาสตรีอะไรยังงี้ แต่มันไม่ได้ขับออกนะ มันช่วยบำรุงเลือดมากกว่า เราก็ไม่เข้าใจนะว่ายังไงก็กินไป 2 ขวด ก็ไม่ออก ก็เลิกกินดีกว่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“ตอนนั้นพี่ท้อง 3 เดือนกว่าแล้ว มีคนแนะนำว่า 4 เดือนก็ออกเคยทำ ใช้ยาสอด เค้าบอกว่ามีเพื่อนอยู่กรุงเทพฯเดี๋ยวจะบอกให้มันซื้อแล้วส่งมาให้ ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

สำหรับทางเลือกที่พวกเขาได้รับนั้นมีเพียงสองประการ คือ การยุติการตั้งครรภ์(ทำแท้ง) และการท้องต่อ แต่ด้วยบริบทของสังคมและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเลือกทางออกใดก็ล้วนสร้างรายละเอียดไว้ในใจของเธอทั้งสิ้น หากเธอเลือกการทำแท้งเพื่อจบปัญหา ก็จะถูกมองว่าเป็นแม่ใจยักษ์ที่ฆ่าได้แม้แต่ลูกตัวเอง ถูกมองเป็นคนบาป และยังส่งผลต่อจิตความฝังใจระยะยาวอีกด้วย แต่หากเลือกการตั้งครรภ์ต่อ ทางเลือกนี้แม้ไม่ได้รับคำตำหนิเรื่องศีลธรรมว่าเป็นหญิงใจยักษ์ฆ่าได้ แม้กระทั่งลูกตัวเองเหมือนในกรณีเลือกทำแท้งแต่กลับส่งผลระยะยาวต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ ทั้งผลจากสังคมที่มองว่าประพฤติดูไม่เหมาะสม ผิดจารีตที่ติงามของสังคม อีกทั้งยังต้องทนรับการประทับตราจากสังคมสร้างความอับอายและอึดอัดใจเมื่ออยู่ในสังคม

การวิจัยครั้งนี้พบว่า หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ทั้ง 12 ราย เคยมีความคิดทำแท้ง หลายคนคิดและเคยพยายามทำแท้งโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง พบว่ามีผู้ให้ข้อมูล 3 รายที่การทำแท้งเป็นเพียงแค่ว่าคิดที่ยังไม่เคยลงมือกระทำ ดังนั้นกล่าวได้ว่าภายหลังรับรู้การตั้งครรภ์ และคิดการตัดสินใจว่าครรภ์ของตนเป็นที่ต้องการหรือไม่ พวกเขาจะแสวงหาทางเลือกเพื่อพาตนเองออกจากปัญหาที่เกิดขึ้น และทางเลือกที่พวกเขาตัดสินใจมีอยู่เพียงสองทางคือการทำแท้งและการตั้งครรภ์ต่อ

2.3 ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ

สิ่งที่น่าสนใจของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้คือการตัดสินใจเลือกการตั้งครรภ์ต่อเป็นทางออกสุดท้ายของการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมในครั้งนี้ เนื่องด้วยเหตุผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายประการ ได้แก่ เป็นห่วงตนเอง หมดหวังจากการทำแท้ง ความรู้สึกผิดบาป ความเชื่อเรื่องเวรกรรม การได้รับความรักความเข้าใจกำลังใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง การมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ

จากการศึกษาเรื่องราวการตัดสินใจของหญิงกลุ่มนี้ตั้งแต่แรกเริ่มพบว่า ทางเลือกที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เลือกมี 2 ทางคือ การทำแท้งและการตั้งครรภ์ต่อ พบว่าผู้ให้ข้อมูล 9 ราย ตัดสินใจเลือกการทำแท้งเพื่อยุติปัญหา โดยแต่ละรายต่างมีรายละเอียดเหตุผลแตกต่างกันไป และพบผู้ให้ข้อมูล 3 ราย ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อ โดยการตัดสินใจของพวกเขาดูแตกต่างจากกลุ่มแรกๆ ที่การทำแท้งเป็นเพียงความคิดที่ไม่เคยลงมือกระทำ เนื่องด้วยการสนับสนุนด้านต่างๆที่เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การยอมรับได้ของครอบครัวและได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ ในส่วนของการตัดสินใจทำแท้งมีเหตุผลและปัจจัยต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความนึกคิดและการลงมือกระทำของพวกเขา ดังนี้

2.3.1 ทำแท้ง

ทำแท้ง เป็นคำตอบที่ตามมาหลังการคิด ค้นหาทางออกสำหรับท้องที่ไม่ต้องการ การทำแท้งเป็นวิธีการหนึ่งที่พวกเขาเชื่อว่าสามารถนำพาให้ตนพ้นจากปัญหาพ้นจากสภาพที่เธอไม่พร้อมยอมรับได้อย่างถาวร เรื่องราวการทำแท้งในสังคมไทยไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น การทำแท้งของพวกเขาก็จะเป็นไปอย่างลับๆ โดยหญิงตั้งครรภ์จะเสาะหาข้อมูลการทำแท้งจากเพื่อน จากคนรู้จัก ส่วนมากพยายามทำแท้งด้วยตนเองโดยวิธีการต่างๆ สำหรับผู้หญิงกลุ่มนี้การทำแท้งถือได้ว่าเป็นความหวังที่คาดว่าจะพาพวกเขาออกจากเรื่องราวยุ่งยากที่เกิดขึ้นในชีวิต ทำให้ผ่านพ้นโดยไม่ยึดเยื้อเป็นการแก้ปัญหากับปัญหาที่ถาวรทำให้พวกเขากลับไปใช้ชีวิตได้เช่นเดิม

ทางออกจากปัญหาโดยการทำแท้ง ที่พวกเขาได้ลงมือกระทำโดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การกินยาสตรีเพ็ญภาค ยาสตรีเบลโล กินยาขับเลือด การใช้ยาสอด การกดจุดที่ท้อง รวมถึงการพยายามทำร้ายตนเอง ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น แกล้งตกบันได ทำงานหนัก ยกของหนัก กินเหล้าสูบบุหรี่ เสพยาเสพติด กินยาเกินขนาด วิธีการทั้งหมดนี้พวกเขาทำเพื่อเหตุผลเดียวกัน คือ “แท้งลูก” ที่พวกเขาไม่พร้อมให้เกิดมา

ตั้งหญิงรายหนึ่งที่ท้องจากการถูกข่มขืน เธอทราบว่าเธอท้องเมื่ออายุครรภ์เกือบ 6 เดือน เธอคิดว่าการทำแท้งที่ถูกกฎหมายคงไม่สามารถช่วยอะไรเธอได้ เพราะอายุครรภ์มากแล้ว หมอคงไม่ทำแท้งให้ และเธอไม่อยากจะให้สังคมมารู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอ ดังนั้น เธอจึงพยายามค้นหาทางออกโดยการทำแท้งด้วยตนเองโดยวิธีการต่างๆ เพื่อหวังให้ทารกในครรภ์แท้ง

“ กลางคืนทุกคืนไม่เคยได้นอนเลย คิดในหัวสมอง ว่าจะทำยังไงดี กินนอนร้องไห้ทุกวัน พุดง่าย ๆ วันแรก คิดว่าเดินไปให้รถชน วิธีแรกเลยเดินไปให้รถชนท้อง มันก็เลือดไหลไซ้ใหม่ละ อู๊ย! แต่ไม่เอากลัวพิการ วิธีที่สองเอาเม็ดแท้งตรงหน้าท้อง เลือดมันก็จะไหล แต่มาคิดอีกทีไม่เอาดีกว่า ูกก็เจ็บ แล้วถ้าจิ้มไปโดนตับ ไต ไข่ พุง ละ ก็ตายชิ ก็ทำยังไงให้ตัวเองอยู่รอดไม่ให้พ่อแม่เสียใจ ไม่ให้ใครรู้ แล้วจากนั้นก็มีคนช่วยเราไปโรงพยาบาล จนมาวิธีสุดท้ายแบบเงิบๆ ดีกว่า คือเรากินยาเข้าไปเสร็จเดี๋ยวมันก็จะแท้งออกมา เราก็คงโดนล้างท้อง เราก็หาย แล้วหนูก็เลยไปซื้อยาสตรีมากิน ยาสตรีเบลโล 6 ขวด ชั่วโมงแรกขวดหนึ่ง ชั่วโมงที่สองขวดหนึ่ง หกรวด หกขวดไม่เป็นไร ขวดที่เจ็ดเลยกินยาสตรีเพ็ญภาค หนูก็เลยซื้อมาผสมกับเหล้าขาว...หลังจากนั้นหนูก็ทุบท้อง แกล้งตกบันไดไม่เป็นอะไรเลย วิธีสุดท้ายแล้วละ เอายาตอนแรกว่าจะกินยาแก้แพ้ แต่ไม่เอายาพาราดีกว่า ตอนแรกกำไว้ 30 เม็ด แต่ไม่เอาดีกว่าเดี๋ยวตาย.... ต้องการให้ลูกออกมาตัวเรารอด ปัญหาทุกอย่างจบ เฮย! ูรอด ูแก้ปัญหานี้ได้แล้ว ประมาณนั้นแต่จริงๆ

พอกินไป 15 เม็ดเสร็จ กินไปประมาณครึ่งชั่วโมงก็ไม่เห็นมีน้ำลายฟูมปากอะไรเลย หนูก็กลัวตายนะ หนูก็เลยคิดว่าถ้าเป็นอะไรไปพ่อแม่ก็ต้องเสียใจสิ หนูก็เลยโทรไปโรงพยาบาล...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ พ่อพี่ออกมาจากตรงนั้นรีบพี่ก็บอกกับน้องสาวคนแรกว่าท้อง แน่ใจว่าท้องแน่ๆเลย เค้าไม่เคยท้องไม่รู้แต่เค้าเคยได้ยินเพื่อนว่า กินยาสตรีชับเลือด ยาชับเลือด พี่ก็ซื้อยาสตรี ชับเลือดใหญ่มากินจนเมา ยังไงก็ไม่ออก แล้วพี่ก็ไปซื้อยาชับเลือดชนิดผงมากิน กินไม่ออก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นวิธีการคิดและการลงมือปฏิบัติการทำแท้งของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตัดสินใจทำแท้งของพวกเธอมีเหตุผลจากหลายประการ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำแท้ง

หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ตัดสินใจทำแท้งส่วนหนึ่งคิดว่าตนเองไม่สามารถเลี้ยงลูกได้ อาจเนื่องมาด้วยปัจจัยหลากหลายประการ เช่น ไม่มีเงิน ลำพังเพียงตัวเองคนเดียวก็ลำบาก แล้ว ยังมีความรับผิดชอบที่บ้านที่ต้องดูแลอีกหลายชีวิต ไม่สามารถบอกใครๆได้ว่าท้องไม่มีพ่อ แคร่ความรู้สึกของครอบครัว และปัจจัยอื่นๆ เธอจึงไม่เห็นทางที่จะเลี้ยงลูก การตัดสินใจที่ดีต่อทุกคนมากที่สุดคือการ “ทำแท้ง”

1) ความไม่พร้อมด้านการเงิน

หญิงที่ตั้งครรภ์จากการถูกล่วงคนหนึ่งเธอพยายามทำแท้ง ตั้งแต่ทราบที่ตั้งครรภ์จากความผิดพลาดจากการล่วง เพราะเธอรู้ตัวดีว่าเธอไม่สามารถเลี้ยงลูกได้ เพราะการท้องครั้งนี้ของเธอไม่พร้อมทั้งทางด้านการเงิน

“เพื่อนอีกคนเค้าก็บอกอย่าทำเลย สงสารมันเลี้ยงมันเถอะ พี่ได้แต่บอกว่าพี่เลี้ยงไม่ได้หรอก ทุกวันนี้ยังไม่มีกินเลย บ้านก็หลังคารั่วจะเลี้ยงยังไง คิด เราคิดมากแล้วไอ้เรื่องที่เราคิด มันไม่ใช่เรื่องไม่มีเหตุผล เราเลี้ยงเค้าไม่ได้ฐานะเราไม่มันคงพอ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

หญิงตั้งครรภ์อีกรายเธอให้เหตุผลในการทำแท้งในการทางเดียวกันนั้น คือ ไม่อยากให้ลูกเกิดมาลำบาก เพียงลำพังตัวเองก็ลำบากอยู่แล้ว

“หนูก็จะเอาเค้าออก เพราะหนูไม่อยากให้เค้ามาลำบาก ก็ยอมบาปนะ ก็คือ หนูคิดว่าหนูคนเดียวก็ลำบากอยู่แล้ว ถ้าเอาเค้ามาก็จะเป็นตัวถ่วง ลำบากยิ่งกว่าเดิม หนูก็คิดว่าถ้าเอาเค้าออกไป เรายังลำบากแค่คนเดียว ก็โอเค เรายังรับได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

หญิงตั้งครรภ์รายนี้ก็เช่นกัน เธอคิดทำแท้ง เพราะครอบครัวยากจน ตัวเธอเองแพ้ท้องจนทำงานไม่ได้ พ่อแม่อีกมีอาชีพ ทำนาไม่มีรายได้มากมาย อีกทั้ง เธอยังมีลูกให้พ่อแม่เลี้ยงแล้วหนึ่งคน ความเป็นไปได้ในการเลี้ยงดูลูกในท้องของเธอจึงมีดราม่า สิ่งที่เราคิดได้ถึงวิธีการแก้ปัญหา มีเพียงการทำแท้ง

“คิดจะทำแท้ง เพราะว่าทางบ้านเค้าไม่รับแน่นอน ก็แค่ลูกคนเดียวที่เค้าเลี้ยงให้ พี่ก็หนักสำหรับคนอายุห้าสิบกว่าเกือบหกสิบแล้ว คนแก่แถวบ้านนอกก็ไม่มีรายได้ใช้ใหม่ ทำนา พอทำนาเสร็จก็รอเก็บเกี่ยวอย่างเดียว ก็ไม่ได้ทำอะไรเสริมก็เลยคิดจะเอาออก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

2) สังคมไม่ยอมรับ

ความคิดที่นำมาสู่การทำแท้งคือ การท้องที่ไม่ตรงกับความคาดหวังของจารีตประเพณี บรรทัดฐานทางสังคมเป็นการท้องที่ขาดความเป็นครอบครัว ไม่มีสามี พวกเธอมากกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นความผิดที่ต้องปิดบังสังคมคนรอบข้าง วิธีการหาทางออกจึงมุ่งสู่การแก้ปัญหาที่รุนแรง เช่นการทำแท้ง

ดังกรณีของนิดหญิงหม้ายวัย 33 ปี เธอท้องกับคนที่รักที่ไม่ได้แต่งงานกัน การคบกันของพวกเขาแม้สังคมจะรับรู้ หากแต่ความสัมพันธ์ที่เกินเลยจนเกิดท้องแต่ก็ไม่สามารถบอกใครได้ ซ้ำชายคนที่รักยังไม่รับผิดชอบ เรื่องราวทั้งหมดจึงตกอยู่ที่เธอ เธอคิดทำแท้งด้วยเหตุผลว่า เธอสงสารครอบครัวไม่อยากให้ครอบครัวต้องทนกับคำติฉินนินทาจากใครๆ เพราะเธอ

“อย่างว่าพี่คนเดียวพี่ก็ไม่แคร์ แต่พี่สงสารแม่ไง พี่สงสารพี่ชาย สงสารคนที่เค้ารักเรานะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3) ความไม่รับผิดชอบของฝ่ายชาย

บางกรณี มีพ่อก็เหมือนไม่มี หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รายหนึ่งผิดหวังกับการกระทำของสามี ที่เธอคาดว่าจะต้องดีขึ้น หากแต่เมื่อไม่เป็นไปตามหวัง เธอจึงคิดหาทางออกโดยการทำแท้ง หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รายนี้อยู่กินกับสามีมานานปีถึงแม้จะไม่มีการแต่งงาน แต่ทุกคน

รับทราบถึงการใช้ชีวิตคู่ทั้งสอง การตัดสินใจทำแท้งของเธอจึงไม่ได้ไปตามเงื่อนไขทางสังคม หากแต่เป็นเพราะคนที่ได้ชื่อว่าสามี ได้ชื่อว่าพ่อของลูกนั่นเอง เธอบอกแล้วว่า แรกทราบว่าท้อง เธอลังเลใจที่จะทำแท้งหรือไม่ หากแต่มีความหวังว่าหากมีลูกสามีเธอจะเลิกกินเหล้า เลิกติดเพื่อน เลิกทำร้ายร่างกายและจิตใจเธอ หากแต่ความหวังของเธอก็ไม่เป็นจริง ยิ่งเธอท้องเขา ก็ยิ่งกินเหล้า ยิ่งติดเพื่อน และคงทำร้ายจิตใจเธอ ความคิดความรู้สึกของเธอจึงเปลี่ยนจากการต้องการเก็บไว้มาเป็นคิดทำแท้ง

“ พอเห็นหน้าพ่อเค้า ก็คิดว่าถ้าอย่างนี้อ่าให้เค้าเกิดมารับรู้ดีกว่า ก็เลยคิดอยากไปทำ ช่วงนั้นเงินก็ยังพอมีอยู่ พ่อเค้าไม่รู้ที่ยังเก็บไว้อยู่ คือเงินพอหาได้ก็เข้ากระเป๋าใครกระเป๋ามัน ตอนนั้นพี่ยังพอยังมีเงินเก็บอยู่ยังพอทำได้ แต่พอไปแล้วก็งเหมือนเค้าคงอยากเกิดละมั้ง ไปแล้วมันเลื่อนทุกอย่างเลย ไปแล้วโรงพยาบาลปิดบ้าง หมอไม่อยู่บ้าง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ทั้งหมด คือ ความคิด ความรู้สึก ที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เลือกเพื่อหาทางออกจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเธอ เหตุที่เธอเลือกทำแท้งมีหลายประการทั้งความไม่พร้อมทั้งทางด้านวัย เศรษฐกิจการเงิน รวมถึงความเชื่อ สังคมวัฒนธรรม แต่ไม่ว่าจะเป็นเช่นไรในที่สุดแล้วหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์กลุ่มนี้ก็ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไป

เมื่อตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไปหนึ่งสิ่งที่รบกวนจิตใจของพวกเขาอย่างยิ่งนั่นคือความกังวล ความกลัว เธอกลัวลูกที่เกิดมาจะพิการ จะไม่ครบสมบูรณ์ กลัวผลกระทบที่จะมีต่ออารมณ์จิตใจของลูกภายหลังคลอด อันเนื่องมาจากความพยายามในการทำแท้งของเธอ และสิ่งเหล่านี้จะรบกวนเธอตลอดวันเวลาของการท้องการรอคลอด ดังกรณีของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รายหนึ่งที่เคยทำแท้งด้วยการกินยาสตรี ยาขับเลือด และกดยูดที่ท้อง เธอบอกแล้วว่า เธอไม่อยากให้ลูกเกิดมาเลย เพราะเธอแน่ใจว่าลูกของเธอจะต้องเกิดมาเป็นเด็กพิการ จากการทำแท้งของเธอ เธอไม่สบายใจที่ลูกจะต้องเกิดมา แม้จะเลือกคลอดเค้าออกมา หากลึกลึกลแล้วเธอยังคงไม่ยอมรับลูกของเธอ ลูกที่เธอคิดว่าอย่างไรก็ตาม “พิการ” จากการกระทำของเธอเอง

“ไม่อยากให้เกิดยังงี้ก็ไม่อยากให้เกิด คิดว่า เค้าตายไปยังจะดีกว่า ทุกวันนี้ยังคิดเลย เพราะทุกวันนี้พี่คิดว่าเค้าต้องพิการอยู่แล้ว จากการกระทำของพี่ พี่คิดว่าเค้าต้องเป็นอะไรซักอย่าง พี่คิดว่าเค้าต้องพิการ อารมณ์ของพี่มันไม่ปกติ ไม่สบายใจอย่างไรก็ต้องออกนะขอรับ พี่พูดกับเค้าแล้วเหมือนกันว่า ไม่ต้องเกิดหรือลูกเอ๊ย! ไปอยู่กับคนดีที่มี

ฐานะ อยู่กับแม่นี้ แม่เลี้ยงไม่ได้ ยังไงก็ต้องออก แล้วก็ไม่เคยคิดจะรักด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

เช่นเดียวกับหญิงตั้งครรภ์คนอื่นๆ ที่เคยลงมือทำแท้งแล้ว แต่ไม่ออก อีกทั้งช่วงเวลาของการท้องนั้นพวกเธอยังไม่ได้ดูแลตัวเอง ยังไม่ได้บำรุง เมื่อต้องคลอดจึงเกิดความกังวลใจเกี่ยวกับสุขภาพของลูก

“กังวล ขอให้ลูกเกิดมาครบก็พอแล้ว ตัวเล็กเดี๋ยวเราก็บำรุงได้ ขอให้ครบก็พอ ถ้าไม่ครบเรามาเสริมข้างนอกไม่ได้ เพราะว่าทำไว้เยอะ แต่มันไม่ออก ทำหลายอย่างแต่เค้าไม่ออก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“อยากให้เค้าเกิดมาแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่อยากให้เค้าเป็นอะไรในท้อง ถ้าเค้าเป็นอะไรก็คงเป็นความผิดของเรา เพราะเราเคยคิดฆ่าเค้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

นอกจากความกังวล ความกลัว ผลทางด้านสุขภาพของลูกจากการพยายามทำแท้งนั้น ประเด็นที่มีผลต่อลูกในท้องคือ ความเครียดของแม่ ที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของลูกในครรภ์ได้ ดังกรณีหญิงตั้งครรภ์คนหนึ่ง ที่สามีไปมีผู้หญิงใหม่ขณะเธอต้งครรภ์ เธอคิดมากทุกวัน กลุ้มใจ เครียด กับเรื่องที่เกิดขึ้นกับชีวิต เมื่อเธอตัดสินใจคลอดลูก เธอจึงกังวลถึงสภาพจิตใจของลูกว่าจะเป็นอย่างไร เพราะตัวเองเครียด

“ไม่ได้คิดจะเอาออก เคยคิดจะเอาออกแต่ใจไม่เคยทำอะไรอย่างคนอื่นเค้าทำ แค่อยากให้ลูกออกมาดีๆ กลัวสภาพจิตใจลูกเพราะใจท้องหกเดือนแล้ว ใจก็ยังมึนเรื่องกลุ้มใจตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

แม้พวกเธอไม่พร้อมกับการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ หากแต่เมื่อเธอตัดสินใจจะท้องต่อไปแล้ว ก็ปรารถนาให้ลูกของเธอออกมาแข็งแรงสมบูรณ์ แต่จากความพยายามยุติการตั้งครรภ์ อีกทั้ง อารมณ์ ความรู้สึกของตัวเองที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับช่วงชีวิตนี้ ทำให้พวกเธอไม่สามารถละความกังวล ความห่วง ที่อาจมีผลต่อสุขภาพความสมบูรณ์ของลูกน้อยในครรภ์ได้ สิ่งที่เราทำได้ในวันเวลาที่เหลืออยู่คือ การบำรุงการดูแลลูกน้อยในครรภ์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.3.2 ตั้งครรภ์ต่อ

หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อหลังหมดหวังจากการทำแท้ง อาจกล่าวได้ว่า การตั้งครรภ์ต่อเป็นความหวังครั้งใหม่ ที่เกิดขึ้นหลังตัวเลือกที่จะกำจัดลูกออกไปจากชีวิตไม่

สำเร็จเธอจึงหันมาหาวิธีที่ถูกต้อง เพราะเมื่อคลอดแล้วเธอยังมีทางเลือกเลือกทางให้ลูกน้อยและตัวเธอเอง หนทางที่ว่านั่นได้แก่ การยกลูกให้กับมูลนิธิ เพื่อหาพ่อแม่บุญธรรมที่พร้อมจะเลี้ยงดูของเธอ ในการศึกษาครั้งนี้ พื้นที่ศึกษาคือ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี โดยการเข้ารับบุญธรรมของที่นี่โดยมากจะเป็นพ่อแม่ชาวต่างชาติที่มีความพร้อมจะเลี้ยงดู พวกเขาจะเรียกการยกให้เป็นบุญธรรมของคนกลุ่มนี้ว่า “โกอินเตอร์” ซึ่งคือยกลูกให้เป็นบุญธรรมของชาวต่างชาตินั่นเอง นอกจากการยกลูกให้เป็นบุญธรรมแล้ว การฝากลูกให้มูลนิธิเลี้ยงดูก็เป็นอีกวิธีทางหนึ่ง สำหรับแม่ที่ยังไม่พร้อมเลี้ยงดู แต่ก็ไม่อยากยกลูกให้ใคร ทางเลือกเหล่านี้แม้ไม่ใช่ทั้งหมดของการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ หากมีส่วนอย่างมากในการบรรเทาภาระทางใจทำให้กลับมามีความหวังอีกครั้ง

การตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อมีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้อง ส่วนหนึ่ง คือ การจำใจยอมรับ การตั้งครรรค์ต่อ เนื่องมาจากอายุครรภ์มากแล้ว หากไปทำแท้ง พวกเธอก็กลัวอันตราย จากการตกเลือด พวกเธอเป็น “ห่วงตนเอง” อีกเหตุผลคือ “ความรู้สึกลึกซึ้ง” ที่เกิดขึ้นหากเธอยังคิดทำแท้งเมื่อเธอได้เห็นหน้าลูกจากการอัลตราซาวด์ หรือได้ทราบว่า อายุครรภ์มากแล้ว ลูกในท้องของเธอมีอวัยวะครบถ้วน “เป็นตัว” แล้ว พวกเธอรับรู้ว่าการทำแท้งเป็นเหมือนการฆ่าคนคนหนึ่งมากกว่าการกำจัดก้อนเลือดออกจากร่างกาย ประการต่อมาคือ หมดหวังจากการทำแท้ง แม้ได้พยายามจนสุดความสามารถแล้วหากยังไม่แท้งจากหวังจะทำแท้งจึงเป็นปลงใจยอมรับการตั้งครรรค์ต่อ และที่สำคัญอีกประการคือ พวกเธอได้รับความช่วยเหลือ และความเข้าใจ กำลังใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง ทั้งเหตุจากภายนอกและภายในใจเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อไปของพวกเธอ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ

1) ห่วงตัวเอง

ความเป็นห่วงตัวเอง เช่น ความคิดที่มีอิทธิพลต่อท้องต่อ ในประเด็นนี้หญิงตั้งครรรค์จะเกิดความกลัว ในผลของการทำแท้ง ซึ่งส่วนมากจะเป็นการทำแท้งเมื่ออายุครรภ์มากแล้ว พวกเธอคิดว่า การหาทางออกโดยวิธีการอื่น เหมาะสมกว่าการเสี่ยงต่อการตกเลือดจากการทำแท้ง ดังกรณีของหญิงตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ อายุ 19 ปี คนหนึ่ง ที่พยายามทำแท้งมาตลอดระยะเวลาเจ็ดเดือน ช่วงแรกเธอหาวิธีการทำแท้งด้วยตนเอง คือการกินยาสตรี หากไม่ได้ผล ครั้นเธอจะไปทำแท้งที่คลินิกเธอก็ไม่มีเงินมากพอเพราะเธอตั้งครรรค์ในวัยเรียนไม่มีรายได้ เมื่อบอกเพื่อนชายที่คบหากันเขาก็ไม่รับผิดชอบเธอจึงพยายามปิดบังโรงเรียนจนเรียนจบ และสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้สำเร็จ จึง

ตัดสินใจบอกแม่ หากแต่นั้นก็สายเกินไปแล้วเธอต้งท้องได้ 7 เดือน ไม่สามารถทำแท้งได้แล้ว แม่เธอยังคงคิด แต่ความปลอดภัยของตัวเธอก็เป็นเรื่องสำคัญ

“คิดที่จะเอาออกตลอดเจ็ดเดือน ก่อนที่จะมาที่นี่ แล้วพอถึงแม่อู๊ก็ยังคงคิดเอาออกอยู่ พ่อเคื่บบอกว่าเอาออกไม่ได้แล้ว เราก็เป็นห่วงตัวเอง ห่วงตัวเองว่าถ้ายังฝืนแล้วตกเลือด อะไรอย่างนี้ ก็น่ากลัว ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

เช่นเดียวกับ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3 แม่ท้องนี้จะเป็นการท้องครั้งที่สามของเธอ หากเธอไม่มีประสบการณ์ในการทำแท้งมาก่อนเธอพยายามทำแท้งมาหลายวิธี วิธีสุดท้ายคือ การกดจุดที่ท้องเพื่อให้ก้อนเลือดแตกตัว แต่การทำแท้งก็ไม่สำเร็จ หมอตำแยที่ทำการแท้งให้เธอจึงเสนอทางออกอื่นให้เธอตามหา แทนการทำแท้ง

“คิดว่าถ้าท้องโตแล้วไซ้ใหม่ ถ้าตกเลือดมามันจะลำบาก แล้วเราอาจเสียชีวิตอย่างนี้ พี่ก็เลยคิดว่า ถ้ามันไม่ออก ก็ต้องหาทางแก้ไขอย่างอื่น ก็คงก็คงจะไปหาคุณนินธิอะไรซักอย่างนึง ที่ยายแกบอก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

2) ความรู้สึกผิดบาป

ความรู้สึกผิดบาปเป็นอีกประเด็นที่ทำให้พวกเธอตัดสินใจตั้งครรรค์ต่อ แทนการยุติการตั้งครรรค์ หลายคนสงสารเมื่อได้เห็นหน้าลูกจากการอัลตราซาว์ของคนเมื่อทราบว่าจะอายุครรรค์มาแล้ว ลูกในครรภ์มีอวัยวะครบแล้ว เวลาเพียงไม่กี่เดือนลูกน้อยก็จะลืมตาดูโลก การทำแท้งจึงเป็นการฆ่าเด็กคนหนึ่ง ไม่ใช่การกำจัดก้อนเลือดให้ประจำเดือนมาตามปกติอีกต่อไป

“ก็พ่อเคื่บบอกว่า มัน 7 เดือนนะ ตัวเองก็ไม่วู้ว่าเท่าไร พ่อวู้ว่า 7 เดือน แปะเค้า อู๊! อีก 2 เดือน เต็มที่ก็ออกแล้วนะ โอ๊ย! เด็กก็ต้องตัวใหญ่แล้วแน่นอน มีหัวใจแล้วนะ ก็เลยบอกแม่ แม่เคื่บก็เลยตัดสินใจว่าไม่เอาออก คลอด คลอด ออกมาก็แล้วกัน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

บางครั้งการตัดสินใจก็เกิดขึ้นในนาทีที่ไปทำแท้ง บางรายอาจไม่ทราบไม่แน่ใจว่าตนเองท้องกี่เดือนแล้วแต่จากการไปตรวจเพื่อตัดสินใจทำแท้งก็ทำให้ความคิดของเธอได้เปลี่ยนแปลงไป ดังกรณี นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเธอต้งใจที่จะทำแท้งตั้งแต่เริ่มทราบว่าท้อง หากไม่มีเงินมากพอจะไป จึงปล่อยเวลาให้ผ่านไป จนในที่สุดเธอพร้อมที่จะทำแท้ง แต่การตรวจครรรค์ก็เปลี่ยนความคิดของเธอไปทันที ที่เห็น “หน้าลูก ”

“ตอนแรกที่ชาวด์ เพราะอยากรู้ว่ากี่เดือนแล้ว จะได้ตัดสินใจง่ายขึ้น ตัดสินใจจะ
ทำแท้งหรือไม่ดี แต่พอเห็นหน้าแล้วเก่ง เพราะเค้าเป็นตัวแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เช่นเดียวกับกรณีของฟ้า หญิงตั้งครรภ์คนหนึ่งที่จะไปทำแท้ง หากเมื่อได้เห็นลูก
ความคิดของเธอก็เปลี่ยนไป

“พี่ก็คิดจะไปทำแท้งเหมือนกัน แต่ว่าตอนที่ไป ประจำเดือนมันขาดแค่สามเดือน
แต่ว่าพอไปถึงโรงพยาบาลให้เค้าอัลตราซาวด์ดู มัน 5 เดือนกว่าแล้ว ก็เลยเป็นตัวแล้ว
เป็นคนแล้วก็เลยเอาไว้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

3) ความเชื่อเรื่องเวร-กรรม

ความเชื่อในสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ มีผลต่อความคิด จิตใจอย่างยิ่ง สำหรับหญิง
ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ก็เช่นกัน ความเชื่อในเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้ เช่น ความฝัน หรือคำทำนายจาก
หมอดูถึงเรื่องราวในอดีต ก็มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจท้องต่อของพวกเธอ ดังกรณีของ
หญิงรายหนึ่งที่ยอมรับการท้องต่อไป เพราะเชื่อเรื่อง “กรรม” เชื่อว่าชาติที่แล้วตนเองเคยทำเรื่อง
ไม่ดีมาก่อน จากการหาที่พึ่งทางใจโดยการดูหมอดู เมื่อเธอพยายามทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ เมื่อหมด
หวังที่พึ่งทางใจของเธอคือ “ หมอดู ” หากแต่คำทำนายก็ไม่เป็นเช่นเธอคิด คำทำนายบอกให้เธอ
ทำใจ รับประทานในเรื่องราวที่เกิดขึ้น ให้เธออดทนรอลูกที่ไม่ว่าอย่างไรเขาก็ต้องได้เกิดมา เพราะเป็น
เวรกรรมที่สร้างกันมาตั้งแต่ชาติก่อน ความเชื่อเป็นจุดที่ทำให้เธอตัดสินใจได้ว่า เธอจะท้องต่อไป จะ
ชดใช้หนี้กรรมที่เธอมีต่อลูกเพื่อรอว่าอนาคตของเธอก็จะดีขึ้นอีกครั้ง

“ พอเงินหมดก็ไปดูหมอดู ไม่ได้บอกว่าคิดจะไปทำแท้งทำอะไร เป็นร่างทรง แต่ร่าง
ทรงคนนี้แม่นมากเลย ก็ทักขึ้นมาเลยว่า ไม่ต้องไปพยายามหรือยังทำก็ยิ่งหมดยังไง
เค้าก็ไม่ออกหรือเด็กคนนี้หัวแข็ง เค้าบอกว่า เป็นเพราะผลกรรมของชาติที่แล้วที่พี่เคยทำ
แท้งมา วิญญาณเด็กก็เลยอาฆาตจะเกิดมาในชาตินี้ละ เค้าก็จะมาทวงมาอาฆาต เค้าว่า
ตอนท้องเค้าจะตกต่ำมากเลย ร่างทรงเค้าว่าเค้าจะทำให้ชีวิตเราตกต่ำ ให้แย่เหมือนกับที่
เราทำกับเค้าไว้ พอคลอดเค้าแล้วจะเริ่มดีขึ้นเอง คือ กรรมมันจะหมดไป ต้องรอให้คลอด
เค้าก่อนชีวิตถึงจะดีขึ้น ต้องก้มหน้ารับกรรมไป ถึงจะหนักจะหนาขนาดไหนก็ต้องทนจน
คลอดเค้าออกมา ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

กรณีของ ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ก็เช่นกัน เธอเชื่อในความฝัน เชื่อว่าลูกคนนี้จะเกิดมาแล้ว ครอบครัวจะมีความสุข จะทำให้สมบุญพร้อมหน้า พ่อ แม่ ลูก จากความลังเลใจที่จะทำแท้ง ทำให้ตั้งใจที่จะเก็บลูกคนนี้ไว้

“ฝันว่าได้อุ้มเด็ก แล้วลูกคนโตก็มาพันแข้งพันขา ให้อุ้มด้วย ก็มาเล่าความฝันกันนะ ตอนนั้นก็มานั่งดีใจกันมีความสุขนะ ในความฝันมีความสุขมากเลยนะ อุ้มลูกคนเล็กและลูกคนโต มาแม่อุ้มหน่อย! ก็เลยมีความคิดเอามั่นไว้เป็นเพื่อนกัน ”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

4) หมดหวังจากการทำแท้ง

หมดหวังจากการทำแท้ง ในประเด็นนี้ เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายราย ที่พยายามทำแท้งด้วยวิธีการต่างๆ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จนในที่สุดเธอก็หมดหวังที่จะคิดทำแท้ง ประกอบคือ อายุครรภ์ที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความเป็นไปได้ในการทำแท้งลดน้อยลงทุกที จนในที่สุดเธอก็ต้องทำใจยอมรับกับการท้อง จำใจยอมให้ลูกคลอดออกมา เพื่อหาทางออกโดยวิธีการอื่นต่อไป

“ ความรู้สึกคือ ตอนแรกไม่อยากจะ เพราะเราไม่พร้อม แต่เราไม่ได้ป้องกันให้ดี เพราะเราไม่ได้คิดว่าเราจะท้อง แต่พอเราท้องเราก็คิดว่าไม่เป็นไรเอาออก ทำแท้ง คิดอยู่อย่างเดียวก็คือทำแท้ง ทำมาจนเข้าเดือนที่หก เดือนที่เจ็ด ก็คือไม่ออกแล้วมันไม่ออกแล้ว ก็เราทำมาหลายครั้งแล้ว ไม่ออกซะทีก็ช่างมัน ก็คิดในใจว่าช่างมัน อยากเกิดก็ให้มันเกิดมา อยากจะออกมาก็ให้มันออกมา ก็คิดอย่างนี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ ตอนนี้เอาชีวิตให้รอดทั้งแม่ทั้งลูกเถอะ ก็ในเมื่อทำแท้งก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ซักอย่าง มีก็ต้องท้องจนคลอด ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

ดังที่กล่าวมาในประเด็น ห่วงตัวเอง ความรู้สึกผิดบาป ความเชื่อ และหมดหวังจากการทำแท้งนั้น ในประเด็นเหล่านี้มีส่วนร่วมที่สำคัญประการหนึ่งที่น่ามาสู่การตัดสินใจท้องต่อ นั่นคือเงื่อนไขของเวลา พวกเขาตัดสินใจทำใจยอมรับด้วยเหตุผลต่างๆ เมื่อเวลาของการท้องล่วงเลยมา มาก จนทางออกที่เธอเลือกเดินตั้งแต่แรก “ทำแท้ง” ไม่สามารถทำได้ อีกต่อไป สิ่งที่ทำพวกเขาได้ก็คือ การ “ทำใจยอมรับ” กับสถานการณ์ตรงหน้าที่เกิดขึ้น ก่อนจะคิดหาทางออกด้วยวิธีการอื่นๆ ต่อไป

5) กำลังใจ-ความเข้าใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง

อีกหนึ่งประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ประสงค์ที่โชคดีมีครอบครัวเข้าใจ ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอ การได้รับความเข้าใจ การช่วยเหลือนี้มีผลสำคัญต่อสภาพจิตใจ วิธีคิดและการตัดสินใจของพวกเธออย่างยิ่ง เพราะในช่วงที่ประสบปัญหานี้ จิตใจของพวกเธอจะเปราะบาง คิดมาก สับสน เครียด กังวล ความเข้าใจเห็นใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเยียวยาจิตใจช่วยให้มีความหวัง และมีผลต่อการคิดหาทางออกของปัญหา

ดังกรณีของหญิงตั้งครรภ์รายหนึ่ง ที่พยายามหาทางออกโดยการทำแท้ง หากแต่เธอไม่มีเงินพอ จึงตัดสินใจโทรไปปรึกษาเพื่อนเพื่อหวังจะเอาเงินไปทำแท้ง แต่น้ำและครอบครัวก็ช่วยกันกล่อมให้เธอตัดสินใจท้องต่อ

“น้ำเป็นส่วนสำคัญอย่างมากนะ ทั้งสามคนเลย เคื่ก็บอกว่าในเมื่อเรื่องมาถึงขนาดนี้แล้วนะ มันเสียจนไม่มีอะไรจะเสียแล้ว อย่างน้อยหลานของเคื่ก็ไม่ว่าเรื่องอะไรด้วยไง ยิ่งน้ำพูดแล้ว ออ! ถึงว่าเราจะช่วยยังไง แต่พอเห็นหน้าลูกมันก็ดีขึ้นมาเอง อย่างน้อยมันก็ไม่มีความอะไรแบบนี้ น้ำก็บอกปล่อยมันเอาไว้แบบนั้น พอมันออกมาเอามันเป็นเพื่อนกับลูกคนโต น้ำเคื่ก็บอก ก็เลยปล่อย ท้องก็ท้อง ท้องก็เลี้ยง ”

และจากความเข้าใจนี้เองยังทำให้ความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

“ เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือเลย จากที่ว่าเคยเกลียดพ่อมัน เกลียดมันคนไม่อยากเอาไว้ พอหน้าเคื่บอกว่ามีเรื่องอะไรเคื่จัดการเอง เรามีหน้าที่คลอด เดี่ยวยายช่วยเลี้ยงเอง แม่เลี้ยงนะ เราก็เข้าใจ อย่างน้อยเด็กมันได้อยู่ในที่ที่ดีไง อย่างน้อยเคื่ก็ได้อยู่ท่ามกลางความรักของตาของยายของเคื่ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

เช่นเดียวกับหญิงตั้งครรภ์ในวัยเรียน อายุ 17 ปี ที่กลัวแม่จะรู้ว่ามียกกับเพื่อนชาย เธอคิดจะเอาออกหากแต่ก็ไม่กล้าเพราะกลัวบาป เธอจึงตัดสินใจบอกแม่ถึงเรื่อง ราวที่เกิดขึ้น ความเข้าใจที่แม่มีต่อเธอทำให้เธอเริ่มมีความหวังกับชีวิตอีกครั้ง และหาทางออกโดยการมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินโดยไม่ต้องทำแท้ง

“ตอนนั้นคิดเอาออก คิดอยู่กลัวแม่ว่า แต่พอแม่ไม่ว่า พอดีเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

อีกประเด็นที่ทำให้ยอมรับการตั้งครรภ์ต่อไป คือ การทราบทางออกจากปัญหา การทราบข้อมูลทางออกจากคนรอบข้าง และมูลนิธิ ศูนย์ให้ความช่วยเหลือต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้พวกเธอ

ทราบในชีวิตยังมีความหวังยังมีทางออกอื่นนอกเหนือจากการทำแท้ง และสิ่งนี้เองทำให้พวกเขา
ยอมรับการตั้งครรภ์ต่อ

“ ก็ไม่รู้สึกอะไร เพราะก่อนที่เราจะรู้ว่าท้องนี้ เจ้าหน้าทีเค้าก็พูดแล้วว่า มีทาง
แก้ปัญหาให้เด็กสองทางก็คือ ยกแล้ว ก็ฝากเลี้ยง ก็เลยไม่คิดอะไร ก็มีสองอย่างที่เราให้
เลือก ถ้าใครไม่มีที่ไปอยู่ที่กิน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

กำลังใจและความเข้าใจจากคนสำคัญที่ทำให้ผ่านพ้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์แต่ละคน
แตกต่างกันออกไป คนแรกที่หลายคนนึกถึงคือแม่ คนสำคัญที่ทำให้พวกเขาผ่านพ้นช่วงเวลาหนัก
ๆ ของชีวิต ผ่านพ้นช่วงเวลาแห่งความสับสน ไม่เห็นทางออก แม่คือคนที่บอกแล้วทำให้ความหนัก
ในใจ ความทุกข์ในใจเบาบางลง แม้วานาที่ที่ตัดสินใจบอกจะยากเย็นเพียงไหน แต่กำลังใจ ความ
เข้าใจ การช่วยเหลือที่ได้รับกลับมานั้นทำให้ความทุกข์ที่แบกรับไว้เบาบางลง ทำให้พวกเขาเริ่มมี
ความหวังที่จะก้าวเดินต่อไป

ตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์คนหนึ่งวัย 19 ปี ที่แม่ คือ คนที่คอยช่วย คอย
ตัดสินใจ ทุกอย่างให้เธอ แม้ว่าก่อนการตัดสินใจบอกแม่ของเธอจะยากเย็นเพียงใด จะรู้สึกผิดกับ
ตัวเองมากแค่ไหนที่ทำให้ท่านเสียใจ ที่ทำให้ท่านร้องไห้ หากไม่ว่าแม่จะผิดหวังในตัวเธอเพียงใด
แม่อีกยังอยู่เคียงข้างช่วยเธอแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกอย่าง เธอเปรียบการสลายไปของปัญหาของเธอ
ดังการบูรสลายไปเพราะอากาศ หากปัญหาของเธอสลายไปเพราะแม่

“อย่างการบูรมันไปเพราะอากาศ แต่ปัญหาของหนูมันไปเพราะเวลากับแม่ คนรอบ
ข้างช่วยฉัน อย่างแม่อีกตอนแรกเรามีปัญหาใช้ใหม่คะ แม่อีกจะจัดการเรื่องท้องก่อน ตอน
แรกแม่อีกหาที่ทำแท้งให้เรา แต่พอมันหาไม่ได้แล้ว ก็ได้เจอที่นี่ก็ได้ก็ตัดปัญหาการตั้ง
ท้อง การไม่มีที่อยู่ แล้วพอลอดก็ยังคงติดปัญหาเรื่องเรียนกับเรื่องลูก ที่นี่ก็ตัดปัญหาเรื่อง
เรียนได้ก็คุยกับทางมหาวิทยาลัยก็ติดไป เหลือเรื่องลูก ตอนนี้นำมาติดต่อเรื่องฝากลูก ถ้า
เกิดว่ามันเรียบร้อยแล้วมันก็จะเบา มันก็เหลือแค่เราต้องกลับบ้านแค่เราต้องฟื้นตัวเอง”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

ทุกการตัดสินใจของเธอ มีแม่ช่วยคิดช่วยตัดสินใจในทุกขั้นตอน เช่นเดียวกันกับหญิง
ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อีกรายที่แม่คือคนที่ทำให้เธอสบายใจขึ้น แม่คือคนพาเธอออกมาจากปัญหา

“ตอนแรกก็กลัวนะ แล้วแกก็บอกว่า มีอะไรหรือลูก คือหนูท้องนะแม่ แล้วรู้ได้
อย่างไรว่าท้อง บอกไปตรวจมาแล้ว สี่เดือนแล้ว สี่จะห้าเดือนแล้ว แกก็ตกใจใหญ่เลยแก

นึกว่าเดือนสองเดือนไง แล้วจะทำไงละแกว่าอย่างนี้ หนูก็ว่าหนูไปหาแม่นะ มาเลยลูกแกว่าอย่างนี้ แล้วบอกพ่อยัง ยังไม่บอกใครซักคนเลย ถ้างั้นก็มาเลย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

เช่นเดียวกับ ผู้ให้ข้อมูลอีกรายที่พยายามทำแท้งมาทุกวิถีทาง จนในที่สุดก็หมดหวังจากการทำแท้ง ความหวังเดียวของเธอคือ แม่ คือครอบครัว และเธอโชคดีที่มีแม่ มีครอบครัวที่เข้าใจและคอยให้ความช่วยเหลือ

“ก็ช่วงแรกที่ท้องเราอยู่ของเรามาเรื่อยๆ เราทำงานเรามีกินมีใช้ แต่พอเริ่มเข้าสู่เดือน ที่เจ็ดแล้ว เราทำงานไม่ได้ใจมันก็เริ่มท้อ ก็มีแม่ที่แหละ คอยกับแม่คุยได้ทุกเรื่องกับพี่ชายก็สนิทกันมาก พี่ชายจะรู้เรื่องก่อนแม่ เค้าก็ลองบอกให้เราคุยกับแม่ดู แต่พ่อจะเป็นคนไม่พูดเราก็ไม่กล้าคุยกับพ่อด้วย ก็จะคุยกับพี่ชายก่อน พี่ชายให้คุยกับแม่ แม่เค้าจัดการให้เราทุกอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ไม่เพียง “แม่” เท่านั้น คนในครอบครัวคนอื่น ๆ ก็มีความสำคัญต่อ “กำลังใจ” ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ ปัญหา ความหนักใจ ความสับสน คลื่นคลาญลงได้ เพราะคนในครอบครัวยอมรับ ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในการหาทางออกจากปัญหา

“คนในครอบครัว คนรอบข้าง ถ้าเราไม่ได้กำลังใจจากครอบครัว หนูก็คิดว่าหนูคงจะผ่านจุดนั้นมาได้เหมือนกัน หนูคงไม่สู้ความจริง ความจริงที่ว่าพ่อมันไม่รับ พ่อมันไม่เอามันไปมีคนอื่น หนูคงไม่กล้าที่จะรับความจริงตรงนี้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

นอกจากครอบครัวจะเป็นกำลังใจให้แล้ว การได้คิดถึงครอบครัวที่รอคอยความสำเร็จของพวกเขาอยู่ทางบ้าน ก็เป็นอีกหนึ่งกำลังใจที่ทำให้ทิ้งความเศร้า ลึกลับ หวัง กับมาต่อสู้อีกครั้ง ดังกรณีของหญิงตั้งครรภ์คนหนึ่งที่เธอเป็นความหวังเดียวของครอบครัว ของแม่ของน้อง ที่เฝ้ารอคอยวันที่เธอสำเร็จ เฝ้ารอวันที่เธอรับปริญญา และกลับไปเลี้ยงดูคนทางบ้าน

“คิดถึงแม่ คิดถึงบ้าน ถ้าเราไม่เรียน มันก็แบบถ้าเราไม่เรียนเราไม่ผ่านต้องกลับมาเรียนใหม่ เราจะเสียเวลาไปทำไมหลายครั้ง แล้วทางบ้านเค้าก็ส่งให้เรียนแล้วทำไมไม่ตั้งใจเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

อีกหนึ่งกำลังใจที่สำคัญที่ทำให้ผ่านพ้นสำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เคยมีลูกมาแล้ว คือ “ลูก” การคิดถึงลูกที่เฝ้ารออยู่ทางบ้าน คิดถึงความรักความผูกพันที่มีต่อลูก ดังนั้นลูกจึงเป็นกำลังใจที่ทำให้พวกเขาอดทนยืนได้อีกครั้ง เพื่อหวังกลับไปใช้ชีวิตกับลูกอีกครั้ง ดังกรณีของ

หญิงตั้งครรภ์รายหนึ่งที่หมดหวังจากการทำแท้ง ไม่มีทางออก ไม่รู้จะเดินต่อไปทางไหน การได้ระลึกถึงลูกทำให้เธอมีกำลังใจขึ้นอีกครั้ง

“เห็นเด็กคนหนึ่งเค้าวิ่งมา หน้าตาดคล้ายลูกคนโต พี่วิ่งมาแล้วเค้าลื้ม แล้วซักพักหนึ่ง แม่หรือยายไม่รู้วิ่งตามมาแล้วก็อุ้มขึ้น อุ้มแล้วก็ถามว่าไม่เป็นไรใช่ไหม บอกว่าอย่าวิ่ง อย่าวิ่งไม่เชื่อ เดินเข้า เดินเข้า เดี่ยวพาไปซื้อขนม แล้วเค้าก็จูงหลานเข้าไป เห็นภาพนี่ก็ เออ! โอเด็กคนนี้ก็มียาย ก็คงเกิดปัญหาเดียวกันก็คงเป็นเหมือนลูกชายพี่แน่ ๆ เลย มีแค่ยายกับตา คือ พ่อแม่ก็แยกทางกัน แม่ไปทางพ่อไปทาง ขนาดนี้แล้วยายเค้ายังเลี้ยงได้โตขนาดนี้ แล้วเราโตขนาดนี้มีพร้อม มีแค่สองคนแค่นี้ปัญหามันคงไม่ได้จบแค่นี้มันต้องมีทางแก้ไข คิด คิดได้ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

กรณีของ หญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์อีกคนก็เช่นกัน เธอมีปัญหาทั้งสามไม่รู้ออกทางของปัญหา แต่ลูกก็เป็นดั่งสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจทำให้เธอคิดถึงอนาคต แทนการประชดชีวิตไปในทางที่ผิดหรือเสียหาย

“ลูกนี่แหละ ทั้งลูกคนแรก และลูกในท้องด้วย ถ้าใจไม่มีลูกในท้องแล้วผู้ชายคนนี้ทำอย่างนี้กับใจ เราก็คงทำตัวสามะเลเทเมา แล้วก็ไม่ใช่กับผู้ชาย เค้าหาใหม่ได้เราก็หาใหม่ได้ ไม่ใช่คน ขี้ริ้วขี้เหร่อะไร นี่คือความคิดใช่ไหม นี่ใจคิดนะว่ามีลูกคนแรกแล้วไม่ท้องลูกคนนี้ ถ้าเราทำตัวไปต่อทำให้ดีขนาดไหน ถ้าเราไปกอดลูกเรา หรือว่าเราไปมีแฟนใหม่เราต้องคิดถึงลูก ถ้าเกิดลูกมันรู้ในอนาคต ว่าแม่มันเป็นยังไง ถ้าไม่มีลูกนะป่านี่คงเสียคนไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

นอกจากแม่ ครอบครัว ลูกแล้ว คนรอบข้างที่ได้พบขณะเจอปัญหาก็คือหนึ่งกำลังใจที่ทำให้สู้ได้เช่นกัน ดังเช่นกรณีหญิงตั้งครรภ์รายหนึ่ง ที่พยายามหาวิธีการทำแท้งโดยการกินยาพาราเกินขนาดหวังให้ลูกแท้งออกมา แต่ตัวเธอปลอดภัย เธอได้กำลังใจจากหมอ และพยาบาล ที่อยู่ร่วมเหตุการณ์นั้นกับเธอเป็นผู้ให้กำลังใจ และช่วยหาหนทางในการแก้ไขปัญหา

“ช่วงนั้นหนูได้กำลังใจจากหมอ จากพยาบาล ก็เลยโอเค ถ้าช่วงนั้นหนูไม่มี หนูบอกได้เลยว่า หนูยังคิดที่จะกินยาหรือทำอะไรซักอย่างหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

6) หน่วยงานให้ความช่วยเหลือ

หน่วยงานให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้คือ “บ้านพักฉุกเฉิน” สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ส่วนใหญ่เข้ามาพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน เพราะหมดหวังหมดทางเลือกในการหาทางออกด้วยวิธีการอื่นๆ ทางออกที่เหลืออยู่จึงเป็นการแสวงหาสถานที่สักแห่งไว้พักพิงกายใจจากความไม่พร้อมด้านเศรษฐกิจการเงิน หลบหนีจากสายตาสังคม รวมถึงการหาทางออกให้กับลูกในท้องที่กำลังจะลืมตาขึ้นมาดูโลก ที่นี้สร้างความหวังให้เธออีกครั้งแม้มิใช่ความหวังที่ยุติทุกสิ่งทุกอย่างเช่นการทำแท้ง แต่ที่นี้คือทางออกที่ดีที่สุดที่เธอมี ณ เวลานั้น

บ้านพักฉุกเฉินสถานที่ให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีในการดูแลของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ที่นี้มีการจัดสรรความช่วยเหลือให้คนหลายกลุ่ม ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาความ รุนแรง ถูกข่มขืน ถูกทารุณกรรม ถูกทอดทิ้ง ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ไม่เป็นที่ยอมรับจากครอบครัว และสังคม รวมทั้งผู้หญิงและเด็กที่ติดเชื้อ HIV/เอดส์

บ้านพักฉุกเฉิน คือบ้านที่มีบรรยากาศร่มรื่น ด้านหน้าเป็นสวนหย่อมที่มีน้ำตกจำลอง มีเก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อนจิตใจ ด้านหลังเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ มีศาลากลางน้ำไว้ให้นั่งเล่น ตัวอาคารประกอบด้วยอาคารสี่หลัง หลังแรกเป็นอาคาร 5 ชั้น ที่ชั้นล่างจัดเป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ที่คอยดูแลด้านต่างๆ ห้องแพทย์และห้องประชุม ส่วนด้านบนจัดเป็นที่พักสำหรับผู้มาขอรับความช่วยเหลือ อาคารหลังที่สอง ชั้นล่างเป็นโรงครัวประกอบอาหาร เป็นสถานที่รับประทานอาหาร ซึ่งเปลี่ยนไปเป็นเวทีเพื่อทำกิจกรรมและเป็นที่นั่งเล่นนอนเล่นยามว่างเว้นจากหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ถัดไปจากที่รับประทานอาหารเป็นห้องพักของผู้ติดเชื้อ HIV ส่วนชั้นบนของอาคารหลังนี้เป็นที่พักสำหรับผู้มาขอรับความช่วยเหลือ อาคารหลังที่สาม เป็นอาคารชั้นเดียว ที่แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นที่พักสำหรับหญิงตั้งครรภ์ท้องแก่ใกล้ครบกำหนดคลอดรวมทั้งหญิงตั้งครรภ์แม่ลูกอ่อนที่เพิ่งออกจากโรงพยาบาลและส่วนที่สองเป็นสถานที่เลี้ยงเด็กแรกเกิด หรือที่คนในบ้านพักเรียกว่า “เนิร์ส” อาคารหลังสุดท้าย คือ “บ้านเด็ก” เป็นที่พักและห้องเรียนสำหรับเด็กเล็ก

บ้านพักฉุกเฉินเป็นหนึ่งในทางออกที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เลือกเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิต ที่มาของการเข้ามาขอรับความช่วยเหลือของหญิงกลุ่มนี้มาจากหลายแหล่ง ทั้งรู้จักบ้านพักฉุกเฉินจากสื่อต่างๆ นิตยสารชีวิตจริง รายการโทรทัศน์ คำแนะนำของบุคคลรอบข้าง รวมถึงการแนะนำจากโรงพยาบาลและมูลนิธิ

“แม่เค้าไปโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าไปติดต่อสิทธิบัตรทองเรื่องฝากครรภ์ ก็เลยไปคุยกับพยาบาล เค้าก็แนะนำให้ไปคุยกับนักสังคม ว่าเราจะใช้สิทธิสังคมสงเคราะห์ได้

ใหม่ แล้วเค้าก็ไปคุยกับนักสังคมคนหนึ่ง เค้าก็แนะนำให้มาคุยกับบ้านพัก แม่โทรมาคุย แล้วเลยได้มาอยู่ที่นี่ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ รู้จากหนังสือนิตยสารชีวิตจริง เคยอ่านมาตั้งแต่อายุ 17 – 18 ปี แต่ไม่เคยคิดว่าตัวเองจะได้มาอยู่ พอมีปัญหา ตัวเองก็ไปหาซื้อมาอีก มาอ่าน เจอแล้วก็โทรมาถาม ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ความสิ้นหวังจากภายนอกที่นำพาพวกเธอมาสู่ที่นี่มีหลายประการ คือพวกเธอต้องการจะหลบหนีจากสังคมเดิม หลบจากสายตาและคำพูดของคนรอบข้างที่พวกเธอไม่ต้องการให้รู้ว่าเธอตั้งครรภ์ ต้องการทิ้งที่พักใจ พักจากเรื่องราวที่เข้ามารุมเร้าในชีวิต และ เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน เพราะการมาอยู่ที่นี่ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งการดำเนินชีวิตประจำวัน และค่าใช้จ่ายจากการคลอดบุตร อย่างไรก็ตาม หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ไม่ได้มาอยู่เพราะเหตุผลใด เพียงเหตุผลเดียว แต่จะเป็นเพราะหลายๆ เหตุผลประกอบกันจนพวกเธอคิดว่า การมาอาศัยอยู่บ้านพักฉุกเฉินจะทำให้ชีวิตของพวกเธอผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤตนี้ไปได้

“ มีคนมาที่บ้านเริ่มอยู่บ้านไม่ได้แล้ว แล้วคนแถวบ้านนะพอไปก็ชอบนั่งนานๆ นะ เราก็อึดอัด ที่นี้ทำไงละ ก็เลยไปซื้อหนังสือชีวิตจริงมาเล่มหนึ่ง เลือกไม่มีอีกนะที่ลงบ้านพักฉุกเฉินเห็นไม่มีอีก กดบัคเลยนะ ถามเบอร์บ้านพักฉุกเฉิน แถวดอนเมือง มันก็บอกมา ก็เลยโทรมาถามที่นี่ แล้วก็มาแบบบ๊อบบี้บ๊อบบี้ มาแบบไม่ได้ตั้งตัว มาแบบอยู่ที่บ้านไม่ได้แล้ว อยู่ก็ต้องมีคนสงสัย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“ มีปัญหาก็คือทางบ้าน ไม่ใช่พ่อแม่แต่เป็นเศรษฐกิจทางบ้านแล้วก็คนรอบข้าง คือปัญหาสังคม แถวบ้านที่มันรับไม่ได้ว่าเราท้องไม่มีพ่อ เราก็ต้องหาที่ที่สังคมเขารับได้ก็อย่างบ้านพัก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

สิ่งสำคัญพวกเธอได้จากการพักพิงที่นี่ คือ กำลังใจที่ได้จาก “ เพื่อน ” ที่ประสบกับเรื่องราวในชีวิตเช่นเดียวกัน คืออีกหนึ่งกำลังใจที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์ไม่พียงมีกำลังใจ และได้หันกลับมามองตนเอง จากเรื่องราวของเพื่อนที่มีประสบการณ์ไม่ต่างกัน จากเรื่องราวของเพื่อนที่ทำให้พวกเธอมองเห็นว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นไม่ได้เลวร้ายจนเกินไป หากยังมีเพื่อนคนอื่นที่ประสบเหตุการณ์เช่นเดียวกับเธอ หรืออาจจะเลวร้ายกว่าเธอด้วยซ้ำ การมองตนเองทางด้านบวกมากขึ้น คือสิ่งหนึ่งที่ทำให้พวกเธอได้หันมามองเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำสิ่งที่เกิดขึ้นสร้างเป็นพลังใจให้ตัวเองก้าวเดินต่อไป

หญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์เคยมองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นเลวร้าย ทำให้ต้องสูญเสียทุกสิ่งในชีวิต หากเมื่อพวกเขาได้เข้ามาอยู่ในบ้านพักฉุกเฉิน ได้รับรู้เรื่องราวของเพื่อนร่วมชะตากรรม ก็ทำให้คิดได้ว่า เธอยังโชคดีกว่าเพื่อนอีกหลายคน

“จากที่คิดว่าตัวเองสูญเสียทุกอย่าง แต่พอมาอยู่ที่นี้กับเพื่อนบางคน เราคิดว่าเราโชคดีกว่าเข้า ที่มีคนเข้าใจ บางคนพอไปทางแม่ไปทาง แล้วมาเป็นอย่างนี้ บางคนแพนก็เสีย บางคนมันแย่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ของพี่มันยังดี มันยังเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ บางคนโดนข่มขืน โดนลงแขกมา มันอาจจะฝังใจไปเลย ของพี่มันยังดี ของพี่มันยังแก้ไขไปได้ ยังไม่ต้องคิดมาก คนเราเจอปัญหา เราไม่ได้เจอหนักคนเดียว คนอื่นเจอหนักกว่าเรา แค่ว่าก็ยังอยู่ได้ ยังคลอดลูกเลี้ยงลูกได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

“มาอยู่ที่นี้อีกอย่างก็คือต่างคนต่างก็มีปัญหา หลายคนก็มานั่งคุยกันบางคนเค้าก็เจอมาหนักกว่าเราอีกนะก็ยังสามารถอยู่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“สิ่งแวดล้อมที่นี่ หนูจคิดว่าของเค้าหนักกว่าเราเค้ายังอยู่กันดี แล้วมันสงบด้วย ทำให้เราค่อยๆคิดค่อยๆห้วงลูกค่อยๆคิดว่าเราจะทำอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

แม้แต่ในกรณีของหญิงตั้งครรภ์ไม่เพียงประสงค์คนหนึ่งที่เป็นเพื่อน ๆ ใช้เรื่องราวของเธอเป็นกำลังใจ เพราะพวกเขามองว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอคนนี้เป็นปัญหาหนัก คือ การตั้งครรภ์จากการถูกข่มขืน แต่ตัวเองไม่ได้เอาสิ่งที่เกิดขึ้นมาทำให้ชีวิตหมดหวัง เธอเองก็สร้างกำลังใจจากเรื่องราวของเพื่อนในบ้านพักคนอื่น ๆ เช่นกัน

“เด็กอายุ 12 – 13 ก็มาเจออย่างนี้ มันต้องมีปัญหาเยอะกว่าเราอีกนะ เรามีปัญหาแค่ไม่กล้าบอกพ่อแม่ ไม่กล้าบอกใครแค่นี้ แต่ของเค้าเจอเหตุการณ์มาเยอะแยะมากมาย เรายังมีปัญหาคว่าเราไม่รู้จะบอกใครว่ายังไง แค่นี้เท่านั้น ด้านทางบ้านเราก็อบอุ่น เราไม่ได้ขาดความอบอุ่นเหมือนคนอื่น จนเราก็ไม่ได้ไม่มีอันจะกิน แต่เราแค่มีปัญหาคว่าไม่กล้าบอกใคร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

คนสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำให้พวกเขาปรับตัวเข้ากับบ้านใหม่หลังนี้ได้คือ เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาที่เป็นเหมือนเจ้าบ้านคอยดูแลเอาใจ ดูแลทั้งความต้องการ

ทางด้านร่างกายและให้คำปรึกษาเรื่องจิตใจ โดยเฉพาะกิจกรรมกลุ่มในยามค่ำคืนที่จัดขึ้นอาทิตย์ละครั้งโดยนักจิตวิทยาที่คนในบ้านพักฉุกเฉินเรียกว่า “ป่า” กิจกรรมกลุ่มของป่าเป็นการพูดคุย แลกเปลี่ยนบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ การให้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ มีการแจกขนมเล่นิทาน พูดคุยให้พวกเธอได้ผ่อนคลายและสอดแทรกความรู้ข้อคิดต่างๆให้นำไปคิดนำไปใช้กับชีวิต พวกเธอจึงรอคอยการเข้ากลุ่มกับนักจิตวิทยาคนที่ทำให้พวกเธอได้ผ่อนคลายได้สนุกสนานได้สัมผัสเรื่องราวต่างๆในชีวิต อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะที่พวกเธอจะนำไปใช้ในการปรับตัวปรับใจให้อยู่ร่วมกับเพื่อนในบ้านพักฉุกเฉินได้

“ป่าว่าใครจะพูดอะไรเราไม่ต้องไปแคร์นะเพราะทุกคนที่นี้เค้ามีปัญหาเหมือนเราทั้งนั้น เหมือนกันทั้งนั้นเราไม่ต้องไปแคร์ ทุกคนที่เค้ามาอยู่ในนี้ก็ปัญหากันทุกคนไม่มีใครดีกว่าใคร แกพูดให้เราปล่อยวางไม่ต้องคิดอะไรเราต้องอยู่ให้ได้นะ เพราะว่าถ้าเราไปอยู่ข้างนอกสังคมเราก็เป็นขี้ปากชาวบ้านค่านินทาแต่เราอยู่ในนี้เราไม่ต้องกลัวว่าใครจะมานินทาเราเพราะทุกคนเป็นเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“อย่างน้อยเราสบายใจเวลาคุยกับป่าเพราะเราได้หัวเราะ ได้ยิ้ม ได้สนุกสนาน สบายใจผ่อนคลาย แล้วก็ได้แง่คิดได้มุมมองกับชีวิตเหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“เจ้าหน้าที่ดีกับเราเขาคุยดีกับเราเขาไม่กระซอกโหกฮากเขาไม่ด่าเขาไม่ซ้ำเติมเรา เราเจออะไรมาเขาก็ให้กำลังใจเราตลอด ป่าก็คอยให้กำลังใจเรา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

ทั้งหมดคือ ความรู้สึกนึกคิดของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ในช่วงเวลาแห่งการตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ สำหรับพวกเธอบางคนอาจไม่ได้มีแค่เพียงเหตุเดียวในการเลือกตัดสินใจ หากแต่เป็นการประกอบกันของความคิดและสถานการณ์แวดล้อมหลายๆ ประการที่นำมาสู่การตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ อย่างไรก็ตามการตัดสินใจนี้ก็ต้องมีเรื่องราวที่ตามมาให้เธอตัดสินใจอีกครั้งเมื่อคลอด การทำแท้งอาจเป็นการยุติปัญหา แต่การตั้งครรรภ์ต่อไม่ใช่ เธอต้องตัดสินใจเลือกทางเดินอนาคตให้กับตนเอง และลูกอีกครั้งหลังคลอด ซึ่งปัญหานี้ก็หนักหน่วงไม่ต่างจากการตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ

อีกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพยายามหาทางเลือก คือความรู้สึกที่หญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์มีต่อลูกในช่วงต่างๆ ในช่วงแรกที่รู้ว่าท้องถึงช่วงตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ ความรู้สึกที่หญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อลูกในท้องนั้นมักเริ่มต้นด้วย “ไม่รัก ไม่ต้องการ ” ไม่สนใจ อยากทำแท้ง อยากจะยุติปัญหาที่เกิดขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ รวมทั้งจากการถูก

ล่อลวงข่มขืน ดังนั้นจึงไม่แปลกที่ความรู้สึกแรกๆที่พวกเธอมีต่อลูกในครรภ์ คือ ไม่รัก ไม่ต้องการ แต่เมื่อเวลาผ่านไป หนทางในการแก้ไขปัญหาค่อยๆผ่านเข้ามา ความรู้สึกของพวกเธอค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ซึ่งแวดล้อมชีวิต มันช่วยคลี่คลายจากความมืดมนไม่รู้จะทำอย่างไรกับชีวิตที่ไม่รู้ทางออก ผู้การเริ่มเห็นหนทางในการก้าวเดินต่อไป สิ่งเหล่านี้อาจมาจากข้อมูล จากข่าวสารต่างๆที่ชี้หนทางแก้ปัญหา จากการมีคนให้คำปรึกษามีคนเข้าใจ จากการได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่างๆ ตลอดจนการเดินทาง หรือจากการคิดใคร่ครวญภายในใจเธอเอง ความคิดความรู้สึกของเธอจึงเปลี่ยน ก่อเกิดเป็นความรัก ความห่วงใย ความผูกพัน ความหวังดี ที่มีให้ลูกในครรภ์

ความรู้สึกแรกที่มีต่อลูกที่พวกเธอไม่พร้อมให้เกิดมา คือ ไม่รัก ไม่ต้องการ ไม่ยอมรับ ความรู้สึกนี้อาจเกิดมาจากหลายๆปัจจัย แต่ก็จำกัดความได้ด้วยคำว่า “ไม่พร้อม” ดังเช่น กรณีหญิงตั้งครรภ์รายหนึ่งที่อยู่ท้อง เหมือนเป็นตัวประหลาดเหมือนเอเลี่ยน เพราะเธอไม่ยอมรับ และไม่เคยมคิดจะรักลูกที่เกิดมาจากความผิดพลาดคนนี้

“ พี่ไม่อยากให้เค้าเกิดมาคือ ไม่ยอมรับเค้าอยู่แล้ว เราไม่รักแล้วจะให้ยอมรับเค้าได้อย่างไร วันที่เค้าเดินมาเรารู้สึกว่าเค้าเดิน แต่พี่ไม่มีความรู้สึกที่ดีใจ เหมือนลูกคนแรกนี่ดินนิตหนึ่งพี่ก็ยี้มแล้ว วันไหนเค้าไม่เดินเราก็กังวลกลัวเค้าเป็นอะไร ผิดกับคนนี่เราจะคิดว่าเหมือนตัวประหลาดอะไรสักอย่างที่อยู่ในท้องของเราเหมือนไม่ใช่คน เหมือนเอเลี่ยนอะไรสักอย่างหนึ่งนะ การเคลื่อนไหวของเขาทั้งหมดที่พี่ไม่รู้ แต่ความรู้สึกของเราเหมือนงูในท้องเหมือนเค้าไม่มีกระดูกสันหลัง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

เช่นเดียวกับ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมไม่ได้เตรียมใจจะตั้งครรภ์อีกคนหนึ่ง ที่ความรู้สึกที่มีต่อลูกในครรภ์ คือ ไม่รัก ไม่ต้องการ ไม่อยากให้เกิดเช่นกัน

“ รู้สึกว่าทำไมต้องมาเกิดตอนนี้ด้วยนะ ไม่รัก ไม่รู้สึกรัก ไม่รู้สึก ไม่อยากเลี้ยง เพราะไม่อยากให้เค้าเกิด ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

อีกความรู้สึกแรกที่มีต่อลูกเมื่อรับรู้ถึงความมีชีวิตของเขา คือ เฉยๆไม่ได้รักไม่ได้สนใจ ปล่อยให้ไปเป็นไปตามยถากรรม เพราะคิดถึงทางออกเพียงอย่างเดียว คือ “ ทำแท้ง ” ดังเช่น นาหญิงตั้งครรภ์ ที่มีอาชีพ นักร้อง เสรีพาทหาร เธอไม่สนใจรู้สึกเฉยๆกับลูกในท้อง เพราะคิดจะเอาออก

“ มันเฉยๆ ก็ไม่ได้รักไม่ได้อะไร เพราะเราคิดว่าเราต้องเอาเค้าออกอยู่แล้ว ทำ
 แท้งได้อยู่แล้วก็เลยไม่ได้คิดอะไร กินเหล้า เที่ยว สูบบุหรี่ ก็จนถึงหกเดือน ทุกวัน
 ตั้งแต่ท้อง ก็เราทำงานทุกวันตั้งแต่ท้อง ก็เราทำงานทุกวันบางวันมันก็เยาะกว่าบุหรื
 กว่าเหล้า... ไข้ยา เพราะเราทำงานกลางคืน อย่างนี้มันไม่ได้มีแค่เราคนเดียวมีเพื่อนด้วย
 ไม่ได้สนใจตัวเอง ไม่ได้สนใจลูก ไม่ได้สนใจเด็กในท้อง ว่าเค้าจะเป็นยังไงเป็นอะไร คือ
 ปล่อยให้ไม่ได้สนใจว่าฉันกินเหล้านะ สูบบุหรี่นะ ฉันติดยานะไม่ได้สนใจ ไม่สนใจว่าเค้า
 จะได้รับอะไรบ้าง จะสมประกอบไหมเราไม่ได้คิด ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ความรู้สึกที่ต่อเนื่องมาจากความรู้สึกแรกที่มีกับลูกเมื่อทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ เมื่อ
 สถานการณ์ในชีวิตเริ่มคลี่คลาย เมื่อเริ่มมองเห็นทางออกของปัญหา ความรู้สึกของพวกเขาก็มี
 ต่อลูก ก็เริ่มเปลี่ยนแปลง จากไม่รักไม่ต้องการ มาเป็นความรัก หวังดี ห่วงใย ผูกพัน ที่ค่อยๆ
 ก่อเกิดตามวันเวลา และสถานการณ์ในชีวิตที่คลี่คลาย เมื่อพวกเขาเริ่มมีทางเลือก เมื่อพวกเขา
 เริ่มมองเห็นทางสำหรับเดินต่อไปข้างหน้า แม้จะไม่ใช่ว่าทั้งหมดแต่เธอก็มีความหวังดีให้ลูกในครรภ์
 ตั้งครรภ์หญิงตั้งครรภ์ที่เคยคิด และพยายามทำแท้งด้วยวิธีการต่างๆมาก่อน เมื่อเวลา
 ผ่านไปเมื่อเธอเริ่มได้คิดและได้รับความช่วยเหลือ ความรู้สึกกับลูกก็กลายเป็นความรัก ความหวัง
 ดี แม้ว่าในวันข้างหน้าเธอจะไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตัวเองก็ตาม

“ พอเค้าเดินเรารู้สึกว่าก็เหมือนคนแรกที่เราท้อง เราชักเค้าเวลาที่เค้าเดินก็คุยกับ
 เค้า ก็บอกขอโทษเค้าที่แต่ก่อนจะเอาเค้าออก ที่เคยตีท้อง เคยกินยาสตรี 5 ขวด พอ
 ไม่ออก พอเค้าเดินเราก็บอกเค้าว่า แม่ขอโทษนะ ที่เคยคิดจะฆ่าเค้า บอกว่าอย่าโกรธ
 แม่ นะ ถ้าเป็นไปได้คงไม่ทำหรอก ถ้ารู้ว่ามันสถานที่แบบนี้แต่แรกก็คงไม่คิดจะฆ่าตัวตาย
 ก็คงไม่คิดจะเอาเค้าออก ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

อีกความรู้สึกที่เริ่มเกิดขึ้น เมื่อสิ่งหนักๆเริ่มที่จะคลี่คลาย จากกำลังใจที่ได้จากแม่จาก
 ครอบครัว ความช่วยเหลือ ความเข้าใจ ที่พวกเขาได้รับ นอกจากมีผลต่อการหาทางออกจาก
 ปัญหาที่เผชิญอยู่แล้ว กำลังใจและความช่วยเหลือนี้ยังเปลี่ยนแปลง ความคิดความรู้สึกที่พวก
 เขามีต่อลูกในครรภ์อีกด้วย

“ กลับบ้านคือ เราทำทุกอย่างแล้วมันไม่ออกไป กลับมาบ้านทั้งๆที่รู้ว่าไม่มีใคร
 ยอมรับอยู่แล้ว ถามว่าตอนแรกเกลียดเด็กคนไหนใหม่ก็คือ เกลียด ก็คือรักไม่โทษตัวเอง
 ตอนแรกเราโทษแต่เค้าว่าจะมาเกิดมาทำไม เราไม่ได้คิดว่าที่เค้าเกิดมามันเป็นเพราะ

อะไร เพราะเราทำตัวเองพอมายู่ที่นี้แม่เค้าก็ให้กำลังใจ เค้าก็โทรมาตลอด จากนั้นความรู้สึกก็เริ่มเปลี่ยนไป ถึงแม้ว่าเราไม่สามารถเลี้ยงเค้าได้เต็มที่ อย่างน้อยก็ยังดีกว่าไปฆ่าเค้า ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

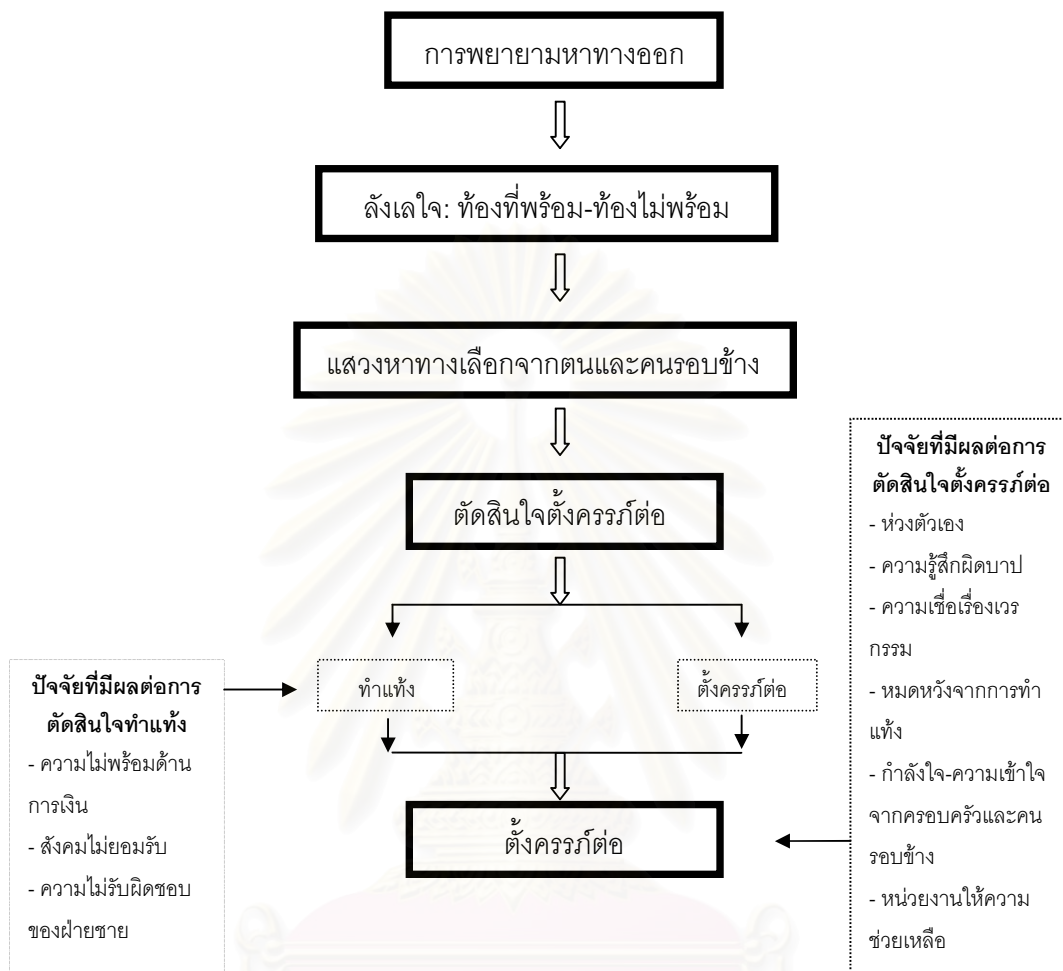
ความผูกพันบางครั้งก็ยากจะเกิดขึ้นยิ่งในกรณี การตั้งครรภ์จากการถูกล่วงข่มขืน ความผูกพัน ความห่วงใยที่ค่อยๆเกิดขึ้นจากสถานการณ์ และสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ของคนเป็นแม่ที่ไม่พร้อมไม่ต้องการลูกในครรภ์ที่เกิดจากชายคนที่เธอเกลียดที่สุด ชายคนที่ฝังรอยบาปลงบนตัวเธอตลอดกาล สำหรับพวกเธอสิ่งที่มีให้ลูกในครรภ์ได้มากที่สุด ก็เป็น “ความหวังดี” หวังจะให้ลูกมีอนาคตที่ดี จากการยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของคู่พ่อแม่ที่พร้อมมากกว่าเธอ

“ พี่ไม่มีความรักให้เค้านะ ถามว่าหวังดีไหม หวังดี อยู่ ณ.จุดนี้แล้วพี่เห็นการเลี้ยงดูของเค้าที่ยกนะจะดีกว่าตีฝาก คือถ้ามันผิดพลาดมา คือ ออกจากงานแน่ๆ สอบสวนก็มากด้วย ยังไงเค้าก็ดูแลดีอยู่แล้ว ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

สำหรับบางคนความผูกพัน ก็ตามมาหลัง คำว่า “แม่” หลังลูกน้อยลืมตาดูโลก จากความรู้สึกไม่เคยคิดจะรัก อยากทำแท้ง จากการถูกข่มขืน มาเป็นความห่วงใยผูกพันระหว่าง แม่-ลูก ที่เธอเองก็เพิ่งจะรู้ว่าเมื่ออยู่จริง เมื่อต้องห่างลูก

“ ง่าย ๆ วันนั้นเค้าเอาลูกหนูไป เพชรรัตน์ แคคืนเดียว หนูนอนไม่หลับ ถ้ากูไม่มีลูก กูต้องมีความรู้สึกอย่างนี้เหวอ มันไม่รู้มันบอกไม่ถูก แต่หนูเชื่อแล้วว่าความผูกพันมันมาทีหลัง เหมือนเราต้องอยู่แล้วเด็กในท้องเราไม่ดิ้น เราก็มีความรู้สึกแปลกๆ..... มันคือความผูกพันมากกว่าจากดิ้นมาไม่ดิ้น เราเป็นห่วงนะ คือสายใยอะไรประมาณนั้น คือ เป็นห่วง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

สรุปคือความรู้สึกของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อลูกเริ่มต้นจากความไม่รัก ไม่ต้องการ ไม่อยากให้เกิด ในขณะที่แรกรับรู้ ความมีชีวิตของลูกในครรภ์ ในขณะที่พวกเขาประสบมีดมนในการหาทางออกจากปัญหาที่เผชิญอยู่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป พวกเขาเริ่มมองเห็นทางออกจากปัญหา พวกเขาได้รับความช่วยเหลือได้รับกำลังใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้ความรู้สึกของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไปเป็นความรัก ความหวังดี ความผูกพันห่วงใย ที่มีให้กับลูกผู้เป็นสายเลือดของตน จากประเด็นการพยายามหาทางออกจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ตั้งแต่ ความลังเลใจ การแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจเลือก สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 3

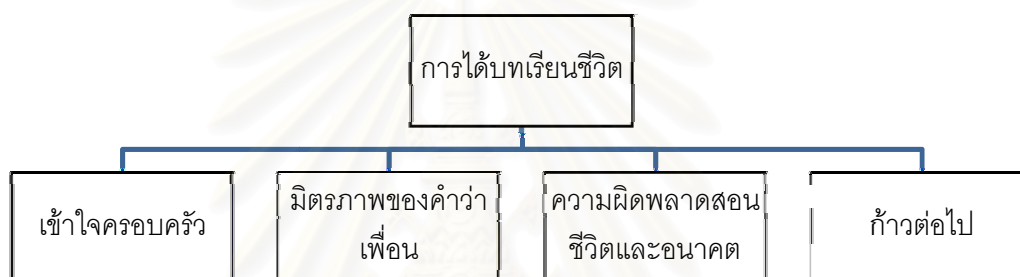

แผนภาพที่ 3 การพยายามหาทางออกของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์

สถาบันนวัตยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การได้บทเรียนชีวิต

บทเรียน - การเรียนรู้ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อการตั้งครรภ์ครั้งนี้ ประเด็นหลักๆ คือ พวกเขาเข้าใจและรักครอบครัวมากขึ้น พวกเขาได้เรียนรู้ว่าในยามที่ทุกข์ยาก “เพื่อน” คือคนที่อยู่เคียงข้างเสมอ นอกจากนี้ความผิดพลาดยังสอนให้พวกเขาได้หยุดคิดถึงตัวเอง คิดถึงอนาคตข้างหน้า รวมทั้งการคิดการตัดสินใจเรื่องอนาคตของตนเองและลูก บทเรียนชีวิตของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แสดงได้ดัง แผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 การได้บทเรียนชีวิต

3.1 เข้าใจครอบครัว

ในยามที่พวกเขาต้องอยู่กับวันเวลาของการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม อยู่กับวันเวลาแห่งความทุกข์ใจ เธอได้รู้ว่าคนที่อยู่เคียงข้างพวกเขาไม่ทิ้งไปไหน คือ ครอบครัว พวกเขาเข้าใจครอบครัวมากขึ้น จากที่เคยขัดใจไม่ถูกใจ ไม่พอใจ หากเมื่อประสบปัญหาเธอก็ได้รู้ว่าแม่คือคนที่รักเธอที่สุด และไม่เคยจากไปไหน

“แม่ซัดใจนะ อันโน่นก็ไม่ได้นะ อี๊ย! ไม่เข้าใจแม่เลย แต่พอมา ณ ปัจจุบันเข้าใจแล้ว พอมีปัญหาอย่างนี้ ทุกเรื่องนะไม่ว่าอะไรก็แม่ เงินไม่มีใช้ก็แม่ มีลูกก็แม่อีก ตลอดเลยแม่ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“รู้สึกถึงความเป็นแม่ รู้สึกถึงการที่แม่ถามว่า แกไปไหน แกทำอะไรอยู่ รู้สึกเลยว่าตอนแม่คลอดเรามันเป็นยังไง มันเจ็บยังไง แล้วแม่รักเราแค่ไหน แม่ยังรักเราเลย แล้วเรารักลูกคนเดียวเราไม่ได้เธอ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

3.2 มิตรภาพของคำว่าเพื่อน

นอกจากแม่และครอบครัวแล้วอีกหนึ่งคำที่พวกเขาได้เรียนรู้ คือ “เพื่อน” มิตรภาพที่อาจมองไม่เห็นในวันที่สุขสบาย แต่กลับกลายเป็นที่พึ่งยามเผชิญปัญหา เพื่อนคนที่คอยอยู่เคียงข้างร่วมคิดร่วมหาทางออก ดังนั้นบทเรียนล้ำค่าอีกหนึ่งบทที่ได้รับจากการตั้งครมครั้งนี้ คือ มิตรภาพของคำว่าเพื่อน

“รู้ว่าคนไหนคิดยังไงกับเรา จากคนที่เราคิดว่าไม่เคยคิดที่จะรักไม่คิดว่าจะห่วง แต่พอมาถึงวันที่เรามีปัญหา คำก็ยังคงอยู่กับเรา รู้สึกได้จากเพื่อนที่เป็นหมา แต่พอเราที่ปัญหาไม่รู้เพื่อนมาจากไหน มาหมดเลยเจ็ดแปดคน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“พอมาเจอเรื่องแบบนี้ หนูเห็นนะว่า เมื่อก่อนคิดว่าเพื่อนไม่ให้ความสำคัญอะไรกับหนูเลยนะ แบบทำอะไรเพื่อนไม่แคร์ไม่อะไรเลยนะ แต่พอมาเกิดเรื่องแบบนี้ รู้สึกว่าเพื่อนรักเรานะ เพื่อเป็นห่วงเรานะให้คำปรึกษาทุกอย่าง ช่วยเหลือ พยายามช่วยหมดทุกอย่าง ทั้งๆที่บางครั้งเราทำอะไรก็ทำอะไรไม่ออก เพื่อนก็ยังหาหนทางให้เรานะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เช่นเดียวกับอีกกรณี การตั้งครมของเธอในครั้งนี้ได้เพื่อนเป็นที่ปรึกษา เป็นคนที่คอยอยู่เคียงข้าง เป็นคนคอยช่วยเหลือทั้งทางกายและทางใจ เพื่อนที่เมื่อก่อนไม่เคยเห็นความสำคัญ หากแต่เป็นคนที่ได้รับรู้และไม่เคยทิ้งเธอไปไหน

“เพื่อนนี้แหละไม่ทิ้งกันเลย ทั้งๆที่เราไม่ได้เป็นเลือดเนื้อเชื้อไข แต่เค้าดีกับใจมากเลย ใจมาอยู่ที่นี้เค้าก็โทรหาตลอดเลย กลัวใจมาตัวตาย พาใจไปเที่ยว รู้เลยว่าเค้าดีมาก ทั้งๆที่เมื่อก่อนคนอื่นจะพูดว่าระหว่างเพื่อนกับผัวเลือกใคร เรายังคิดว่าเราจะเลือกครอบครัวเอาไว้ก่อน เพราะต่อไปเพื่อนก็ต้องมีครอบครัว เค้าไม่ได้ซ้ำเติมไม่ได้อะไรเลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.3 ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต

การตั้งครมของพวกเขาในครั้งนี้ยังมีอีกหนึ่งบทเรียนที่เธอได้รับ คือ สอนให้เธอรู้ว่าในอนาคตต่อไปพวกเขาควรจะมีชีวิตเช่นไร ควรจะทำอย่างไร พวกเขาเรียนรู้ว่าความผิดพลาดครั้งนี้ก็มีความหมายกับชีวิตเธอ ทำให้พวกเขาได้หยุดมองตัวเอง มองการกระทำที่ผ่านมาของตน และเมื่อได้เห็น พวกเขาที่ตั้งใจจะใช้ชีวิตในวันข้างหน้าไม่ให้ผิดพลาดดังเก่า

“หลังจากออกไปจากตรงนี้ พี่ก็วางไว้ว่ายังไงก็ต้องดีกว่าเก่า คือจะไม่ผิดพลาด ตรงนี้อีกแล้ว คือจะไม่ให้มีเรื่องอย่างนี้อีกแล้ว จะให้มันดีกว่าเก่า เพราะเราไม่ยอมมายืน อยู่ตรงจุดนี้อีก เพราะรู้ว่ามันยากลำบากมากแค่ไหน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

และการที่พวกเขาประสบปัญหาและการได้เข้ามาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ได้ใช้เวลาซ้ำๆในการ พิจารณาในการมองตนเอง เธอก็พบว่าจริงๆแล้วสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตเธอคืออะไร และต่อไปเธอ ควรจะทำตัวเช่นไร

“มาอยู่ที่นี้จึงได้คิดได้อย่างนี้ เพราะการที่เรานิ่งขึ้น กับครอบครัวจากนี้ไปก็คือ ครอบครัวของเรา จะทำอะไรก็ต้องคิดถึงครอบครัวตัวเองมากที่สุด จากเมื่อก่อนเคยรันทน อยากรออกไปอยู่ข้างนอกมากกว่า ตอนนี่ก็อยากกลับบ้าน อยากรกลับไปอยู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“เปลี่ยนจากแต่ก่อนมีลูกคนแรกก็ยังไม่หยุดไม่ยอมหยุด ที่อยากเที่ยวอยากพบ เพื่อน เวลาไปกับเพื่อนจะลืมบ้านเลย...พี่ไม่กลับบ้านเป็นอาทิตย์ก็มี จนกลับไปลูกมันไม่ สนใจก็มี พอมาท้องอีก มันอาจไม่ใช่เซ็ดหรือสำหรับความต้องการของคนเรา แต่มัน น่าจะพอได้แล้ว เราต้องเจอปัญหาหนักนะหนักสำหรับพี่แล้วนะที่ไม่มีปัญญาเลี้ยงลูก เป็นปัญหาหนักที่สุดแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

อีกประการที่ได้เรียนรู้ คือ สอนให้รู้จักดูคน โดยเฉพาะคนรักที่พวกเขาหวังจะอยู่เคียงข้างกันไปตลอดชีวิตสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกเธอนี้ เป็นการย่นระยะเวลาในการเรียนรู้ตัวตนที่แท้จริง ของชายคนรักก่อนเวลาในชีวิตจะเลยผ่านมากไปกว่านี้

“อยู่กันมาสามปี ก็ระวังตลอดเวลาว่าจะเจ้าชู้ แม้ใจจะแสดงออกตลอดว่ารัก เค้ายังไง ถึงแม้เค้าจะแสดงออกว่าเค้าแคร่... แต่ก็ดีเหมือนกันที่ท้องก็รู้จะไรก็เกิดขึ้นเร็ว แล้วก็สอนตัวเองด้วย สอนให้เข้มแข็งใจว่านี่คือ เหตุการณ์ที่แย่มากที่สุดของใจแล้วนะ ของ คนอื่นอาจแยกว่า แต่สำหรับใจนี้แย่มากที่สุดแล้ว แล้วก็ทำให้ใจเข้มแข็ง สอนให้คิด สอนให้ รู้จักดูคนด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.4 ก้าวต่อไป

ประเด็นนี้เป็นความคิดที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มีต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของลูกในครรภ์และอนาคตของตัวเอง พวกเขามีความหวังสำหรับทางออกใน อนาคตที่พวกเขาหวังไว้ให้ตนเองคือการกลับไปสานต่อสิ่งที่จำต้องจากมา หญิงตั้งครรภ์ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนก็ตั้งใจจะกลับไปเรียนต่ออีกครั้งหลังจากการเรียนต้องหยุดชะงักเพราะการตั้งครรภ์ สำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่ทำงานก็ตั้งใจกลับไปเริ่มงานใหม่อีกครั้ง โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ที่มีคนรอคอยอยู่ที่บ้าน พวกเขาตั้งใจกลับไปอยู่กับพวกเขา

ส่วนประเด็นอนาคตของลูกที่เกิดจากความไม่พร้อมคนนี้ อนาคตที่พวกเขาเลือกสรรให้ลูกที่ตั้งอยู่บนฐานของการรับรู้ว่าคุณเองไม่มีความสามารถเพียงพอในการเลี้ยงลูกคือ การยกลูกกลับบ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งเป็นทางออกที่ถาวรที่ทำให้พวกเขาไม่ต้องเจอกับปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมา แต่พวกเขาก็ต้องยอมรับกับการจะไม่ได้เจอหน้าลูกของเธอไปตลอดชีวิต และไม่รู้ว่าของของเธอจะเติบโตอยู่ที่ใด มีใครเป็นพ่อแม่ แต่ด้วยความจำเป็นในชีวิตพวกเขาหลายคนจำเป็นต้องเลือกวิธีเพื่อสิ้นสุดเรื่องราวการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น ดังเช่นกรณีของ หญิงตั้งครรภ์คนหนึ่งเธอบอกว่าจำเป็นต้องยกลูกเพราะเธอเองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เนื่องจากภาระทางบ้านที่รับผิดชอบก็เยอะอยู่แล้ว อีกทั้งเธอก็คิดว่า การยกลูก จะทำให้ลูกมีความเป็นอยู่ที่ดีมากกว่าอยู่กับเธอ

“เราเลี้ยงไม่ได้แน่ ถ้ายกไปเค้าก็จะอยู่อีกระดับหนึ่งที่เหนือกว่าเรา คือเด็กยกนี้ที่รู้อยู่แล้วว่าพ่อแม่บุญธรรมเค้าจะต้องเป็นคนมีฐานะถึงจะเลี้ยงเค้าได้ เค้าจะอยู่เหนือกว่าเราอยู่แล้ว เหนือกว่าพี่ของเค้าอยู่แล้วในจุดนี้แหละ ก็พอมายู่ตรงนี้ก็ไม่ได้คิดอะไรมากมายแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

เช่นเดียวกับเธออีกคนที่มีภาระในการเลี้ยงดูลูกสองคนอยู่แล้ว ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้เธอจึงเลือกที่จะยกลูก และเลือกลูกทั้งสองที่กำลังโตมากกว่าลูกในครรภ์

“ก็ไม่สนใจจะคิดยังไงก็ช่าง เพราะว่าความจริงตรงหน้า ความจำเป็นตรงหน้ามากกว่าที่จะต้องหาไว้ก่อน...บางทีเราคิดว่าเลี้ยงเค้าไม่ไหวบางทีเราคิดว่าเราไม่ได้เลี้ยงเค้าแน่ เราทิ้งเค้าดีกว่าจะเอาเค้ามาเป็นภาระ เพราะว่าถ้าเราฝากที่นี่รับได้แค่ 6 เดือน เสียค่าใช้จ่ายเดือนละ 500 ก็ได้ 6 เดือน เด็กก็จะถูกยกให้มูลนิธิ อาจจะเป็นเด็กอ่อนรังสิต เราก็ต้องไปเสียค่าใช้จ่ายให้กับมูลนิธินั่นอีก กับน้องเขาก็โตขึ้นเรื่อยๆแล้วเราก็

อาศัยว่าข้าวพรีน้ำพรี มองตรงนั้นมากกว่า ก็ไม่ค่อยจะสนใจใครเค้าจะว่ายังไง”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เค้าว่ายากให้ก็ดีเพราะว่าเด็กมีสิทธิ์ก้าวหน้าได้เยอะ พี่ก็โอเค พอดีพี่ก็มีปัญหา
ที่บ้าน พ่อแม่รู้ทุกอย่าง แต่เศรษฐกิจมันเลี้ยงไม่ได้ บางคนยังว่าพี่ใจร้ายเลย เค้าว่าใจ
ร้ายนี่ลูกแฝดเลยนะมึงจะทิ้งลงเหวอ คือ ถ้าเกิดไม่เจอปัญหาอย่างนี้ ไม่มีใครรู้หรือ
คนเราเจอปัญหาก็คงจริง อาจจะต้องเหมือนกัน แต่เศรษฐกิจที่บ้านมันไม่เหมือนกัน
แน่นอน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

สำหรับหญิงที่ตั้งครรภ์ระหว่างเรียนเป็นอีกกลุ่มที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าตนยังไม่มี
ความสามารถเพียงพอในการเลี้ยงดูลูก การตัดสินใจที่เลือกจึงเป็นการยกลูก เพื่อจบเรื่องราวที่
เกิดขึ้นในชีวิต เป็นทางเลือกที่ไม่ต้องให้ใครรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นจบความรับผิดชอบได้อย่างถาวร
และสามารถกลับไปศึกษาเล่าเรียนต่อไป ดังกรณีของ หญิงวัย 20 ปีที่เป็นความหวังของครอบครัว
เธอพลาดท้องกับเพื่อนชายที่ไม่รับผิดชอบ ขณะกำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
การตั้งครรภ์ทำให้เธอตัดสินใจพักการเรียนเนื่องจากไม่อยากจะให้ใครรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น เธอรักลูก
คนนี้มากแต่ต่อให้รักสักเท่าไรเธอก็ยังต้องมองไปยังอนาคตของตัวเอง และคนที่รักอีกหลายคน
ที่เฝ้ารออยู่ทางบ้าน ทางเลือกที่เธอคิดว่าเหมาะสมกับทุกสิ่งมากที่สุดคือ การยกลูก

“รักนะ ผูกพันใจจริงก็ไม่อยากทิ้งเค้านะไม่อยากยกให้ แต่ถือนาคตของเราแล้ว
อนาคตของเค้าด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

และความคิดที่ทำให้เธอตัดสินใจยกลูกคือความไม่พร้อมของเธอ ไม่พร้อมที่ไม่เป็น
ครอบครัว ไม่มีความรักจากพ่อและแม่ให้ลูกอย่างครบถ้วน เธอปรารถนาให้ลูกที่เธอรักคนนี้ได้
เติบโตมาท่ามกลางความรักท่ามกลางความพร้อมของพ่อและแม่ แม้ว่าคนนั้นจะไม่ใช่เธอก็ตาม

“ครอบครัวไม่เป็นครอบครัวเรายังเรียนไม่จบเรายังไม่ได้สร้างอะไรเป็นของตัวเอง
สร้างฐานะอะไรอย่างนั้นนะ คือ เกิดมาแล้วให้เค้าไม่ต้องมาลำบากกับเราให้เค้าสบายที่สุด
นะ พ่อเค้าออกมาเรามีให้เค้าพร้อมทุกอย่าง มีความรักทั้งพ่อและแม่ ครอบครัว ความ
อบอุ่นมีให้เขาพร้อมของหนูขาดไป ฟางเลยไม่อยากให้เค้ามาอยู่กับหนูไปเลยตัดสินใจยก
เค้าดีกว่าให้ครอบครัวที่มีทั้งพ่อทั้งแม่มีความอบอุ่นมีความรักให้เค้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ทางเลือกสำหรับอนาคตของลูกอีกประการที่พวกเขาตัดสินใจบนฐานของจิตใจว่ายังมี ความหวังที่จะเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง คือ การฝากให้บ้านพักฉุกเฉินเลี้ยงดู ซึ่งบ้านพักฉุกเฉินจะรับ ฝากเป็นเวลา 6 เดือน เพื่อให้แม่ที่ไม่พร้อมได้ออกไปทำงานและเตรียมพร้อมที่จะรับลูกออกไป เลี้ยง แต่หากหญิงคนใดยังไม่พร้อมเมื่อผ่าน 6 เดือนแล้วเธออาจต้องย้ายลูกไปฝากยังมูลนิธิอื่นๆที่ ให้ความช่วยเหลือด้านเด็กต่อไป ทางเลือกนี้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลายคนเลือก โดยมาก ด้วยเหตุผลที่ว่ายังไม่พร้อมรับลูกออกไปเลี้ยงเอง เพราะพวกเขายังไม่มั่นใจเรื่องอนาคตการงาน ที่ อยู่ การเลี้ยงดู ตลอดจนการบอกรับกับคนรอบข้างถึงการตั้งครรภ์ครั้งนี้ เวลา 6 เดือนนี้จะทำให้พวก เธอออกไปเตรียมความพร้อมและหาช่องทางในการรับลูกกลับไปเลี้ยง พวกเธอกลุ่มนี้มีความหวังว่า จะเลี้ยงดูลูกจึงไม่อยากจะยกลูกให้ใคร แม้ว่าเวลานี้จะยังไม่พร้อมแต่ก็คิดว่าพวกเขาจะพร้อม กลับมารับลูกในอนาคต

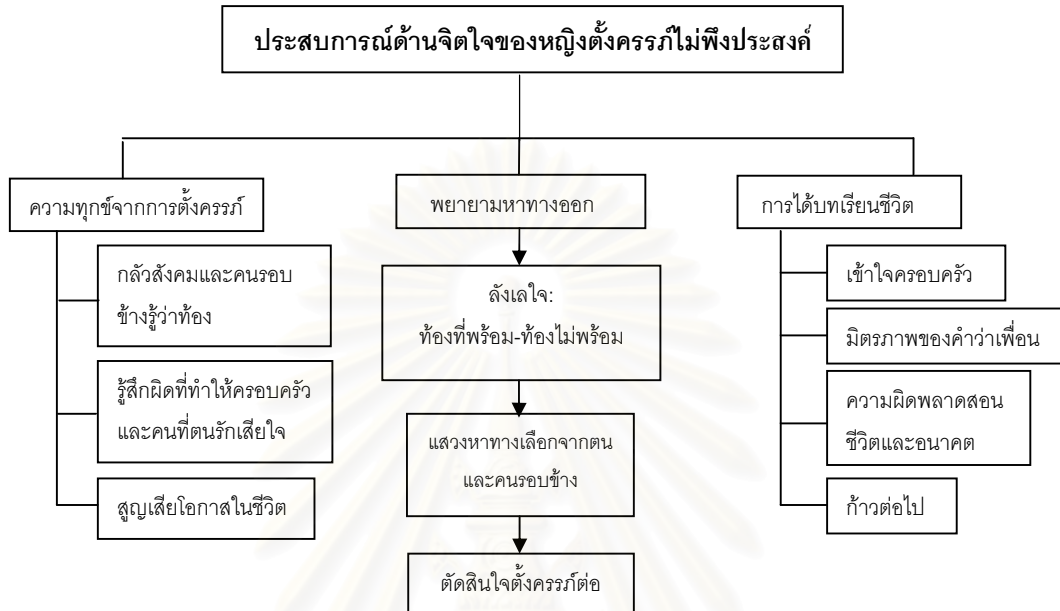
“ก็ว่าจะฝากไว้ก่อน แม้ว่าไ้ ก็บอกแล้วแต่ปลา ปลา ก็กะว่าจะฝากไว้ก่อนซัก 6 เดือน แล้วจากนั้น ก็จะไปฝากที่คลองเตย จะมีให้ฝาก ก็บอกแม่ถ้าไ้ เค้าอย่างนี้ก็ได้ ปลาจะหางานทำ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

“อันดับแรกก็คือ ต้องฝากลูกคนนี้ไว้ก่อน หรือว่าถ้าไ้ยังไม่กลับมา ถ้าหนู แข็งแรงแล้ว หนูเคลียร์เรียบร้อยแล้ว ยังไงหนูก็ต้องกลับมารับลูก คือ หนูต้องฝากลูกเอาไว้ ก่อน ส่วนอนาคตของหนูก็คือ คงต้องไปทำงาน คงต้องรู้จักเก็บมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ว่าจะฝากไว้ก่อน หนูจะฝากเค้าเลี้ยงแล้วหนูจะไปหางานทำแล้วก็จะมารับลูกไป อยู่ด้วย แต่ถ้าหนูกลับบ้านตอนปีใหม่นี้ญาติพี่น้องจะลงมาน้ำจะลงมาน้ำคนหนึ่งรู้หนูโทรไป บอกแก แกบอกว่าจะช่วยพูดกับตาบยายให้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“ก็ต้องหางานทำ เก็บเงินซักก้อนหนึ่ง ถ้ามีโอกาสก็จะเปิดร้านเสริมสวย เพราะว่า อยากรู้ว่าเราเรียนมาแล้วไ้ อุปกรณ์เราก็มีหมด แต่แค่ยังไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นยังไ้ ลูก ก็ยังไม่คลอด ต้องรอเค้าคลอดอย่างเดียว แล้วฝากไว้ก่อน เพราะลูกคนแรกก็ให้พ่อกับแม่ เลี้ยง ถ้าจะเอากลับไปอีกคนก็คงไม่ไหว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ประเด็นทั้งหมดในงานวิจัยประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ตั้งแต่ ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ การพยายามหาทางออกและการได้บทเรียนชีวิต สามารถสรุปได้ดัง แผนภาพที่ 5 แสดงประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

แผนภาพที่ 5 ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์” เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อมุ่งเน้นทำความเข้าใจ ความรู้สึก ความนึกคิด ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่กำลังตั้งครรภ์หรือคลอดบุตรแล้วซึ่งเข้ามาขอความช่วยเหลือและพักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย ความสำคัญในการเข้าใจตัวตนและจิตใจของพวกเธอเนื่องจากภาวะจิตใจมีผลต่อความคิดการตัดสินใจ การปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆในชีวิต การรับฟังผ่านเสียงบอกเล่าจากเจ้าของเรื่องราว ทำให้สามารถเข้าถึงความเป็นตัวตนที่แท้ของพวกเธอได้ดีและสามารถนำผลที่ได้จากคำบอกเล่านี้ไปเป็นแนวทางในการดูแลให้ความช่วยเหลือ พี่นพจิตใจของพวกเธอให้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเต็มอ้อมอีกครั้งหลังผ่านมรสุมที่ยิ่งใหญ่ครั้งหนึ่งของชีวิต จากผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

ความรู้สึกแรกท้อ

ความรู้สึกแรกที่เกิดขึ้นเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์รู้ว่าตัวท้องคือ ตกใจ ช็อก กังวลใจ ไม่สบายใจ สับสน เสียใจ รู้สึกผิดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมาย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้สร้างความทุกข์ใจ ความหนักใจให้พวกเธอเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วง “ภาวะวิกฤต” ของชีวิต อีกช่วงหนึ่ง คำว่าภาวะวิกฤต (Crisis) นั้นหมายถึง ภาวะชั่วคราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลและบุคคลนั้นรับรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่คุกคามต่อตัวเขา อาจเป็นความคุกคามทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สภาพแวดล้อมสังคมของบุคคล ภาพพจน์ของบุคคลหรือเป้าหมายในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดความสูญเสียหรือการเปลี่ยนแปลงและใช้วิธีการแก้ปัญหาในลักษณะเดิมๆไม่เพียงพอ ที่จะทำให้ความเครียดนั้นลดลงได้ จะทำให้บุคคลนั้นเสียสมดุลของตัวตนไปได้ ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นโดยเร็ว (อังคินันท์ อินทรกำแหง, อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุชากรมณี, 2550) จากความหมายนี้แสดงให้เห็นว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ต้องการความช่วยเหลือ ต้องการคนที่เข้าใจ คนที่ยอมรับ ต้องการกำลังใจ เพื่อบรรเทาความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นในใจ ให้สามารถหาทางออกจากปัญหาที่รุมเร้าได้

ครอบครัวปัจจัยบรรเทาความทุกข์

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สามารถบรรเทาความรุนแรงของอารมณ์ความรู้สึก ความทุกข์ใจ และมีผลต่อการตัดสินใจของพวกเขาได้แก่ ความเข้าใจ การยอมรับ ของสมาชิกในครอบครัว การมีหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ การมีเพื่อนมีครอบครัวที่เข้าใจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการปรับตัวของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

“ครอบครัว” เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคม การยอมรับ การได้รับความเข้าใจ การช่วยเหลือจากครอบครัวมีผลสำคัญต่อสภาพจิตใจ วิธีคิดและการตัดสินใจของพวกเขาอย่างยิ่ง เพราะในช่วงที่ประสบปัญหา นี้ จิตใจของพวกเขาจะเปราะบาง คิดมาก สับสน เครียด กังวล หมดหวัง ไม่มีทางออก เสียใจ ท้อแท้ ไม่รู้จะทำอย่างไรกับชีวิต ความเข้าใจเห็นใจจากครอบครัว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเยียวยาจิตใจช่วยให้มีความหวังอีกครั้ง จากการศึกษาพบว่าหญิงตั้งครรภ์หลายราย สามารถผ่านพ้นมาได้เพราะความเข้าใจของครอบครัว

ความรู้สึกอยากกำจัด อยากรฆ่าเด็กเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้น ก็เปลี่ยนแปลงไปเป็นเริ่มมีความหวัง อยากรเก็บลูกไว้ อยากรเลี้ยงดูให้ดี ได้เพียงชั่วพริบตาเพียงแค่นี้ได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากครอบครัว เช่นกัน

ดังนั้นความเข้าใจและการยอมรับจากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญอีกประการที่มีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจในการตัดสินใจ และการเลือกทางออก อย่างยิ่งครอบครัวเป็น “กำลังใจ” ที่ดีเป็นแรงสนับสนุนให้มีความหวัง ให้ต่อสู้พยายามหาทางออกไม่ให้สิ้นหวังกับชีวิต ครอบครัวยังเป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขารู้สึกว่าเธอมีคุณค่าชีวิตยังมีความหมายกับคนอื่นที่เธอรักและยังรักเธอ พวกเขาจึงพยายามหาทางออกเพื่อให้ตนได้กลับไปอยู่กับคนที่ตนรักเหล่านี้ ดังที่ Richardson (1981 อ้างถึงในตรีงเนตร พรรณดวงเนตร, 2543) กล่าวว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ก่อให้เกิดความช่วยเหลือและสนับสนุน จะทำให้หญิงตั้งครรภ์สามารถต่อสู้กับปัญหาได้

บ้านพักฉุกเฉิน

“บ้านพักฉุกเฉิน” หน่วยงานช่วยเหลือที่มีผลต่อจิตใจและการตัดสินใจของพวกเขาเช่นกัน จากการศึกษาพบว่า การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เป็นอีกหนทางออกสำหรับหญิงที่ไม่พร้อม ความสิ้นหวังจากภายนอกที่นำพาพวกเขาไปสู่ที่มีหลายประการ คือพวกเขาต้องการจะหลบหนีจากสังคมเดิม หลบจากสายตาและคำพูดของคนรอบข้างที่พวกเขาไม่ต้องการให้รู้ว่าเธอต้งครรภ์ ต้องการทิ้งที่พอกใจ พักจากเรื่องราวที่เข้ามารุมเร้าในชีวิต และ เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจการเงิน เพราะการมาอยู่ที่นี่ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันและ

ค่าใช้จ่ายจากการคลอดบุตร ตลอดจนการเข้ามาเพื่อเตรียมตัวลูกในครรภ์ให้กับหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ไม่ได้มาอยู่เพราะเหตุผลใด เพียงเหตุผลเดียว แต่จะเป็นเพราะหลายๆ เหตุผลประกอบกันจนพวกเธอคิดว่า การมาอาศัยอยู่บ้านพักฉุกเฉินจะทำให้ชีวิตของพวกเธอมีความหวังที่จะผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤตินี้ไปได้

ความรู้สึกที่เปลี่ยนไปต่อลูกในครรภ์

ความรู้สึกที่พวกเธอมีต่อลูกในครรภ์เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดจนว่ามี การเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับการเข้าใจ กำลังใจ ความรู้สึกที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีต่อลูกในท้องนั้นมักเริ่มต้นด้วย “ไม่รัก ไม่ต้องการ” ไม่สนใจ อยากทำแท้งอยากจะทำปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อแรกถึงการมีชีวิตขึ้นมาของลูก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ รวมทั้งจากการถูกล่วงละเมิด ดังนั้นไม่แปลกที่ความรู้สึกแรกๆที่พวกเธอมีต่อลูกในครรภ์ คือ ไม่รัก ไม่ต้องการ หากเมื่อเวลาผ่านไป หนทางในการแก้ไขปัญหาค่อยๆผ่านไป ความรู้สึกของพวกเธอก็ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ซึ่งแวดล้อมในชีวิตที่มันคลี่คลายจากความมืดมนไม่รู้จะทำอย่างไรกับชีวิตที่ไม่รู้ทางออก สูการเริ่มเห็นหนทางในการก้าวเดินต่อไป สิ่งเหล่านี้มาจากข้อมูลข่าวสารต่างๆที่ชี้หนทางแก้ปัญหา การมีคนให้คำปรึกษามีคนเข้าใจ การได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่างๆ ตลอดจนการเดินทาง การคิดใคร่ครวญภายในใจเธอเอง ความคิด ความรู้สึกของเธอจึงเปลี่ยน จึงก่อเกิดเป็นความรัก ความหวังใย ความผูกพัน ความหวังดี ที่มีให้ลูกผู้เป็นสายเลือดของตน

คุณค่าของเพื่อน

จากการศึกษายังพบอีกว่าสิ่งที่มีผลในการนำพาหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เพื่อออกจากภาวะวิกฤติของจิตใจ คือ เพื่อน บุคคลรอบข้างคนที่เข้าใจ และ กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา การมาอยู่ในบ้านพักฉุกเฉิน ทำให้ได้กำลังใจจาก “เพื่อน” ที่ประสบกับเรื่องราวในชีวิตเช่นเดียวกัน และได้หันกลับมามองตนเอง จากเรื่องราวของเพื่อนที่มีประสบการณ์ไม่ต่างกัน จากเรื่องราวของเพื่อนที่ทำให้พวกเธอมองเห็นว่า สิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นไม่ได้เลวร้ายจนเกินไป หากยังมีเพื่อนคนอื่นที่ประสบเหตุการณ์เช่นเดียวกับเธอ หรืออาจจะเลวร้ายกว่าเธอด้วยซ้ำ การมองตนเองทางด้านบวกมากขึ้น คือสิ่งหนึ่งที่ทำให้พวกเธอได้หันมามองเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำสิ่งที่เกิดขึ้นสร้างเป็นพลังใจให้ตัวเธอก้าวเดินต่อไป

คุณค่าของนักจิตวิทยา

การปรึกษาพูดคุยโดยนักจิตวิทยาที่มีความรู้ ความเข้าใจ กิจกรรมที่จัดขึ้นในบ้านพักฉุกเฉินนี้เป็นกลุ่มการปรึกษาที่มีนักจิตวิทยาเป็นผู้นำกลุ่มและหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เป็นสมาชิก กิจกรรมโดยมากเน้นการปฏิสัมพันธ์กันแลกเปลี่ยนบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ มีการพูดคุยให้ความรู้และข้อคิดต่างๆที่จะนำไปใช้ในชีวิตร ได้เปลี่ยนความคิดความรู้สึก กลุ่มทางจิตวิทยานี้ทำให้พวกเขาได้ผ่อนคลาย ได้รู้ว่ายังมีคนที่เข้าใจ อีกทั้งยังได้ข้อคิดเพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวปรับใจให้อยู่ร่วมกับเพื่อนในบ้านพักฉุกเฉิน

ซึ่งผลจากการศึกษาสอดคล้องกับพรอนทิพย์ เกษะนันท์ (2517 อ้างถึงใน สุวิมล จอดพิมาย, 2537) ที่กล่าวว่า การจัดบริการการปรึกษาให้บุคคลในบรรยากาศของการยอมรับ อ่อนและปลอดภัย ซึ่งการปรึกษาจะทำให้บุคคลได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก การช่วยเหลือและการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความตึงเครียด พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง เกิดการยอมรับและกล้าเผชิญปัญหา พร้อมทั้งดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาที่ผ่านมาที่สนับสนุนผลการศึกษาที่ว่า พวกเขาต้องการคนที่เข้าใจ ยอมรับคอยเป็นที่ปรึกษา เป็นกำลังใจในยามที่ต้องจากบ้านห่างครอบครัวมาขอวันเวลาเพื่อผ่านพ้นจากเรื่องราวการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ กนกวรรณ ธรรมวรรณ (2548) ที่สรุปไว้ว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการที่พึ่งพิงเพื่อพูดคุยถึงภาวะที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ผ่านการฝึกฝนมาแล้ว รับฟังปัญหาและให้ข้อมูลรอบด้านแก่ผู้มีปัญหาโดยเคารพสิทธิและความต้องการของผู้หญิงที่เป็นปัญหานั้น และ ณัฐยา บุญภักดี (2550) จากมูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) กล่าวว่าไว้ว่าสิ่งสำคัญที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ต้องการ ประการแรกต้องการคนที่เข้าใจรับฟังปัญหาและไม่ประณามการกระทำของพวกเขา ดังนั้น สิ่งหญิงกลุ่มนี้ต้องการเป็นอันดับแรกๆคือความเข้าใจ การยอมรับ ตลอดจนการได้รับคำปรึกษาจากนักจิตวิทยาผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

การนึกถึงอนาคต

นอกจากนี้การสนับสนุนทางด้านสังคมที่มาจากปัจจัยต่างๆนั้นยังส่งผลต่อความคิดและการตัดสินใจเลือกทางออกในอนาคตให้ลูก จากการศึกษาพบสองทางเลือก ทางแรก ตั้งอยู่บนฐานของมองตนเองว่าไม่พร้อม ไม่มีความสามารถเพียงพอในการเลี้ยงลูก ส่วนมากเกิดจากการขาดการสนับสนุนจากครอบครัวและการเงิน คือ การยกลูกให้บ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งเป็นทางออกที่ถาวรที่ทำให้พวกเขาไม่ต้องเจอกับปัญหาอื่นๆที่จะตามมา แต่พวกเขาก็ต้องยอมรับกับการจะไม่ได้เจอหน้าลูกของเธอไปตลอดชีวิต และไม่รู้ว่าของของเธอจะเติบโตอยู่ที่ใด มีใครเป็นพ่อแม่ แต่ด้วยความจำเป็นในชีวิตพวกเขาหลายคนจำเป็นต้องเลือกวิธีเพื่อสิ้นสุดเรื่องราวการตั้งครรภ์ไม่พึง

ประสงค์ที่เกิดขึ้น ทางเลือกสำหรับอนาคตของลูกอีกประการที่พวกเขาตัดสินใจบนฐานของจิตใจว่ายังมีความหวังที่จะเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง เกิดจากการยอมรับของครอบครัว และความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนมีความสามารถมากพอที่จะเลี้ยงดูลูกได้ คือ การฝากให้บ้านพักฉุกเฉินเลี้ยงดูแล เป็นเวลา 6 เดือน เพื่อให้แม่ที่ไม่พร้อมได้ออกไปทำงานและเตรียมพร้อมที่จะรับลูกออกไปเลี้ยง

ทางเลือกการปฏิเสธไม่ยอมรับลูก การตัดสินใจ “ยกลูก” นั้นมาจากปัจจัยหลายประการ ดังที่ แอนนา ฟรอยด์ และเบนเดค (Anna Freud and Benedek T., 1970 อ้างถึงใน ตรึงเนตร พรหมดวงเนตร, 2538) ได้กล่าวถึงแนวความคิดนี้ว่า เกิดจากปัจจัยสำคัญสองประเด็นหลัก คือ ปัจจัยภายนอกได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม ความไม่พร้อมในเรื่องที่อยู่อาศัย รายได้ เป็นต้น และปัจจัยภายในได้แก่ สภาพจิตใจของมารดา เช่น เหตุผลทางอารมณ์ ความรู้สึกของการปฏิเสธกับการยอมรับบุตร ความขัดแย้งทางจิตใจระหว่างปัจจัยภายนอกกับปัจจัยภายใน เช่น ไม่ได้สมรสหรือเป็นความต้องการของตนเอง

และจากประสบการณ์ของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ สหทัยมูลนิธิ ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ประสบการณ์ 25 ปีของมูลนิธิ พบว่าหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่มาพบขณะตั้งครรภ์ร้อยละ 90 จะเปลี่ยนใจไม่ทำแท้งภายหลังจากที่ได้รับคำปรึกษาจากนักสังคมสงเคราะห์ และร้อยละ 80 ตัดสินใจที่จะเลี้ยงดูเด็กภายหลังคลอด มีเพียงประมาณ ร้อยละ 20 เท่านั้นที่หลังคลอดตัดสินใจที่จะมอบเด็กให้มูลนิธิจัดหาครอบครัวบุญธรรมให้ต่อไป หลังจากประเมินสถานการณ์แล้วว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเองและอนาคตของเด็ก ดังนั้น จึงเป็นข้อมูลที่ยืนยันได้ว่า แม่จะผ่านประสบการณ์ที่เลวร้าย แต่การได้รับกำลังใจ ได้รับโอกาสค้นหาปัญหา ค้นหาศักยภาพของตนเอง ความยอมรับเข้าใจของพ่อแม่ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้หญิง ที่มักจะต้องเป็นผู้แบกรับสามารถเผชิญหน้ากับ ภาวะ "แม่เดี่ยว" ได้โดยตลอดรอดฝั่ง ปัจจัยเอื้อที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้หญิงคนหนึ่งฟันฝ่าอุปสรรค ความเหนื่อยยาก อดทนต่อสายตาตั้งคำถามได้ คือ ความยอมรับและความเข้าใจของครอบครัว โดยเฉพาะพ่อ-แม่ คนใกล้ชิด ไม่ว่าจะป็นญาติพี่น้อง เพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงาน (<http://ecurriculum.mv.ac.th/social/library/rakbankerd/index.html>)

ขั้นตอนของประสบการณ์จากต้นจนลงท้าย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความคิด ความรู้สึก การตัดตัดสินใจ การเลือกทางออกของปัญหา ในช่วงภาวะวิกฤตชีวิตของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์เปลี่ยนแปลงไปตาม ความเข้าใจ การยอมรับ และความช่วยเหลือที่ได้รับจากครอบครัว บุคคลรอบข้างและการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับกับ สิรินุช เสงี่ยมศักดิ์ (2548) ที่พบว่า ลักษณะการเผชิญปัญหา ภาวะวิกฤต ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ แบ่งเป็นสามระยะ คือ ระยะเผชิญ

ปัญหา ในระยะนี้เป็นระยะแรกที่ทราบว่าท้อง ช่วงนี้ต้องเผชิญกับความทุกข์ความกดดันต่าง ๆ ทุกคนจะเลือกทางออกโดยการทำแท้ง เมื่อไม่สำเร็จก็จะเริ่มปรับตัวให้สามารถเผชิญและยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งด้านความคิด (cognitive coping) และด้านพฤติกรรม (behavioral coping) เพื่อลดระดับความตึงเครียด ระยะที่สอง ระยะคลี่คลายทุกข์ ช่วงนี้จะยอมรับตนเองว่าไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้อีก จึงหันมาสนใจสุขภาพและการเลี้ยงดูลูก และระยะสุดท้าย การใช้ชีวิตตามบริบทของสังคม ช่วงนี้ผู้หญิงเริ่มวางแผนถึงอนาคตหลังจากที่คลอดลูกแล้วรวมถึงการกลับไปใช้ชีวิตภายใต้บริบทของสังคม ทั้งในส่วนของตนเองและลูก

บุคคลที่ท้องไม่พึงประสงค์เป็นบุคคลที่ตกอยู่ในความมืดมนของความทุกข์ใหญ่หลวง การช่วยเหลือทั้งโดยตรงและโดยอ้อมของทั้งบ้านพักฉุกเฉิน ครอบครัว พ่อแม่ เพื่อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นจิตใจพิเศษที่เต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจ เมตตาและกรุณาจะช่วยนำพาและโอบอุ้มเขาเหล่านั้นให้พบกับแสงสว่างในชีวิต งานวิจัยนี้ได้นำให้ผู้วิจัยได้สัมผัสกับความสงบของจิตใจ ซึ่งซ่อนเร้นแฝงตัวอยู่รอบๆ ตัวผู้ที่อยู่ในโลกมืด และนำพาเขากลับมาสู่โลกด้วยจิตใจที่เข้มแข็งมั่นคงขึ้น ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจ ภูมิใจและยินดีกับการได้สัมผัสกับ “ความเป็นมนุษย์” ที่ปรากฏอยู่รอบๆ ตัวในช่วงการทำวิจัยนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาเพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ซึ่งหมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิด ของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่อาศัยพักพิง ณ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 12 ราย เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก และเจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉินที่มีหน้าที่ในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จำนวนหนึ่งรายเป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและจดบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยเริ่มต้นการสัมภาษณ์โดยการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงขออนุญาตในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการบันทึกเทปเสียง จนประเด็นที่ต้องการศึกษาจนครบถ้วน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแต่ละรายจะใช้ใช้เวลาประมาณ 60-90 นาที ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 5 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเข้ารหัสและจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นประเด็นต่างๆ และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพและด้านจิตวิทยา

5. ผลการวิจัย

ผลจากงานวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์” ที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีการทางวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 ราย เพื่อเก็บข้อมูลผ่านเรื่องราวและประสบการณ์จริงของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ที่พักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี สามารถวิเคราะห์ผลออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความทุกข์จากการตั้งครรรภ์
  - 1.1 กลัวสังคมและคนรอบข้างรู้ว่าท้อง
  - 1.2 รู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวและคนที่ตนรักเสียใจ
  - 1.3 สูญเสียโอกาสในชีวิต
2. พยายามหาทางออก
  - 2.1 ลังเลใจ: ท้องที่พร้อม-ท้องไม่พร้อม
  - 2.2 แสวงหาทางเลือกจากตนและคนรอบข้าง
  - 2.3 ตัดสินใจตั้งครรรภ์ต่อ
3. การได้บทเรียนชีวิต
  - 3.1 เข้าใจครอบครัว
  - 3.2 มิตรภาพของคำว่าเพื่อน
  - 3.3 ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต
  - 3.4 ก้าวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.1 ประสพการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้นักจิตวิทยาและผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ในการดูแลด้านจิตใจหญิงตั้งครรรภ์ที่มีภาวะวิกฤตทางอารมณ์
- 1.2 การวิจัยพบว่า “การสนับสนุนทางสังคม” มีบทบาทอย่างยิ่งต่อความคิด ความรู้สึก และการตัดสินใจของหญิงตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการแก้ปัญหาจากการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์นักจิตวิทยาการปรึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคมควรมีส่วนในการความช่วยเหลือ
- 1.3 กลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีส่วนสำคัญต่อสภาพจิตใจของหญิงตั้งครรรภ์ดังนั้นการช่วยเหลือควรจัดให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือด้านจิตใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การปรึกษาทางด้านจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อความคิด ความรู้สึกและการตัดสินใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการศึกษากครั้งต่อไปควรมี การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ทางด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะ เช่น ผลของการปรึกษารายบุคคลและผลการปรึกษากลุ่มเชิงจิตวิทยา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกวรรณ ธรารวรรณ. (2548). รายงานการวิจัยบันทึกประสบการณ์ของผู้หญิงที่ท้องเมื่อไม่พร้อม.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง.

กรวิณท์ วรสุข. (2551). ฉันทไม่ใช่แม่ใจยักษ์: เสียงสะท้อนจากผู้หญิงในบ้านพักฉุกเฉิน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กาญจนา แซ่ลิ้ม. (2546). ภาพลักษณ์และภาวะซึมเศร้าของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาที่ไม่พึงปรารถนาที่ตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไปและยุติการตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กนิษฐา ฝานบุญมา. (2551). การจัดการกับภาวะวิกฤตทางอารมณ์สำหรับญาติของผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจราจร. รายงานการศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ตรึงเนตร พรรณดวงเนตร. (2538). บริการสังคมที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาต้องการ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทองพร จันทร์พัฒน์. (2543). การพยาบาลภาวะจิตสังคมของหญิงตั้งครรภ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. สงขลา: สำนักพิมพ์เทพการพิมพ์.

นริศญา ฝานบุญมา. (2548). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานสุขภาพจิตในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในการช่วยเหลือผู้ที่มีภาวะวิกฤตทางอารมณ์: กรณีศึกษาในบุคคลที่คู่สมรสเสียชีวิต. รายงานการศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรียานุช ชื่นตา. (2550). แนวทางในการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะวิกฤตทางอารมณ์ในหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลนครปฐม. รายงานการศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. (2550). ป้องกันได้ปลอดภัยเสมอ. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://www.warin.ac.th/tweb/wallapa/08.htm>

ฝ่ายวิเคราะห์และประมวลข่าวสาร สำนักสารนิเทศ. (2551). ระดมเจ้าหน้าที่สอนคอมพิวเตอร์ ท้องไม่พึงไม่ประสงค์-ทำแท้งอันตรายพุ่ง. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก http://www.moph.go.th/ops/iprg_new

- ภัทรพร ประทุมแฝง. (2546). *อัตมโนทัศน์และกระบวนการสื่อสารของสตรีผู้ถูกกระทำรุนแรงที่เข้ารับความช่วยเหลือ ณ บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา หนูศักดิ์. (2533). *การเผชิญภาวะวิกฤตของคู่ชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี แย้มกสิกร. (2546). การตั้งครมที่ไม่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 71-89
- วิวัน แขงคุ้ม. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดา และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เวทีประชุมวิชาการเพศศึกษาเพื่อเยาวชนภาคตะวันตก/ภาคตะวันออก โครงการก้าวอย่างมั่นใจ. (2550). *ท้อง แท้ง ความรุนแรงที่ (อาจจะ) เกิดขึ้น*. คัดมาเมื่อ 25 เมษายน 2552, จาก <http://www.teenpath.net/teenpath/sexevent/SexMeetingEW01/content-005.doc>
- ศิริพร หนูนวล. (2541). *บริการที่พึงประสงค์สำหรับหญิงตั้งครมที่ไม่พึงปรารถนาในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิธร นามทวีชัยกุล. (2541). *ภาวะจิตสังคมในระยะตั้งครมครั้งแรกของหญิงครั้งแรก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *งานบ้านพักฉุกเฉิน*. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก http://www.apsw-thailand.org/socialworker_TH.htm
- สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *งานบ้านพักฉุกเฉิน*. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://www.apsw-thailand.org/report501.html>
- สิริสุข เสี่ยงศักดิ์. (2548). *การเผชิญปัญหาภาวะวิกฤต ภายใต้กระบวนการตัดสินใจเพื่อตั้งครมต่อของหญิงตั้งครมที่ไม่พึงประสงค์ ศึกษาเฉพาะกรณีสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุวิมล จอดพิมาย. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจภายใน-ภายนอกตน อัตมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชาดา รัชชกุล. (2541). *การตั้งครรภไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. (2551). *คุมคุ้มกันผ่านครุวันคุมกำเนิดโลก*. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก http://www.moph.go.th/ops/iprg_new
- สำรวจแห่งเสรีในยุโรปย่อนดูสาวไทยร็ดลูกปีละ 3 แสน. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://www.healthdev.org/viewmsg.aspx>
- หทัยรัตน์ อุลิศ. (2547). *พฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภไม่พึงปรารถนา: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วงจรร้อง แท้ง ทิ้ง ไม่ยุติปัญหาแค่ตาเด็ก.(2549, 29 กันยายน) หนังสือพิมพ์ข่าวสด. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก http://news.sanook.com/crime/crime_16698.php
- เร่งรัฐหามาตรการแก้ปัญหาการทำแท้ง. (2544,). หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก <http://ecurriculum.mv.ac.th/social/library/rakbankerd/index.html>
- เร่งรัฐหามาตรการแก้ปัญหาการทำแท้ง. (2544, 6 สิงหาคม). หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. คัดมาเมื่อ 20 มีนาคม 2552, จาก http://www.elib-online.com/doctors3/news_abotion05.html
- อังศินันท์ อินทรกำแหง, อรพินทร ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ. (2550). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและวัชนีวัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกร้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Carol, S. W. et. al. (2002). Contraceptive Counseling in Managed Care: Preventing Unintended Pregnancy. *Women's Health*, 12: 79-95
- Gorden, E. R. et. al. (1978). Psychological Correlates of Unwanted Pregnancy. *Journal of Abnormal Psychology*, 87: 373 – 376

- Lindsay, M. K. et. al. (2008). Is a previous unplanned pregnancy a risk factor for a subsequent unplanned pregnancy ?. *American Journal of Obstetrics & Gynecology*, 199: 517.e1-517.e7
- Lori, A. B. (2006). Risk Factors for Unintended Versus Intended Rapid Repeat Pregnancies among Adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 39: 597.e1–597.e8
- Margaret, W. M. (2004). *The Psychology of Women*. 5th ed. Belmont, Calif. : Wadsworth/Thomson Learning.
- Nancy E, A. (1981). Sex Roles and Unwanted Pregnancy in Adolescent and Adult Women. *Professional Psychology*, 12: 56 – 66
- Richard, A. C. et. al. (2003). Correlates of Unplanned and Unwanted Pregnancy Among African-American Female Teens. *American Journal of Preventive Medicine*, 25: 255-258
- Stanley, K. H. (1998). Unintended Pregnancy in the United States. Retrieved March 19, 2009, Available from www.Guttmacherinstitute.com
- Sonya, J. L. and Michele, A. K. (2000). Unintended Pregnancy and Depressive Symptoms Among First-Time Mothers and Fathers. *American journal of Orthopsychiatry*, 70(4): 523 – 531
- Susan, G. K. and Anita, H. C. (2002). *Women's Mental health*. New York: Guilford Press.
- Vignetta, E. C. et.al. (2008). Abortion and long-term mental health outcomes: a systematic review of the evidence. *Contraception*, 78: 436-450

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แนวคำถามสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามสัมภาษณ์ เรื่อง ประสบการณ์ด้านจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

แนวคำถามสัมภาษณ์ก่อนการปรับปรุงแก้ไข

1. ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1. ปัจจุบันอายุเท่าใด มีพี่น้องกี่คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดอะไร พ่อแม่มีอาชีพอะไร
สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอย่างไร

1.2. ที่อยู่เดิมก่อนที่จะมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินอยู่ที่ไหน อาศัยอยู่กับใคร ค่าใช้จ่ายเดือนละ
เท่าไร

1.3. สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

- กรณีสมรสแล้ว

ถามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของตนเองและสามี มีบุตรแล้วหรือไม่

สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเป็นอย่างไรบ้าง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมักจะเป็นเรื่องอะไร

- กรณียังไม่ได้สมรส

ถามระดับการศึกษา หากเรียนอยู่เรียนอยู่ระดับอะไร ที่ไหน

หากประกอบอาชีพ ประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เท่าไร มีภาระรับผิดชอบ

อะไรบ้าง

เพื่อนชายเป็นใคร พบปะกันบ่อยแค่ไหน

1.4. เคยตั้งครรภ์มาก่อนหรือไม่ การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

2. คำถามเกี่ยวกับการตั้งครรภ์

2.1. ตั้งใจที่จะให้เกิดการตั้งครรภ์ครั้งนี้หรือไม่ เพราะอะไร ตอนนั้นคิดหรือไม่ว่าจะตั้งครรภ์
ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

2.2. ทราบได้อย่างไรว่าตั้งครรภ์ ตอนที่ทราบตั้งครรภ์ได้กี่เดือนแล้ว รู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่า
ตนตั้งครรภ์

2.3. เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ได้ปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากใครหรือไม่ อย่างไร

และรู้สึกอย่างไรภายหลังการปรึกษา

2.4. สามมี/เพื่อนชายทราบหรือไม่ว่าตั้งครรภ์ เขาพูดหรือมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง

รู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เขาแสดงออก

2.5. พ่อแม่/เพื่อนทราบหรือไม่ว่าตั้งครรภ์ เพราะอะไร หากทราบเขาแสดงออกอย่างไร และรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่

เขาแสดงออกนั้น

2.6. เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์มีความรู้สึกอย่างไรกับเด็กในครรภ์ แล้วตอนนี้มีความรู้สึกอย่างไร

หากมีการเปลี่ยนแปลงถามว่าเป็นเพราะอะไร

2.7. เคยคิดที่จะยุติการตั้งครรภ์หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไรกับการดำเนินการนั้น

2.8. เหตุใดจึงตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไป

2.9. คิดว่าการตั้งครรภ์ครั้งนี้ทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

3. คำถามเกี่ยวกับตนเอง

3.1. ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง สนุกกับพ่อแม่พี่น้องไหม เมื่อมีปัญหาปรึกษาใครในครอบครัว

พ่อแม่เลี้ยงดูมาอย่างไร คิดว่าตนเองมีบทบาทในครอบครัวมากแค่ไหน อย่างไร

3.2. สังคมเพื่อนเป็นอย่างไรบ้าง มีเพื่อนมากไหม สนุกกับเพื่อนมากแค่ไหน มีเรื่องอะไรปรึกษาเพื่อนได้หรือไม่

เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนตนเองมีบทบาทในกลุ่มหรือไม่ อย่างไร

3.3. ที่เรียน/ที่ทำงาน เป็นอย่างไรบ้าง เข้ากับเพื่อนที่เรียน/ที่ทำงานได้ดีไหม อย่างไร

คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถหรือไม่ อย่างไร

คิดว่าตนเองเป็นคนอย่างไร

3.4. คิดว่าตนเองเป็นคนอย่างไร

3.5. มีความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สรีระ ที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์อย่างไร

3.6. มีความรู้สึกอย่างไรต่อการตั้งครรภ์

3.7. คิดว่าผู้อื่นมีความคิดเห็นอย่างไรกับการตั้งครุฑของตนเอง

เคยเจอเหตุการณ์อะไรที่ทำให้คิดเช่นนั้น และมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3.8. ขณะตั้งครุฑมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อมีผู้อื่นมอง มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องออกไป

เจอคนจำนวนมาก

3.9. ตั้งแต่เริ่มตั้งครุฑจนถึงปัจจุบันมีอะไรในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง

รับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไร และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง

3.10. ในอนาคตคิดจะทำอย่างไรต่อไป

4. คำถามเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน

4.1. เข้ามาอยู่เมื่อไหร่ อยู่ที่นี้มานานเท่าไร ตอนเข้ามาตั้งครุฑกี่เดือน รู้จักที่นี่ได้อย่างไร

ใครพามา

4.2. ทำไมต้องมาอยู่ที่นี่

4.3. ก่อนเข้ามาคิดว่าบ้านฉุกเฉินเป็นอย่างไร วันแรกที่เข้ามารู้สึกอย่างไร ตอนนี้รู้สึก

อย่างไร หากมีการ

เปลี่ยนแปลง ตามถามเพราะอะไรจึงทำให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลง

4.4. เพื่อนๆที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง คิดว่าตนเองเป็นคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ดีแค่ไหน อย่างไร

4.5. เจ้าหน้าที่เป็นอย่างไรบ้าง มีความรู้สึกอย่างไรกับเจ้าหน้าที่

4.6. สถานที่ที่พัก ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไรกับความช่วยเหลือนี้

4.7. อยู่ที่นี่ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ถามถึงลงในกิจกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนทางความคิด

ความรู้สึก ว่ากิจกรรม

นั้นเป็นอย่างไร ทำไมจึงทำให้ความคิดความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป

แนวคำถามสัมภาษณ์หลังการปรับปรุงแก้ไข

1. ภูมิหลังของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1. ปัจจุบันอายุเท่าใด มีพี่น้องกี่คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดอะไร พ่อแม่มีอาชีพอะไร
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง สนิทกับ
พ่อแม่พี่น้องใหม่ เมื่อมีปัญหาปรึกษาใครในครอบครัว พ่อแม่เลี้ยงดูมาอย่างไร คิดว่าตนเองมี
บทบาทในครอบครัวมากแค่ไหน อย่างไร

1.2. ที่อยู่เดิมก่อนที่จะมาอยู่ที่บ้านพักฉุกเฉินอยู่ที่ไหน อาศัยอยู่กับใคร ค่าใช้จ่ายเดือนละ
เท่าไร

1.3. สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ถามระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ของตนเองและสามี มีบุตร
แล้วหรือไม่

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเป็นอย่างไรบ้าง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวมักจะเป็นเรื่องอะไร

สังคมเพื่อนเป็นอย่างไรบ้าง มีเพื่อนมากไหม สนิทกับเพื่อนมากแค่ไหน มีเรื่อง
อะไรปรึกษาเพื่อนได้หรือไม่

ที่เรียนที่ทำงาน เป็นอย่างไรบ้าง เข้ากับเพื่อนที่เรียนที่ทำงานได้ดีไหม อย่างไร

คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถหรือไม่ อย่างไร

เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนตนเองมีบทบาทในกลุ่มหรือไม่ อย่างไร

เพื่อนชายเป็นใคร พ่อของลูกเป็นใคร พบปะกันบ่อยแค่ไหน

1.4. เคยตั้งครรภ์มาก่อนหรือไม่ การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

2. คำถามเกี่ยวกับการตั้งครรภ์

2.1. ตั้งใจที่จะให้เกิดการตั้งครรภ์ครั้งนี้หรือไม่ เพราะอะไร ตอนนั้นคิดหรือไม่ว่าจะตั้งครรภ์
ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

2.2. ทราบได้อย่างไรว่าตั้งครรภ์ ตอนที่ทราบตั้งครรภ์ได้กี่เดือนแล้ว รู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่าตนตั้งครรภ์

2.3. เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ได้ปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากใครหรือไม่ อย่างไร และรู้สึกอย่างไรภายหลังการปรึกษา

2.4. สามี/เพื่อนชายทราบหรือไม่ว่าตั้งครรภ์ เขาพูดหรือมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เขาแสดงออก

2.5. พ่อแม่/เพื่อนทราบหรือไม่ว่าตั้งครรภ์ เพราะอะไร หากทราบเขาแสดงออกอย่างไร และรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เขาแสดงออกนั้น

2.6. เมื่อทราบว่าตั้งครรภ์มีความรู้สึกอย่างไรกับเด็กในครรภ์ แล้วตอนนี้มีความรู้สึกอย่างไร

หากมีการเปลี่ยนแปลงถามว่าเป็นเพราะอะไร

หลังคลอดแล้วรู้สึกอย่างไร

ตอนนี้ยังมีความรู้สึกอย่างไรกับสรีระรูปร่าง ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการตั้งครรภ์

2.7. เคยคิดที่จะยุติการตั้งครรภ์หรือไม่ และได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไรกับการดำเนินการนั้น

2.8. เหตุใดจึงตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อไป

2.9. คิดว่าการตั้งครรภ์ครั้งนี้ทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

2.10 มีทัศนคติอย่างไรกับการท้องไม่พร้อม การท้องที่ผิดพลาด

2.11 ความรู้สึกนึกคิดของการท้องที่ตั้งใจกับท้องไม่ได้ตั้งใจ มีความรู้สึกต่างกันไหม อย่างไร

2.12 ในความคิด นิยามการท้องไม่พร้อมไว้ว่าอย่างไร

3. ความคิด ความรู้สึกต่อสังคมและคนรอบข้าง

3.1. คิดว่าผู้อื่นมีความคิดเห็นอย่างไรกับการตั้งครรภ์ของตนเอง

เคยเจอเหตุการณ์อะไรที่ทำให้คิดเช่นนั้น และมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3.2. ขณะตั้งครุฑมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อมีผู้อื่นมอง มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องออกไปเจอคนจำนวนมาก

3.3. ตั้งแต่เริ่มตั้งครุฑจนถึงปัจจุบันมีอะไรในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง

รับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไร และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง

3.4. ในอนาคตคิดจะทำอย่างไรกับตนเองและลูกต่อไป

4. คำถามเกี่ยวกับบ้านพักฉุกเฉิน

4.1. เข้ามาอยู่เมื่อไหร่ อยู่ที่นี้มานานเท่าไร ตอนเข้ามาตั้งครุฑกี่เดือน รู้จักที่นี่ได้อย่างไร ใครพามา

4.2. ทำไมต้องมาอยู่ที่นี่ มีเหตุผลอะไร

4.3. ก่อนเข้ามาคิดว่าบ้านฉุกเฉินเป็นอย่างไร วันแรกที่เข้ามารู้สึกอย่างไร ตอนนี้รู้สึกอย่างไร หากมีการ

เปลี่ยนแปลง ถามถามเพราะอะไรจึงทำให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลง

4.4. เพื่อนๆที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง คิดว่าตนเองเป็นคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ดีแค่ไหน อย่างไร ต้องปรับตัวอย่างไรบ้างในการอยู่ที่นี่

4.5. เจ้าหน้าที่เป็นอย่างไรบ้าง มีความรู้สึกอย่างไรกับเจ้าหน้าที่

4.6. สถานที่ที่พัก ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไรกับความช่วยเหลือนี้

4.7. อยู่ที่นี่ทำกิจกรรมอะไรบ้าง ถามถึงลงในกิจกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนทางความคิด ความรู้สึก ว่ากิจกรรม

นั้นเป็นอย่างไร ทำไมจึงทำให้ความคิดความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป

4.8. พูดคุยกับใครแล้วทำให้ความรู้สึกดีขึ้นหรือความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไป

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

243 มากเหลือถึงรับเลี้ยงไม่ได้ กับอกเคยมีลูกคนนึงแล้ว
 244 แล้วพ่อแม่เค้าก็อายุ 50 เกือบ 60 แล้ว แล้วคุณเลี้ยง
 245 ไม่ได้หรอกลูกในท้องคนเดียว ก็บอกเค้าว่าเป็นแฝด
 246 คล้ายๆ แบบเค้าจะถามมาให้เราถึงทางต้น จานเราไม่มีทาง
 247 พูดยางออก พี่ก็เลยพูดว่าสรุปไปไม่ได้มีอะไร เค้าก็บอก
 248 ว่ามาได้ไม่เป็นไร คุณก็บ่นรดโดยสาวมา พอวางก็เลย
 249 | โทรมาบ้านพักถูกเงิน คำก็ถามว่ามีปัญหาอะไร ก็บอก
 250 เค้าไปว่าท้อง ตอนก็ประมาณสี่เดือนกว่าห้าเดือนแล้ว
 251 เค้าถามว่าเล็กกับแฟนหรือ ก็ค่ะ ก็บอกเหตุผล
 252 เหมือนเดิมทุกอย่าง เค้าก็เลยถามว่าสะดวกกว่าไหน
 253 ก็เลยบอกว่าจะเลี้ยงถ้าพรหมาก็แล้วกันค่ะ วันที่ 29 มีที่
 254 มาที่นี่ เค้าบอกว่ามีรับทุกกรณี ที่นี้ยื่นคัดจนรับ....
 255 พอรับมาก็มารดอยู่ 45 นาทีที่มีเงินอยู่ร้อยนึง เพราะ
 256 โอนเงินคืนไปให้แม่หมด ก็คิดว่าบ้านถูกเงินเค้ามีให้ทุก
 257 อย่าง
 258 ก เค้ามีให้ทุกอย่าง
 259 ค ทุกอย่าง ขอให้ทำตามกฎระเบียบเค้า แต่
 260 กฎระเบียบเค้าก็ไม่ได้ทำให้เราลำบาก ไม่ได้ทำให้เรา
 261 ทำไม่ได้ เราต้องเดินไปออกค่าที่พัก ก็พูดว่าไม่มี(พรหม)
 262 ก็ทำครัว มีรถทำครัวแล้วมีห้องน้ำ มีเวรตอนไหน
 263 เค้าก็ทำ เค้าก็ไม่ได้มาดูแลอะไรกับเรา
 264 ก ความรู้สึกกับลูกตอนแรกที่รู้ว่าท้อง
 265 ค ตอนแรกเขอบุ๊อย่างเขาใช้ ไม่ได้ลงการคิด เพราะว่า
 266 เค้าคิดว่าเราไม่มีที่กั้นแล้ว มีแค่คนเดียวเราก็พอใจแล้ว
 267 ที่ว่ามีก็เพราะว่ามันเขาออกไปได้ ไปไหนก็ไม่มีที่รับทำ
 268 เราก็ต้องเริ่มจากความรู้สึกที่ว่ามันรักเค้า เวลาที่เค้าเดิน
 269 ก ยืนนี่คือหลังจากที่ตัดสินใจจะเอาเค้าไว้แล้ว
 270 ค ใช่ จะเอาเค้าไว้แล้ว พอเค้าเดิน เค้าก็วิ่งไปไหนมันเดิน
 271 แรกที่เรารู้ท้อง เราก็คิดว่าเราทำคนเดียวก็ดีกว่า ก็
 272 นอก(ขอโทษ)ค่ะ ที่เมื่อก่อนจะเอาเค้าออกที่เคยดีที่ห้อง
 273 เคยกับอาสาสมัคร 5 ชุด พอไม่ออก พอเค้าเดินเราก็บอก
 274 เค้าว่า แม่(ขอโทษ)ที่เคยคิดจะ(รับ)เค้า(รับ)
 275 (ยอมรับ) ถ้าเป็นไปไม่ได้ก็คงไม่ทำหรอก ถ้ารู้ว่ามี
 276 สถานะแบบนี้ตั้งแต่แรกก็คงพามาตั้งแต่แรก ก็คงไม่คิด
 277 จะ(รับ)เค้า(รับ)ที่คงไม่มี(รับ)เค้า(รับ)

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม
 - ๒๕๖๓
 - ๒๕๖๓
 - ๒๕๖๓

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม
 - ๒๕๖๓

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม
 - ๒๕๖๓

ฉบับนี้พิมพ์เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม
 - ๒๕๖๓

278 ง แล้วตอนนี้ที่รู้สึกถึงใจบ้าง

279 ต มันรู้สึก(รัก)ได้แล้วละ เพราะว่าเข้าเดินทุกครั้ง มีเข้ามา

280 อบรมบอกว่าคุณสัมผัสได้แล้วนะ ว่าเครียดหรือไม่

281 เครียด รักหรือไม่รัก เข้าใจแล้ว ที่ที่เธอรูสึกว่าต้องพูด

282 แล้วนะ ที่อาจจะ(รัก)คนแรกมาก แต่(รัก)เข้า

283 เหมือนกัน ก็อยากให้เข้า(รัก)มาแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่

284 อยากให้เข้าเป็นอะไรในท้อง ถ้าเข้าเป็นอะไรก็คงเป็น

285 ความผิดของเรา เพราะเราเคยคิดฆ่าเข้า แต่ตอนนี้ก็คือ

286 (รัก)เข้า

287 ง ลูกคนแรกกับลูกคนที่สองความรู้สึกมันต่างกันไหมที่

288 ความรู้สึกแบบไหน

289 ง ความรู้สึกกับลูก

290 ต ลูกคนแรก(ที่)ตั้งใจเอาไว้ ก็มีตาม ตั้งใจมีเข้า แต่ลูกคนนี้

291 (เรา)ไม่ได้ตั้งใจ แต่เข้าเข้ามาเอง ในเมื่อมาแล้ว แล้วเรา

292 ทำอะไรไม่ได้ เราก็ต้องรับเข้าไว้

293 ง ที่ไม่ได้ป้องกันอะไรหรอก ตอนที่อยู่กับน้องเข้า

294 ต พี่อยู่กินนะที่กินยา แต่บางทีก็ลืมกิน ที่ทำงานโรงงานใน

295 บางทีเราทำงานมากก็ลืมกิน มันก็เลย(พลาด)เลยต้อง

296 แต่พี่ไม่เคยคิดว่าเราจะท้องนะ เพราะว่าปกติที่อยู่กับ

297 น้องเข้ามันสนิทมากเดี๋ยวนั้น แต่ว่าเห็นสุดท้ายที่มีอะไร

298 แล้วก็เลิกกันไปนี่ ที่รู้สึกว่าจะสัมพันธ์กัน พี่จำไม่ได้ ที่คิด

299 ว่าแค่สัมพันธ์แค่ครั้งเดียว มันคงไม่ท้องหรอกมั้ง แต่ว่า

300 มันก็ท้องจนได้ แต่พอเราคิดอะไรได้แล้วมันก็(รัก)เข้านะ

301 มันก็ทั้งเข้าไม่ลง ทั้งไม่ได้หรอก

302 ง แล้วตอนนี้ที่คิดถึงอนาคตของลูกว่าใจบ้าง

303 ต ตอนนี้เธอ(รัก)เข้าก็(รัก)เข้าดี ไม่อยากให้เข้า

304 (รัก)เข้า ดีนะที่เข้าเป็นผู้ชาย ไม่อยากให้เข้าเป็นผู้หญิง

305 แล้วตกสภาพเหมือนกับตัวเอง เพราะอนาคตข้างหน้า

306 มันต้องมีอยู่แล้วละที่แบบผู้หญิงเสียเปรียบผู้ชาย เรื่อง

307 อย่างนี้ใหม่ บางทีมันอาจป้องกันได้ แต่ก็มีความ

308 ข่มขืนมาใหม่(ที่)ของ(ที่)มันยัง(ที่)มันยังเป็นปัญหาที่แก้ได้

309 บางคนโดนข่มขืน โดนลงแขกมา มันอาจจะฝังใจไป

310 เลย ของที่มันยังต้องแก้ไขไปได้ (ยัง)ไม่ต้อง(ที่)คิด(ที่)

311 คนเราเจอปัญหา เราไม่ได้เจอหนักคนเดียว คนอื่นเจอ

312 หนักกว่าเราก็กินอยู่ได้ ยิ่งครอบครัวเลี้ยงลูกเข้าได้

รัก ลุง ของกินโปรดหลายตัว 1. รวบรวมของกิน
 2. มีในหมวดโปรดของเราแค่ 1 อย่าง 3. เพราะคิดถึงคุณแม่

ลูกคนแรกตั้งใจเอาไว้
 ลูกคนที่ 2 ไม่ได้ตั้งใจ

พลาด ร้องไห้โง่ๆหลายครั้ง แต่ดีที่พลาด

รักเข้า ทั้งไม่ลง ทั้งไม่ได้

อยากให้มีชีวิตที่ดี ไม่อยากให้มีชีวิตยาก

อ้วนดีจิวเทฟไฟได้ ใจก็กลัวใจ จาก พี่สาวจิวคนอื่น

313 อันมันก็แล้วแต่คน บางคนทางบ้านมีเงิน แต่เรียน
 314 หนังสืออยู่ คำก็ไม่กล้าเอาไปเพราะว่าคำยังเขียน
 315 หนังสือไม่จบ แต่อย่างพี่ อายุมันก็จะสามสิบแล้ว พ่อ
 316 แม่ก็รู้ แต่มันเสียอย่างเดียว ถ้าครอบครัวที่มีตังค์ พี่ก็จะ
 317 เอาไปเสียเอง แต่ที่ไม่มีตังค์ แค่นักโตมันก็พอแรงแล้ว
 318 แล้วเราสามสิบอย่างนี้ ออกไปจะทำงานอะไรได้
 319 โรงงานมันก็เต็มจะไม่มีแล้วสามสิบ อายุเยอะแล้ว
 320 พี่ก็จะทำอะไรใหม่
 321 ค ยากพิยาก
 322 ก แล้วตัวที่ละ
 323 ค ยกแล้วพี่จะกลับไปบ้านไปหาลูกซึกพิก แล้วพี่อาจไป
 324 ทำงานที่เยอรมัน เพราะน้ำที่ใต้แฟนเป็นเยอรมันใจ แก
 325 บอกว่าจะมารับพี่ไปอยู่ด้วย จะหาแฟนที่โน่นให้ แต่ได้
 326 นำเข้ามีลูกผู้หญิงไม่มีลูกผู้ชาย คำอาจจะรับสองคนนี้
 327 ไปเลี้ยงก็ได้ แต่คำมีแต่ลูกชายไป... นำคำก็ไม่ว่าที่
 328 ท้อง ที่รู้ก็มีแค่ พ่อที่ แม่ที่ ยายข้างบ้านแล้วป๊อไป...
 329 ก ที่ว่าการทองครั้งนี้ทำให้ชีวิตที่เปลี่ยนไป...
 330 ค เปลี่ยน เปลี่ยนมาก เปลี่ยนจากแต่ก่อนมีลูกคนแรก ก็
 331 ยังไม่หยุดไม่อยากหยุด พี่อยากเที่ยว อยากรพเพื่อน
 332 เวลาไปกับเพื่อนจะตื่นบ้านเลย แม่ยังว่าเลยเวลาไป
 333 กับเพื่อนชอบลืมบ้านลืมลูก แต่ลูกบ่จะไม่ลืมแน่นอน แต่
 334 พี่ไม่กลับบ้านเพราะมันสนุก มันคลายเครียด แต่กลับ
 335 บ้านมันเจอปัญหา ความคิดช่วงนั้นอยากไป พี่ก็ไม่กลับ
 336 บ้านเป็นอาทิตย์ก็มี จนกลับบ้านไปลูกมันไม่สนใจก็มี
 337 พอมหาต้องอีก มันอาจไม่เข็ดหรือกลสำหรับความ
 338 ต้องการของเขา แต่มันน่าจะพอได้แล้ว เราต้องเจอ
 339 ปัญหาหนักนะ หนักสำหรับที่แล้วนะที่ไม่มีปัญหาแล้ว
 340 ลูกเป็นปัญหาที่หนักที่สุดแล้ว พอเราคลอดเสร็จแล้ว
 341 เราสามารถกลับตัวใหม่ได้ เราอายุก็เยอะไม่มี 20-21
 342 เหมือนคนอื่นเค้า แต่ช่วงนั้นมันอยากเที่ยว อยากกิน
 343 อยากเล่น อยากคบเพื่อน
 344 ก พอเราเจอแม่ที่มีหนักที่สุดแล้วมันก็ได้คิด
 345 ค คิด ตามว่าเซ็ดใหม่ บางคนมันก็ไม่เข็ดหรือกล เพราะว่า
 346 ...
 347 ก สำหรับพี่ละนะ

อันนี้ ตัวค ก็คือใช้ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙
 แล้วตัวค ก็คือ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙

จนตไปพูดในใจ

จนตไปกิน ไปนอก ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙

พ่อ แม่ ยายกับพี่คนโตที่รู้ว่ามี ๑๐๖

พี่มัน ไปนั่งวาง จากจะไม่อยากนอน ออกมาจิบ
 ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙
 ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙

ไปนั่งฟังเสียงของ พี่เขาที่หนัก จักพูด

ภาคผนวก ค
ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ชื่อบุคคลที่ปรากฏในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นชื่อสมมติ

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 ปัจจุบันอายุ 19 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคกลาง การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครอบครัวมีพี่น้อง 2 คน โดยเธอเป็นพี่สาวคนโตและน้องชายกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เธอเติบโตในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง พ่อเปิดร้านขายยางรถยนต์ ส่วนแม่ประกอบอาชีพรับค้าขาย ชีวิตของเธอถือได้ว่าเป็นเด็กเรียนมีชีวิตส่วนใหญ่อยู่นอกบ้านจะตั้งครุฑไม่ฟังประสงค์ ก่อนตั้งครุฑเธอเป็นนักเรียนประจำมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประจำแห่งหนึ่ง ชีวิตการเรียนของเธอไปได้ดีทั้งการเรียนและการเป็นนักกีฬาประจำโรงเรียน เธอเป็นเด็กสาวอีกคนที่มีความรักในวัยเรียนกับรุ่นพี่ในโรงเรียนประจำอีกแห่งในจังหวัดเดียวกัน คบหากับเพื่อนชายมา 3 ปี ก่อนที่เธอจะมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเขาในปีที่สามของการคบหากัน เธอมองว่าคงไม่เป็นหากจะมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับเพื่อนชายเพราะมั่นใจในตัวเขาคบกันมาหลายปีแล้ว อีกทั้งยังไม่เคยคิดว่าความสัมพันธ์ของเธอจะทำให้เธอตั้งครุฑดังที่เธอบอกว่า

“คงไม่เป็นไรหรอกแค่นี้ เราคบกันมานานแล้วตั้งสามปีแล้ว ถ้าเกิดว่ามันคงไม่มีอะไรหรอกมั้ง คงไม่ตั้งครุฑหรอก”

แต่ผลไม่เป็นไปตามคาด เธอ “ตั้งครุฑ” จากความผิดพลาดของการใช้จ่ายค่าน้ำเงิน ขณะอยู่ในภาคเรียนสุดท้ายก่อนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ท้องในขณะเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย เธอปรึกษาเรื่องนี้กับเพื่อนชายหากเขาก็เฉยไม่แสดงความรับผิดชอบและค่อย ๆ ตีตัวห่างออก ด้วยวัยประสบการณ์และอนาคตทางการเรียนทำให้เธอไม่กล้าที่จะบอกใคร ๆ ว่าตั้งครุฑ สิ่งที่เธอรับรู้มีเพียงคำถามในใจว่าจะหาทางออกจากเหตุการณ์นี้ได้อย่างไร

“หุดหู่ ทำอะไรไม่ถูก จะเอาออกที่ไหน แล้วถ้าแม่รู้จะเป็นยังไง...ถ้าคนรอบข้างเรารู้จะเป็นยังไง เราก็เรียนอยู่เทอมสุดท้ายแล้ว เราจะเรียนจบใหม่ถ้าคนอื่นเค้ารู้ว่าเราตั้งครุฑก่อน เราก็โดนไล่ออก รู้สึกกังวลใจ ทำอะไรไม่ค่อยสบายใจ”

นี่คือเสียงจากใจเมื่อแรกรู้ท้องของเธอ ทางออกที่เธอพยายามหาทางออกจึงมีเพื่อนเพียงไม่กี่คนเป็นที่ปรึกษา ทางออกที่เธอและเพื่อน ๆ คิดมีเพียงประการเดียวที่จะทำให้หลุดพ้นจากปัญหาและพ่อแม่ไม่ต้องรับรู้ คือ “ทำแท้ง” เธอทำแท้งด้วยตนเองตามคำแนะนำของเพื่อนคือการ

กษัตริย์หวังขับเลือดให้แห้งหากแต่ก็ไม่ได้ผล เธอเข้าไปขอคำแนะนำในการทำแท้งที่คลินิกแต่ก็ไม่มีเงินมากพอจะทำและต้องใช้การรับรองจากผู้ปกครอง ในเวลานั้นเธอยังคงมีความคิดที่จะทำแท้ง จนเวลาผ่านไป 7 เดือน ซึ่งมันก็สายเกินไปแล้วที่จะทำแท้งได้ เธอจึงตัดสินใจบอกแม่ของเธอว่าตั้งครรภ์ ทางออกสำหรับชีวิตเธอ ณ ขณะนั้นมีเพียง “แม่” ที่เป็นทั้งที่ปรึกษาและคนหาทางออกให้เธอ เริ่มแรกด้วยการหาที่ทำแท้งให้เมื่อทำไม่ได้แม่ก็เป็นคนสำคัญที่ทำให้เธอตัดสินใจตั้งครรภ์ต่อและหาที่พักพิงที่จะปิดบังเรื่องที่เกิดขึ้นกับเธอจากสายตาจากสังคมคนรู้จักโดยการพามาอยู่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อรอคลอด รอเวลาที่จะก้าวผ่าน สำหรับความรู้สึกของเธอ เมื่อรู้ว่าทำแท้งไม่ได้แล้ว สิ่งที่ได้ทำได้เพียงสิ่งเดียวคือรอคอยวันเวลาคลอด คือ ความเสียใจที่ปล่อยให้เรื่องนี้เกิดขึ้นกับตัวเอง เสียใจที่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง

*“คิดว่าทำไมต้องเป็นเราที่ตั้งครรภ์นะ เราไม่พร้อมเลยนะ ไม่น่าจะเป็น เรา ยังไม่
อยากมีลูก ยังไม่อยากจะไรอย่างนี้เลย ทำไมต้องมาเป็นเรา ก็เสียใจมากเลยที่ตั้งครรภ์นะ
มันผิดพลาดครั้งยิ่งใหญ่ ก็เสียทุกอย่าง ณ ตอนนั้น ไม่รู้ว่าชีวิตตัวเองจะเป็นยังไงต่อไป จะ
ได้เรียนต่อไหมแล้วลูกจะเป็นยังไง จะให้เค้าไปเลยหรือ หรือว่าจะเลี้ยงเอง แล้วครอบครัว
เราละ พ่อแม่จะรับได้ไหม โอ๊ยคิดเยอะหลายอย่าง”*

นั่นคือ เสียงสะท้อนจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอที่เธอมีต่อตนเอง คนที่เธอรัก และทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ของเธอในครั้งนี้

ด้านความรู้สึกนึกคิดที่เธอมีต่อลูกนั้นเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาของการหาทางออกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตเธอ เปลี่ยนจากไม่รัก ไม่อยากให้เกิดในช่วงแรกของการตั้งครรภ์ที่มีแต่ความสับสน ไม่รู้ทางออก มาเป็นความหวังดี การบำรุงดูแลลูกในครรภ์เมื่อได้พบทางออกโดยการเข้ามาอยู่ในบ้านพักฉุกเฉิน ได้คุยกับนักจิตวิทยาและได้เรียนรู้ประสบการณ์ของเพื่อนหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์คนอื่น ๆ และสิ้นสุดลงด้วยความรัก ความผูกพันหลังจากเห็นหน้าลูก

สิ่งสำคัญอีกประการที่ทำให้เธอต้องมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน เพราะไม่สามารถอยู่บ้านได้ ก็คือ สายตาจากสังคมจากคนรอบข้าง เนื่องจากการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ตั้งครรภ์โดยที่ไม่มีพ่อของลูกมาคอยดูแลรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับได้ยาก ความรู้สึกของเธอที่มีต่อคนรอบข้าง คือ ไม่สบายใจ กลัว ระวังว่าคนรอบข้างจะรู้ว่าตั้งครรภ์ อายตัวเอง ไม่มั่นใจที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุน้อย

ตั้งครมทั้ง ๆ ที่ยังเรียนหนังสือไม่จบ นี่คืออีกเหตุผลสำคัญที่เธอและแม่เลือกบ้านพักฉุกเฉินเพื่อหลบจากสายตาสังคมและคนรอบข้าง

ในการตั้งครมสิ่งที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นี่สิ่งที่เธอต้องการสะท้อนบอกสังคมและบอกคนรอบข้างของเธอ ก็คือ เธอต้องการความเข้าใจ ความเห็นใจและการขอโอกาสใหม่สำหรับคนที่ผิดพลาดไปแล้วอย่างเธอ และขออย่าให้สังคมมองว่าคนที่ตั้งครมก่อนวัยอันควรเป็นนักโทษที่ผิดร้ายแรง

“เหมือนคนรอบข้างหันมามองเราเหมือนเราผิดมาก เหมือนเราเป็นนักโทษ คนตั้งครมไม่ได้ทำผิดตามกฎหมายนะ แต่ว่าคนตั้งครมอายุขนาดนี้ทำผิดตามประเพณี ก็ผิดนั่นแหละ”

วันนี้เธอเผื่อเวลาที่จะกลับไปเรียนต่อในมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่งที่เธอเพียรพยายามจนสอบเอ็นทรานซ์เข้าไปได้ แม้ว่าขณะนั้นเธอจะตั้งครมก็อยู่ก็ตาม วันนี้เธอรอ เวลาที่ได้กลับไปเรียนกลับไปสานฝันในสิ่งที่เธอตั้งใจ สิ่งที่ยังคงบงกจิตใจเธอขณะนี้ คือ ลูก ลูกที่ยังไม่แน่ใจว่าจะ “ยก” ให้บ้านพักฉุกเฉินเพื่อดำเนินการให้เป็นลูกบุญธรรมของชาวต่างชาติ หรือจะตัดสินใจฝากลูกและเลี้ยงลูกด้วยตัวเอง เธอบอกว่าการตัดสินใจทั้งหมดขึ้นอยู่กับแม่ คนสำคัญที่สุดในชีวิตของเธอ

การมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินของเธอนั้น แม่เป็นคนพาเธอมาอยู่ที่นี่ตามคำแนะนำของนักสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าฯ เหตุสำคัญที่ทำให้เธอต้องมาอยู่บ้านพักฯ คือ ไม่อยากให้ใครรู้ ไม่พร้อมที่จะบอกใคร ๆ ว่าตั้งครม สำหรับเธอแล้วบ้านพักฉุกเฉิน คือ ที่อยู่เพื่อมารอวันที่เธอจะกลับไปใช้ชีวิตในโลกเดิมของเธอ ในความรู้สึกของเธอที่นี่ไม่ได้มีแต่เรื่องที่น่าสยดสยองไปทั้งหมดการอยู่ร่วมกันของคนจากหลายที่หลายนิสัยใจคอทำให้เธอต้องปรับตัวและสิ่งที่ใช้เพื่อปรับตัวปรับใจในการอยู่บ้านแห่งนี้คือ “มีหน้าที่อะไรก็ทำ ไม่เกี่ยงใคร” และคนสำคัญคนหนึ่งที่ทำให้เธออยู่ที่นี่ได้ ก็คือ นักจิตวิทยา ที่เธอบอกว่าให้ข้อคิดที่ได้นำไปใช้ ได้มุมมองกับชีวิต ได้สนุกสนาน ได้สบายใจ ได้ผ่อนคลาย คนที่ทำให้เธอเปลี่ยนมุมมองชีวิตและความรู้สึกที่มีต่อลูก

ตารางที่ 2 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 ปัจจุบันอายุ 19 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ตั้งครรภ์ครั้งแรก
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ตั้งครรรภ์	ความกลัว	“เหมือนคนรอบข้างหันมามองเราเหมือนเราผิดมากเหมือนเราเป็นนักโทษ คนท้องไม่ได้ทำผิดตามกฎหมายนะ แต่ว่าคนท้องอายุขนาดนี้ทำผิดตามประเพณี ก็ผิดนั่นแหละ”
	ความรู้สึกผิด	“ผิด ผิดที่สุด ที่ทำให้ชีวิตเค้าเปลี่ยนแปลง ทำให้มันวุ่นวาย แม่ต้องเหนื่อยขึ้น ทั้งไหนจะเอา ไหนจะน้อง แล้วต้องมาดูแลอีกหรือ”
	ความสูญเสีย	“ก็เสียใจมากเลยที่ท้องนะ มันผิดพลาดครั้งยิ่งใหญ่ ก็เสียทุกอย่าง ณ ตอนนั้นไม่รู้ชีวิตตัวเองจะเป็นยังไงต่อไป”
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“ไม่รู้จะทำไง ก็คิดจะเอาออก แต่ว่ามัน ณ ตอนนั้นจะเอาออกเราก็ไม่พร้อมด้วย”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาฝ่ายชาย ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาแม่
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรรภ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“ก็แบบ แม่ซัดใจนะ อันโน้นก็ไม่ได้นะ อันนี้ก็ไม่ได้นะ ใจไม่เข้าใจแม่เลย แต่พอ ณ ปัจจุบันเข้าใจแล้ว พอมีปัญหาอย่างนี้ ทุกเรื่องนะไม่ว่าอะไรก็แม่ เงิน ไม่มีใช้ก็แม่ มีลูกก็แม่อีก ตลอดเลยแม่”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“เป็นเพราะตัวเราเองด้วย ผิดเต็มๆเรารีบเกินไป อยากรองอวยากรู้เกินไป ถ้าเราไม่รีบถ้าเราไม่ไว้ใจเราก็คงไม่ป็นอย่างนี้”
	ก้าวต่อไป	“ก็มึนคิดบ้าง ก็คิดว่าเรียนต่อ แต่เรียนเราก็ทำงานไปด้วยนะ เพื่อแบ่งเบาภาระแม่ แล้วเรื่องลูกเราก็จะฝากเค้าเลี้ยง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ปัจจุบันอายุ 27 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การตั้งครรภ์ครั้งนี้ของเธอเป็นครรภ์ที่ 3 โดย ขณะนี้บุตรคนโต อายุ 8 ปี และคนเล็กอายุ 5 ปี ปัจจุบันอยู่กับแม่ของเธอที่จังหวัดขอนแก่น บุตรทั้งสองนั้นเป็นลูกของสามีเก่าที่แยกทางกันไปแล้ว แต่ยังไม่ได้หย่าขาดจากกัน ส่วนพ่อของลูกในครรภ์ของเธอ เป็นสามีใหม่ที่เจอกันเมื่อเธอเดินทางจากบ้านเกิดมาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ เพื่อหาเงินส่งเสียลูก และแม่ที่อาศัยอยู่ที่ต่างจังหวัด ครอบครัวของเธอเป็นครอบครัวใหญ่ มีพี่น้องทั้งหมด 5 คน เธอเป็นบุตรคนที่ 5 ที่เป็นกำลังหลักในการเลี้ยงดูแม่ เนื่องจากพี่น้องต่างแยกย้ายกันแต่งงานชีวิตครอบครัวของตน ภาระรับผิดชอบที่เธอมีคือทำงานส่งเงินให้ทางบ้านเพื่อเป็นค่าทำนา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับแม่และลูกทั้งสอง ดังนั้น การตั้งครรภ์ครั้งนี้ของเธอไม่เพียงส่งผลกระทบต่อเธอแต่ยังส่งผลถึงแม่และลูกทางบ้านของเธอด้วย เนื่องจากเธอทำงานได้น้อยลง ทำงานหนักไม่ได้ ไม่ค่อยมีคนจ้าง จากงานเสมียนที่สร้างรายได้พอเลี้ยงครอบครัวต้องเปลี่ยนมาเป็นงานก่อสร้างที่รายได้ได้น้อยลงและเมื่ออายุครรภ์มากขึ้นทำงานก่อสร้างไม่ไหวเธอก็ต้องเปลี่ยนงานอีกครั้งมาเป็นคนทำความสะอาดบ้านได้เงินเดือนเพียงเดือนละ 3,000 บาทเท่านั้น ส่วนสามีใหม่ของเธอ แม้ได้เงินเดือนเดือนละ 9,000 บาท แต่ก็ไม่พอใช้เนื่องจากติดเพื่อน ติดเหล้า จนเงินไม่พอใช้จ่าย และนี่ก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เธอหนีจากสามีมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน เนื่องจากสามีเธอเมาเหล้าแล้วมักจะทุบตีทำร้าย ตอนแรกที่ตั้งครรภ์สามีก็ทำร้ายร่างกายทุบตีเมื่อไม่พอใจ แต่หลังจากเธอตั้งครรภ์ได้ 6 เดือน จากการทำร้ายร่างกายก็เปลี่ยนเป็นการทำร้ายจิตใจ เฉยเมย ไม่รักษาน้ำใจ ดังเธอบอกเล่าว่า

“ทำร้ายนี่ถึง 6 เดือน แต่หลังจากตั้งครรภ์ 6 เดือนไม่แล้ว ใช้คำพูดแล้วก็ไปกับเพื่อนอย่างเดียว ไปกับเพื่อนกินเหล้ากลับมาดึก ๆ ก็พอมีเวลาที่ทำกับข้าว พอเราทำได้ให้กลับมาก็บอกว่ากับข้าวมันเย็น กับข้าวที่ซื้อไม่กินเพราะไม่ถูกปาก ต้องให้ทำให้อิน ถ้าทำให้กินทำเร็วก็หาว่าเย็น ทำช้าก็ว่าหิว พอเรารีบไปทำให้ ทำเสร็จก็ไปนั่งอยู่วงเหล้าแล้วไม่ได้กิน”

ในที่สุดเธอ ท้อและเบื่อกับที่จะอยู่กับความอึดอัดใจการผูกทำร้ายจิตใจ เธอจึงตัดสินใจหนีมา อยู่บ้านพักฉุกเฉิน เมื่อตั้งครรภ์ได้เกือบ 9 เดือน

การตั้งครรภ์ของเธอเริ่มต้นด้วยความไม่ตั้งใจ ไม่อยากมี แต่เป็นเพราะความผิดพลาดจากการคุมกำเนิดแบบ “ปล่อย่างนอก” ที่เธอคิดว่าสามารถป้องกันการตั้งครรภ์ได้ เธอรู้ว่าตั้งครรภ์จากอาการทางกาย “มันแพ้ เวียนหัว ลูกไม่ขึ้น ทานไม่ได้” และการขาดหายของประจำเดือน เมื่อเกิดเหตุขึ้นเช่นนี้ หนึ่งในทางเลือกที่เธอเห็นว่าเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของเธอและสามี คือ การยุติการตั้งครรภ์

ตั้งแต่แรกรับรู้ว่าคุณตั้งครรภ์เธอมีความคิดที่จะทำแท้งแต่อีกความคิดหนึ่งของเธอคือที่จะเกิดมาก็เป็นความหวังว่าสามีของเธอจะประพฤติตัวดีขึ้นเธอจึงปล่อยให้เวลาให้ล่วงเลย จนในที่สุดเธอก็รู้ว่าลูกในครรภ์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสามีได้เธอจึงตัดสินใจไปทำแท้งอีกครั้ง แต่จากการอัลตราซาวด์เพื่อทำแท้งปรากฏว่าอายุครรภ์ของเธอล่วงเลยมาจน 5 เดือน ลูกเธอมีแขนขาอวัยวะครบถ้วนแล้วเธอส่งสารลูกเพราะหากเธอทำแท้งคงไม่ต่างจากการฆ่าเด็กคนหนึ่ง เธอจึงตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อไป

ด้านความรู้สึกที่มีต่อลูกนั้นเปลี่ยนไปตามเวลาจากตอนแรกที่รู้ว่าตั้งครรภ์ถึงวันที่เธอคลอด ความรู้สึกก็เปลี่ยนจาก “รำคาญ” มาเป็น “สงสาร” สงสารที่ไม่มีใครต้องการ ไม่มีใครรัก จนมาเป็น “รัก” รักมาก หลังจากได้เห็นหน้าลูก

ความไม่พร้อมที่ทำให้เธอต้องมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ปัจจัยสำคัญ คือ ความไม่รับผิดชอบ และการถูกทำร้ายจิตใจจากสามี เธอทนไม่ได้กับการประทุพติตนของสามีอีกต่อไป เธอคิดว่าหากหนีไปจากเขาชีวิตของเธอและลูกคงจะดีกว่าที่เป็นอยู่ เธอมั่นใจว่าจะสามารถเลี้ยงดูลูกทั้งสามได้โดยไม่ต้องพึ่งสามี ซึ่งนี่คือความภาคภูมิใจของเธอ

“หนัก มันก็หนักนะ แต่ก็ภูมิใจนะ คำเป็นของเราคนเดียว คำไม่มีสิทธิ์ ภูมิใจที่เราเลี้ยงลูกได้ทั้งสามคนโดยไม่ต้องไปพึ่งเค้า ไม่มีเค้าเราก็อยู่ได้”

การตั้งครรภ์ในครั้งนี้มีเพียงครอบครัวเท่านั้นที่เธอไม่พร้อมให้รับรู้ เธอให้เหตุผลว่าไม่พร้อมเพราะพ่อเด็กไม่มีความรับผิดชอบ และตัวเธอเองยังมีภาระในการส่งเงินเพื่อเลี้ยงดูและใช้หนี้ให้กับ

ครอบครัว ส่วนคนรอบข้างอื่น ๆ เธอไม่ได้ปิดบัง ไม่ได้อายกับการตั้งครรภ์ของเธอในครั้งนี้ สำหรับอนาคตที่เธอวางไว้ให้กับลูกนั้น คือ ฝากไว้ที่บ้านพักฉุกเฉิน 6 เดือน แล้วเธอจะมารับลูกไปอยู่กับแม่ที่บ้าน ต่างจังหวัด ซึ่งในตอนนั้นเธอบอกว่า คงจะหาทางบอกแม่ บอกลูกทั้งสองได้แล้วว่าเธอมีลูกเพิ่มมาอีกคน ส่วนตัวเธอก็จะต้องออกไปทำงานเพื่อส่งเสียครอบครัวต่อไป

การก้าวเข้ามาบ้านพักฉุกเฉินของเธอ คือการหาสถานที่ซุกแห่งที่พอจะช่วยเหลือเธอได้ ช่วยเหลือให้ได้มีที่พักอาศัย มีอาหารกิน ดูแลเรื่องการคลอดลูก และการฝากเลี้ยงลูก เธอค้นหาสถานที่เช่นนี้เพราะเงินทั้งหมดได้ส่งกลับไปให้ทางบ้าน ส่วนตัวเองมีเงินเหลือติดตัวเพียง 100 บาทเท่านั้น ซึ่งบ้านพักฉุกเฉิน คือ คำตอบที่เธอค้นหา เธอรู้จักบ้านพักฉุกเฉินจากนิตยสาร “ชีวิตจริง” ที่เคยอ่านมาตั้งแต่อายุ 17-18 แต่ก็ไม่เคยคิดว่าตนจะต้องมาอยู่ พอมีปัญหาจึงไปซื้อเพื่อหาที่อยู่ เบอร์โทร เพื่อโทรมาสอบถามและตัดสินใจเข้ามาขอความช่วยเหลือ สำหรับเธอแล้วบ้านพักฉุกเฉินเป็นสถานที่ที่ “เหมือนให้ชีวิต” ได้ฟัง อบอุ่น มีคนดูแล มีคนให้คำปรึกษามีเพื่อนที่มีปัญหาเหมือนกัน คอยดูแลกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 ปัจจุบันอายุ 27 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพรับจ้าง ตั้งครรภ์ครั้งที่ 3
ความ ทุกข์จาก การ ตั้งครรภ์ ตั้งครรรภ์	ความกลัว	
	ความรู้สึกลึกลับ	
	ความสูญเสีย	“เมื่อก่อนเราไม่ท้องเราสมัครงานอะไรก็ได้ เราท้องจึงเค้าไม่รับอยู่แล้ว แต่ถ้าเราทำมาแล้วเราท้องอย่างนี้ก็ไม่เป็นไร แต่อันนี้เราทำได้แค่งานก่อสร้าง”
พยายาม หาทาง ออก	ลังเลใจ	“ก็คุยกับพ่อเค้า เค้าก็ไม่อยากให้เรา เค้าบอกว่ายังไม่ถึงลูก แต่ว่าที่ตอนแรกที่ไม่อยากให้มีก็เพราะว่าก็แค่ตัวเองยังจะเอาไม่รอดอยู่ แล้วเพราะเราต้องหาเลี้ยงทั้งลูกทั้งแฟนด้วย ถ้าเค้าไม่กินเหล้าก็ไม่มีปัญหา นี่เค้ากินเหล้ามีเท่าไรเงินมันก็ไม่เหลือ ถ้ามีลูกอีกคนก็ไม่ไหวแน่ๆก็เลยคิดว่าจะทำ”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาฝ่ายชาย ตัดสินใจด้วยตนเอง
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรรภ์ต่อ
การได้ บทเรียน ชีวิต	เข้าใจครอบครัว	
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและ อนาคต	“มันก็นั่นแหละแต่ก็ภูมิใจนะเค้าเป็นของเราคนเดียวเค้าไม่มีสิทธิ์ ภูมิใจที่เราเลี้ยงลูกได้ทั้งสามคนไม่ต้องไปพึ่งเค้า ไม่มีเค้าเราก็อยู่ได้”
	ก้าวต่อไป	“ก็คิดว่าจะฝากที่นี้ไว้ละคะ แล้วก็ออกไปทำงาน”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ปัจจุบันอายุ 27 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่มีอาชีพรับจ้างทำนาเพราะครอบครัวไม่มีที่นาเป็นของตัวเอง เธอเป็นคนที่ทำงานมาตั้งแต่เด็กเนื่องจากการเป็นพี่คนโตที่ต้องรับภาระในการดูแลน้องๆ อีกทั้งในช่วงวัยรุ่นคุณแม่ของเธอได้เลิกภักกันไปมีครอบครัวใหม่หน้าที่ในการหาเงินมาดูแลครอบครัวจึงตกเป็นของเธอ เธอไม่มีโอกาสในการเรียนหนังสือเมื่อเธอจบชั้นประถมศึกษาก็ออกจากโรงเรียนเพื่อตามพ่อไปทำงานก่อสร้างในต่างจังหวัด แต่ด้วยความรู้คุณค่าของการศึกษาจึงพยายามเรียนการศึกษานอกโรงเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และส่งเสียให้น้องเรียนสูงๆ เธอเคยมีลูกมาแล้วสองคนจากการแต่งงานครั้งแรกแต่ชีวิตคู่ก็ไม่ยาวนาน เธอหย่าขาดจากสามีเก่า โดยปัจจุบันบุตรคนโตของอาศัยอยู่กับแม่ของเธอที่จังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนบุตรคนเล็กอาศัยอยู่กับญาติฝ่ายสามีที่จังหวัดสกลนคร เธอบอกเล่าว่าใจจริงไม่อยากจะยกลูกคนเล็กในฝ่ายสามีเลี้ยงเลย แม้พยายามที่จะเลี้ยงดูลูกทั้งสองจนสุดความสามารถแล้วแต่เธอก็ทำไม่ได้จึงต้องตัดใจให้ลูกคนเล็กไปอยู่กับญาติฝ่ายสามี หากยังมีความหวังว่าสักวันเธอจะไปรับลูกกลับให้ลูกทั้งสองได้อยู่ด้วยกันอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้และภาระการดูแลรับผิดชอบครอบครัว 5 ชีวิต คือ แม่ น้องสาว 1 คน น้องต่างบิดา 2 คน และลูกสาวคนโต ทำให้เธอต้องเดินทางสู่กรุงเทพฯ เมืองที่คาดว่ามีโอกาสที่ดีกว่า แรกเข้ามานครุงเทพ เธอทำงานโรงงานทำโอทีได้เงินเดือนละหมื่นกว่าบาท เธอส่งให้ทางบ้าน เดือนละ 6,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและค่าเล่าเรียนให้ลูกและน้องสาวต่างพ่ออีกสองคน เธอทำงานหนักจนมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สามารถทำงานนั้นได้อีกต่อไป เธอตัดสินใจเปลี่ยนงานใหม่มาเป็นพนักงานขายอาหารในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งและที่นี้เองเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งครรวไม่พึ่งประสงค์ในครั้งนี้

เมื่อเข้าทำงานขายอาหาร เธอเริ่มเห็นโอกาสที่จะไปรับลูกคนเล็กกลับ จากการบอกเล่าของเพื่อนๆ ที่มีเงินจากการเป็นแฟนกับชาวต่างชาติ เธอเองก็หวังเช่นนั้น หวังจะมีเงินไปดูแลครอบครัว ไปรับลูกคนเล็กกลับมา แต่ทุกอย่างกลับไม่ได้เป็นอย่างที่เธอคิด “เงิน” ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้นั้นกลับไม่เป็นดังที่ฝัน ความจริงที่เธอได้พบเจอนั้น คือเธอ “โดนหลอก” จากชายคนที่เธอฝากความหวังที่จะได้เงินจากเขา เธอโดนชายชาวต่างชาติที่เธอเรียกว่า “แอฟริกัน” หลอกใช้ให้

เธอสงยาเสพติด เมื่อเธอไม่ทำเขาก็ทำให้เธอตั้งครมภ์เพื่อหวังว่าเมื่อเธอตั้งครมภ์แล้วจะไม่ไปที่ไป และทำงานให้กับเขา แต่สำหรับเธอเธอตั้งใจว่าไม่ว่าอย่างไรก็ตาม เธอจะไม่ขายยาเสพติดแม้ว่า มันจะทำให้เธอมีเงินมากพอที่จะทำให้เธอครอบครัวอยู่สบายได้ ดังนั้นทางเดียวที่คิด คือหนีให้พ้น จากสิ่งที่เธอไม่อยากจะทำเพราะเธอคิดว่ามันเป็นการทำร้ายลูกหลานญาติพี่น้อง ทำร้ายประเทศที่เธอรัก สิ่งทีจุดประกายความคิดนี้ให้กับเธอคือคำกล่าวที่ว่า “รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ช่วยกันต้าน ยาเสพติด” ที่เธอขอทำดีเพื่อท่าน แม้ไม่มีใครเห็นก็ไม่เป็นไร

หลังจากเธอหนีออกมาแล้ว ความโชคร้ายในชีวิตของเธอยังคงไม่สิ้นสุด “เธอตั้งครมภ์” ตามความตั้งใจของชายที่หลอกเธอ ทางออกที่คิดได้มีเพียง “ทำแท้ง” เพราะเธอไม่อยากได้ ทำแท้ง เพราะรู้ว่าจะมีปัญหาตามมาหากคลอด เธอพยายามทำแท้งหลายวิธีทั้งกินยาสตรี กินยาขับเลือด แต่ก็ไม่ได้ผลและเธอก็ไม่มีเงินพอจะไปทำแท้งที่คลินิก ซ้ำร้ายภรรยาที่บ้านที่เธอต้องสงเสียดูแลก็ ทำให้ยิ่งหนักใจมากขึ้น เมื่อหมดหนทางเพื่อนได้เสนออีกทางออกให้ แม้จะเป็นทางออกที่เธอไม่เคยคิดมาก่อนแต่เพื่อครอบครัวและหาเงินให้มากพอจะไปทำแท้งเธอจึงตัดสินใจที่จะเลือกทำ ทางออกที่ว่าคือ “ขายตัว” สถานที่ที่เธอก้าวเข้าไปด้วยความอาย ความหวั่นใจคือ นานาและ 1,000 บาท คือ ค่าตัวในคืนแรกของเธอกับชายคนที่เธอบอกว่ามีบุญคุณ เธอโชคดีที่เธอเลือกเธอเป็น มากกว่าคู่ชาชั่วครวเขาตัดสินใจจะเลี้ยงดูเธอ เสนออพาร์ทเมนต์ให้เธออยู่ เสนอให้เรียนภาษา แต่เธอก็รับความโชคดีนั้นไว้ได้ไม่นาน เพราะ“ท้อง” ความคิดที่จะทำแท้งกลับมาอีกครั้งเพราะมันจะทำให้เธอสามารถอยู่กับความโชคดีนี้ได้ต่อไป เธอตัดสินใจไปทำแท้งกับหมอตาแยที่ทำแท้งโดยการกดจุดที่หน้าท้องตามคำแนะนำของเพื่อน และนี่เองก็ได้เปลี่ยนชีวิตของเธอไปอีกครั้ง

เธอทำแท้งไม่สำเร็จ ซ้ำร้ายหมอตาแยยังบอกเธออีกว่า “เด็กคนนี้ไม่ออก พิการ” จากนั้นจึง แนะนำให้เธอกลับกรุงเทพฯ ไปหามูลนิธิอะไรซักอย่างที่จะดูแลเธอและลูกได้ในยามตั้งครมภ์ เธอกลับมาพร้อมกับคิดว่า “ลูกต้องพิการ” และจะหามูลนิธิที่แนะนำนั้นที่ไหน เธอพยายามกลับมาตามหามูลนิธิจนเวลาล่วงเลยไปจนเธอตั้งครมภ์ได้เกือบ 7 เดือน ในช่วงเวลานั้น ช่วงเวลาที่เธอคิดมาก กลุ้ม เครียด นอนไม่หลับ ช่วงเวลาที่แยที่ สุดจนเธอกลัวว่าจะ “เป็นบ้า” กลัวว่าตื่นขึ้นมาแล้วจะจำอะไรไม่ได้ รายการ “ตอบโจทย์” เป็นคำตอบที่จุดประกายชีวิตขึ้นอีกครั้ง เธอได้รู้จัก บ้านพักฉุกเฉินจากรายการนี้ในวันที่เธอหมดหวัง เธอสะสมเรื่องต่าง ๆ และรีบกลับบ้านพักฉุกเฉินโดยเร็วที่สุด

ชีวิตในบ้านพักฉุกเฉิน บางสิ่งไม่ได้เป็นอย่างที่คิด ที่นี้มีบางส่วนที่เธอต้องขอบคุณและมีหลายสิ่งที่ต้อง “อดทน” กับการอยู่ร่วมกันของคนหลากหลาย อดทนที่บางอย่างไม่ได้อย่างใจคิด สิ่งที่ทำให้เธอปรับตัวเข้ากับที่นี่ได้คือ “เงียบ คำให้ทำเราก็ทำ” “พยายามทำตัวให้เข้ากับเพื่อนให้ได้ จะได้ไม่คิดมาก” อีกหนึ่งคนที่ทำให้การอยู่ที่นี่ของเธอไม่ยากเย็น คือ เจ้าหน้าที่ที่เข้าใจ นักจิตวิทยาคนที่ได้พูดคุยให้คลายเครียด

เหตุผลในการมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินของเธอนอกจากการหาสถานที่ที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และที่อยู่อาศัยแล้ว เหตุผลอีกประการคือ หลบจากสายตาของคนรู้จักหนีจากสังคมเดิม “ไม่อยากพบปะบุคคลภายนอก... มาอยู่ตรงนี้ก็อยากจะได้เก็บตัวมากที่สุด” เธอไม่ อยากให้สังคมเดิมารับรู้ถึงการตั้งครรภ์ไม่มีพ่อในครั้งนี้ การรับรู้ที่เธอคิดว่าหากคนอื่น ๆ ทราบคือ เขาจะมองเหยียดหยาม สมน้ำหน้า คิดว่าเธอเป็นผู้หญิงสำส่อน เป็นผู้หญิงไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อน คนรู้จัก และชาวบ้านที่บ้านเกิด

ความรู้สึกที่เธอมีต่อการท้องครั้งนี้ ตั้งแต่แรกรู้ คือ หงุดหงิด ไม่อยากได้ ไม่อยากมีลูกอีก เพราะลูกในท้องคนนี้เกิดมาจากความไม่ตั้งใจของเธอและเกิดจากความบอบช้ำในอดีตที่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกคนที่สองได้

“เพราะว่าคนที่สองมันบอบช้ำมาพอแล้ว เราไม่ได้เลี้ยงดูเค้า พี่อยากจะใช้มือทั้งสองข้างนี้อุ้มเค้า ดูแลจนกว่าเค้าจะโต แต่ว่าพี่ทำไม่ได้ จากนั้นมาพี่เลยไม่คิดจะมีลูกอีก”

สิ่งที่เธอทำได้มีเพียงต้องทน รอวันรอเวลาให้เรื่องราวนี้ผ่านพ้นไป สำหรับรู้สึกที่เธอมีต่อลูกในครรภ์นั้นคือไม่รัก ไม่ยอมรับ “รู้สึกเหมือนมีตัวประหลาดอะไรสักอย่างอยู่ในท้อง” สิ่งที่เธอพอมิให้ลูกคนนี้บ้างคือความหวังดี หวังที่ดีจะยกลูกให้ไปอยู่กับครอบครัวที่ดี มีความพร้อมที่จะเลี้ยงดู ลูกของเธอส่วนตัวเธอเองคงกลับไปทำงาน หาเงินเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวต่อไป

ตารางที่ 4 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3 ปัจจุบันอายุ 27 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพรับจ้าง ตั้งครรภ์ครั้งที่ 3
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	“พี่อับอายขายขี้หน้าหมดเลย แต่ตอนนั้นท้องพี่ยังไม่ใหญ่พี่ก็เลยได้แต่พูดว่าเป็นหูดอก เค้านะว่า ท้องที่โหนดนี้อ้วนนี่ลงพุง”
	ความรู้สึกผิด	
	ความสูญเสีย	“ที่หนักใจก็คือท้องแล้วงานก็ไม่มีมา ใครไม่ยอมรับเราเข้าทำงาน ” “พูดถึงจากการที่เราท้องนี้พี่เจอเลวร้ายมา พอมาเจอคนใหม่โอกาสมีเงินให้เรานะ มีเงินให้กอบโกยมากแต่เรารู้ว่าเราไม่ได้”
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาน้อง ปรึกษาเพื่อน
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรภ์ต่อ
การได้บทเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	น้อง “เค้าเป็นคนที่ยกยให้กำลังใจเราตลอดเวลา แต่เค้าให้เงินจากส่วนที่เค้าไม่เคยให้เลยแต่พอพี่มาท้องแล้วพี่ได้”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“หลังจากออกไปจากตรงนี้ ก็พี่วางไว้ว่ายังไงก็ต้องให้ดีกว่าเก่า คือจะไม่พลาดตรงนี้อีกแล้ว คือจะไม่ให้มีเรื่องอย่างนี้อีกแล้ว จะให้มันดีกว่าเก่าเพราะเราไม่ยอมมายืนอยู่จุดนี้อีก เพราะรู้ว่ามันลำบากมากแค่ไหน ความคิดแต่ละวันแต่ละคืนมันมา ต้องเข้าใจว่าคนที่อยู่ช่วงนี้มันมีความรู้สึกหลายๆอย่างมารวมกันมันทำให้เราเครียดมาก “
	ก้าวต่อไป	“เราเลี้ยงไม่ได้นะ ถ้ายกไปเค้าก็จะอยู่อีกระดับหนึ่งที่เหนือกว่าเรา คือเด็กยกนี้พี่รู้อยู่แล้วว่าพ่อแม่บุญธรรมเค้าจะต้องเป็นคนมีฐานะถึงจะเลี้ยงเค้าได้ เค้าจะอยู่เหนือกว่าเราอยู่แล้ว”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 ปัจจุบันอายุ 31 ปี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เธอจากบ้านเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ตั้งแต่อายุได้เพียง 13 ปี หลังครอบครัวตัดสินใจให้เธอออกจากโรงเรียนหลังจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากความไม่เข้าใจกับครูประจำชั้นที่ลงโทษเพียงไปโรงเรียนหลังเปิดภาคเรียนซ้ำไปเพียงหนึ่งวัน ครอบครัวจึงตัดสินใจให้เธอออกจากโรงเรียน จากนั้นเธอเดินทางมาทำงานที่กรุงเทพฯ เริ่มอาชีพแรกโดยการทำงานบ้าน จากนั้นทำงานเย็บผ้าอาชีพที่เธอรักมากที่สุด โดยส่วนตัวแล้ว เธอเป็นคนเงียบ ๆ ชอบอยู่คนเดียว ชอบคิดคนเดียว ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร มีเพื่อนไม่มากนัก เพื่อนส่วนมากเป็นเพื่อนร่วมงานไม่ได้คุยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกัน ด้านชีวิตครอบครัวเธอแม้เธอจะไม่ได้แต่งงานจดทะเบียนสมรสแต่การคบหาของเธอและสามีก็เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ครอบครัวของเธอมีสมาชิก 4 คนคือ เธอ สามีและลูกอีกสองคน ซึ่งเป็นลูกติดของสามีกับภรรยาเก่าหนึ่งคนและลูกของเธอกับสามีหนึ่งคน สามีของเธอประกอบอาชีพรับเหมาทำฝ้าเพดาน ส่วนเธอมีหน้าที่เลี้ยงลูกและช่วยงานสามีเล็กน้อย ดูเหมือนว่าช่วงชีวิตของเธอจะพบกับความสุข ความมั่นคง ความพร้อมด้านต่างๆครบถ้วน หากวันหนึ่งชีวิตของเธอที่คิดว่าจะมั่นคงและมีพร้อมทุกอย่างต้องเปลี่ยนไปอีกครั้ง เมื่อสามีเริ่มอาชีพใหม่โดยการเป็นเอเยนต์ค้ายาเสพติด เริ่มมีเงินมากขึ้นเริ่มติดเพื่อนอีกทั้งยังมีผู้หญิงใหม่เข้ามาในชีวิต ชีวิตครอบครัวของเธอเริ่มมีปัญหาอีกทั้งการที่ครอบครัวเล็ก ๆ ของเธอต้องย้ายไปอยู่ในบ้านแม่สามีที่แม่สามีไม่ชอบเธอ ก็เป็นจุดสำคัญที่ทำให้รอยแยกระหว่างเธอและสามีชัดเจนยิ่งขึ้นแต่เธอก็ยังทนเพื่อลูก

จุดพลิกผันสำคัญในชีวิตที่นำมาสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในครั้งนี้ เกิดขึ้นเมื่อสามีถูกจำคุกด้วยข้อหาค้ายาเสพติด ครอบครัวเริ่มเดือดร้อนเรื่องเงินเธอต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงลูกทั้งสอง เธอเริ่มงานใหม่ในบริษัทผลิตเสื้อผ้าแห่งหนึ่ง ที่นี้ในค่าคืนแห่งการฉลองกับเพื่อนร่วมงาน เธอเมาและได้เสียกับเพื่อนร่วมงานโดยไม่ได้ตั้งใจ เธอคงไม่คิดอะไรมากกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงข้ามคืนถ้าผลที่ตามมาไม่ใช่งานท้องที่มีพ่อของลูกเป็นเพื่อนร่วมงาน ที่มีภาระในการเลี้ยงดูภรรยาและลูกอยู่ก่อนแล้ว

“ไม่ ไม่ตั้งใจ แล้วก็ไม่ได้คิดว่ามันจะเกิดด้วย ทำพลาดตรงที่ว่ามันก็แค่ครั้งเดียวเอง ก็เลยไม่คิดอะไรมาก”

เธอท้องกับชายที่มีลูกมีภรรยาแล้วและเธอก็ไม่ต้องการให้ชายคนนั้นมารับผิดชอบสิ่งที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ภาวะและการตัดสินใจจึงเป็นของเธอแต่เพียงผู้เดียว ชีวิตที่ไกลบ้านและมีเพื่อนน้อย ทำให้ไม่รู้จะหันหน้าไปปรึกษาใคร มีเพียงแม่สามีเท่านั้นที่พอจะช่วยเหลือเธอได้ แต่ครอบครัวของสามีก็ไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับเธอ พวกเขาไม่ได้อยู่กับสามีและคำถามจากคนรอบข้างที่ว่า สามีติดคุกแล้วเธอท้องได้อย่างไร ไป“มั่ว”กับใครมาทำให้จากที่พอจะอยู่ด้วยกันได้ก็กลายเป็นคำด่าว่า ไล่เธอออกจากบ้าน ในที่สุดเธอก็หมดความอดทนและมาขอความช่วยเหลือจากบ้านพักฉุกเฉิน พร้อมลูกทั้งสอง

ความรู้สึกที่เธอมีต่อสังคมนั้น เธอมีความคิดที่แตกต่างจากหญิงตั้งครรภ์คนอื่นๆ เธอบอกว่า ไม่สนใจ ไม่อาย ไม่แคร์ว่าใครจะมองว่าอย่างไร เพราะสำหรับเธอแล้วสังคมทุกวันนี้เป็น “สังคมที่เรียกว่าตัวใครตัวมัน ชีวิตใครชีวิตมัน” ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องแคร์ความรู้สึกของคนอื่น หรือสนใจว่าคนอื่นจะคิดยังไง

ชีวิตในบ้านพักฉุกเฉินสำหรับเธอเป็น “ที่นี่ดีมากทั้งความช่วยเหลือ ทั้งสถานที่ การอยู่การกิน ถึงแม้จะขัดใจ แต่มันก็ดีกว่าที่เราจะไปอดข้างนอก กับเพื่อนในบ้านพักเธอก็เข้ากันได้ดี” เธออยู่ที่นั่นอย่างมีความสุขกว่าวันที่ต้องทนคำเหยียดหยามดูถูก ชีวิตของเธอในบ้านพักพิเศษกว่าคนอื่นๆ ตรงที่นอกจากจะเป็นหญิงตั้งครรภ์แล้วเธอยังเป็น “แม่ลูกโต” ที่ต้องดูแลลูกอีกสองคน นอกจากบ้านพักจะเป็นสถานที่ที่ดีต่อตัวเธอเองแล้ว ยังดีต่อลูกที่กำลังโตทั้งสองอีกด้วย ที่นี่พวกเขาได้เรียนหนังสือมีเพื่อนและได้รับการดูแล

ความรู้สึกที่มีต่อการท้องครั้งนี้ เธอไม่ได้คิด ไม่ได้รู้สึกอะไร เพราะตั้งใจไว้ว่าจะยกลูกให้มูลนิธิเพื่อเป็นลูกบุญธรรมของพ่อแม่ที่พร้อมมากกว่าเธอ ความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกในครรภ์ก็คืออยากจะทำมาเกิด ยอมรับในความผิดพลาดของตัวเอง ไม่ค่อยได้สนใจ ปล่อยให้มันเป็นไปตามบุญญาวาสนา แม้ว่าคนอื่นจะมองว่าเธอใจดำเธอก็ไม่สนใจ เพราะเธอเห็นว่า ความเป็นจริง ความจำเป็นที่อยู่ตรงหน้า คือ ลูกทั้งสองของเธอสำคัญมากกว่า “เลือกเอาชีวิตที่กำลังจะโต” มากกว่าลูก

ในครรภ์คนนี้ที่หมอบอกว่ามีภาวะรกต่ำ เด็กอาจจะไม่รอด เธอจึงเลือกที่จะปล่อยให้โชคชะตาลิขิตปล่อย “ตามบุญตามกรรม” ไม่ว่าจะมียะอะไรเกิดขึ้นกับลูกในครรภ์คนนี้ก็ตาม

สำหรับอนาคตของเธอเอง หลังจากคลอดและยกลูกให้กับมูลนิธิแล้ว เธอตั้งใจจะออกไปทำงานโดยฝากลูกทั้งสองของเธอไว้ที่บ้านเด็กภายในบ้านพักฉุกเฉินก่อนและยังต้องการตัดสินใจของสามี หลังเขาออกจากคุกในเดือนกรกฎาคม 2552 ว่าจะแยกกันหรือไม่ หากแยกกัน เธอก็จะหาเลี้ยงลูกทั้งสองเองแม้ลูกคนแรกจะไม่ใช่สายเลือดแต่เธอก็รักและดูแลเขามาตั้งแต่แรกเกิด สิ่งที่ทำให้เธอผ่านช่วงชีวิตนี้ได้ คือ ลูก ที่ทำให้เธอต้องความเข้มแข็ง ความอดทน ต้องยอมรับให้ได้กับสิ่งที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 5 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4 ปัจจุบันอายุ 31 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบอาชีพรับจ้าง ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	“ไม่มีผล เพราะไม่แคร์ใคร แคร์คนที่ควรแคร์ คนที่ไม่ควรแคร์ก็ไม่ต้องแคร์ ก็อย่างนี้จะสังคมที่เรียกว่าตัวใครตัวมัน “
	ความรู้สึกลึกผิด	
	ความสูญเสีย	“เปลี่ยน เปลี่ยนมากเลยเพราะว่าตอนแรกก็อยู่ครบกันพร้อมหน้า พ่อ แม่ ลูก ตอนนี้อยู่กันแค่แม่ลูก”
พยายามหาทางออก	ลั้งเลใจ	
	แสวงหาทางเลือก	“ก็ไม่รู้สักอะไร เพราะว่าก่อนที่เราจะรู้ว่าท้องนี้เจ้าหน้าที่เค้าก็พูดแล้วว่า มีทางแก้ปัญหาให้เด็ก 2 ทาง ก็คือยกแล้วก็ฝากเลี้ยง ก็เลยไม่คิดอะไร ก็มี 2 อย่างที่เค้าให้เลือก ถ้าใครไม่มีที่ไปก็อยู่ที่กิน”
	ตัดสินใจเลือก	ตั้งครรภ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	
	ก้าวต่อไป	“ลูกคนนี้ก็ยกให้สถานสงเคราะห์ต่อไป เพราะว่ามันคงอยู่กับไม่ได้นะ ก็อยากที่บอกถึงเราเลี้ยงเค้ามันไม่ใช่แต่เงินนะ คือเราไม่สามารถเอาเค้าไปอยู่ด้วยได้ เพราะว่าเราไม่ไหวหรอก เดือนนึงไหนจะค่าเช่าบ้านอีก ไหนจะส่งลูกอีกสองคนอีก ไหนจะคนนี้อีกไม่ไหวหรอก” “ก็ต้องยก แล้วทำงานก่อน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ปัจจุบันอายุ 33 ปี ภูมิลำเนาภาคใต้ การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเติบโตมาในครอบครัวชาวสวนยางพารา ครอบครัวไม่รวยแต่มีความรักความเข้าใจให้เสมอ ครอบครัวที่ประกอบด้วยแม่ พี่ชาย 2 คน น้องสาว และลูกชายวัย 11 ปี พ่อของเธอเสียชีวิตตั้งแต่เธอยังเป็นเด็กคนที่เลี้ยงดูเธอมา คือแม่และพี่ชายที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนพ่อคอยดูแลเอาใจใส่และรักเธอมาก ครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตของเธอ เธอแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 19 ปีกับเพื่อนชายที่คบกันมาตั้งแต่สมัยเรียนมัธยม แต่ระยะเวลาที่คบหาดูใจกันมายาวนานก็ไม่ได้พิสูจน์ว่าชีวิตแต่งงานจะมั่นคงราบรื่น เธอใช้ชีวิตแต่งงานเพียง 3 ปีก็เลิกกับสามีโดยมีลูกชายหนึ่งคนที่เป็นภาระหน้าที่ที่เธอต้องเลี้ยงดู จากนั้นเธอจากบ้านเกิดเดินทางมาทำงานในกรุงเทพมหานคร ในตำแหน่งพนักงานเก็บเงินในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งอยู่หลายปีก่อนจะกลับไปบ้านอีกครั้งเมื่อสองปีที่ผ่านมา ในการกลับบ้านครั้งนี้เธอได้สร้างทุกสิ่งทุกอย่างไว้พร้อม มีรถ มีบ้าน มีครอบครัวที่มีความสุข แต่แล้วชีวิตเธอก็ “พลาด” ตั้งครรภ์กับชายคนรักใหม่ที่คบกันมานาน นับตั้งแต่ชีวิตคู่เธอจบลง นานมากจนเธอเองมั่นใจ เธอคบหากับเขาเป็นคู่รักที่เปิดเผยต่อสังคมแต่ก็ไม่มีใครทราบว่าเธอและเขามีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งต่อกันจนเกิดตั้งครรภ์ เธอจึงไม่สามารถบอกใครๆได้ว่าเธอกำลังจะมีลูกทั้งๆที่ไม่ได้แต่งงาน

ความรู้สึกแรกเมื่อเธอรับรู้ความมีตัวตนของลูกในครรภ์นั้นเธอก็ยังคงมั่นใจในตัวชายคนรัก เธอคิดว่าการตั้งครรภ์ไม่น่าจะปัญหา คิดเพียงว่าเขาจะรับผิดชอบแต่งงานและอยู่ด้วยกัน แต่เรื่องราวกลับไม่เป็นอย่างเธอคิด ชายคนรักของเธอ “เปลี่ยนไป” เปลี่ยนจากคนที่เคยใกล้ชิดดูแลเอาใจใส่มาเฉยชาเริ่มห่างเหิน ไม่รับรู้ไม่รับผิดชอบต่อตั้งครรภ์ การคิดและตัดสินใจที่เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ครั้งนี้ทั้งหมดจึงตกมาเป็นภาระของเธอเพียงลำพัง เธอตัดสินใจทำแท้ง หาวิธีการทำแท้งต่าง ๆ แต่ทุกสิ่งกลับไม่เป็นใจกับการหาทางออกจากเรื่องที่เกิด เธอไปคลินิกทำแท้งคลินิกปิดกิจการ ซ้อมยามาสอดเพื่อให้แท้งก็ได้ยาปลอม เธอพยายามหาวิธี แต่ท้องที่โตขึ้นเรื่อยๆทำให้เธอยึดเวลาไม่ได้อีกต่อไป

เมื่อหมดหวังจากการทำแท้งเธอเริ่มเปลี่ยนเป็นการหาที่พึ่งทางจิตใจ เธอตัดสินใจไปดูหมอบ แต่คำต่อนที่เธอได้รับยิ่งทำให้เธอหมดหวังจากการทำแท้ง “ไม่ต้องไปพยายามหรือยกย่องทำก็

ยิ่งหมด ทำยังไงเค้าก็ไม่ออกหรือ” เธอทำได้เพียง “ก้มหน้ารับกรรม” ต้องทำใจยอมรับการตั้งกรรมยอมที่จะคลอคลุก เธอจึงต้องคิดหาทางออกใหม่ให้กับชีวิตในเมื่อทำแท้งไม่ได้ บอกใครๆ ไม่ได้อีกทั้งตั้งกรรมยังโตขึ้นทุกวัน เธออึดอัดกับการต้องปิดบังญาติพี่น้อง ต้องคอยหลบซ่อนไม่ให้ใครๆ รู้ โดยเฉพาะพี่ชายที่เธอรัก เขกลัวพี่ชายจะรู้ว่าเธอตั้งกรรม กลัวพี่ชายจะอายชาวบ้าน หากรู้ว่าตั้งกรรมโดยผู้ชายไม่รับผิดชอบ สงสารพี่ชาย สงสารคนที่เธอรักที่จะต้องทนกับ “คำพิพากษาของสังคม” ทนกับสายตาของเพื่อนบ้านจากความผิดพลาดของเธอ ในที่สุดเธอตัดสินใจหาสถานที่ให้ความช่วยเหลือ ออกจากบ้าน หน้าหน้าสังคม เรื่องราวที่เกิดขึ้นมีเพียงแม่และน้องสาวเท่านั้นที่รู้

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเธอในครั้งนี้ ทำให้ชีวิตที่สร้างจนพร้อมของเธอต้องลำบากอีกครั้ง ต้องทรมานกับความคิดถึง คิดถึงบ้าน คิดถึงลูก แต่ไม่สามารถกลับไปหาได้

“จากลำบากกลายเป็นสบาย เหมือนกับขึ้นไปตึก 10 ชั้น และลงมาอยู่ชั้นล่างอีก มันใจหาย กว่าตะเกียบตะกายขึ้นไปได้มันใช้เวลานานมาก แล้วแบบหล่นตุ๊บลงมาจะสาหัสสักไหนนะ”

แม้ในขณะนี้เองเธอก็ยังไม่ทราบว่า จะพาลูกกลับบ้านได้อย่างไร วิธีที่คิดไว้มีเพียงรอเวลาให้ลูกโตอีกซักสามสี่ปีแล้วค่อยพาลูกกลับบ้าน หรือคงต้องรอ “ปาฏิหาริย์” ให้มีอะไรซักอย่างให้เธอพาลูกกลับบ้านได้ กลับไปอยู่พร้อมหน้าคนที่เธอรัก กลับไปอยู่กับสิ่งที่เธอสร้างมา

สำหรับความรู้สึกที่มีต่อลูกคนนี้ เริ่มต้นด้วยความผิดพลาด อยากทำแท้ง หมดหวังเมื่อหมอดูทักว่าทำแท้งไม่ได้ ทำได้เพียงก้มหน้ารับกรรมกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจนมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกในท้องของเธอก็เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและทางออกจากปัญหา จากแรกรู้สึกเฉยๆ เกลียดพ่อของลูก เริ่มมาดูแลเอาใจใส่หลังจากตัดสินใจตั้งกรรมต่อ ขอโทษลูกกับสิ่งที่เคยทำไป จนกลายมาเป็นรัก รักจนไม่เคยคิดจะยกให้ใครตั้งใจดูแลให้ดีที่สุด แม้ทุกวันนี้จะยังไม่เห็นหนทางที่จะพาลูกกลับไปอยู่ที่บ้านก็ตาม

ตารางที่ 6 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5 ปัจจุบันอายุ 33 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบ เกษตรกร ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์ จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	<p>“มันก็แค่คำพูดนะที่ว่าไม่ต้องไปแคร์หรอกไม่ได้ขอใครกิน ถึงเวลาจริงๆแล้วเราทำไม่ได้นะที่จะไม่แคร์คือทำไม่ได้ เราไม่สามารถ”</p> <p>“พี่กลัว กลัวคนรอบข้าง แต่ที่ไม่พร้อมคือคำพิพากษาของสังคม”</p>
	ความรู้สึกผิด	<p>“ถ้าลำพังเฉพาะตัวพี่คนเดียวพี่ไม่คิด ใครจะว่ายังไงพี่ก็ไม่สน พี่เป็นคนไม่มีญาติพี่น้องไม่มีพ่อแม่ ไร้ไหน เดี่ยวเค้าก็ลืมกันไปเอง แต่ตอนนี้มันไม่ได้นะ การกระทำของเรามันทำให้คนอื่นเสียความรู้สึก เราเลยยอมให้เราบาล่าปากคนเดียวแต่ให้คนอื่นเค้าแบบไม่โดนเค้าว่า อย่างเค้าว่าเรื่องจริงแล้วพี่ชายมันจะเถียงออกได้ยังไง เราสงสารมันนะ แล้วมันก็รักพี่มากเลย กลัวมันเสียใจ”</p> <p>“พี่ชายจะเอามาไปไว้ที่ไหนนะ เพื่อนฝูงเค้า พี่บ้าน่าอา ทางญาติ มันมีหลายอย่างนะ ชาวบ้านก็เรื่องนึง ญาติพี่น้องก็เรื่องนึง แล้วเราเป็นอย่างนี้ แถมเราโตแล้วด้วย แล้วเรามามีปัญหาอย่างนี้จะอยู่ยังไง “</p>
	ความสูญเสีย	<p>“เราเนะ อยู่บ้านเราสบายทุกอย่างเราสบายแล้วนะ มาพลาด คิดดูเราได้อยู่กับลูกเราทุกวัน แล้วเราต้องทิ้งลูก ทั้งแม่มา มาอยู่คนเดียว มาอยู่ในสังคมที่อะไรก็ไม่ว่าง อยู่บ้านพี่มีความสุขมาก พี่เพิ่งซื้อรถได้ไม่ถึงปี คือชีวิตสมบูรณ์หมดแล้วนะ ลงตัวหมดแล้ว สบายมากแล้ว... โคตรคิดถึงเลยแต่เรากลับไม่ได้ใจ ปัญหาอื่นนะเรากลับไปแล้ว แต่ปัญหานี้เรากลับไม่ได้ใจ”</p> <p>“มันเป็นของของเรา มันเป็นที่ของเรา แต่เราจับต้องมันไม่ได้ใช่ไหม มันก็ทรมานชิ ของเราบ้านเราเนะ แต่เหมือนมีกระจกกันไว้ให้เราต้องอยู่ตรงนี้ เราข้ามไปตรงนั้นไม่ได้นะ ทรมานในความรู้สึกพี่มาก”</p>
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	<p>“ตอนแรกที่รู้สึกตัวว่าท้อง พี่ก็ไม่ได้ซีเรียสนะ พี่คิดว่าเค้าดีกับเราเอง มีปัญหาอะไรเรื่องนี้เค้าก็คงจะดีใจอะไรอย่างนี้ แต่จริงๆแล้วมันไม่ใช่เนะ มันไม่ใช่อย่างที่เราคิดใจ ตอนนั้นพี่แบบฟังชานมากเลยนะเครียดนะ”</p>
	แสวงหาทางเลือก	<p>ปรึกษาฝ่ายชาย</p> <p>ปรึกษาน้อง</p>
	ตัดสินใจเลือก	<p>ทางเลือกแรก-ทำแท้ง</p> <p>ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรภ์ต่อ</p>
การได้บทเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	<p>“พี่ว่าบางทีชีวิตคนเราที่มันผิดพลาดมันไม่ได้อยู่ที่ว่าไม่รู้จักรวางแผนชีวิต บางทีเราวางไว้ดีหมดแล้วนะแต่มันก็ผิดนะ เราคิดว่ามันดีที่สุดในแล้ว แต่ผลสุดท้ายมันก็ไม่ใช่”</p>
ก้าวต่อไป	<p>“ถ้าจะพาเค้ากลับบ้านแล้วจะพายังไงละ ไม่มีใครรู้เลย แต่พี่ก็คิดไว้ทางนึงว่าถ้าพี่คลอดแล้ว พี่หางานทำไปซักระยะนึง ซักปี สองปี สามปี”</p>	

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ปัจจุบันอายุ 17 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาสูงสุดชั้น ปวช. เธอเติบโตในครอบครัวที่พ่อกับแม่แยกทางกัน เธอและน้องอีกสองคนอาศัยอยู่กับพ่อในจังหวัดร้อยเอ็ด อาชีพของครอบครัวคือการทำนา ถึงแม่พ่อและแม่ของเธอจะแยกกันอยู่ แต่เธอไม่เคยขาดความอบอุ่น เธอยังมีแม่ที่เข้าใจและปรึกษาได้เสมอ ชีวิตในวัยเรียนของเธอ เธอให้นิยามว่า “เก” เกเร มีเพื่อนฝูงเยอะ ชอบโดดเรียนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ จนมีเรื่องทะเลาะตบตีกับต่างแก็งค์บ่อยครั้งจนเป็นที่รำลือ เธอบอกเล่าว่าหากขึ้นไปโรงพักจะเห็นรูปเธอและเพื่อนร่วมแก็งค์อีกหลายคนได้ที่นั่น เรียกได้ว่า “สนิท” กับตำรวจเลยทีเดียว แม้เธอจะเป็นหนึ่งในแก็งค์ซ่า แต่ปกติเธอจะเป็นคนเงียบ ใจเย็น แต่ถ้าร้อนแล้วก็จะสุด ๆ ไม่ยอมใคร อีกมุมหนึ่งเธอเป็นพี่ที่รักและดูแลน้อง ๆ อีกสองคน เนื่องจากเธอไม่มีแม่คอยอยู่ด้วยกัน หน้าที่แม่ หน้าที่การดูแลน้องจึงตกเป็นของเธอ เพราะบ่อยครั้งที่พ่อเธอมักจะกินเหล้าเมาจนไม่สามารถดูแลน้อง ๆ ได้ บางครั้งเมื่อเธอไม่มีเงินให้น้องไปโรงเรียน หยุดเรียนไปทำงานเพื่อหารายได้วันละ 180-200 บาท เพื่อให้น้องไปโรงเรียน

ความรักของเธอและแฟนของเธอนั้น เริ่มต้นจากการเป็นเพื่อนและเปลี่ยนมาเป็นแฟนที่คบกันมานานหลายปี ความผูกพันของทั้งสองเกินเพื่อนมานานแล้ว เธอบอกว่า แรก ๆ ก็ป้องกันโดยกินยาคุม หลังมาก็กินบ้างไม่กินบ้าง จนในที่สุดก็ปล่อยให้ตั้งครรภ์ ประจำเดือนก็มาไม่ปกติ สองสามเดือนมาครั้ง การมีเพศสัมพันธ์ของเธอจึงปราศจากการป้องกัน ในที่สุดเธอท้องในภาคเรียนสุดท้ายของชั้น ปวช. ท้องในขณะที่เรียน ความรู้สึก “กลัว” เข้ามาหาเธอ กลัวแม่ กลัวทางโรงเรียนจะรู้แล้วไม่ให้เรียนต่อ แม้เธอจะท้องขณะเรียน แต่หนทางออกของเธอไม่เคยมีคำว่า “ทำแท้ง” ไม่เคยคิดจะเอาลูกออก

สำหรับเธอแล้ว การทำแท้งเป็นคำที่ไม่เคยอยู่ในความคิด “คนที่ทำแท้ง คือ คนบาป” เธอเรียนรู้ในสังคมที่เธออยู่ การทำแท้งไม่เป็นที่ยอมรับและเธอยัง “กลัวบาป” อีกทั้งยังเรียนรู้จากพี่สาวต่างแม่ที่พยายามทำแท้งแล้วไม่ออก ในที่สุดลูกก็คลอดออกมาเป็นเด็กพิการ เธอกลัวว่าในวันหน้าเธอตัดสินใจมีลูกเธอจะเป็นเช่นเดียวกัน และอีกสิ่งสำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจจากแม่ที่บอกเธอ

ว่า “ไม่เป็นไรไม่ต้องเอาออก” แม่ที่หาทางออกให้เธอโดยการพามาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน เพื่อหนีจาก
 สายตาคนในครอบครัวและคนอื่นในสังคม

อีกคนที่มีผลต่อความรู้สึกของเธอมาก คือ แฟน เมื่อทราบว่าท้อง แรก ๆ แฟนเธอก็ยอมรับ
 หากแต่แม่ของแฟนเธอไม่ยอมรับเธอ เธอจึงเริ่มมีปัญหากับแฟนที่ยังไม่พร้อมเช่นกันที่จะเป็นพ่อ
 จนในที่สุดแฟนเธอก็เริ่มห่างหายไป ตัดสินใจไม่ได้ ไม่รู้จะเอาอย่างไร คือสิ่งที่เธอบอกถึงความ
 ไม่มั่นคงของแฟนกับการท้องของเธอในครั้งนี้ เรื่องราวของแฟนยังคงรบกวนจิตใจของเธอ แม้จะมา
 อยู่บ้านพักฉุกเฉินแล้วก็ตาม อีกทั้งยังส่งผลต่อสิ่งที่เธอมีต่อลูก ความรู้สึกไม่มั่นคงและสับสนของ
 เธอ “บางทีก็รัก บางทีก็ไม่รัก” คือความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกในท้อง เธอจะรักก็เมื่อสบายใจไม่คิดอะไร
 แต่เมื่อใดที่เธอคิดถึงแฟน คิดถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอ เธอก็จะไม่รัก ที่ฟังทางใจของเธอจึงมีเพียง
 แม่ที่คอยให้กำลังใจให้ ฝ่าฟันเรื่องราวที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ทำให้เธอต้องจากบ้านมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินนั้น สาเหตุสำคัญ คือ สายตาของสังคม
 และของคนรอบข้าง คำพูดคำนิทาจากคนในหมู่บ้านที่จะพูดถึงหากทราบว่าท้องไม่มีพ่อ ท้อง
 ขณะเรียนไม่จบของเธอในครั้งนี้ซึ่งไม่เพียงเธอคนเดียวที่จะรับผล หากยังมีผลไปถึงครอบครัวของ
 เธออีกด้วย การหาที่พักพิงขณะท้อง การหลบจากสายตาคนอื่นจึงเป็นทางเลือกที่เธอและแม่เลือก
 เพื่อหลบปัญหาและรอเวลาที่จะพร้อมบอกใครๆถึงการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้น ชีวิตในบ้านพักฉุกเฉิน เธอ
 บอกว่าแรกเข้ามาก็อยู่ไม่ได้เพราะไม่รู้จักรักใคร คิดมาก ไม่อยากคุยกับใคร แต่ตอนนี้เข้าได้กับทุกคน
 สบายใจกับการมาอยู่ที่นี่ สิ่งที่ทำให้อยู่ที่นี้ได้ก็คือ เพื่อนหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เจ้าหน้าที่
 และการซักผ้าที่ทำให้เธอได้คลายเครียด ไม่ต้องคิดมากกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิต

เรื่องอนาคตนั้น เธอตัดสินใจจะฝากลูกไว้ในบ้านพักฉุกเฉินก่อน 6 เดือน ส่วนตัวเธอก็
 จะหางานทำ รอเวลาสักสองสามปีจึงจะเอาลูกกลับบ้าน เมื่อถึงเวลานั้นเธอคิดว่าเธอคงไม่ต้องแคร่
 ใคร ๆ แล้ว แม้จะมีเรื่องราวเกิดขึ้นกับหญิงสาววัย 17 ปีคนนี้อีกมากมายเพียงใด กำลังใจจากแม่คนที่
 คอยเคียงข้างก็ทำให้ปัญหาทุกอย่างของเธอคลี่คลายไป

ตารางที่ 7 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6 ปัจจุบันอายุ 17 ปี การศึกษาสูงสุดชั้น ปวช. ตั้งครรภ์ครั้งแรก
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์	ความกลัว	“แบบท้องไม่มีพ้อ เค้าจะรู้ไหม อายุก็อายนะ”
	ความรู้สึกผิด	“ก็กลัวแม่มากอย่างเดียว ถ้าเค้าไม่ว่าก็ไม่เป็นไรเราเลย แบบถ้าเราไปเรียนอย่างนี้แล้วเพื่อนละ”
	ความสูญเสีย	
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“ปลาไม่เอาออกปลาไม่กล้า ปลากลัวบาป แม่ก็ว่าไม่ต้องเอาออกหรอก แล้วจะไปอยู่ไหน แกก็เลยโทรถามเพื่อน คนรู้จัก เพื่อนข้างบ้าน เค้าก็เลยบอกมาอยู่ที่นี้ เค้าเคยมาอยู่ แล้วเค้าก็บอกว่าเค้าเคยอยู่มาก่อน ที่นี้นะดี แกก็เลยพามา” “กลัวบาป กลัวถ้าเราอยากได้แล้วเป็นอย่างนั้น เพื่อนบอกไปทำ เคยทำมาแล้ว แต่หนูไม่ทำนะไม่กล้า”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาฝ่ายชาย ปรึกษาแม่
	ตัดสินใจเลือก	ตั้งครรภ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	แม่เข้าใจคอยอยู่เคียงข้าง
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	“เรามีเพื่อนนะพี่ คอยกันทุกวัน เค้าก็พูดว่าคลอดแล้วอย่าเพิ่งไปไหนนะ”
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	
ก้าวต่อไป	“พอคลอดเสร็จ แล้วจะกลับบ้านเลย ชักสองขวบ สามขวบ เอาจกลับบ้านได้ ไม่ต้องแคร์แล้ว” “จะฝากไว้ก่อน จะอยู่ซัก สองสามเดือน”	

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ปัจจุบันอายุ 20 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคใต้ ปัจจุบันกำลังศึกษาในชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ครอบครัวของเธอ “ลำบาก” พ่อแม่เธอแยกทางกัน โดยแม่ทำงานรับจ้างเพื่อเลี้ยงดูเธอและน้องอีก 2 คน สำหรับครอบครัวเธอเป็นเหมือนดัง “ความหวัง” ความหวังของแม่กับน้องที่รอเธอเรียนจบกลับไปเป็นกำลังหลักของบ้าน ปัจจุบันนี้พ่อของเธอแยกตัวออกไปมีครอบครัวใหม่ รับผิดชอบเธอเพียงแค่ส่งเงินให้บ้างเท่านั้น สำหรับเธอแล้วพ่อเปลี่ยนไป ไม่มีความรักให้เธอตั้งวันเก่า สิ่งที่เธอปรารถนา คือ อยากให้พ่อมีความรักให้เธอบ้าง รักเธอเหมือนตอนที่ยังอยู่ด้วยกัน เธอเติมเต็มความรักความอบอุ่นที่ขาดหายไปด้วย “แฟน” แฟนที่ให้ความอบอุ่น ความเข้าใจ คอยดูแล คอยเป็นห่วงในยามที่เธอต้องไกลบ้าน ชีวิตของเธอไม่เคยขาดแฟน เธอมีแฟนมาแล้วหลายคนโดยมากจะคบหากันไม่ยาวนานนักจนบางครั้งเธอก็ไม่เข้าตัวเองว่าทำไมเป็นผู้หญิงที่ “ร่าเริง” ที่ “ส่าสอน” ขาดผู้ชายไม่ได้ แม้ว่าจะมีเพื่อนคอยอยู่ข้าง ๆ ก็ตามแต่ก็ไม่สามารถทดแทนความรักความอบอุ่นให้เธอได้เท่าแฟน

ความเหงาเป็นเหตุของการท้องในครั้งนี้ เธอท้องกับอดีตแฟนที่หวนคืนมามีเพศสัมพันธ์กันอีกครั้ง เมื่อเธอเลิกกับแฟนใหม่ เธอท้องกับอดีตแฟนที่เธอก็ไม่ทราบภูมิหลังของเขามากนัก เธอรู้จักกับเขาทางอินเทอร์เน็ต คุยกันทางห้องแชตรูม เมื่อมาเจอกันก็ตกลงเป็นแฟนกัน มีเพศสัมพันธ์กัน และลาจากกันโดยรู้เพียงว่าทำงานอยู่ที่ระยอง ส่วนการศึกษาก็อาจจบเพียง ป.6 หรือ ม.3 การกลับมาที่มีเพศสัมพันธ์กับอดีตแฟนครั้งนี้ทำให้ “ท้อง” เพราะไม่ได้ป้องกันเพราะประมาทคิดว่าคงไม่เป็นอะไร อีกทั้งเมื่อรู้ว่าเธอท้อง เขาก็หายไปจากชีวิตเธอ ความรู้สึกที่เธอมีกับแฟนครั้งนี้ คือ “โกรธเกลียด” ที่ไม่มีความรับผิดชอบ ฟังพวาไม่ได้ “แค่นใจที่ไม่มารับรู้อะไรสักอย่าง” เมื่อไม่มีพ่อของลูกอยู่ข้างกายอีกต่อไป การตัดสินใจทุกอย่างต่อการท้องครั้งนี้จึงเป็นภาระของเธอเพียงคนเดียว

“พลาดไปจริงเหวอ เราคิดผิดไปแล้วหรือนี่” คำแรกที่เธอบอกกับตัวเองเมื่อผลจากที่ตรวจครรภ์เป็นสองขีด เธอร้องไห้ ท้อ ไม่รู้จะทำอย่างไรกับชีวิตของเธอ ไม่ไปเรียน ไม่คิดเรื่องอื่น คิดเพียงหาทางออก ต่างๆเพื่อยุติการตั้งครรภ์ แต่เงินก็เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจของเธอ เธอตั้งหน้าทำงานหาเงินเพื่อไปทำแท้ง แต่ดูเหมือนว่าโชคชะตาจะไม่เข้าข้างเธอ เธอหาเงินได้ไม่พอจนเวลาล่วงเลย ครั้งสุดท้ายก่อนที่เธอตัดสินใจไปทำแท้ง เธอไปหาหมอเพื่อตรวจอายุครรภ์ประกอบการ

ตัดสินใจในการทำแท้ง พอเห็นหน้าลูกในจออัลตราซาวด์นั่นคือสิ่งที่เปลี่ยนใจเธอตลอดกาล เธอตัดสินใจจะท้องต่อ ตัดสินใจที่จะรักษาชีวิตเล็ก ๆ บนจอที่เธอเห็น ชีวิตที่ “สร้างด้วยเลือดเนื้อ” ของเธอเอง ความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกนั่นคือ “รัก” รักตั้งแต่รู้ว่าท้อง รักแต่ความจำเป็นจึงคิดทำแท้ง รักลูกแต่ก็ห่วงอนาคตของตัวเอง ห่วงครอบครัว การทำอัลตราซาวด์จึงเป็นจุดเปลี่ยนความคิดของเธอ เธอเริ่มหาทางออกใหม่ที่ไม่ใช่การทำลายลูก ทางออกของเธอคราวนี้มีเพื่อนและอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นคนช่วยคิด อาจารย์หาทางออกโดยแนะนำให้เธอพักการเรียนมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อลดค่าใช้จ่ายขณะรอคลอด

ในการท้องครั้งนี้เธอต้องปิดบังครอบครัว ไม่อยากทำให้คนที่รักต้องเสียใจกับความผิดพลาดของเธอ นอกจากเพื่อนสนิทไม่กี่คนแล้ว เธอไม่อยากให้คนอื่น ๆ รับรู้เรื่องของเธอ เธอ “เก็บตัว” ไม่กล้าออกไปเจอผู้คนเพราะระแวงกลัวคนอื่นรู้เรื่องท้อง เธอไม่มั่นใจในตัวเองดังเช่นเคย กลัวคำพูด กลัวสายตาของคนรอบข้าง การมาอยู่ในบ้านพักฉุกเฉินของเธอนอกจากจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายขณะรอคลอดแล้ว ยังเป็นที่ที่让她ได้อยู่อย่างสบายใจ ไม่ต้องแคร์ ต้องระแวงกับสายตาใคร ๆ ทางเลือกเดียวของเธอคือ “ต้องอยู่บ้านพักฉุกเฉินให้ได้” แม้ที่นี่จะมีระเบียบบางอย่างที่ไม่ถูกใจนัก การปรับตัวของเธอเพื่ออยู่ที่นั่นคือ อยู่กับตัวเอง “ไม่มีปากมีเสียงกับใคร” รวมทั้งการได้รับกำลังใจจากนักจิตวิทยาที่บอกว่าไม่ต้องแคร์ใคร ปล่อยวางไม่ต้องคิดอะไรขอเพียงให้อยู่ที่นี่ให้ได้

เรื่องอนาคต เธอรอเวลาที่จะคลอดลูก ลูกที่ทั้งรัก ผูกพัน ห่วง คลอดลูกคนที่เธอ “ไม่อยากทิ้ง” “ไม่อยากยกให้ใคร หากแต่ความเป็นจริงทำให้เธอเลือกจะยกลูกให้ครอบครัวที่พร้อมให้ความรักความอบอุ่น ครอบครัวดี ๆ ที่เธอให้ลูกไม่ได้ ส่วนตัวเธอเองต้องกลับไปเรียนต่อให้จบ รับประทานยาไปฝากแม่ ทำงานแล้วค่อยเริ่มต้นชีวิตใหม่สร้างครอบครัวของเธอเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7 ปัจจุบันอายุ 20 ปี กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ตั้งครรภ์ครั้งแรก
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	“ก็แค่กลัวคำพูดของคนรอบข้าง กลัวสายตาที่เค้ามอง มองแบบสงสัย ทั้งๆที่ เราไม่รู้หรอกนะ ว่าเค้ามอง เค้านึกอะไรอย่างนั้น ก็คือเรากำลังสนใจ ว่าเค้าจะรู้ไหมนะ แบบนั้น”
	ความรู้สึกผิด	“แบบเราพลาดไปจริงเหอ เราคิดผิดไปเหอนี้ พลาดแบบนี้ตัวเองผิดไปเหอ คิดว่าไม่ท้อง ทำไม่ต้องมาเป็นแบบนี้”
	ความสูญเสีย	“ไม่มั่นใจในตัวเอง...จากที่เราเรียนเราไม่ได้ท้องเราจะแต่งตัวแบบไหนก็ได้ เราก็เป็นตัวเรา เราไม่ได้ท้องนะ เราก็แค่เราอ้วน ก็คือมั่นใจในตัวเอง แต่พอมาเป็นแบบนี้ต้องระวังนะเดี๋ยวเพื่อนรู้” “เปลี่ยนหมดทุกอย่างเลย ขนาดเรียนฟางยังไม่ได้เรียนเลย คือ ฟางต้องมาอยู่ที่นี้ ไม่มีอะไร มีกินไปวันๆ มาอยู่ให้ผ่าน ไปวันๆ เพื่อรอการคลอดเท่านั้น เรายหมดทุกอย่าง เราต้องทุกอย่าง”
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“คิดอย่างเดียวเอาออก ทำไงก็ได้ให้เอาออกให้ได้นะ ยอมทำหมดทุกอย่าง... รักนะ ผูกพัน ใจจริงก็ไม่อยากทิ้งเค้านะ ไม่อยากยกให้ แต่ถืออนาคตของเค้า แล้วอนาคตของเค้าด้วย” “ตอนแรกทีไปซาวด์เพราะอยากรู้ว่ากี่เดือนแล้ว จะได้ตัดสินใจง่ายขึ้นตัดสินใจจะทำแท้งหรือว่าจะเก็บไว้ดี แต่พอเห็นแล้ว เก็บ เพราะเค้าเป็นตัวแล้ว”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาฝ่ายชาย ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรภ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	“เมื่อก่อนหนูคิดว่าอาจจะไม่เท่าไรนะ แต่พอหนูมาเจอเรื่องแบบนี้ หนูเห็นนะว่า เมื่อก่อนหนูคิดว่าเพื่อนไม่ให้ความสำคัญอะไรกับหนูเลยนะ แบบทำอะไรเพื่อนไม่แคร์อะไรเลยนะ แต่พอมาเกิดเรื่องนี้ รู้สึกว่า เพื่อนรักเรานะเพื่อนเป็นห่วงเรานะ ให้คำปรึกษาทุกอย่างช่วยเหลือ พยายามช่วยหมดทุกอย่าง ทั้งๆที่บางครั้งเราท้อ เราคิดอะไรไม่ออก เพื่อนก็ยังหาหนทางให้เรานะ”
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	
	ก้าวต่อไป	“ซาตใจ หนูเลยไม่อยากให้เค้ามาอยู่กับหนูไป เลยตัดสินใจยกเค้าดีกว่า ให้ ครอบครัวที่มีทั้งพ่อทั้งแม่ มีความอบอุ่น มีความรักให้เค้า” “ของลูกหนูก็ไม่ได้คิดไรนะ คิดแค่ว่าขอให้ครอบครัวที่ดีๆ ที่เค้ามารับ ไปให้เค้าไปอยู่กับครอบครัวที่ดี ของลูกหนูคิดไว้แค่นี้ เพราะว่าต่อไปหนูไม่ได้ดูแลเค้าหนูไม่คิดอะไร ส่วนของหนูคือ หนูต้องกลับไปเรียนต่อให้จบ อย่างแรกคือเอาใบปริญญาให้แม่ให้ได้ แล้วทำงาน แล้วค่อยสร้างอนาคตตัวเองใหม่ คอนเริ่มชีวิตใหม่ มีครอบครัวสร้างครอบครัว”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ปัจจุบันอายุ 22 ปี ภูมิลำเนาจังหวัดภาคกลาง การศึกษาสูงสุดชั้น ปวช. เธอเติบโตมาในครอบครัวใหญ่มีแม่ น้ำ ตายายเป็นคนเลี้ยงดู พ่อแม่ของเธอแยกทางกันตั้งแต่วัยเด็กแต่นั้นไม่ได้ทำให้เธอเป็นคนขาดความอบอุ่น ตรงข้ามญาติๆกลับเห็นใจและเลี้ยงดูอย่างดี การตั้งครรรค์ครั้งนี้เป็นครั้งที่สองของเธอ เธอมีลูกกับคนรักเก่าหนึ่งคน ปัจจุบันอายุ 5 ขวบหลังจากเลิกกับคนรักเก่า เธอมีคนรักใหม่และเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯโดยฝากลูกให้แม่เธอเลี้ยงดู ชีวิตคู่ครั้งใหม่ของเธอรักกันดีในปีแรก ๆ จนเธอมั่นใจและปล่อยให้ตัวเองตั้งครรรค์ จากความมั่นใจเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เมื่อคนรักเธอมีผู้หญิงอื่น ทั้งคู่เริ่มทะเลาะกัน ห่างกัน จนกระทั่งเขารู้ว่าเธอตั้งครรรค์ เขาก็กลับมาดูแลเอาใจใส่เธออีกครั้ง แต่ก็ได้ไม่นาน หนึ่งเดือนผ่านไปคนรักของเธอกลับไปมีผู้หญิงอื่นอีกครั้ง ครึ่งนี้ทะเลาะกันและเลิกกันในที่สุด

เวลาแห่งความทุกข์นั้นที่พึ่งที่เธอพอจะหาได้มีเพียงการเล่นยา กินเหล้า สูบบุหรี่ เที่ยว เธอเคยเครียดมากจนคิดฆ่าตัวตาย โชคดีที่ยังมีเพื่อนคอยเตือนสติ เพื่อนคนที่เธอไม่เคยเห็นค่าในวันมีความสุขกลับกลายเป็นคนที่อยู่เคียงข้างยามเธอทุกข์ใจ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ความคิดจะทำแท้งเป็นหนึ่งในทางออกที่เธอเลือก หากอายุครรภ์ 4 เดือนมากเกินไปจะทำได้ ถึงแม้จะมีโรงพยาบาลแห่งอื่นรับทำแท้งในกรณีของเธอ หากค่าใช้จ่ายก็สูงเกินกว่าเธอจะหาได้ ทางเลือกสุดท้ายของเธอจึงอยู่ที่ครอบครัวที่เธอเคยกลัวที่จะบอกถึงความผิดพลาดครั้งที่สอง แต่ครอบครัวกลับเป็นแสงสว่างในชีวิตนำพาเธอออกจากปัญหาที่ประสบอยู่ “ท้องก็ท้อง ท้องก็เลี้ยง ไม่เป็นไร พ่อมันไม่เอา เด็กคนเดียวเลี้ยงได้” คำพูดจากยายประโยคนี้ทำให้เธอตัดสินใจตั้งท้องต่อ ตัดสินใจหาทางออกของชีวิตที่ไม่ใช่การทำแท้ง

เธอเลือกมาอยู่บ้านพักฉุกเฉินด้วยอยากหาสถานที่ที่อยู่แล้วสบายใจไม่เป็นภาระใคร สถานที่ที่ไม่ต้องไปอยู่คนเดียวและมาเพื่อหนีจากพ่อของลูก หนีเพราะกลัวใจอ่อนกลับไปคืนดีกับเขาและต้องมีชีวิตเช่นอดีต ชีวิตที่เธอได้ฟื้นฟูสภาพจิตใจ ได้เรียนรู้ว่าตนเองยัง “โชคดี” ที่มีครอบครัวเข้าใจห่วงใย จากเรื่องราวชีวิตของเพื่อนในบ้านพักฉุกเฉิน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้สร้างความเปลี่ยนแปลงมากมายให้กับชีวิตของเธอ จากชีวิตที่พร้อมจะเจอปัญหากลับหมดความมั่นใจ กลัวปัญหา ไม่กล้าเผชิญ จากเคยเก่งขี้มั่งกลายเป็น

เจ็บ นอกจากภายนอกที่เปลี่ยนไปแล้ว สิ่งที่ตั้งใจในชีวิตก็เปลี่ยนไป เธอตั้งใจใช้ชีวิตอย่างรอบคอบกว่าเดิม ตั้งใจดูแลลูก เธอเข้าใจความรักความห่วงใยจากครอบครัวมากขึ้น และรู้ถึงมิตรแท้ของคำว่าเพื่อน ด้านความรู้สึกที่มีต่อลูกนั้น เริ่มด้วย งง แรกรู้ว่าท้อง งงว่าทำไมลูกจะต้องเกิด ในเวลาที่ทะเลาะกับแฟน เวลาที่ความสัมพันธ์ไม่มั่นคง จนทำให้ความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกคือความเกลียด ไม่อยากเก็บลูกไว้ยากทำแท้ง แต่เมื่อได้กำลังใจและทางออกจากครอบครัวความรู้สึกเกลียดที่มีนั้นกลับกลายเป็นความรัก เรื่องอนาคตเธอตั้งใจว่าหลังคลอดจะพาลูกกลับบ้านทำงานหาเลี้ยงลูกทั้งสอง กลับไปอยู่กับลูกกับครอบครัวที่เธอเข้าใจและตั้งใจถึงความรักที่พวกเขามีแม่เธอจะผิดพลาดก็ครั้ง

ตารางที่ 9 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8 ปัจจุบันอายุ 22 ปี การศึกษาสูงสุดชั้น ปวช. ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์จากการตั้งครรถ์ตั้งครรถ์	ความกลัว	“แรกก็อาย อายเพื่อนที่ทำงาน อายคนรอบข้าง อายมากเลย อะไรกันนี่อยู่ตุ๊กก็ท้อง”
	ความรู้สึกผิด	
	ความสูญเสีย	“ที่แน่ๆเลย คือ เสียความมั่นใจ อีกอย่างคือ เสียหน้าที่การงาน” “ชีวิต ชีวิตที่เคยเที่ยวจากคนที่พร้อมที่จะเจอปัญหา ความมั่นใจก็หาย แล้วคนที่เคยซาด ก็กลัวปัญหา กลัว ไม่กล้าจะคิด”
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“ตอนแรกคือ ยังไงก็ต้องเอาออก ถ้ามีเงิน” “ยี่ง้นำพูดแล้ว ออก! ถึงว่าเราจะช่วยยังงั้น แต่พอเห็นหน้าลูกมันก็ดีขึ้นมาเอง อย่างน้อยมันก็ไม่มีความเรื่องอะไรแบบนี้ น้ำก็บอกปล่อยมันเอาไว้แบบนั้น พอมันออกมาเขามันเป็นเพื่อนกับลูกคนโต น้ำเค้าก็บอก ก็เลยปล่อย ท้องก็ท้อง ท้องก็เลี้ยง”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาฝ่ายชาย ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาคครอบครัว
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรถ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“คนในครอบครัว คนรอบข้าง ถ้าเราไม่ได้กำลังใจจากครอบครัว หนูก็คิดว่าหนูคงจะผ่านจุดนั้นมาได้เหมือนกัน หนูคงไม่สู้ความจริง”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	“รู้ว่าคนไหนคิดอะไรยังไงกับเรา จากคนที่เราคิดว่าไม่เคยคิดที่จะรักไม่เคยคิดที่จะห่วง แต่พอถึงวันที่เรามีปัญหา เค้าก็ยังคงอยู่กับเรา รู้สึกได้ จากเพื่อนที่เคยเป็นหมา แต่พอเรามีปัญหา ไม่รู้ว่าเพื่อนมาจากไหน มาหมดเลย 7-8 คน”
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“มันสอนเยอะ เยอะกว่าตอนแรก เพราะตอนแรกหนูแค่ 14 แต่ตอนนี้ผ่านมา 5 ปีแล้ว ลูกคนโต หนูจะห้าขวบแล้ว เค้าบอกว่าหนูน่าจะคิดอะไรได้แล้วไง ไม่ใช่ทำให้มาสอนเรื่องซำๆ สอนแล้วไม่เคยจำ ต้องให้มาเจอด้วยตนเอง “
	ก้าวต่อไป	“อันดับแรกก็คือ ต้องฝากลูกคนนี้ไว้ก่อน หรือว่าถ้ายังไม่กลับมา ถ้าหนูแข็งแรงแล้ว หนูเคลียร์เรียบร้อยแล้ว ยังไงหนูก็ต้องกลับมารับลูก คือ หนูต้องฝากลูกเอาไว้ก่อน ส่วนอนาคตของหนูก็คือคงต้องไปทำงาน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 ปัจจุบันอายุ 21 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคกลาง การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเรียนต่อในระดับปวช.ไม่จบ เนื่องจากตั้งครรรักลูกคนแรกขณะอายุได้ 17 ปี จึงไม่กล้ากลับไปเรียน เพราะอายุเพื่อน อาจารย์ ชีวิตการทำงานของเธอจึงเริ่มต้นขึ้นโดยเธอและสามีทำงานในจังหวัดชลบุรี หลังจากคลอดลูกคนแรกและฝากลูกให้แม่ของเธอเลี้ยง ชีวิตคู่ของเธอค่อย ๆ ช่วยกันก่อสร้างกับสามีจนเธอมีงานที่ดี มีรถขับ เธอตั้งตั้งครรรักอีกครั้งเมื่อเวลาผ่านไป 3 ปี ตั้งครรรักนี้เกิดจากความไม่ตั้งใจเหมือนกับครรรักแรก แต่เมื่อตั้งครรรักแล้วเธอก็รู้สึกดีใจที่จะมีลูกคนนี้ รู้สึกดีกว่าลูกคนแรกที่ตั้งครรรักโดยไม่ทันตั้งตัว เธอและสามีเคยคิดจะเอาลูกในตั้งครรรักคนนี้ออกด้วยที่ทั้งสองกำลังตั้งตัว แต่เมื่อไปทำแท้งคลินิกปิดบวกับความฝันที่เธอฝันเห็นลูกในตั้งครรรักของเธอกับลูกคนโตของเธอ ในที่สุดเธอตัดสินใจจะตั้งตั้งครรรักต่อไปโดยมีสามีทำงานคอยเลี้ยงดูเธอ ส่วนเธอลาออกจากงาน เมื่อตั้งครรรักได้สามเดือน ชีวิตของเธอเริ่มเปลี่ยนไป เมื่อเวลาของเธอและสามีมักจะสวนทางกัน มีเวลาพูดคุยกันน้อยลง จนหลัง ๆ สามีมักจะไม่กลับบ้าน หากแต่เธอยังไม่สงสัยอะไร คิดเพียงว่าสามีคงติดเพื่อนเหมือนเก่า นาน ๆ เข้าความเป็นห่วงสามีเริ่มมากขึ้น สามีเธอก็มักหายไปจนเธอสอบถามจากเพื่อนก็รู้ว่าสามีเธอมีผู้หญิงอื่นขณะที่เธออุ้มท้องรออยู่ที่บ้าน เธอพยายามจะทำความเข้าใจกับสามี หากแต่ก็กลายเป็นทะเลาะกัน สามีของเธอออกไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่ เธอ “ทนไม่ไหว” กับสภาพที่เป็นอยู่ จึงตัดสินใจหนีจากสามีมาอยู่กับเพื่อนหวังเพียงให้เขามำง้อมาขอคืนดี มาอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ หากทุกสิ่งไม่เป็นอย่างที่เธอหวัง สามีก็กลับเอาผู้หญิงคนใหม่มาแทนที่เธอ เธอ “สะเทือนใจ” กับสิ่งที่สามีเอาผู้หญิงคนอื่นมาแทนที่เธอ มาใช้ของที่เคยเป็นของเธอที่เธอร่วมสร้างกันขึ้นมา ช่วงเวลานั้นเป็น “เหตุการณ์ที่แย่มากที่สุด” ในชีวิตของเธอ เมื่อไม่สามารถกลับไปคืนดีกับสามีได้ มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ยืนเคียงข้างเธอ เพื่อนคนที่ช่วยเธอหาทางออกกับปัญหา อยู่ด้วยยามเธอเครียด คิดมาก หมดหวัง ในที่สุดเธอและเพื่อนช่วยกันค้นหาสถานที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นคนพาเธอมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน

ครอบครัวสิ่งที่เธอคิดถึง หากแต่ไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวหนัก ๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตเธอให้ฟังได้ ครอบครัวที่อยากจะกลับไปหา หากแต่รักและห่วงเกินกว่าจะกลับไป เธอทราบข่าวจากน้องว่าแม่ไม่สบายเป็นอัมพาต พุดไม่ได้ตั้งแต่ทราบว่ายายเป็นมะเร็ง การที่จะเอาปัญหาของเธอเข้าไป

เพิ่มอีกคงจะเป็นผลไม่ดีกับแม่และยาย อีกทั้งเธอยังยอมรับไม่ได้ที่จะให้คนในหมู่บ้านรู้ว่า “มีลูกอีก คนโดยไม่มีพ่อของลูก” แคร่ความรู้สึกของแม่ที่เธอ “พลาดแล้วพลาดอีก” กับการต้อง ทางเลือกที่ดีที่สุดของเธอ คือ การเข้ามาอยู่บ้านพัก แรกเข้ามาบ้านพักฉุกเฉิน เธอเครียดมาก คิดมากกับสิ่งที่เกิดขึ้น เธอโทษตัวเอง โทษลูก กับการที่สามีเธอเปลี่ยนไปมีผู้หญิงอื่นจนคิดอยากทำแท้ง อยากยกลูกให้กับมูลนิธิเพื่อให้เป็นบุตรบุญธรรมของพ่อแม่ที่พร้อมแต่เธอคิดได้ภายหลัง ว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้น “ไม่ได้ผิดที่ลูก” อีกทั้งการได้มาใกล้ชิดเด็ก ๆ การได้เลี้ยงเด็กในบ้านพักฉุกเฉินทำให้เธอได้คิดถึงลูก คิดถึงสิ่งที่เธอจะต้องทำเพื่อลูก ลูกทั้งสองของเธอจึงเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้เธอมีกำลังใจที่จะเดินไปข้างหน้าฝ่าฟันปัญหาที่เกิดขึ้น

สิ่งที่เธอกังวลใจมากที่สุด在这段时间 คือ “กลัวสภาพจิตใจลูก” เพราะต้องหกเดือนแล้วแต่ก็ยังมีเรื่องก่อกวนใจตลอด เธออยากให้ลูกของเธอออกมาดี ๆ ออกมาแข็งแรง สิ่งที่ทำได้ คือ พยายามใจเย็นโดยการทำดอกไม้ การอ่านหนังสือ รวมทั้งการได้เรียนรู้เรื่องราวของ “เพื่อน” ในบ้านพัก ทำให้เธอเห็นตัวเองชัดขึ้น ทำให้เธอมีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป การปรับตัวในบ้านพักฉุกเฉินของเธอ คือ “ไม่ขัด มีอะไรก็ช่วยกันทำ” สำหรับเธอแล้วที่นี้ “ไม่ได้เลวร้าย แต่ก็ไม่ถึงกับดีที่สุด เพราะมันไม่ใช่คนนิสัยเดียวกัน มันหลายอย่างมาอยู่ด้วยกัน” การอยู่ด้วยกันจึงต้องอาศัยการปรับตัวเข้าหากัน และความอดทน

สิ่งที่เธอได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ คือ “สอนให้เธอเข้มแข็ง” สอนให้ได้คิด สอนให้รู้จักคุณ สอนให้รู้จักสามีเร็วขึ้นโดยไม่เสียเวลามากไปกว่านี้ สิ่งที่ใจคิดไว้สำหรับอนาคต คือ เธอจะหางานทำและค่อย ๆ บอกครอบครัวให้รับรู้เรื่องราวของเธอ เธอตั้งใจจะกลับไปทำงานเลี้ยงดูลูกทั้งสองคนให้ดีที่สุด แม้วันนี้จะไม่มีสามีเคียงข้างอีกแล้วก็ตาม

สงเคราะห์โดยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9 ปัจจุบันอายุ 21 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	“อาย ก็ไม่เข้าใจตัวเองเหมือนกัน ทั้งๆที่เราไม่ได้เป็นคนผิด เราไม่ได้เป็นคนทั้งผู้ชายคนนั้นนะ แต่ทำไมก็ยังไม่เข้าใจว่าทำไมต้องหลบเขา เพื่อนก็ถามว่าหลบทำไม ก็ยังตอบไม่ได้จนถึงทุกวันนี้ ไม่เข้าใจเหมือนกัน”
	ความรู้สึกผิด	“ตอนนี้แคร์ แม่กับครอบครัวใจนะ ถ้าตกลงกันได้นะ หมูบ้านเค้าก็ต้องรู้ว่ามิลูกอีกคน โดยไม่มีพ่อของลูก ยังไม่กล้าไปตอนที่ห้องอยู่อย่างนี้ ยังกลัวใจตัวเองอยู่ ตากับยาย ยายก็ยังไม่แข็งแรง เป็นอย่างนี้ แม่ก็ยังช็อกอยู่ ถ้าเกิดไปข้างหน้าแม่รับไม่ได้นะ หนูจะไม่อายสายตาเค้าเลย เพราะว่าไม่ได้ไปขอเงินเค้ากินข้าว เค้าไม่ได้มาเหลียวแลเวลาใจลำบาก ไม่ค่อยแคร์เรื่องนี้นะ แต่แคร์ความรู้สึกความรู้สึกของแม่ ...พลาดแล้วพลาด”
	ความสูญเสีย	“ความเป็นอยู่ ออกไป ใจก็ต้องไปเริ่มต้นใหม่ จากที่มีทุกอย่างครบแล้ว เพียงแต่ยังผ่อนค่าบัตรเครดิตไม่หมด แต่อันนี้ต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่หมดทุกอย่าง เหมือนคนตัวเปล่าเลยนะ “
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	แรกๆ: “ก็ดีใจนะ ตอนแรกก็คิดว่าจะเอาไว้หรือเปล่า เพราะกำลังตั้งตัวกัน คิดไปก็ถ้าคนนี้คลอด พี่มันก็สามขวบ ก็ไล่เลยกัน จะได้ตั้งตัวยาวไปเลย” เมื่อเจอปัญหา: “คิดอย่างเดียว คิดว่าทำไมลูกต้องเกิดมาตอนนี้ ถ้าไม่เกิดมาพอก็ไม่เป็นแบบนี้นะ ยกความผิดให้ลูก ตอนนั้นคิดร้องไห้ นอนไม่หลับ ตอนอยู่ห้องคนเดียว ก่อนมาอยู่ที่นี้ เหมือนเป็นบ้า”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาเพื่อน
	ตัดสินใจเลือก	ตั้งครรภ์ต่อ
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“มาถึงตรงนี้ ผิดที่หนูทั้งนั้นแหละ เมื่อก่อนคือมากเลย ถ้าเชื่อตา เชื่อยาย คนแก่เมื่อก่อนเค้าเคยบอกเคยสอน เค้าเคยบอกแล้ว”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	“เพื่อนนี้แหละไม่ทิ้งกันเลย เพื่อนคนนี้นะทั้งๆที่เพิ่งออกรกปิ๊กอัพมา ตอนแรกมันไม่ยอมให้หนูมาอยู่ที่นั่นะ อยากให้อยู่กับเค้านะ ...เมื่อก่อน คนอื่นจะพูดว่า ระหว่างเพื่อนกับผัวเลือกใคร เราก็ยังคิดว่า เราจะเลือกครอบครัวเอาไว้ก่อน เพราะต่อไป เพื่อนก็ต้องมีครอบครัว เค้าไม่ได้ซ้ำเติม ไม่ได้อะไรหนูเลยนะ”
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“ทำให้เข้มแข็งสอนให้คิด สอนให้รู้จักดูคนด้วย มาอยู่ที่นี่เหมือนกับที่เราเจอปัญหาเดียวกับเขา แต่บางทีเค้าก็มีความเห็นแก่ตัวลึกลงด้วย สอนให้เราดูคน”
	ก้าวต่อไป	“ว่าจะฝากไว้ก่อน จะฝากเค้าเลี้ยงแล้วใจจะไปหางานทำ แล้วก็ได้มารับลูกไปอยู่ด้วย” “คิดว่าถ้าคลอดลูกไป จะทำงานส่งลูกเรียน จะกลับไปดีๆ คนอื่นจะได้ไม่สมน้ำหน้าว่าเราคนเดียวก็เลี้ยงลูกได้ตั้งสองคน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 ปัจจุบันอายุ 22 ปี ภูมิลำเนาภาคเหนือ การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอเรียนต่อระดับป.ว.ช.ถึงปี 3 แต่เรียนไม่จบเพราะติดอยู่หลายวิชา จึงหยุดเรียนแล้วไปทำงานในตัวเมืองเชียงใหม่ เธอเป็นคน “ชอบกลางคืน ชอบแสงสี ชอบเที่ยว ชอบกิน” อาชีพที่เธอเลือก เด็กเสิร์ฟ เด็กนั่งเครื่อง เป็นอาชีพที่ทำให้เธอได้อยู่กับสิ่งที่เธอชอบ ในที่สุดอาชีพนี้ทำให้เธอพลาดท้องครั้งแรก ท้องโดยไม่มีใครรับผิดชอบ ท้องแล้วไม่สามารถเลี้ยงลูกได้ ต้องกลับไปอยู่บ้านเพื่อคลอดลูก เธอเลี้ยงลูกได้ไม่นานก็เบื่อชีวิตที่บ้านและเดินทางสู่นครเชียงใหม่อีกครั้ง โดยฝากลูกให้แม่เลี้ยงดู ทางสายเดิม อาชีพเดิม เพื่อนกลุ่มเดิม ในที่สุดสามปีผ่านไป ชีวิตของเธอก็วนมาสู่วังวนเดิม ๆ เธอท้องอีกครั้งกับชายที่คบเป็นแฟน ท้องจากความผิดพลาดในการคุมกำเนิด สิ่งแรกที่เธอคิดเมื่อรู้ตัวว่าท้อง คือ “เอาออก จะไม่เอาไว้แน่ ๆ” เธอพยายามหาวิธีทำแท้งโดยสอดยา กินยาขับ กัดท้อง แต่วิธีเหล่านี้ก็ไม่ได้ผล เธอพยายามทำแท้งมาตลอดจนถึงเดือนที่เจ็ด ตลอดเวลาของการท้องนั้น เธอบอกเล่าว่า เธอ “เฉย ๆ” ไม่เคยมีความรู้สึกรัก คิดเพียงทำแท้ง เธอยังคง “กินเหล้า เที่ยว สูบบุหรี่” ทุกวันตั้งแต่ตั้งครรภ์ ยังคงไปทำงานปกติ บางครั้งก็มากกว่าเหล้า บุหรี่ บางครั้งก็เสพยาบ้า เธอไม่เคยสนใจตัวเอง ไม่ได้สนใจลูกในครรภ์ว่าจะเป็นยังไง ไม่สนใจว่าเค้าจะได้รับอะไรบ้าง จะสมประกอบไหม จนในที่สุดเธอท้องได้เจ็ดเดือน ไม่สามารถทำแท้งได้แล้ว เธอจึงตัดสินใจที่จะเก็บลูกไว้ “ทำมาหลายครั้งแล้วไม่ออกซะที ก็ช่างมัน ก็คิดในใจว่าช่างมัน อยากเกิดก็ให้มันเกิดมา อยากจะออกมาก็ให้มันออกมา ก็คิดอย่างนี้”

เวลานี้เองทำให้เธอเริ่มคิดมากว่าจะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างไร เธอเริ่มอยากกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่บ้านเกิด อยาก “กลับไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่มีใครยอมรับ” กับการพลาดครั้งที่สองของเธอ เมื่อเธอกลับไปสิ่งที่เธออยากเริ่มต้นโดยการเปิดร้านเสริมสวยก็ไม่เป็นอย่างที่เธอคิด เธอไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร อีกทั้งพ่อยังยอมรับไม่ได้กับความผิดพลาดอีกครั้งของเธอ บวกกับแรงกดดันจากผู้ครอบครัวข้าง สายตา คำนิทาจากเพื่อนบ้าน ทำให้เธอเครียด คิดมาก ในที่สุดแม่และน้ำก็หาทางออกให้เธอโดยการพามาอยู่บ้านพักฉุกเฉินเพื่อไม่ให้เธอต้องเครียด เพื่อรอเวลาเริ่มต้นชีวิตใหม่

ความรู้สึกที่มีต่อลูกในท้องคนนี้นั้น เริ่มจากความไม่รัก ไม่ต้องการ ตลอดเจ็ดเดือนแรกของการท้อง แต่เมื่อตัดสินใจว่าจะคลอดแล้ว อีกความรู้สึกของแม่ที่เข้ามาในใจเธอคือ “คิดมาก

กังวลใจ” กลัวว่าลูกเกิดมาแล้วจะไม่เหมือนเด็กคนอื่น ๆ เพราะลูกคนนี้ไม่เคยได้รับอะไรดี ๆ เลย เคยทำแก๊งมาหลายอย่างแต่ไม่ออก เครียดว่าลูกจะออกมาอย่างไร จะครบไหมกับการปฏิบัติตนของเธอตลอดเจ็ดเดือนที่ผ่านมา มีแต่สิ่งที่ทำร้ายลูก ไม่สนใจลูกเลย เวลาที่เหลื่ออยู่ก่อนคลอดนี้ เธอจึงตั้งใจจะดูแลอย่างดี ตั้งใจจะดูแลลูกแม้ว่าอนาคตอาจต้องฝากลูกไว้ก่อน เพราะลูกคนนี้คงเอาไปให้พ่อแม่เลี้ยงเหมือนคนเก่าคงไม่ไหวแล้ว ส่วนตัวเธอเองคงต้องออกไปทำงาน เก็บเงิน เพื่อหาทางเริ่มต้นชีวิตใหม่

เหตุสำคัญที่ทำให้มาบ้านพักฉุกเฉิน คือ การไม่ยอมรับจากพ่อ และสาวยตา คำนิทาจากสังคมรอบข้าง เธอบอกแล้วว่า เมื่อเธอทำงานอยู่นั้น เธอไม่เคยสนใจ ไม่เคยอายว่าใครจะมองเธออย่างไร จะพูดว่าเธออย่างไร แต่เมื่อเธอตัดสินใจกลับไปยังบ้านเกิด ไม่ใช่เพียงเธอเท่านั้นที่ได้รับผลจากคนรอบข้าง หากเธอแคร้ที่พ่อ แม่ พี่ชายของเธอได้รับผลจากคำนิทานั้นด้วย เธอ “กลัวความรู้สึกของพ่อกับแม่” จนกลายเป็นคน “จิตตก” ไม่กล้าออกนอกบ้าน กลัวคำนิทา “ไม่กล้าออกไปไหน ไม่กล้าอะไรทั้งสิ้น” สิ่งนี้ทำให้แม่เธอตัดสินใจพาเธอออกมาอยู่ในสังคมที่ไม่มีใครรู้จัก อยู่ในที่มีหลายคนมีปัญหาเดียวกัน ไม่มีคำนิทาครหาให้เธอได้ยิน วันเวลาในบ้านพักฉุกเฉินเป็นเวลาที่ดีสำหรับนา ที่นี่เธอได้พักใจ มีเวลาที่จะพิจารณาเรื่องราวของตนเอง ความผิดพลาดของตนเอง ที่นี้ทำให้เธอ “ใจเย็น” ลง ได้คิดว่า “คงไม่มีใครที่รักเราจริง ๆ เหมือนพ่อกับแม่ คนที่ไม่เคยทิ้งเราเลยคือพ่อกับแม่” คิดถึงลูกถึงครอบครัวมากขึ้น กำลังใจสำคัญสำหรับช่วงเวลายาก ๆ ในชีวิตของเธอ คือ แม่ นอกจากนี้ยังมีกำลังใจจากตัวเธอเอง ลูก และเรื่องราวของเพื่อนในบ้านพักที่ทำให้เธอมีกำลังใจจะสู้ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10 ปัจจุบันอายุ 22 ปี การศึกษาสูงสุดชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ตั้งครรรภ์	ความกลัว	“เหมือนกลายเป็นคนจิตตกจะออกจากบ้านก็ไม่กล้ากลัวเค้าว่ากลัวเค้าอันตราย”
	ความรู้สึกลึกผิด	“เพราะว่าเราทำผิดครั้งแรกเค้ายังให้อภัย พอครั้งที่สองคนให้อภัยเราครั้งแรกก็คิดว่ามันน่าจะรู้แล้วนะ ไม่ใช่ทำผิดพลาดอีกครั้ง ถ้าเราทำผิดซ้ำๆ ซากๆ อย่างนี้มันจะกลายเป็นความเอือมระอาของเค้า”
	ความสูญเสีย	
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“ทำแท้งคิดอยู่อย่างเดียวก็คือทำแท้งทำมาจนเข้าเดือนที่หกเดือนที่เจ็ดก็ไม่ออกแล้วมันไม่ออกแล้ว แต่เราก็อยากจะทำอยู่ก็ยังไม่คลีนิคเค้าก็แนะนำโรงพยาบาลให้ที่กรุงเทพฯ ก็แนะนำให้แต่ก็ไม่ทำแล้วเพราะยังงี้เค้าก็ต้องได้เกิดอยู่แล้วก็ตัดสินใจว่าไม่ทำดีกว่า”
	แสวงหาทางเลือก	ประสบการณ์ส่วนตัว ปรึกษาฝ่ายชาย ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาครอบครัว
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรรภ์ต่อ
การได้บทเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“มาอยู่ที่นี้จึงคิดได้แบบนี้เพราะการที่เรานิ่งขึ้นเราเองอะไรได้เยอะขึ้น กับครอบครัวจากนี้ไปก็คือครอบครัวของเราจะทำอะไรก็ต้องคิดถึงครอบครัวตัวเองมากที่สุด” “จากเมื่อก่อนเคยรั้นอยากออกไปอยู่ข้างนอกมากกว่า ตอนนั้นก็อยากกลับบ้านอยากกลับไปอยู่บ้าน” “จากนี้ไปถ้าเราจะทำอะไร เรายังต้องคิดให้ดีที่สุดแล้ว คิดให้ดี คิดว่าพอกับแม่เค้าพูดถูกที่สุด”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“อีก มันทำให้เราคิดได้ว่าเราจะต้องทำอะไรในอนาคต เราจะต้องเริ่มต้นชีวิตยังไง ถ้าเราออกไปแล้วไปทำตัวอย่างนี้อีกบางทีอาจจะมึนอะไรร้ายอีกก็ได้”
	ก้าวต่อไป	“ก็คืออยากจะทำเค้าออกไปเลี้ยง แต่ว่าตัวเองต้องออกไปก่อนต้องออกไปหางานทำก่อน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 ปัจจุบันอายุ 31 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จบ การศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล เธอเกิดในครอบครัวชาวนา ฐานะค่อนข้างยากจน ตัวเธอนั้นทำงานโรงงานแถวบ้านก่อนจะประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม การท้องครั้งนี้เป็นการตั้งครรภ์ครั้งที่ 2 เธอท้องครั้งแรกกับคนรักที่คบกันมากกว่าแปดปี แต่ในที่สุด ชีวิตคู่ของเธอก็จบลงหลังคลอดลูก เพราะแฟนเธอติดเพื่อนติดเหล้า ไม่รับผิดชอบครอบครัว เธอจึง พาลูกย้ายกลับบ้านเกิดมาอาศัยอยู่กับพ่อแม่ เมื่อเลิกรักกับแฟนเก่า เธอเริ่มชีวิตใหม่อีกครั้ง ชีวิตที่ มีเพื่อน ๆ ชีวิตที่สนุกสนาน ชอบเที่ยว ชอบกิน เธอมีแฟนใหม่ที่อายุน้อยกว่าเธอถึง 12 ปี มีแฟนที่ บางครั้งเธอก็ไม่แน่ใจว่าคบกันในฐานะคนรักหรือพี่สาวน้องชาย เธอบอกกับแฟนคนใหม่ของเธออยู่ เสมอว่า หากพบใครใหม่ก็ขอให้บอก เธอเข้าใจถึงความห่างของวัยและพร้อมให้ออกาสเขามีคน ใหม่เสมอ ในที่สุดแฟนเธอก็มีผู้หญิงคนใหม่เข้ามาในชีวิต และเธอก็พร้อมถอยออกมาโดยไม่รู้เลย ว่าขณะนั้นเธอกำลังตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์ทั้ง ๆ ที่เลิกรักกันไปแล้วเกือบสามเดือน เหตุผลสำคัญที่ทำให้ เธอไม่เคยบอกพ่อของลูกเลยว่าเธอท้อง คือ อายุที่ห่างกัน เธอมองว่าการไม่บอกคือการให้ โอกาสเขาไปพบกับผู้หญิงอื่นที่เหมาะสมมากกว่าเธอ เธอจะยอมรับผลของการกระทำนี้เพียงผู้ เดียว

เธอทราบว่าท้องเมื่ออายุครรภ์ย่างเข้าเดือนที่ 3 เธอ “ตกใจ” ไม่รู้จะทำอย่างไร สิ่งที่คิดออก มีเพียง “ทำแท้ง” เธอไม่กล้าบอกแม่ ไม่กล้าบอกครอบครัวถึงความผิดพลาดครั้งที่สอง ความ ผิดพลาดที่เชื่อว่าทางบ้านรับไม่ได้แน่นอน เพราะปัจจุบันนี้พ่อกับแม่ก็เลี้ยงดูลูกคนโตให้เธอ รายได้จากการทำนาก็เพียงพอกินเท่านั้น เธอพยายามทำแท้งด้วยวิธีการต่าง ๆ ตั้งครรภ์ กินยา สตรี แต่วิธีเหล่านี้ไม่ได้ผล จึงตัดสินใจไปทำแท้งในคลินิกเอกชนที่หัวหน้างานแนะนำ แต่คลินิกปิด กิจการ เธอกลับบ้านอีกครั้งเฝ้ารอเวลาที่จะหาที่ทำแท้งอีกครั้ง ช่วงเวลาที่เธอเฝ้ารอนั้นยืดออกไป อีกหลายเดือน เมื่อยายล้มป่วย ต้องคอยดูแลลูกดูแลครอบครัว จากท้องสามเดือนกลายเป็นท้อง เกือบห้าเดือน ในที่สุดแม่เธอก็สงสัย และท้องที่ใหญ่ขึ้นก็ทำให้ไม่สามารถปฏิเสธได้อีกต่อไป แม่พา เธอไปทำแท้งในจังหวัดใกล้เคียง หากแต่หมอไม่รับทำเพราะอายุครรภ์มากเกินไป คลินิกแนะนำให้ ไปโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครให้เธอมาทำแท้ง เธอรีบมาที่นี่ด้วยความหวังว่าปัญหา

ทุกอย่างที่เกิดขึ้นจะสิ้นสุดลง “มันจะเป็นอันตรายมากเลยนะ มันทำไม่ได้หรอก” คำพูดนี้ดับ
 ความหวังของเธอ หมอบอกว่าไม่สามารถทำแท้งได้เพราะลูกเธอเป็นลูกแฝด เอาออกไม่ได้ อาจ
 เป็นอันตรายทั้งแม่และเด็ก ความหวังหมดไป ความ “เคืองเคี้ยว” เข้ามาแทนที่เธอ “ไม่มีที่ไป” ไม่มี
 ความคิดใด ๆ อยู่ในสมอง เมื่อทำแท้งไม่ได้ กลับบ้านก็ไม่ได้ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ที่นี้เธอลุกขึ้นสู้อีก
 ครั้ง สู้เมื่อได้เห็นชีวิตของผู้คนหลายหลาก สู้เมื่อได้เห็นเด็กคนหนึ่งวิ่งไปหายาย ทำให้เธอคิดถึง
 ลูกคนโตที่อยู่กับตาบยาย เธอกลับมาคิดได้ว่า “ปัญหามันไม่ใช่จบแค่นี้ มันต้องมีทางแก้ไข” เธอจึง
 ตัดสินใจสู้ต่อไป โดยมีแม่และน้ำเป็นพี่ปรึกษา ในที่สุดเธอเลือกมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน เพื่อรอเวลา
 คลอด ดูแลให้นมลูก ก่อนตัดสินใจยกลูกให้พ่อแม่อุปถัมภ์ดูแลต่อไป แม่ใจจริงเธอไม่อยากจะยก
 ให้ใคร อยากจะดูแลลูกเอง หาก “เงิน” ไม่เปิดโอกาสให้เธอทำเช่นนั้น “ไม่มีปัญญาเลี้ยงลูก” คำที่
 เธอใช้บอกเล่าปัญหาที่หนักที่สุดในชีวิตของเธอ สิ่งนี้ทำให้ชีวิตเปลี่ยนไป เธอได้คิดมากขึ้น อยาก
 หยุดเที่ยว หยุดใช้ชีวิตอย่างเดิม ตั้งใจเริ่มต้นชีวิตใหม่กับลูกกับพ่อแม่

นอกจากปัญหาทางการเงินแล้ว สายตาและคำครหานินทาจากคนรอบข้างเป็นอีกประเด็น
 ที่ทำให้เธอมาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน การท้องไม่มีพ่อของเธอไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม มองเธอเป็นคน
 เลว คนชั่ว สำนอน ตัวเธอเองอาจไม่คิดมาก ไม่แคร์สายตาของสังคม หากมิได้มีเพียงเธอคนเดียว
 ที่ได้รับผลนั้น เธอ “อาย” แทนพ่อกับแม่ อายที่ตัวเองสร้างปัญหาทำให้ชาวบ้านดูถูกพูดจาวาว่าพ่อกับ
 แม่ บ้านพักฉุกเฉินจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับสิ่งที่เกิดขึ้น ความเป็นอยู่ในบ้านพักฉุกเฉินสำหรับ
 เธอแล้วเป็นสถานที่ที่อยู่แล้วสบายใจ ได้กำลังใจจากเรื่องราวของเพื่อน ๆ ความเข้าใจ การดูแล
 จากเจ้าหน้าที่ จึงทำให้ความคิดความรู้สึกที่เธอมีต่อลูกในท้องนั้นค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงจาก “ไม่
 อยากเอาไว้ ไม่ต้องการ” มาเป็น “รัก” มา เมื่อรู้ว่าเอาออกไม่ได้แล้ว ปรารถนาดี อยากให้เกิดมา
 แข็งแรงสมบูรณ์ อยากให้มีชีวิตที่ดี ไม่อยากให้ลูกลำบาก แม้สุดท้ายเธอจะตัดสินใจยกลูกให้พ่อ
 แม่อุปถัมภ์ก็ตาม แต่เวลาที่เหลืออยู่นี้เธอขอดูแลลูกให้ดีที่สุด

ตารางที่ 12 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11 ปัจจุบันอายุ 31 ปี การศึกษาสูงสุดชั้นวิชาชีพผู้ช่วยพยาบาล ตั้งครรภ์ครั้งที่ 2
ความทุกข์จากการตั้งครรภ์ ตั้งครรภ์	ความกลัว	“ถ้าเราท้องโดยไม่มีพ่อก็มันเป็นเรื่องน่าอายสำหรับแถวบ้านแล้ว เพราะคนแถวบ้านเค้าเชื่อว่า ถ้าท้องโดยไม่มีพ่อก็กลายเป็นคนชั่ว เป็นคนเลว ลำสอน คือ ชอบเล่น ชอบเที่ยว แล้วก็ท้องจนได้พ่อก็แล้วก็ไม่พ่อก็”
	ความรู้สึกลึกผิด	“เราอายแทนพ่อกับแม่ เราอายุที่เราต้องทำปัญหาให้เค้าตลอด ไม่เคยสร้างอะไรดีๆ ให้เค้าสักอย่าง พี่สร้างแต่ปัญหาให้เค้า ถ้าพี่ไม่สร้าง น้องพี่ก็สร้าง ไปเรื่อยๆ พี่กับน้องไม่เคยทำอะไรให้พ่อแม่ดีใจเลย”
	ความสูญเสีย	“มันก็เหนื่อยทำงานไม่ได้ พี่ก็เลยลาออกจากงาน หัวหน้าเค้าก็เรียกเข้าไปคุย เค้าไม่ยอมให้ออก เป็น QC ตรวจงาน”
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“รู้สึกตกใจ เพราะว่าเราพึ่งเลิกกับแฟน แล้วเรายังไม่มีอะไรกับใคร แล้วทำไมพึ่งมารู้ว่าท้อง”
	แสวงหาทางเลือก	ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาครอบครัว
	ตัดสินใจเลือก	ทางเลือกแรก-ทำแท้ง ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครรภ์ต่อ
การได้บทเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“อยากเริ่มต้นชีวิตใหม่กับลูก แล้วกับตัวเองด้วย พ่อแม่ด้วย อยากทำให้เค้าสบายใจขึ้นถึงไม่มากแต่ก็ขอให้สบายใจขึ้น เพราะเค้าเคยไม่สบายใจกับเราามากแล้ว เพราะทุกครั้งที่เราอยู่ด้วยกันที่บ้าน เค้าคงสบายใจที่เราไปอยู่บ้านกับเค้า ดูแลลูก มีปัญหามา พ่อแม่เสียใจเป็นคนแรก เรากว่าจจะรู้ตัวผลก็ตามมาทัน ท้องป่องแล้วเอาออกไม่ได้”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“เปลี่ยนจากแต่ก่อนมีลูกคนแรก ก็ยังไม่หยุดไม่ยอมหยุด พี่อยากเที่ยว อยากพบเพื่อน เวลาไปกับเพื่อนจะลืมบ้านเลย...พ่อกว่าท้องอีก มันอาจไม่เข็ดหรือกลัวสำหรับความต้องการของคนเรา แต่มันน่าจะพอได้แล้ว เราต้องเจอปัญหาหนักนะหนักสำหรับพี่แล้วนะที่ไม่มีปัญญาเลี้ยงลูก เป็นปัญหาที่หนักที่สุดแล้ว” “มันทำให้เราคิดได้หลายอย่าง เรื่องชีวิตของเราด้วย คิดว่าถ้าเกิดเราไม่คิดให้ดีกว่านี้ ผลที่ตามมา ถ้ามันเป็นผลดีก็ดีไป แต่ถ้าเป็นผลเสีย ถ้าเราเสียคนเดียวก็ไม่เท่าไร แต่ถ้ามันทำให้พ่อแม่ วงศ์ตระกูลเราเสีย”
	ก้าวต่อไป	“ยกแล้วพี่ก็จะกลับไปบ้าน ไปหาลูกซึกพัก แล้วพี่อาจไปทำงานที่เยอรมัน”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 ปัจจุบันอายุ 22 ปี ภูมิลำเนาภาคใต้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หลังจบเธอเข้าทำงานหลายที่ แต่ทำไม่นานนักก็ออกเนื่องจากงานไม่ตรงใจ ที่ทำงานนี้เองเป็นจุดเริ่มต้นปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม เธอท้องเพราะโดนหลอก ท้องเพราะโดนข่มขืนจากชายที่ทราบเพียงว่าเป็นเพื่อนของเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน “ทำไมเรามาอยู่ตรงนี้ แล้วทำไมเราต้องมาจะมีอะไรกับไอ้คนคนนี้” คือคำถามเมื่อเธอตื่นขึ้นมาพบว่าเกิดอะไรขึ้นกับตัวเอง หิน ไม่ไว้วางใจ ไม่อยากเผชิญหน้าใคร ๆ คือสิ่งที่เลือกแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เธอกลับมาลาออกจากงาน ลาจากเพื่อนในบริษัทกลุ่มนั้น หวังลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเริ่มต้นชีวิตใหม่ เธอไม่เคยคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์ร้าย ๆ ซ้ำสองในชีวิต เธอไม่เคยคิดว่าการเสียสาวครั้งแรกจะทำให้เธอท้อง เธอมั่นใจ เพราะกินยาคุมฉุกเฉินป้องกันหลังเกิดเหตุการณ์ อีกทั้งประจำเดือนเธอยังมาทุกเดือน

หกเดือนผ่านไป เธอเริ่มรู้สึกว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นกับตัวเอง รู้สึกอึดอัดท้อง รู้สึกเหมือนมีก้อนเนื้อ เธอสงสัยว่าตัวเองเป็นซีส เมื่อไปหาหมอ ผลออกมาทำให้เธอคิดได้เพียง “เป็นไปได้อย่างไร แล้วจะทำไม” หมอบอกว่าเธอท้องได้เกือบหกเดือน จากวันนั้น ความคิดของเธอวนเวียนอยู่กับคำถามที่ว่า จะทำอย่างไรให้พ่อแม่ไม่รู้ ทำอย่างไรให้เด็กออก เวลาเพียง 7 วันที่เธอพยายามคิดหาวิธีต่าง ๆ เป็นเวลาแห่งความทุกข์ เธอคิดทุกคืน นอนร้องไห้ทุกวัน คิดหาทางออกจากปัญหานี้ วิธีที่เธอเลือกเพื่อออกจากปัญหาเริ่มตั้งแต่ คิดเดินไปให้รถชนให้แท้ง วิธีนี้ไม่ได้ทำเพราะกลัวพิการ วิธีที่สองคิดเอาמידแทงตรงหน้าท้องแต่ก็กลัวเจ็บกลัวตาย วิธีที่สามกินยาให้เด็กแท้งออกมา ส่วนตัวเองล้างท้องก็หายด้วยการกินยาสตรีเบนโล 6 ขวด และขวดที่เจ็ดเป็นยาสตรีเพ็ญภาคผสมเหล้าขาว หากก็ยังไม่เกิดอะไรขึ้นกับเธอ จึงหันมาทูปท้อง แก่ลังตกบันได แต่วิธีเหล่านี้ก็ยังไม่ได้ผลอีกเช่นกัน วิธีสุดท้ายที่เธอเลือก คือ กินยาพารา 15 เม็ด หวังให้ลูกแท้งและตัวเองล้างท้องเพื่อจบปัญหา เมื่อเธอกินยาเข้าไป “กลัวตาย” คือสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธอ เธอตัดสินใจไปล้างท้องที่โรงพยาบาล ตัดสินใจเล่าเรื่องราวทั้งหมดในใจให้หมอฟังที่โรงพยาบาลแห่งนี้ นักสังคมสงเคราะห์ได้ให้ทางออกที่เธอปรารถนา คือ การหาที่สงบเพื่อพักใจ รอคคลอด เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอ แม้จะมีหลายคนอยากจะทำให้เธอแจ้งความหรือดำเนินคดีเรื่องกับชายคนนั้น เธอก็ไม่ทำ คิดเพียงอยากให้เรื่องทุกอย่างจบลงแค่นี้ “ไม่อยากจะให้ใครรู้ ไม่อยากให้เพื่อนให้พ่อแม่รู้” อยากรู้เพียงแค่ว่าตัวเอง

บ้านพักฉุกเฉินจึงเป็นสถานที่ที่นักสังคมสงเคราะห์เลือกให้เธอมาพักใจ เพราะในเวลานั้นเธอ “สภาพจิตใจแย่มาก” ไม่สามารถทนต้องอยู่โรงพยาบาลโดยไม่มีใครเคียงข้างได้อีกแล้ว

ความเปลี่ยนแปลงทางใจที่เกิดขึ้นจากสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ คิดมาก ไม่รู้จะไปทางไหน ไม่มีทางออก มาคลาญลงเมื่อได้บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้หมอ นักจิตวิทยาฟัง ดีขึ้น อุ่นใจขึ้น เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์พามาอยู่บ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งที่นั่นเธอได้รับกำลังใจสำคัญจากเรื่องราวของเพื่อนที่เธอมองว่า “ยังมีคนแยกว่าเรา แค่นี้ก็บุญแล้ว” ส่วนของความรู้สึกที่ปอบมีกับลูกของเธอ นั้น เริ่มต้นจากไม่ต้องการ “ยอมบาป” ยอมทำแท้ง มาเป็นอยู่ด้วยกันก็แล้วกัน เมื่อไม่สามารถทำแท้งได้ จนมาผูกพัน ห่วงใย เมื่อได้เห็นหน้าลูก ความผูกพันนี้เองทำให้เธอเริ่มลังเลที่จะยกลูก เธอเริ่มคิดอยากเลี้ยงลูกเอง ไม่อยากยกลูกให้ใคร หากแต่เวลานี้เธอก็ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าอนาคตของลูกจะเป็นแบบใด ส่วนอนาคตของตนเองก็ต้องออกไปทำงาน ดำเนินชีวิตต่อไป โดยตั้งใจจะปิดบังเรื่องที่เกิดขึ้นนี้ให้เป็นความลับอยู่เพียงกับตัวเธอ

ในการท้อครั้งนี้ อีกประการที่มีผลต่อจิตใจของเธอมาก คือ สังคม คนรอบข้าง อับอายที่จะให้ใคร ๆ รู้ว่าเธอต้อง อายที่ตนต้องมาอยู่ในสภาพเช่นนี้ คิดมากกับสายตาของผู้คนที่มองมาที่เธอ อายมากกับการต้องใส่ชุดคลุมท้อง “ทุเรศ” ตัวเองกับรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไป หากแต่ในสิ่งแยะ ๆ นั้นก็ยังมีสิ่งที่ได้ให้ชีวิตเด็กคนหนึ่ง แม้ว่ามันจะเป็นอุปสรรคในชีวิตก็ตาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ตัวอย่างรายละเอียดประเด็นหลักของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล		ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12 ปัจจุบันอายุ 22 ปี การศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ตั้งครรภ์ครั้งแรก
ความทุกข์ จากการตั้งครร์กตั้งครร์ก	ความกลัว	<p>“ตอนนั้นหนูไม่รู้มันเกิดความรู้สึกขึ้นมาเองว่าเค้ามองสมเพศหรือสงสารเรากันแน่นะ สายตาที่เค้ามองมาแต่เราไม่ต้องการสายตานั้น โดยเฉพาะท้องของเราไม่อยากให้คนอื่นไม่อยากให้คนมองเลย”</p> <p>“อาย อายมากกว่าที่เราต้องมาอยู่แบบนี้แหละ เค้าจะคิดยังไงเมื่อมาเห็นเรามาอยู่ในสภาพแบบนี้ จากคนที่เคย เลิศเลอเฟอริเทิก อายากไปไหนไป อายากทำอะไรทำ แต่ต้องมาอยู่ที่นี่ สภาพแบบนี้”</p>
	ความรู้สึกผิด	<p>“หนูกลัวเค้าเสียใจ เพราะหนูเคยเห็นเค้าเสียใจมาแล้วครั้งนึงแล้วจากน้องหนู จากน้องหนูเรียนไม่จบ ไปทำแท้ง แล้วเห็นสภาพจิตใจพ่อแม่แล้ว เค้าเบลอกไปเลย...หนูก็ไม่อยากให้เค้าเสียใจอีก เค้าก็บอกว่าจะทำอะไรก็ได้ถ้าเรียนจบแล้ว พ่อไม่อยู่แล้ว จะแต่งงานเมื่อไหร่ก็บอกนะ แต่ถ้าหนูไปบอกจริงๆถ้าแต่งงานหนูโอ แต่ไปบอกพ่อว่าท้อง”</p>
	ความสูญเสีย	<p>“หนูคิดว่าอนาคตกำลังสดใสนะ ทำไม่ต้องมาท้อง แล้วพ่อก็ทำอะไรไม่ได้เลย สมัยงานก็ไม่มีใครรับ”</p> <p>“มันไม่ดีก็มันทำลายอนาคตเรานะมันคืออุปสรรคในการดำเนินชีวิตของเรามากถึงมากที่สุด ทำไมเราต้องเจอปัญหาอย่างนี้ด้วย” เสียความมั่นใจ: “ทำไม่ตัวเองต้องทุเรศขนาดนี้ พุดง่าย ๆ ช่วงท้องหนูจะไม่มองกระจกเลยมันทุเรศตัวเองทำไม่ตัวเองตัวใหญ่ขึ้น ท้องยื่นยังกะแต่โม...หนูเลยไม่อยากจะให้ใครเห็นก็มาอยู่ที่นี้ดีกว่า”</p>
พยายามหาทางออก	ลังเลใจ	“เป็นไปไม่ได้ไง แล้วเราจะทำยังไงดี คิดแค่นี้ แล้วเราจะทำดี แล้วจะไปขอคำปรึกษาจากใครดี”
	แสวงหาทางเลือก	<p>ประสบการณ์ส่วนตัว</p> <p>ปรึกษาเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ</p>
	ตัดสินใจเลือก	<p>ทางเลือกแรก-ทำแท้ง</p> <p>ทางเลือกสุดท้าย-ตั้งครร์กต่อ</p>
การได้พบเรียนชีวิต	เข้าใจครอบครัว	“รู้สึกถึงความเป็นแม่รู้สึกถึงการที่แม่ถามว่าแกไปไหนแกทำอะไรอยู่ รู้สึกเลยว่าตอนแม่คลอดเรามันเป็นยังไง มันเจ็บยังไง แล้วแม่รักเราแค่ไหน”
	มิตรภาพของคำว่าเพื่อน	
	ความผิดพลาดสอนชีวิตและอนาคต	“ของหนูมันผิดพลาดตรงที่เราไว้ใจคนอื่นเยอะเกินไปหรือเปล่า เราเชื่อคนอื่นเยอะหรือเปล่า เชื่อเชื่อได้นะแต่ไม่ควรเยอะร้อยเปอร์เซ็นต์”
	ก้าวต่อไป	“ถ้าให้หนูตัดใจตอนนี้ หนูยังตัดใจได้ แต่ถ้าให้หนูเลี้ยงเดือนสองเดือนไม่ได้แล้ว มันติดตา คงฝากแล้วไปทำงานทำ แล้วค่อยไปรับออกไปอยู่ข้างนอก ไม่ให้ใครรู้เหมือนเดิม ก็คือสงเสีย คือ เราแอบสงเสียโดยไม่ให้ใครรู้ จนวันหนึ่งที่เราไม่ต้องขอตั้งครร์กพ่อแม่แล้ว มีงานเป็นหลักเป็นแหล่งแล้ว วันนั้นหนูก็จะบอกพ่อแม่”

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวหทัยทิพย์ ไชยวาทิ เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2524 จบการศึกษาชั้นมัธยมปลายจากโรงเรียนสตรีระนอง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ในปี 2548 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2549

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย